

T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

SİLİVRİ AĞZI
(GİRİŞ – İNCELEME – METİNLER – SÖZLÜK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

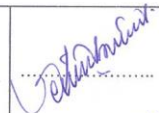
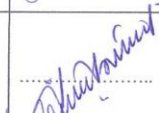
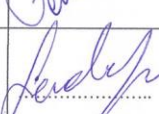
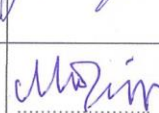
ERDOĞAN ÖZDİL

DANIŞMAN

DOÇ. DR. VEYSİ SEVİNÇLİ

VAN - 2019

KABUL VE ONAY SAYFASI

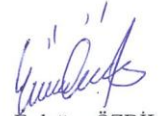
Erdoğan ÖZDİL tarafından hazırlanan "Silivri Ağzı (Giriş – İnceleme – Metinler – Sözlük)" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.	
Danışman: Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Başkan : Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Sevda ERATALAY Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Murat PARLAKPINAR Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Bitlis Eren Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Yedek Üye : Unvanı Adı SOYADI Anabilim Dalı, Üniversite Adı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Yedek Üye : Unvanı Adı SOYADI Anabilim Dalı, Üniversite Adı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Tez Savunma Tarihi:	25/12/2019
Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini ve imzaların sahiplerine ait olduğunu onaylıyorum. Doç. Dr. Bekir KOCLAR Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü	

ETİK BEYAN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım
Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Erdoğan ÖZDİL

25.12.2019

(Yüksek Lisans Tezi)

Erdoğan Özdi

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Aralık, 2019

SİLİVRİ AĞZI

(GİRİŞ – İNCELEME – METİNLER – SÖZLÜK)

ÖZET

Bugüne kadar Türkiye Türkçesi ağızlarıyla ilgili lisans ve lisansüstü düzeyde birçok çalışma yapılmıştır. Ancak günümüzde hala ağız çalışması yapılmayan bölgeler mevcuttur. Bu bölgelerden birisi de İstanbul iline bağlı bulunan Silivri ilçesidir.

Bu çalışmada, Silivri ilçesi ve ilçeye bağlı olan mahallelerde yaşayan göçmenlerin ağız özellikleri incelenmiştir. Tez; *Giriş, İnceleme, Sonuç, Metinler, Sözlük, Kaynakça* ve *Ekler* kısımlarından oluşmaktadır. *Giriş* kısmında, Silivri'nin tarihi, coğrafyası ve bölgede yaşayan yerli halkın etnik yapısı hakkında bilgiler verilmiştir. *İnceleme* kısmında, bölgeden derlediğimiz 43 metin ses ve şekil bilgisi yönünden incelenmiştir. *Sonuç* kısmında, Silivri ağızıyla ilgili elde edilen veriler maddeler halinde değerlendirilmiştir. *Metinler* kısmında, kaynak kişilerden yapılan derlemeler Türk Dil Kurumu tarafından tavsiye edilen transkripsiyon işaretleriyle yazıya geçirilmiştir.

Sözlük kısmında, yazı dilindeki şeklinden farklı olarak telaffuz edilen kelimelere yer verilmiştir. *Kaynakça* kısmında, çalışma hazırlanırken yararlanılan eserlerin künyeleri alfabetik olarak sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Ağız, Silivri, Göçmen, Ses Bilgisi, Şekil Bilgisi.

Sayfa Sayısı : XXXV+262

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ

(M.Sc. Thesis)

Erdoğan Özdi

VAN YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

December, 2019

DIALECT OF SILIVRI

(INTRODUCTION – STUDY – TEXTS – DICTIONARY)

ABSTRACT

Many studies have been conducted at the undergraduate and graduate levels so far on Turkey Turkish dialects. However, there are still areas where no dialect work is performed. One of these regions is Silivri district of Istanbul.

In this study, the dialect characteristics of the migrants living in Silivri were investigated. The thesis; *Introduction, Review, Conclusion, Texts, Glossary, Bibliography* and *Appendices*. In the *Introduction*, information is given about the history, geography and ethnic structure of the inhabitants of Silivri. In the *Examination* section, 43 texts we collected from the region were examined in terms of phonetics and morphology. In the *Conclusion* part, the data obtained from the Silivri dialect were evaluated as items. In the *Texts* section, reviews from source persons have been written with transcription marks recommended by the Turkish Language Association.

In the *Dictionary* section, words that are pronounced differently from the form in the written language are given. In the *Bibliography* section, the tags of the works used in the preparation of the study are listed in alphabetical order.

Keywords : Dialect, Silivri, Immigrant, Phonetics, Morphology.

Quantity of Page: XXXV+262

Supervisor: Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ.....	XXVIII
İŞARETLER.....	XXX
KISALTMALAR.....	XXXI
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	XXXII
RESİM VE HARİTALARIN LİSTESİ.....	XXXIII
ÖNSÖZ.....	XXXIV
GİRİŞ.....	1
1. ARAŞTIRMA BÖLGESİNİN ÖZELLİKLERİ.....	3
1.1. Silivri İlçesinin Tarihi.....	3
1.2. Silivri İlçesinin Coğrafyası.....	10
1.2.1. İlçenin Yeri.....	10
1.2.2. İklim.....	12
1.2.3. Bitki Örtüsü.....	12
1.2.4. Nüfus ve İdari Yapı.....	13
1.3. Silivri İlçesinde Etnik Yapı.....	16
1.3.1. Bulgaristan Göçmenleri.....	18
1.3.2. Yunanistan Göçmenleri.....	18
1.3.3. Romanya Göçmenleri.....	19

1.3.4. Makedonya Göçmenleri.....	20
2. DİL İNCELEMESİ.....	22
2.1. Ses Bilgisi.....	22
2.1.1. Ünlüler.....	22
2.1.1.1. Ünlü Çeşitleri.....	22
2.1.1.1.1. á Ünlüsü.....	22
2.1.1.1.2. â Ünlüsü.....	23
2.1.1.1.3. ë Ünlüsü.....	23
2.1.1.1.4. ä Ünlüsü.....	23
2.1.1.1.5. ê Ünlüsü.....	24
2.1.1.1.6. í Ünlüsü.....	24
2.1.1.1.7. î Ünlüsü.....	24
2.1.1.1.8. ï Ünlüsü.....	25
2.1.1.1.9. ó Ünlüsü.....	25
2.1.1.1.10. ò Ünlüsü.....	25
2.1.1.1.11. ô Ünlüsü.....	26
2.1.1.1.12. ú Ünlüsü.....	26
2.1.1.2. Ünlülerde Uzunluk Kısalık.....	26
2.1.1.2.1. Aslında Uzun Olan Ünlülerin Normalleşmesi.....	27
2.1.1.2.2. Aslında Normal Uzunlukta Olan Ünlülerin Kısalması.....	27
2.1.1.2.3. Hece Kaynaşmasıyla Oluşan Uzun Ünlüler.....	28
2.1.1.2.4. Ünsüz Düşmesiyle Oluşan Uzun Ünlüler.....	30
2.1.1.3. İkiz Ünlüler.....	31

2.1.1.3.1. Yükselen İkiz Ünlüler.....	31
2.1.1.3.2. Eşit İkiz Ünlüler.....	32
2.1.1.3.3. Alçalan İkiz Ünlüler.....	32
2.1.1.4. Ünlü Uyumları.....	33
2.1.1.4.1. Kalınlık-İncelik Uyumı.....	33
2.1.1.4.1.1. -ken (iken) Zarf-Fiil Eki.....	33
2.1.1.4.1.2. +dAş İsimden İsim Yapan Ek.....	33
2.1.1.4.1.3. i- Cevheri Fiili: i-.....	34
2.1.1.4.1.4. Yabancı Kelimelerde Kalınlık-İncelik Uyumı.....	34
2.1.1.4.1.4.1. İlerleyici Ünlü Benzeşmesi.....	35
2.1.1.4.1.4.2. Gerileyici Ünlü Benzeşmesi.....	35
2.1.1.4.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumı.....	35
2.1.1.4.2.1. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması.....	37
2.1.1.5. Ünlü Değişimleri.....	38
2.1.1.5.1. Kalın Ünlülerin İncelmesi.....	38
2.1.1.5.1.1. /a/ > /e/ Değişimi.....	38
2.1.1.5.1.2. /a/ > [á] Değişimi.....	38
2.1.1.5.1.3. /a/ > /i/ Değişimi.....	39
2.1.1.5.1.4. /a/ > [í] Değişimi.....	39
2.1.1.5.1.5. /ı/ > /i/ Değişimi.....	39
2.1.1.5.1.6. /ı/ > [í] Değişimi.....	40
2.1.1.5.1.7. /o/ > /ö/ Değişimi.....	40
2.1.1.5.1.8. /o/ > [ó] Değişimi.....	40

2.1.1.5.1.9. /o/ > /i/ Değişimi.....	41
2.1.1.5.1.10. /u/ > [ú] Değişimi.....	41
2.1.1.5.1.11. /u/ > /ü/ Değişimi.....	41
2.1.1.5.1.12. /u/ > /i/ Değişimi.....	41
2.1.1.5.2. İnce Ünlülerin Kalınlaşması.....	41
2.1.1.5.2.1. /e/ > /a/ Değişimi.....	41
2.1.1.5.2.2. /e/ > [á] Değişimi.....	42
2.1.1.5.2.3. /e/ > [ä] Değişimi.....	42
2.1.1.5.2.4. /i/ > /ı/ Değişimi.....	42
2.1.1.5.2.5. /i/ > [í] Değişimi.....	43
2.1.1.5.2.6. /i/ > [ú] Değişimi.....	43
2.1.1.5.2.7. /ö/ > /ó/ Değişimi.....	43
2.1.1.5.2.8. /ü/ > /u/ Değişimi.....	44
2.1.1.5.2.9. /ü/ > [ú] Değişimi.....	44
2.1.1.5.3. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması.....	44
2.1.1.5.3.1. /a/ > /å/ Değişimi.....	44
2.1.1.5.3.2. /a/ > /o/ Değişimi.....	44
2.1.1.5.3.3. /a/ > [ò] Değişimi.....	45
2.1.1.5.3.4. /a/ > /u/ Değişimi.....	45
2.1.1.5.3.5. /i/ > /ü/ Değişimi.....	45
2.1.1.5.3.6. /i/ > /u/ Değişimi.....	46
2.1.1.5.3.7. /ı/ > /u/ Değişimi.....	46
2.1.1.5.3.8. /ı/ > /ü/ Değişimi.....	46

2.1.1.5.3.9. /e/ > /ö/ Değişimi.....	46
2.1.1.5.4. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi.....	46
2.1.1.5.4.1. /u/ > /ı/ Değişimi.....	47
2.1.1.5.4.2. /u/ > [í] Değişimi.....	47
2.1.1.5.4.3. /u/ > [i̇] Değişimi.....	47
2.1.1.5.4.4. /o/ > [å] Değişimi.....	47
2.1.1.5.4.5. /o/ > [á] Değişimi.....	47
2.1.1.5.4.6. /o/ > /a/ Değişimi.....	48
2.1.1.5.4.7. /o/ > /e/ Değişimi.....	48
2.1.1.5.4.8. /o/ > [è] Değişimi.....	48
2.1.1.5.4.9. /o/ > /ı/ Değişimi.....	48
2.1.1.5.4.10. /o/ > /i/ Değişimi.....	49
2.1.1.5.4.11. /ö/ > /e/ Değişimi.....	49
2.1.1.5.4.12. /ö/ > [è] Değişimi.....	49
2.1.1.5.4.13. /ü/ > /i/ Değişimi.....	49
2.1.1.5.5. Geniş Ünlülerin Daralması.....	50
2.1.1.5.5.1. /a/ > /ı/ Değişimi.....	50
2.1.1.5.5.2. /a/ > [í] Değişimi.....	50
2.1.1.5.5.3. /a/ > /i/ Değişimi.....	50
2.1.1.5.5.4. /e/ > [è] Değişimi.....	50
2.1.1.5.5.5. /e/ > /i/ Değişimi.....	51
2.1.1.5.5.6. /ö/ > [ö̇] Değişimi.....	51
2.1.1.5.5.7. /ö/ > /ü/ Değişimi.....	51

2.1.1.5.5.8. /o/ > [ò] Değişimi.....	51
2.1.1.5.5.9. /o/ > /u/ Değişimi.....	52
2.1.1.5.5.10. /o/ > [ú] Değişimi.....	52
2.1.1.5.6. Dar Ünlülerin Genişlemesi.....	52
2.1.1.5.6.1. /i/ > /e/ Değişimi.....	52
2.1.1.5.6.2. /i/ > [è] Değişimi.....	52
2.1.1.5.6.3. /ı/ > /a/ Değişimi.....	53
2.1.1.5.6.4. /i/ > [a] Değişimi.....	53
2.1.1.5.6.5. /ü/ > /o/ Değişimi.....	53
2.1.1.5.6.6. /ü/ > /ö/ Değişimi.....	53
2.1.1.5.6.7. /u/ > /o/ Değişimi.....	53
2.1.1.5.6.8. /u/ > [ò] Değişimi.....	53
2.1.1.6. Ünlülerde Düşme ve Türeme.....	54
2.1.1.6.1. Ünlü Düşmesi.....	54
2.1.1.6.2. Ünlü Türemesi.....	55
2.1.1.6.2.1. Kelime Başında Ünlü Türemesi.....	55
2.1.1.6.2.2. Kelime Ortasında Ünlü Türemesi.....	55
2.1.1.6.2.3. Kelime Sonunda Ünlü Türemesi.....	55
2.1.2. Ünsüzler.....	56
2.1.2.1. Ünsüz Çeşitleri.....	56
2.1.2.1.1. [ç]: (c-j) Arası Ses.....	56
2.1.2.1.2. [ç]: (s-ç) Arası Ses.....	56
2.1.2.1.3. [Ç]: (c-ç) Arası Ses.....	56

2.1.2.1.4. [F]: (f-v) Arası Ses.....	57
2.1.2.1.5. /ğ/: Kalın “g”.....	57
2.1.2.1.6. /h/: Arka Damak Ünsüzü.....	57
2.1.2.1.7. /h/: Katı, sızıcı, ötümlü, nefesli “h” Ünsüzü.....	58
2.1.2.1.8. [K]: (k-g) Arası Ses.....	58
2.1.2.1.9. /k/: Kalın “k”	58
2.1.2.1.10. [ñ]: Nazal “n”	59
2.1.2.1.11. [P]: (p-b) Arası Ses.....	59
2.1.2.1.12. [r̥]: Titrekliliği Uzatılan “r” Ünsüzü.....	59
2.1.2.1.13. [S]: (s-z) Arası Ses.....	60
2.1.2.1.14. [Ş]: (ş-j) Arası Ses.....	60
2.1.2.1.15. [T]: (t-d) Arası Ses.....	60
2.1.2.2. Ünlü Ünsüz Uyumunun Bozulması.....	61
2.1.2.3. Ünsüz Değişimleri.....	61
2.1.2.3.1. Ünsüzlerde Ötümlüleşme.....	61
2.1.2.3.1.1. Kelime Başında Ötümlüleşme.....	62
2.1.2.3.1.1.1. /k/ > /ğ/ Değişimi.....	62
2.1.2.3.1.1.2. /ç/ > /c/ Değişimi.....	62
2.1.2.3.1.1.3. /p/ > /b/ Değişimi.....	62
2.1.2.3.1.1.4. /t/ > /d/ Değişimi.....	62
2.1.2.3.1.2. Kelime Ortasında Ötümlüleşme.....	62
2.1.2.3.1.2.1. /k/ > /ğ/ Değişimi.....	62
2.1.2.3.1.2.2. /k/ > /v/ Değişimi.....	63

2.1.2.3.1.2.3. /k/ > /ğ/ Değişimi.....	63
2.1.2.3.1.2.4. /k/ > /g/ Değişimi.....	63
2.1.2.3.1.2.5. /ç/ > /c/ Değişimi.....	63
2.1.2.3.1.2.6. /p/ > /b/ Değişimi.....	63
2.1.2.3.1.2.7. /t/ > /d/ Değişimi.....	64
2.1.2.3.1.3. Kelime Sonunda Ötümlüleşme.....	64
2.1.2.3.1.3.1. /k/ > /ğ/ Değişimi.....	64
2.1.2.3.1.3.2. /k/ > /g/ Değişimi.....	64
2.1.2.3.1.3.3. /ç/ > /c/ Değişimi.....	64
2.1.2.3.1.3.4. /p/ > /b/ Değişimi.....	64
2.1.2.3.1.3.5. /t/ > /d/ Değişimi.....	65
2.1.2.3.2. Ünsüzlerde Ötümsüzleşme.....	65
2.1.2.3.2.1. Kelime Başında Ötümsüzleşme.....	65
2.1.2.3.2.1.1. /b/ > /p/ Değişimi.....	65
2.1.2.3.2.1.2. /d/ > /t/ Değişimi.....	65
2.1.2.3.2.2. Kelime Ortasında Ötümsüzleşme.....	65
2.1.2.3.2.2.1. /b/ > /p/ Değişimi.....	66
2.1.2.3.2.2.2. /d/ > /t/ Değişimi.....	66
2.1.2.3.2.2.3. /z/ > /s/ Değişimi.....	66
2.1.2.3.2.2.4. /v/ > /f/ Değişimi.....	66
2.1.2.3.2.2.5. /c/ > /ç/ Değişimi.....	66
2.1.2.3.2.3. Kelime Sonunda Ötümsüzleşme.....	66
2.1.2.3.2.3.1. /z/ > /s/ Değişimi.....	66

2.1.2.3.3. Süreklileşme.....	67
2.1.2.3.3.1. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişimler.....	67
2.1.2.3.3.1.1. /l/ > /n/ Değişimi.....	67
2.1.2.3.3.1.2. /l/ > /v/ Değişimi.....	67
2.1.2.3.3.1.3. /r/ > /l/ Değişimi.....	67
2.1.2.3.3.1.4. /r/ > /y/ Değişimi.....	68
2.1.2.3.3.1.5. /r/ > /ğ/ Değişimi.....	68
2.1.2.3.3.1.6. /m/ > /n/ Değişimi.....	68
2.1.2.3.3.1.7. /y/ > /n/ Değişimi.....	68
2.1.2.3.3.1.8. /r/ > /n/ Değişimi.....	68
2.1.2.3.3.1.9. /n/ > /m/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.10. /n/ > /l/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.11. /y/ > /h/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.12. /y/ > /ğ/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.13. /ş/ > /s/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.14. /ş/ > /h/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.15. /s/ > /z/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.16. /s/ > /ş/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.17. /ğ/ > /y/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.18. /ğ/ > /v/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.19. /v/ > /ğ/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.20. /z/ > /ş/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.21. /z/ > /s/ Değişimi.....	70

2.1.2.3.3.2. Sızıcılaşma.....	71
2.1.2.3.3.2.1. /ç/ > /ş/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.3.2.2. /k/ > /v/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.3.2.3. /k/ > /ğ/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.3.2.4. /k/ > /ş/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.3.2.5. /c/ > /j/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.4. Süreksizleşme.....	71
2.1.2.3.4.1. /h/ > /k/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.4.2. Süreksiz Ünsüzler Arasındaki Değişimler.....	72
2.1.2.3.4.2.1. /k/ > /t/ Değişimi.....	72
2.1.2.3.4.2.2. /t/ > /ç/ Değişimi.....	72
2.1.2.3.5. Ünsüz Benzeşmesi.....	72
2.1.2.3.5.1. İlerleyici Benzeşme.....	72
2.1.2.3.5.1.1. nl > nn Benzeşmesi.....	72
2.1.2.3.5.1.2. nr > nn Benzeşmesi.....	73
2.1.2.3.5.1.3. şy > şş Benzeşmesi.....	73
2.1.2.3.5.2. Gerileyici Benzeşme.....	73
2.1.2.3.5.2.1. rl > ll Benzeşmesi.....	73
2.1.2.3.5.2.2. rl > rn Benzeşmesi.....	73
2.1.2.3.5.2.3. md > nd Benzeşmesi.....	73
2.1.2.3.5.2.4. şs > ss Benzeşmesi.....	74
2.1.2.3.5.2.5. yl > yn Benzeşmesi.....	74
2.1.2.3.5.2.6. zs > ss Benzeşmesi.....	74

2.1.2.3.6. Ünsüz İkizleşmesi.....	74
2.1.2.3.7. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi.....	75
2.1.2.3.8. Ünsüz Düşmesi.....	75
2.1.2.3.8.1. Kelime Başında Ünsüz Düşmesi.....	75
2.1.2.3.8.1.1. /h/ Düşmesi.....	76
2.1.2.3.8.1.2. /v/ Düşmesi.....	77
2.1.2.3.8.1.3. /y/ Düşmesi.....	77
2.1.2.3.8.2. Kelime Ortasında Ünsüz Düşmesi.....	77
2.1.2.3.8.2.1. /d/ Düşmesi.....	77
2.1.2.3.8.2.2. /ğ/ Düşmesi.....	77
2.1.2.3.8.2.3. /h/ Düşmesi.....	78
2.1.2.3.8.2.4. /k/ Düşmesi.....	79
2.1.2.3.8.2.5. /l/ Düşmesi.....	79
2.1.2.3.8.2.6. /n/ Düşmesi.....	79
2.1.2.3.8.2.7. /r/ Düşmesi.....	79
2.1.2.3.8.2.8. /t/ Düşmesi.....	80
2.1.2.3.8.2.9. /v/ Düşmesi.....	80
2.1.2.3.8.2.10. /y/ Düşmesi.....	80
2.1.2.3.8.3. Kelime Sonunda Ünsüz Düşmesi.....	80
2.1.2.3.8.3.1. /h/ Düşmesi.....	81
2.1.2.3.8.3.2. /k/ Düşmesi.....	81
2.1.2.3.8.3.3. /l/ Düşmesi.....	81
2.1.2.3.8.3.4. /n/ Düşmesi.....	81

2.1.2.3.8.3.5. /r/ Düşmesi.....	81
2.1.2.3.8.3.6. /ş/ Düşmesi.....	82
2.1.2.3.8.3.7. /t/ Düşmesi.....	82
2.1.2.3.8.3.8. /y/ Düşmesi.....	82
2.1.2.3.9. Ünsüz Türemesi.....	82
2.1.2.3.9.1. Kelime Başında Ünsüz Türemesi.....	82
2.1.2.3.9.1.1. /h/ Türemesi.....	82
2.1.2.3.9.2. Kelime Ortasında Ünsüz Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.2.1. /y/ Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.2.2. /k/ Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.3. Kelime Sonunda Ünsüz Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.3.1. /m/ Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.3.2. /n/ Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.3.3. /s/ Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.3.4. /t/ Türemesi.....	84
2.1.2.3.10. Göçüşme.....	84
2.1.2.3.11. Hece Kaynaşması.....	84
2.1.2.3.12. Hece Düşmesi.....	84
2.1.2.3.13. Hece Türemesi.....	85
2.2. Şekil Bilgisi.....	86
2.2.1. İsimler.....	86
2.2.1.1. Yapım Ekleri.....	86
2.2.1.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler.....	86

2.2.1.1.1.1. +lık, +lik, +luk, +lük.....	86
2.2.1.1.1.2. +II, +IU.....	87
2.2.1.1.1.3. +cI, +cU, +çI, +çU.....	87
2.2.1.1.1.4. +sIz, +sUz.....	88
2.2.1.1.1.5. +ki.....	88
2.2.1.1.1.6. +cık, +cik, +cuğ, +cük.....	89
2.2.1.1.1.7. +dAş.....	89
2.2.1.1.1.8. +ncI, +ncU.....	89
2.2.1.1.1.9. +Ar, +şAr.....	90
2.2.1.1.1.10. +leyin.....	90
2.2.1.1.1.11. +man.....	90
2.2.1.1.1.12. +cA, +çA.....	90
2.2.1.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler.....	91
2.2.1.1.2.1. -mak, -mek.....	91
2.2.1.1.2.2. -mA.....	91
2.2.1.1.2.3. -Iş, -Uş.....	92
2.2.1.1.2.4. -cA.....	92
2.2.1.1.2.5. -IcI, -UcU.....	92
2.2.1.1.2.6. -anak, -enek.....	92
2.2.1.1.2.7. -k, -k.....	92
2.2.1.1.2.8. -ak, -ek.....	93
2.2.1.1.2.9. -ğın, -gin, -ğün, -gün.....	93
2.2.1.1.2.10. -ğı, -gi.....	93

2.2.1.1.2.11. -I, -U.....	93
2.2.1.1.2.12. -m.....	93
2.2.1.1.2.13. -t.....	94
2.2.1.1.2.14. -mur.....	94
2.2.1.1.2.15. -tI, -tU.....	94
2.2.1.1.3. Fiilden Fiil (Çatı) Yapım Ekleri	94
2.2.1.1.3.1. -mA-.....	94
2.2.1.1.3.2. -dIr, -dUr-, -tIr-, -tUr-.....	95
2.2.1.1.3.3. -Ar-.....	95
2.2.1.1.3.4. -Ir-, -Ur-.....	95
2.2.1.1.3.5. -l-.....	96
2.2.1.1.3.6. -ş-.....	96
2.2.1.1.3.7. -n-.....	96
2.2.1.1.3.8. -t-.....	96
2.2.1.1.4. İsimden Fiil Yapım Ekleri.....	97
2.2.1.1.4.1. +lA-.....	97
2.2.1.1.4.2. +A-.....	97
2.2.1.1.4.3. +Al-.....	97
2.2.1.1.4.4. +I-.....	98
2.2.1.1.4.5. +Ar-.....	98
2.2.1.1.4.6. +k-.....	98
2.2.1.1.4.7. +lAş-.....	98
2.2.1.2. İsim Çekim Ekleri.....	98

2.2.1.2.1. Çokluk Eki.....	98
2.2.1.2.1.1. +lAr.....	98
2.2.1.2.1.2. +lā, +lē.....	99
2.2.1.2.1.3. +nā, +nē.....	99
2.2.1.2.1.4. +nAr.....	99
2.2.1.2.2. İyelik Ekleri.....	100
2.2.1.2.2.1. Teklik I. Şahıs İyelik Eki: +m.....	100
2.2.1.2.2.2. Teklik II. Şahıs İyelik Eki: +n.....	100
2.2.1.2.2.3. Teklik III. Şahıs İyelik Eki: +I, +U, +sI, +sU.....	100
2.2.1.2.2.4. Çokluk I. Şahıs İyelik Eki: +mIz, +mUz.....	101
2.2.1.2.2.5. Çokluk II. Şahıs İyelik Eki: +nIz, +nUz.....	101
2.2.1.2.2.6. Çokluk III. Şahıs İyelik Eki: +lArI, +nArI.....	101
2.2.1.2.3. Hal Ekleri.....	102
2.2.1.2.3.1. Yalın Hal.....	102
2.2.1.2.3.2. İlgi Hâli: +In, +Un, +nIn, +nUn.....	102
2.2.1.2.3.2.1. +In, +Un	102
2.2.1.2.3.2.2. +nIn, +nUn.....	102
2.2.1.2.3.3. Yükleme (Belirtme) Hâli Eki: +I, +U.....	103
2.2.1.2.3.3.1. +I, +U.....	103
2.2.1.2.3.4. Yönelme Hâli Eki: +A, +I.....	103
2.2.1.2.3.4.1. +A.....	103
2.2.1.2.3.4.2. +I.....	104
2.2.1.2.3.5. Bulunma Hâli Eki: +dA, +tA.....	104

2.2.1.2.3.5.1. +dA.....	105
2.2.1.2.3.5.2. +tA.....	105
2.2.1.2.3.6. Çıkma (Ayrılma) Hâli: +dAn, +tAn.....	105
2.2.1.2.3.6.1. +dAn.....	105
2.2.1.2.3.6.2. +tAn.....	106
2.2.1.2.3.7. Vasıta Hâli: +lA, +lAn, +nA, +nAn, +n.....	106
2.2.1.2.3.7.1. +lA.....	106
2.2.1.2.3.7.2. +lAn.....	107
2.2.1.2.3.7.3. +nA.....	107
2.2.1.2.3.7.4. +nAn.....	107
2.2.1.2.3.7.5. +n.....	108
2.2.1.2.3.8. Eşitlik Hâl Eki: +cA.....	108
2.2.1.2.3.8.1. +cA.....	108
2.2.1.2.3.9. Aitlik Eki: +ki.....	108
2.2.1.2.3.10. Soru Eki: mI, mU.....	108
2.2.1.2.3.10.1. mI, mU.....	109
2.2.2. Zamirler.....	109
2.2.2.1. Şahıs Zamirleri.....	109
2.2.2.2. Dönüşlülük Zamiri.....	110
2.2.2.3. İşaret Zamirleri.....	111
2.2.2.4. Belirsizlik Zamirleri.....	112
2.2.2.5. Soru Zamirleri.....	112
2.2.3. Sıfatlar.....	112

2.2.3.1. Niteleme Sıfatları.....	112
2.2.3.2. Belirtme Sıfatları.....	113
2.2.3.3. İşaret Sıfatları.....	113
2.2.3.4. Sayı Sıfatları.....	114
2.2.3.4.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	114
2.2.3.4.2. Sıra Sayı Sıfatları.....	114
2.2.3.4.3. Üleştirme Sıfatları.....	115
2.2.3.5. Belirsizlik Sıfatları.....	115
2.2.3.6. Soru Sıfatları.....	115
2.2.4. Zarflar.....	115
2.2.4.1. Yer Yön Zarfları.....	116
2.2.4.2. Zaman Zarfları.....	116
2.2.4.3. Durum (Hâl) Zarfları.....	116
2.2.4.4. Azlık-Çokluk Zarfları.....	117
2.2.4.5. Soru Zarfları.....	117
2.2.5. Edatlar.....	118
2.2.5.1. Ünlem Edatları.....	118
2.2.5.1.1. Ünlemler.....	118
2.2.5.1.2. Seslenme Edatları.....	118
2.2.5.1.3. Gösterme Edatları.....	119
2.2.5.1.4. Cevap Edatları.....	119
2.2.5.1.5. Sorma Edatları.....	119
2.2.5.2. Bağlama Edatları.....	120

2.2.5.2.1. Sıralama Edatları.....	120
2.2.5.2.2. Denkleştirme Edatları.....	120
2.2.5.2.3. Karşılaştırma Edatları.....	120
2.2.5.2.4. Cümle Başı Edatları.....	121
2.2.5.2.5. Sona Gelen Edatlar.....	121
2.2.5.3. Son Çekim Edatları.....	122
2.2.6. Fiiller.....	122
2.2.6.1. Bildirme (Haber) Kipleri.....	123
2.2.6.1.1. Görülen Geçmiş Zaman: -dI, -dU, -tI, -tU.....	123
2.2.6.1.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Olumsuzu: -mAdI.....	124
2.2.6.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mIş, -mUş.....	125
2.2.6.1.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Olumsuzu: -mAmlş.....	126
2.2.6.1.3. Şimdiki Zaman: -y, -yr, -yA, -yá, -yI, -yo, -yU, -yar, -yār, -yır, -yīr, -yırı, -yor, -yoṛ, -yol, -yri, -īri, -er, -ō.....	126
2.2.6.1.3.1. Şimdiki Zamanın Olumsuzu: -mIyA, -mIyI, -muyo, -meyırı, -mIyo, -mIyor, -mIyoṛ, -meyı, -mīr, -miy, -meyı, -múy, -muyu.....	130
2.2.6.1.4. Geniş Zaman: -r, -r̄, -Ar, -Aṛ, -ēr.....	131
2.2.6.1.4.1. Geniş Zamanın Olumsuzu: -mA, -mAz, -mAS.....	132
2.2.6.1.5. Gelecek Zaman: -cA, -c̣A, -caḡ, -caḡ, -AcA, -aça, -acaḡ, -cek, -c̣ek, -ecek, -ẹcek, -Çe, -Çek, -ça, -IcA, -ıca, -Icaḡ, -icek, -ıcaḡ, -ịcek, -Uca.....	133
2.2.6.1.5.1. Gelecek Zamanın Olumsuzu: -mayca, -mayça, -mıca, -mịce.....	135
2.2.6.2. Tasarlama Kipleri.....	135
2.2.6.2.1. İstek Kipi: -A.....	135

2.2.6.2.1.1. İstek Kipinin Olumsuzu: -mA.....	136
2.2.6.2.2. Emir Kipi.....	136
2.2.6.2.2.1. Teklik I. Şahıs Eki: -AyIm, -em, -ıyım, -IyAm.....	136
2.2.6.2.2.2. Teklik II. Şahıs Eki: Eksiz.....	137
2.2.6.2.2.3. Teklik III. Şahıs Eki: -sIn, -sun.....	137
2.2.6.2.2.4. Çokluk I. Şahıs Eki: -AlIm, -ilim.....	137
2.2.6.2.2.5. Çokluk II. Şahıs Eki: -In, -un.....	137
2.2.6.2.2.6. Çokluk III. Şahıs Eki: -sınlar, -sunlar, -sınnar.....	138
2.2.6.2.2.7. Emir Kipinin Olumsuzu: -mA.....	138
2.2.6.2.3. Gereklilik Kipi: -mAII.....	138
2.2.6.2.4. Dilek-Şart Kipi: -sA.....	138
2.2.6.2.4.1. Dilek-Şart Kipinin Olumsuzu: -mAsA.....	139
2.2.6.3. Birleşik Kipler.....	139
2.2.6.3.1. Hikâye Birleşik Çekimi.....	139
2.2.6.3.1.1. Şimdiki Zamanın Hikâyesi: -ydu, -ydú, -yodu, -ūdu, -yòdu, -yudú.....	140
2.2.6.3.1.1.1. Şimdiki Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mıydu, -miyodu.....	141
2.2.6.3.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi: -ArdI, -AşdI, -rdI, -şdI, -rdU, -şdu.....	141
2.2.6.3.1.2.1. Geniş Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mAzdI.....	142
2.2.6.3.1.3. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi: -DIydı.....	143
2.2.6.3.1.3.1. Görülen Geçmiş Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mAdI(y)dI.....	143
2.2.6.3.1.4. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi: -mIştI, -mUştU.....	143

2.2.6.3.1.4.1. Öğrenilen Geçmiş Zaman Hikâyesinin Olumsuzluğu: -mAmİştİ.....	144
2.2.6.3.1.5. Gelecek Zamanın Hikâyesi: -câdı, -cağtı, -acâdı, -ecekti.....	144
2.2.6.3.1.5.1. Gelecek Zaman Hikâyesinin Olumsuzluğu: -mıcağtı.....	144
2.2.6.3.1.6. Şartın Hikâyesi: -sAydİ.....	145
2.2.6.3.1.6.1. Şart Hikâyesinin Olumsuzluğu.....	145
2.2.6.3.1.7. İsteğin Hikâyesi: -Aydİ.....	145
2.2.6.3.1.7.1. İstek Hikâyesinin Olumsuzluğu.....	145
2.2.6.3.2. Rivayet Birleşik Çekimi.....	146
2.2.6.3.2.1. Şimdiki Zamanın Rivayeti: -yomuş, -ymuş.....	146
2.2.6.3.2.1.1. Şimdiki Zaman Rivayetinin Olumsuzluğu.....	146
2.2.6.3.2.2. Geniş Zamanın Rivayeti: -rmUş, -rmlş, -Armİş, -rmlş, -r̄mUş.....	146
2.2.6.3.2.2.1. Geniş Zaman Rivayetinin Olumsuzluğu: -mAzmİş.....	147
2.2.6.3.2.3. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti.....	147
2.2.6.3.2.4. Gelecek Zamanın Rivayeti: -acāmış, -cāmış.....	147
2.2.6.3.2.5. Şartın Rivayeti.....	148
2.2.6.3.3. Şart Birleşik Çekimi.....	148
2.2.6.3.3.1. Şimdiki Zamanın Şartı.....	148
2.2.6.3.3.2. Geniş Zamanın Şartı: -rsA, -ArsA, -r̄se, -yse.....	148
2.2.6.3.3.2.1. Geniş Zaman Şartının Olumsuzluğu: -mAssA, -mASsA.....	149
2.2.6.3.3.3. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı: -dİ(y)sA, -dU(y)sA.....	149
2.2.6.3.3.4. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Şartı.....	150

2.2.6.3.3.5. Gelecek Zamanın Şartı.....	150
2.2.6.4. Ek-Fiil.....	150
2.2.6.4.1. Geniş Zaman.....	150
2.2.6.4.1.1. Teklik I. Şahıs Eki: -Im.....	150
2.2.6.4.1.2. Teklik II. Şahıs Eki: -sIn, -sUn.....	151
2.2.6.4.1.3. Teklik III. Şahıs Eki: -DIr, -dUr.....	151
2.2.6.4.1.4. Çokluk I. Şahıs Eki: -Iz, -Uz, -uS.....	151
2.2.6.4.1.5. Çokluk II. Şahıs Eki: -sInIz.....	151
2.2.6.4.1.6. Çokluk III. Şahıs Eki: -IAfIdIr.....	151
2.2.6.4.2. Görülen Geçmiş Zaman: -DI, -DU.....	151
2.2.6.4.2.1. Teklik I. Şahıs Eki: -dIm, -dUm.....	152
2.2.6.4.2.2. Teklik III. Şahıs Eki: -DI, -Du.....	152
2.2.6.4.2.3. Çokluk I. Şahıs Eki: -Dık, -dik, -Duğ.....	152
2.2.6.4.3. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mIş, -mUş, -mIŞ.....	152
2.2.6.4.3.1. Teklik I. Şahıs Eki: -mIşIm, -mUşUm.....	152
2.2.6.4.3.2. Teklik III. Şahıs Eki: -mIş, -mUş, -mIŞ, -muŞ.....	153
2.2.6.4.3.3. Çokluk III. Şahıs Eki: -mIşIAr.....	153
2.2.6.4.4. Şart Kipi: -sA.....	153
2.2.6.4.4.1. Teklik III. Şahıs Eki: -sA.....	153
2.2.6.5. Birleşik Fiiller.....	153
2.2.6.5.1. Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller.....	154
2.2.6.5.1.1. et-.....	154
2.2.6.5.1.2. eyle-.....	154

2.2.6.5.1.3. kıl-.....	154
2.2.6.5.1.4. ol-.....	154
2.2.6.5.1.5. yap-.....	155
2.2.6.5.1.6. bulun-.....	155
2.2.6.5.2. Tasviri Fiille Oluşan Birleşik Fiiller.....	155
2.2.6.5.2.1. Yeterlilik Fiilleri.....	155
2.2.6.5.2.1.1. Yeterlilik Fiilinin Olumsuzluğu.....	156
2.2.6.5.2.2. Tezlik Filleri.....	156
2.2.6.6. Fiilimsiler.....	156
2.2.6.6.1. İsim-Fiiller.....	156
2.2.6.6.1.1. -mak, -mek.....	157
2.2.6.6.1.2. -mA.....	157
2.2.6.6.1.3. -Iş, -Uş.....	157
2.2.6.6.2. Sıfat-Fiiller.....	158
2.2.6.6.2.1. -An.....	158
2.2.6.6.2.2. -mIş, -mUş.....	158
2.2.6.6.2.3. -dık, -dik, -duğ, -dük, -tık, -tik, -tuğ, -tük.....	158
2.2.6.6.2.4. -acak, -ecek.....	159
2.2.6.6.2.5. -mAz.....	159
2.2.6.6.3. Zarf-Fiiller.....	159
2.2.6.6.3.1. -A.....	159
2.2.6.6.3.2. -Ip, -Up.....	159
2.2.6.6.3.3. -arak, -erek.....	160

2.2.6.6.3.4. -IncA, -UncA.....	160
2.2.6.6.3.5. -AlI.....	160
2.2.6.6.3.6. -mAdAn.....	160
2.2.6.6.3.7. -mAzdAn.....	161
2.2.6.6.3.8. -ken, -kene.....	161
2.2.6.6.3.9. -dıktan, -dikten.....	161
2.2.6.6.3.10. -dıkça, -dikçe, -dükçe, -tıkça, -tikçe.....	162
3. SONUÇ.....	163
3.1. Ses Bilgisi.....	163
3.2. Şekil Bilgisi.....	165
METİNLER.....	168
SÖZLÜK.....	232
KAYNAKÇA.....	250
EKLER.....	253
ÖZGEÇMİŞ	
TEZ ORJİNALLİK RAPORU	

ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

Ünlüler

- [á] : a-e arası, düz, geniş, yarı art orta damak ünlüsü
- [â] : a-o arası, geniş, art, yarı yuvarlak ünlü
- [è] : e-i arası, kapalı e ünlüsü, daralmış ünlü
- [ä] : açık e, normalden açık, yarı uzun ünlü
- [ê] : e-ö arası, geniş, yarı yuvarlak ünlü
- [í] : ı-i arası, düz, dar, yarı art ünlü
- [î] : ı-u arası, dar, art, yarı yuvarlak ünlü
- [ï] : i-ü arası, dar, ön, yarı yuvarlak ünlü
- [ó] : o-ö arası, geniş, yuvarlak, yarı art ünlü
- [ô] : o-u arası, yuvarlak, art, yarı dar ünlü
- [õ] : ö-ü arası, yuvarlak, ön, yarı geniş ünlü
- [ú] : u-ü arası, dar, yuvarlak, yarı art ünlü

Ünsüzler

- [c] : c-j arası, ötümlü, yarı sızıcı ünsüz
- [ç] : s-ç arası, hafif sızıcı, normalden daha önde telaffuz edilen
- [Ç] : c-ç arası, patlayıcı, yarı ötümlü ünsüz
- [F] : f-v arası, katı, sızıcı, yarı ötümlü ünsüz
- [ğ] : Patlayıcı, ötümlü art damak ünsüzü
- [h] : hırıltılı h ünsüzü, sızıcı, ötümsüz, art damak ünsüzü
- [ḥ] : katı, sızıcı, ötümlü, nefesli h ünsüzü

- [K]** : k-g arasında katı, patlayıcı, yarı ötümlü ünsüz
- [k]** : art veya yarı art ünlülerle hece kuran, katı, patlayıcı, ötümsüz, art damak ünsüzü
- [ñ]** : art damak, ötümlü, genizsi /n/ ünsüzü
- [P]** : p-b arası, katı, patlayıcı, yarı ötümlü bir dudak ünsüzü
- [r̄]** : Titrekliğı uzatılan “r” ünsüzü
- [S]** : s-z arası, yarı ötümlü, sızıcı ünsüz
- [Ş]** : ş-j arası katı, sızıcı, yarı ötümlü bir diş eti ünsüzü
- [T]** : t-d arası, katı, patlayıcı, yarı ötümlü bir diş ünsüzü

İŞARETLER

- : Ünlüler üzerinde uzunluk işareti
- ˘ : Ünlüler üzerinde kısalık işareti
- ◌̈ : İkiz ünlü işareti
- ◌̇ : Ulama işareti
- Ø : Biçim olarak kaybolmuş
- ˜ : Ünlülerde genizlileşme
- ◌̣ : Ünsüzler altında belirsizlik (düşmek üzere oluş) işareti
- ˈ : Hecelerden önce kelime vurgusu işareti
- ˑ : Kesme işareti
- : Eyleme bağlanmayı gösterir
- + : Ada bağlanmayı gösterir
- < : Sonraki biçim
- > : Önceki biçim
- [...] : Metinde anlaşılmayan yerler
- (...) : Metinde atlanan bölümler

KISALTMALAR

BGA

Bk.

çev.

Km

km²

M.Ö.

M.S.

MGA

°C

RGÄ

s.

YGA

yy.

AÇIKLAMALAR

Bulgaristan Göçmeni Ağzı

Bakınız

Çeviren

Kilometre

Kilometrekare

Milattan Önce

Milattan Sonra

Makedonya Göçmeni Ağzı

Santigrat

Romanya Göçmeni Ağzı

Sayfa

Yunanistan Göçmeni Ağzı

Yüzyıl

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge	Sayfa
Tablo 1. 2018 Yılı Silivri Nüfusunun Mahalleler Bazında Dağılımı.....	13
Tablo 2. Silivri Ağzında Şahıs Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu.....	110
Tablo 3. Silivri Ağzında Dönüştürülük Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu.....	111
Tablo 4. Silivri Ağzında İşaret Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu.....	111

RESİM VE HARİTALARIN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 1. Silivri İlçesinin İstanbul İçerisindeki Konumu.....	11
Resim 2. Silivri İlçesinin Haritası.....	12
Resim 3. Silivri İlçesinin Mahalleleri.....	16
Resim 4. Silivri’de İkamet Eden Ancak Farklı İl Nüfuslarına Kayıtlı Olan Vatandaşların Sayıları.....	17

ÖNSÖZ

Bir dilin veya şivenin içinde bulunan farklı konuşma şekilleri olan ağızlar, dillerin konuşma zenginliklerini gösteren en önemli unsurlardır. Kültür, etnik ve sosyal yapı gibi çeşitli etkilerin sonucuyla oluşan ağızların akademik düzeyde incelenmesi, araştırması yapılan bölge ağzının ses ve şekil bilgisini, cümle yapısını ve söz varlığını bilimsel anlamda belirlememiz konusunda oldukça önemlidir. Bu nedenle ağızlar hakkında yapılan her bilimsel araştırma Türk diline, kültürüne ve tarihine birçok açıdan katkı sağlamaktadır.

Bilim ve teknolojiye hızlı bir şekilde ilerleyen günümüz dünyasında, medya araç ve gereçleri, bölgesel göç, sosyal, siyasal ve ekonomi gibi nedenlerden dolayı bölgelerde yaşayan halkın ağız yapılarını koruması oldukça güç bir hale gelmekte ve yavaş yavaş kendine özgü bu konuşma şekillerini kaybetmektedirler. Bölgeler, kendilerine özgü konuşma şekillerini kaybetmeden önce yapılan ağız çalışmalarına son derecede ehemmiyet gösterilmeli ve en kısa sürede ağız çalışması yapılmayan bölgelerin ağız yapısı bilimsel anlamda incelenmelidir.

Bugüne kadar Türkiye Türkçesi ağızlarıyla ilgili lisans ve lisansüstü düzeyde birçok çalışma yapılmıştır. Ancak günümüzde hala ağız çalışması yapılmayan bölgeler mevcuttur. Bu bölgelerden birisi de İstanbul iline bağlı bulunan Silivri ilçesidir.

Silivri ağzı ile ilgili şu ana kadar yapılmış olan çalışmalara bakıldığında, 1976 yılında İstanbul Üniversitesi'nde, İbrahim Horasan tarafından yapılmış olan *Silivri'nin Ortaköyü Ağızlarından Derlemeler (Metin-İnceleme)* başlıklı bir lisans tezinin bulunduğu görülmektedir. Ancak Silivri ağzını genel olarak içeren, lisansüstü seviyede bir ağız çalışması bugüne kadar maalesef yapılmamıştır. Bu nedenle **Silivri Ağızı**, Türkiye Türkçesi ağızları içinde dil özellikleri bakımından incelenmeye değer durumundadır. Dilin devamlı olarak değişen yapısı içerisinde, bölge ağzının özelliklerini kayıt altına alarak incelemek, gelecek nesillere bırakacağımız önemli bir bilimsel miras olacağı kanaatindeyiz.

Çalışmamızdaki derlemeler, Silivri ilçe merkezinde bulunan mahalleler içerisinde en eski yerleşim yeri olan 2 merkez mahallede (Alibey ve Fatih Mahallesi) yapılmıştır. Bununla beraber Silivri'ye bağlı mahaller içinde 25 mahalleye daha

gidilmiştir. Bu mahalleler; Küçük Kılıçlı, Büyük Kılıçlı, Fener, Sayalar, Çayırdere, Yolçatı, Çeltik, Sancaktepe, Balaban, Alipaşa, Büyük Sinekli, Küçük Sinekli, Danamandıra, Beyciler, Seymen, Kavaklı, Ortaköy, Kadıköy, Gazitepe, Kurfallı, Bekirli, Akören, Fevzi Paşa, Gümüşyaka, Selimpaşa mahalleleridir. Çalışmamızda, Silivri ilçe merkezi ve mahallerinde bulunan 60 kaynak kişiden derlemeler yapılmıştır. Bölgede yaptığımız derlemeleri seçerken, derlemenin yapıldığı kaynak kişinin konuşma yapısı, kayıt yapılan mekândaki ses düzeyi gibi etkenler belirleyici olmuştur. Bundan dolayı, yaptığımız derlemeler içerisinde bulunan 43 tane derlemenin çalışmamıza alınması uygun görülmüştür. Derlemeler, bölgede bulunan kahveler, muhtarlıklar ve kaynak kişilerin evlerinde yapılmıştır. Yapılan derlemeleri yazıya aktarırken Türk Dil Kurumu tarafından tavsiye edilen çeviri yazı sistemi kullanılmıştır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler; “Giriş”, “İnceleme”, “Sonuç”, “Metinler” ve “Sözlük” bölümleridir. “Giriş” bölümünde, Silivri’nin tarihi, coğrafi konumu hakkında genel bilgiler bulunmaktadır. “İnceleme” bölümünde, bölge ağız ses bilgisi ve şekil bilgisi yönünden incelenmiştir. “Sonuç” bölümünde, Silivri ağzının özellikleri maddeler halinde sıralanmıştır. “Metinler” bölümünde, bölgede yapılan derlemeler, çeviri yazı sistemiyle yazıya aktarılarak sunulmuştur. “Sözlük” bölümünde ise yazı diline göre farklı ses yapısında olan kelimeler gösterilmiştir.

Tez araştırmamın ve yazımının gerçekleşmesinde büyük katkıları bulunan Danışmanım Doç. Dr. Veysi Sevinçli’ye, süreç boyunca değerli görüşlerini aldığım Dr. Öğr. Üyesi Ali Osman Yalkın’a, araştırmam sırasında her türlü desteğini benden esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Hatice Özdiç’e, saha çalışmalarımız sırasında tezimizin oluşmasına katkı sağlayan kaynak kişilere, onlarla buluşmamız için kolaylık gösteren Silivri Belediyesi’ne ve Silivri mahalle muhtarlarına, ulaşımda destek olan İdris Artan’a ve bu süreçte her zaman yanımda olan, desteklerini esirgemeyen biricik ailem ve sevdiklerime teşekkür ederim.

GİRİŞ

Teknolojinin her alanda etkisini gösterdiği günümüz dünyasında, insanlar arasındaki iletişim ve ulaşım imkanlarının kolaylaşması, neredeyse tüm evlerde radyo, televizyon ve internetin bulunması, eğitimin bireylere zorunlu tutulması sonucunda okuryazar oranının artması, ağızlar üzerinde olumsuz etkilere neden olmuştur (Çolakoglu, 2013: 209). Buna bağlı olarak yazı dilinin ağızlar üzerindeki baskısı, birçok konuda zengin ögeler barındıran ağız özelliklerinin yavaş yavaş kaybolmasına yol açmıştır.

Bir ağızın çeşitli sebeplerden dolayı yok olması, o ağızla yüzyıllar içerisinde üretilen ve gelecek kuşaklara genel olarak sözlü yolla aktarılan bilgi ve kültürün de yok olması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla yüzyıllar içerisinde oluşmuş bilgi birikiminin kayıt altına alınması için ağız çalışmaları büyük önem taşımaktadır (Demir, 2008: 6).

Türk diliyle ilgili yapılan her ağız çalışması, dilde var olan problemleri çözüme kavuşturmakta ve aynı zamanda Türk dilinin bilinmeyen yönlerine ışık tutmaktadır (Baydar, 2008: 316). Bununla beraber ağız çalışmaları, yalnızca araştırması yapılan bölge ağızının dil incelemelerini ortaya koymaz. Ayrıca incelenen bölgedeki halk inançlarını, bölge insanının gelenek ve göreneklerini, toplum psikolojisini, eski yaşam tarzlarını ve bölgenin sözlü tarihini de içinde barındırmaktadır. Bu yüzden yapılan ağız çalışmalarında, dil incelemeleriyle beraber sosyoloji, tarih, folklor, edebiyat, psikoloji, iktisat, geleneksel tıp, ziraat, veterinerlik gibi farklı bilim dallarının da faydalanabileceği çok zengin bir malzeme kayıt altına alınmış olur (Demir, 2008: 6 - 7).

Türk dünyası içinde bugüne kadar Azerbaycan Türkçesi, Tatar Türkçesi ve Çuvaş Türkçesi'nin ağız atlası tamamlanabilmiştir. Ancak ülkemizde, bu alanda günümüze kadar yapılan bütün çalışmalara rağmen ağız çalışmaları konusunda hala istenilen sonuca ulaşılamamış, Türkiye Türkçesinin ağız atlası oluşturulamamıştır. Bu nedenle ağız özellikleri incelenmeyen bölgeler, Türkiye Türkçesi ağız atlasının tamamlanmasını geciktirmektedir. Dolayısıyla, bu türden bölgeler üzerine yapılacak olan ağız çalışmaları, Türkiye Türkçesi ağız atlasının tamamlanması bağlamında da önem arz etmektedir.

Daha önce üzerinde lisansüstü seviyede herhangi bir çalışma yapılmamış olan Silivri ağız ile ilgili yapılan bu çalışmayla, ağız atlası tamamlanamamış olan Türkiye Türkçesi ağızlarına, bölge ağızıyla ilgili veriler sunmayı ve Türk diline, kültürüne ve tarihine katkıda bulunmayı amaçlamaktayız.

Çalışmada, İstanbul iline bağlı bulunan Silivri ilçesinin ve ilçeye bağlı olan mahallelerde yaşayan göçmenlerin ağız özellikleri incelenmiştir. Bölgeye 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı, 1912 Balkan Savaşı, Birinci Dünya Savaşı ve Cumhuriyetin kuruluş dönemi yıllarında; Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve Makedonya'dan Türk kökenli göçler yapılmıştır. Silivri'de yaşayan yerli aileleri, bu göçler neticesinde gelen topluluklar oluşturmaktadır. Bu ailelerin konuşma yapısı ve barındırdığı kelime hazinesi ise Türkiye Türkçesi ağız çalışmaları bakımından araştırmaya değer durumdadır. Araştırmada yararlanılan kaynak kişiler, yukarıda belirtilen dönemlerde Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve Makedonya'dan Silivri'ye göç eden kişiler, onların çocukları ve torunlarıdır.

Çalışma için öncelikle 15 Mayıs 2018 ile 15 Haziran 2018 tarihleri arasında, 1 ay süreyle Silivri ilçe merkezi ve ilçe merkezine bağlı mahallelerde bulunan kaynak kişilerden derlemeler yapılmıştır. Belirtilen tarihlerde bölgede derlemeler yapılmadan önce, Silivri İlçe Kaymakamlığı'na sahada derlemeleri yaparken bölge halkıyla ve güvenlik güçlerimizle (Emniyet Müdürlüğü, Jandarma Komutanlığı) aramızda herhangi bir probleme veya yanlış anlaşılmaya mahal vermemek amacıyla, ağız araştırması yapılacağıyla ilgili bilgi verilmiştir. Bölgedeki kaynak kişilerin seçiminde; Silivri'de doğmuş, göç veya başka nedenlerle küçük yaşlarda Silivri'ye gelmiş, bölgeden uzun süre hiç ayrılmamış, yaşı ilerlemiş, bölge ağız yapısını günlük konuşma diline yansıtan ve konuşmasında fiziksel olarak herhangi bir engel bulunmayan kişiler olmasına dikkat edilmiştir. Kaynak kişilerden derlemeler yapılırken, mümkün olduğu kadar video kayıt yöntemiyle konuşmalar kaydedilmiştir. Konuşmaları kayıt altına almak için Iphone X marka cep telefonu kullanılmıştır.

1. ARAŞTIRMA BÖLGESİNİN ÖZELLİKLERİ

1.1. Silivri İlçesinin Tarihi

Silivri, Geç Kalkolitik Çağ'a kadar uzanan tarihi ile kadim bir geçmişe sahiptir. Bu kadim tarihi boyunca Silivri, Thrak kökenli olan Phrygialların, Perslerin, Bizanslıların, Romalıların ve Osmanlıların hakimiyeti altında bulunmuştur. Coğrafi konum açısından, doğal bir limanının bulunması ve İstanbul'a yakın olması nedeniyle de tarihinin her döneminde önemli ticaret yollarından birisi olmuştur.

Kentin ismi, tarihin çeşitli dönemlerinde farklı şekillerde kayıtlara geçmiştir. Bu isimler tarihi belgelerde; Selymbria, Selybria, Selybrie, Salymbria, Salyprianos, Salambiria ve Salamembria olarak görülmektedir. Bu isimler arasında en yaygın olarak kullanılanlar ise Selymbria, Selybria'dır. Kentin isminin farklı söyleyiş biçimlerinin bulunmasının nedeni ise yazıtların ve antik çağ yazarlarının Dor ya da Ionia kökenli olmalarına göre değişik söylemlerinden kaynaklanmaktadır. (Akkaya, 2016: 18). Şehrin kurucusu Selys adında efsanevi birisidir ve ilk çağ Hellen yazarlarından aktarılan bilgilere göre Thrak dilinde 'bria' kelimesi şehir anlamına gelmektedir. Şehrin kurucusu Selys ile şehir kelimesinin Thrak dilinde karşılığı olan 'bria'nın birleşmesi neticesinde "Sely(m)bria" kelimesi ortaya çıkmıştır (Strabon, 1909'dan aktaran Akkaya, 2016, s. 18-19).

Selymbria'nın tarihi hakkındaki ulaşabildiğimiz en eski bilgilere, 1961 yılında Silivri'ye yaklaşık 10 kilometre mesafede bulunan Kınalı Köprü civarında, çok düzleşmiş bir höyükte D.H. French tarafından "Geç Kalkolitik Çağ"a ait bir takım keramik parçalarının elde edilmesiyle ulaşılmıştır (French, 1961'den aktaran Akkaya, 2016, s. 18). Daha sonra 1962 yılında ise Şevket Aziz Kansu tarafından yine aynı höyükte yapılan yüzey araştırmaları sonucunda birkaç keramik parçası daha elde edilmiştir (Kansu, 1963'den aktaran Akkaya, 2016, s. 18). Bulunan bu keramik parçalarının M.Ö. 3000-2500 döneminde varlığı bilinen Troia I şehrinin kalıntıları ile aynı döneme ait olduğu tespit edilmiştir (French, 1961'den aktaran Akkaya, 2016, s. 19). Bu bilgilerden yola çıkıldığında kentin ve çevresinin M.Ö. 3000 yılına kadar uzanan bir geçmişi olduğunu görmekteyiz.

Kentin ve çevresinin M.Ö. 3000 yılına kadar uzanan geçmişi ile M.Ö. 1200 yıllarına gelinceye kadar geçen sürede, bölge ile ilgili ulaşılan herhangi bir tarihi bilgi maalesef yoktur. Ayrıca M.Ö. 1200-700 tarihleri arası Türkiye İlkçağ tarihinin karanlık dönemidir (Umar, 1982'den aktaran Akkaya, 2016, s. 19). Bu tarihler arasında, ortaya çıkan yeni halk ve kültürler içerisinde bulunan Thrak kökenli Phrygialılar, M.Ö. 700'lerde Anadolu ve civarında uygarlıklarının en güçlü çağını yaşamışlardır (Akurgal, 1955'den aktaran Akkaya, 2016, s. 19). Ancak bu dönemde, geniş topraklara sahip olan Phryg Krallığı'nın sınırları tam olarak tespit edilememiştir. Aynı zamanda, İlkçağın Klasik ve sonraki dönemlerinde, uygarlıklarının Troia şehri civarına kadar genişlediği görülen Phryg Krallığı'nın (Ksenophon, çev. Sinanoğlu 1963'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 19), M.Ö. 7. yy. dan önce Selymbria'ya yerleşmiş olmaları öngörülmektedir. İlerleyen dönemlerde Megara şehrinden gelen Yunan kolonisi, Byzantion'dan daha önce bu bölgeye yerleşmiş, burada bulunan halkla birleşmiş ve Selymbria'yı kolonize etmiştir. Megara kolonisinin Byzantion'dan önce Selymbria bölgesine yerleştiği konusunda çok kuvvetli bir görüş birliği vardır ve bu kolonizasyon M.Ö. 700-600 tarihleri arasında olmuştur (Oberhummer'den aktaran Akkaya, 2016, s. 20).

Selymbria, Persler (İranlılar) tarafından M.Ö. 493 yılında Trakya'da bulunan diğer kıyı şehirleriyle birlikte ele geçirilmiştir (Herodotos, çev. Ökmen ve Erhat, 1973'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 20). Perslerin komutasında bulunan Fenike donanması, Trakya'daki kıyı şehirlerini ve Selymbria'yı ele geçirirken bu şehirlerin hemen hepsini yakıp yıkmıştır. Bunun nedeni, bu şehirlerin Hellenlerce kurulmuş olması ve Fenikelilerin Hellenlere karşı ticari kaygılardan dolayı aşırı derecede düşmanlık beslemeleridir (Akkaya, 2016: 20).

M.Ö. 478-477 tarihlerinde "Attika-Delos Deniz Birliği" adıyla siyasi bir birlik kurulmuştur. Bu birliğin merkezi Yunan dünyasının kutsal adası olan Delos'tu ve amacı Anadolu, Trakya ve Adalar'daki Yunan şehirlerini bağımsızlığına kavuşturmak ve Perslerden intikam almaktı (Mansel, 1947'den aktaran Akkaya, 2016, s. 20).

Trakya'yı Perslerin elinden kurtarmak için Atinalılar tarafından düzenlenen ilk sefer, M.Ö. 475 yılında yapılmıştır. Bu seferi Atinalı kumandan Kiman yönetmiştir. Kumandan Kiman komutasındaki donanma, Trakya sahillerini düzenlenen bu seferle

Perslerin elinden kurtarmıştır. Daha sonra Atinalılar, Boğazlara bir sefer daha düzenlemiş ve Byzantion ile çevresindeki şehirleri Attika-Delos Deniz Birliği'ne katmışlardır. Selymbria'nın da M.Ö. 451-450 yıllarından itibaren "Attika-Delos Deniz Birliği"ne katıldığı ve adının vergi listelerinde geçtiği tespit edilmiştir (Akkaya, 2016: 20 - 21).

Trakya M.Ö. 438-437 yıllarında Odryslerin hakimiyetine geçmiştir. Selymbria da bu dönemlerde Odryslere bağlıydı. M.Ö. 431-430 yılında, Atinalılar ile Odrys Kralı Stalkes arasında bir ittifak kuruldu ve kurulan bu ittifakla Selymbria, Atinalılar tarafından uğradığı baskıdan kurtulmuştur (Akkaya, 2016: 21).

Tarihi kaynaklar incelendiği zaman Selymbria adının, Peloponnes Savaşları'nda da geçtiği tespit edilmiştir. Savaşın son evresinde adından daha çok bahsedilen Selymbria, M.Ö. 409 yılında Atina hakimiyetini sağlamaya çalışan Alkibiades tarafından zapt edilmiştir. Daha sonra M.Ö. 409-408 yılında Selymbria, Atina ile bir ittifakta bulunarak antlaşma imzalamış ve özerkliğini ilan etmiştir (Ksenophon, çev. Sinanoğlu, 1963'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 21).

Selymbria, Peloponnes Savaşları bittikten sonra M.Ö. 403 yılında, Spartalı Klearkos'un eline geçmiştir (Akkaya, 2016: 21). M.Ö. 377-376 yılında Atinalı Amiral Habrias, Trakya kıyılarına bir sefer düzenlemiştir. Habrias, diğer kıyı şehirleriyle beraber Selymbria'yı da M.Ö. 378-377 yılında Atinalılar tarafından kurulan ikinci "Attika-Delos Deniz Birliği" ne katmayı başarmıştır. Bu birlikte Selymbria, M.Ö. 357 yılına kadar kalmış daha sonra Byzantion'un idaresine girmiştir (May, 1950'den aktaran Akkaya, 2016, s.21).

Roma Devri'nde Selymbria'dan çok fazla söz edilmemektedir (Akkaya, 2016: 21). Fakat Roma Devri'ne ait Trak süvari kabartması ve girilantlı bir lahit parçasının kentte bulunması sonucunda, Romalıların burada yaşamış oldukları anlaşılmaktadır (Kozanoğlu, 1994: 12).

Doğu Roma İmparatorluğu'nun merkezi haline gelen Byzantion, 11 Mayıs 330 yılında başkent olarak ilan edildi ve ismi Konstantinopolis olarak değiştirildi. Başkent olan şehir, birçok kez başka kavimler tarafından işgal edilmeye çalışıldı. Bu işgal girişimlerini önlemek için ise şehir ve çevresine yeni kaleler ve surların yapılması

gerekiyordu. Konstantinopolis'e yakın bir mesafede olması sebebiyle Selymbria kalesi de işgal girişimlerine karşı alınan bu önlemler sonucunda güçlendirilerek önemli bir karakol durumuna getirilmiştir. Bu gelişmeler neticesinde stratejik açıdan kritik bir konuma gelen Selymbria'nın, İmparatorluğun üzerinde olan etkisi önemli derecede artmıştır (Akkaya, 2016: 21).

M.S. 395-408 yılları arasında kente hâkim olan İmparator Arkadios zamanında şehrin adı, İmparatorun eşi Eudoxia nedeniyle "Eudoxsiapolis" adıyla anılmıştır. Kentin adı İmparatorun ölümünden sonra tekrar Selymbria olarak kullanılmıştır (Theophanes, 1883'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 22).

Trakya'nın 479 yılında Ostrogotların hakimiyeti altına girmesi ile Selymbria da işgal edilen şehirler arasında yer alıyordu. Fakat Bizans tahtında bulunan İmparator Zenon, akıllı bir politika uygulayarak Ostrogot Kralı Theodorik'in gözlerini İtalya'nın zengin eyaletlerine çevirmeyi başarmıştır. Daha sonra Ostrogotlar İtalya'da, merkezi Roma olan bir krallık kurmuşlar ve Trakya'dan çekilmişlerdir (Vasilliev, çev. Mansel, 1943'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 22).

558-559 yılının kış ayında Selymbria, Hunların bir kolu olan Kotrigurlar tarafından istila edildi. Buna karşılık İmparator İustinianos, kumandanı Belisarios komutasında Kotrigurlar'a karşı bir sefer düzenleyerek bölgeyi istiladan kurtardı (Bury, 1931'den aktaran Akkaya, 2016, s. 22). Selymbria, İmparator III. Lenon (717-741) döneminde ise Araplar tarafından kuşatıldı. Bizanslılar bu kuşatmadan, Rum ateşi ve ağır kış şartlarının Arap ordusunda oluşturduğu sıkıntılar neticesinde kurtuldu (Ostrogorsky, çev. Işıltan, 1981'den aktaran Akkaya, 2016, s. 23). Kent, Bulgarlar tarafından iki kere (813 ve 915 yıllarında) saldırıya uğradı. Bu saldırılar sonucu şehrin birçok yeri yakılıp yıkılmıştır (Akkaya, 2016: 23).

X. yüzyılda Selymbria, önemli bir ticaret merkezi haline gelmişti. İpekçilik, şarapçılık ve ziraat alanlarında çok iyi bir durumda olan kent, bu alanlarda her yere ürünlerini ihraç ediyordu. Tahtta bulunan I. Alexios Komnenos, 1082 senesinde Venediklilerle bir ticaret antlaşması yaparak, Venediklilerin Selymbria'da bir ticaret kolonisi kurmalarına izin verdi. Selymbria'da ticaret alanında süren bu refah dönemi, Venediklilerin Selymbrialıları bütün pazarlardan saf dışı etmeleriyle sona ermiştir (Kozanoğlu, 1994: 14).

Bizans İmparatoru VI. Ioannes Kantakuzenos (1347-1354), düşmanlarına karşı Aydınoğlu Gazi Umur Bey'den yardım istemiş ve iki sefer bu isteğine karşılık destek bulmuştur. Daha sonra Bizans üzerinde gittikçe etkisi artan Osmanlı Hükümdarı Orhan Gazi'ye de bir mektup yazarak yardımcı bir kuvvet istemiştir. Kantakuzenos Orhan Gazi'nin desteğini sağlamak amacıyla, ikinci kızı Theodora'yla evlenmelerini teklif etmiştir. Orhan Gazi, Theodora ile evlenmeyi kabul etmiş ve 6000 kişilik bir kuvveti Kantakuzenos'a destek için göndermiştir (Akkaya, 2016: 25). Kantakuzenos Sırplar ile yaptığı savaşta Osmanlı'nın büyük desteğini görmüştür. Türklerin birçoğu yapılan bu savaştan sonra Trakya'da kalıp yerleşmişlerdir (Kozanoğlu, 1994: 15).

Orhan Gazi'den sonra tahta çıkan Sultan I. Murad (1362-1389) döneminde, Osmanlı'nın Bizans üzerindeki baskılarının artmasıyla, Türklerin Trakya'ya gelişi daha da fazlaştı (Kozanoğlu, 1994: 15). Yıldırım Bayezid (1389-1402) döneminde, Osmanlı'nın Bizans üzerindeki bu etkisi daha da yoğunlaştı. Niğbolu Zaferi'nin ardından, İstanbul üzerindeki gücünü arttıran ve şehri kuşatma altında tutan Sultan Bayezid, VII. Ioannes'ten Selymbria'yı teslim etmesini istedi. Bu sırada Anadolu'da Timur tehlikesi baş gösterdi ve Sultan Bayezid VII. Ioannes'e teklif ettiği bazı şartları kabul ederse İstanbul üzerindeki kuşatmayı kaldıracağını söyledi. Ioannes'in kabul ettiği bu şartlar içerisinde, Selymbria'nın Osmanlı'ya teslim edilmesi maddesi de yer almaktadır. Bunun üzerine Selymbria, 1399 yılında ilk defa Osmanlıların eline geçti. Ancak Osmanlıların bu hakimiyeti çok uzun sürmedi. Ankara Muharebesi'nde, Bayezid'in Timur'a yenilmesinin ardından çıkan karışıklıklardan dolayı Selymbria tekrar Bizanslıların eline geçti (Dukas, çev. Mirmiroğlu, 1956'dan aktaran Akkaya, 2016, s. 26).

Timur'un 1402'de Anadolu'yu istila etmesiyle, Türkler bulundukları yerlerden göç etmeye mecbur kalmışlar ve Trakya'ya gelip yerleşmişlerdir. Bu dönemde, Trakya'da bulunan Türklerin sayısı Anadolu'daki Türklerin sayısını geçmişti. Günümüzde, Trakya'da yaşayan yerli Türklerin kökeni işte bu göçler sonucunda gelenlerdir. Bu Türklerin birçoğu ilk önce Balkanlara yerleşmiş, daha sonra ise bugün Trakya'da yaşadıkları yerlere gelmişlerdir. Bugün bu ilk gelen Türklerin torunlarına "Gacal", Balkanlardan yakın zamanda Trakya'ya gelip yerleşenlere ise "Yörük" denilmektedir. Gacal ve Yörüklerin kökenleri aynı olup bunların büyük kısmı Konya ve Kastamonu civarından gelenlerdir (Kozanoğlu, 1994: 15).

Osmanlı Devleti, Ankara Savaşı sonrası Çelebi Sultan Mehmet döneminde tekrar bir yönetim altında toplanabilmeyi başarmıştı. Eski gücünü toplayan Osmanlı Devleti, II. Murad'ın tahta çıkmasıyla Bizans üzerindeki ağır baskılarını sürdürmeye yeniden başladı. Nihayet, 29 Mayıs 1453'te Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul Fethi ile Bizans İmparatorluğu dağıldı. Fakat güçlü bir kaleye sahip olan Selymbria kalesi hemen teslim olmadı ve İstanbul'un fethinden ancak üç gün sonra ele geçirilebildi (Eyice, 1964'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 27).

Osmanlı hakimiyetine giren, Türk sanatının ve kültürünün etkisiyle çeşitli eserlerin vücut bulduğu Silivri'de artık yeni bir yaşam başlamıştır (Akkaya, 2016: 28). Kalede gösterişli yapısıyla dikkat çeken Alexios Apokaukas Kilisesi, Fatih Cami (Hünkâr Cami) adıyla camiye çevrilmiştir (Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1938'den aktaran Akkaya, 2016, s. 28). Ayrıca Silivri'nin gelişmesinde, birçok yerde yaptırdığı hayır eserleriyle adını duyuran Sadrazam Piri Mehmet Paşa (ö. 1533)'nın büyük rolü olmuştur. Günümüzde bir bölümü hala ayakta duran Piri Mehmet Paşa Cami ve Külliyesi onun zamanında yapılmış olup şehre değer katan yapılar arasında yer almıştır (Akkaya, 2016: 28).

Şehre gelen Türkler ilk önce kale içine yerleşmişlerdir (Akkaya, 2016: 28). O zamanlar kalede Rumlar, Yahudiler ve Ermeniler de bulunuyordu. Türklerin bölgeye yerleşmesi ile eski halkın adetlerinde, geleneklerinde ve ibadetlerinde herhangi bir değişiklik olmamıştır. Çünkü Türkler, bu konularda oldukça hoşgörülü davranmışlardır. Fakat sonraları Türkler, kale içinden çıkıp sahil kısmına yerleşerek orada yaşamaya devam etmişlerdir. Balıkçılık ve deniz taşımacılığı işleri ile meşgul olup geçimlerini bu şekilde sağlamışlardır. (Kozanoğlu, 1994: 16).

14 Eylül 1509 senesinde meydana gelen, şiddeti ve yaptığı yıkım ile tarihe geçen Kıyamet-i Suğra (Küçük Kıyamet)'dan Silivri'de önemli derecede etkilenmiş, birçok insan ölmüş, şehrin kale duvarları ve surları yıkılmış, evler de oturulmaz hale gelmiştir. Depremden dolayı İstanbul'da 13.000 kişi hayatını kaybetmiştir (Kozanoğlu, 1994: 16 - 17). Bu sırada tahtta bulunan II. Sultan Bayezid (1481-1512), depremden kısa bir süre sonra İstanbul'u yeniden imar etmiştir. 65 gün süren tamir ve inşaat çalışmaları sonrası "İstanbul'un eskisinden daha güzel görüldüğü" dile getirilir (Danişmend, 1948'den aktaran Akkaya, 2016, s. 28).

Silivri’de daha sonra 1853-1856 Kırım Savaşı’na kadar çok önemli bir olaya rastlanmaz. Kırım Savaşı sonrasında, Tatar Türklerinin bir bölümü Çatalca ve Silivri’ye gelip yerleşmiştir. Silivri’ye gelen Tatar Türkleri Silivri’nin Kadıköy köyünü kurmuşlardır. Daha sonra Kadıköy’deki Tatar Türkleri’nin sayısı zaman geçtikçe azalmış ve yerlerini Rum ve Bulgar azınlıklara bırakmışlardır (Kozanoğlu, 1994: 17 - 151).

Osmanlı merkez teşkilatı içerisinde farklı statülerde görülen Silivri, 18. yüzyılda Eyüp Kadılığına bağlı bir kaza durumundaydı. Bu konumu 19. yüzyıla kadar devam etti (İnciciyan, çev. Andreasyan, 1976’dan aktaran Akkaya, 2016, s. 31). 1876 yılında, Çatalca sancak olarak ilan edilince Silivri de Çatalca’ya bağlı bir ilçe konumuna geldi. Çatalca daha sonra 1898 yılında, İstanbul’a kaza olarak bağlandı ve bunun üzerine Silivri de İstanbul’un bir kazası haline geldi (Kozanoğlu, 1994: 18).

Osmanlı-Rus Savaşı (1876-1877), Osmanlı’nın mağlubiyeti ile sonuçlanınca Türkler Anadolu’dan Trakya’ya göç etmeye başladı. Bunların bir kısmı, Silivri’ye de gelerek yeni köyler kurup yerleştiler. Bir bölümü de önceden kurulu olan köylere yerleştiler (Kozanoğlu, 1994: 17).

8 Ekim 1912 yılında başlayan I. Balkan Savaşı, Osmanlıların büyük yenilgisiyle sonuçlandı. Osmanlı ordusu, Bulgarları 17-22 Kasım 1912’de Çatalca hattında kesin olarak durdurabilmiştir. Silivri de bu sırada Bulgarlar tarafından işgal edilmiş ve şehir yakılıp yıkılarak büyük hasar görmüştür. Silivri’nin Bulgarlar tarafından işgali yaklaşık 9 ay sürdü. Temmuz 1913 yılında II. Balkan Savaşı sonrası işgal sona erdi ve Trakya, Edirne’ye kadar Bulgarların elinden temizlendi. Bulgarların yaptığı bu işgal, vahşi bir şekilde gerçekleştirilen katliamlar, işkenceler, zulümler, tecavüzler gibi tarihte eşine az rastlanan türde olmuştur (Kozanoğlu, 1994: 17 - 18).

Silivri İstiklal Savaşı sırasında, bu kez Yunanlılar tarafından 20 Temmuz 1920’de bir işgal daha yaşamıştır. 2 sene 3 ay süren işgal, 22 Ekim 1922’de Yunanlıların geri çekilip yerlerini İtalyanlara bırakması ile kısa bir süre daha devam etti. İtalyanlar da 1 Kasım 1922’de şehirden çıkartıldı ve Silivri tekrar Türklerin hakimiyetine girdi. Daha sonraki yıllarda, Yunanistan’da bulunan Türkler ile Türkiye’de kalan Rumlar arasında mübadele başladı. Mübadele 1924 yılında tamamlandı (Kozanoğlu, 1994: 18).

1.2. Silivri İlçesinin Coğrafyası

1.2.1. İlçenin Yeri

Silivri 41° 03' kuzey paraleli ve 28° 20' doğu meridyenlerinin kesiştiği noktada, İstanbul iline bağlı ve il merkezinin 67 km batısında, E-5 karayolu üzerinde, Marmara Denizi kıyısındadır. İlçenin, tarım arazileriyle birlikte 860 km² yüz ölçümü bulunmaktadır. Silivri, doğusunda Büyükçekmece, kuzeyinde Çatalca ve Çerkezköy, batısında Çorlu ve Marmara Ereğlisi, güneyinde Marmara Denizi ile çevrilidir. Günümüzde Silivri ilçe merkezinin alanı, Muratçeşme'nin 1 km doğusundan başlar ve Alipaşa mahallesinin yol ayrımına kadar uzanır.¹

“Trakya” bölgesi, Avrupa Kıtası'nın güneydoğusunda yer alarak, Balkan Yarımadası'nın Anadolu'ya doğru yaptığı uzantıyı oluşturur ve Istranca Dağları, Karadeniz, Marmara Denizi, Ege Denizi ve Rodop Dağları ile etrafı çevrilidir. Doğusunda İstanbul ve Kocaeli Yarımadası, güneyinde Çanakkale Boğazı ve Yarımadası bulunan kesimi “Doğu Trakya” olarak adlandırılır. “Batı Trakya” ise, Meriç Nehri'nden batıya doğru Rodop Dağları'na kadar uzanan Yunanistan'a ait olan bölgedir (Akkaya, 2016: 15).

Silivri'nin arazisi yapısı, 100-200 metre yükseklikte, dereler ile bölünmüş, dalgalı düzlükler ve tepelikler şeklindedir. İlçede bulunan 15-25 km uzunluğundaki dereler, birbirine paralel şekilde Marmara Denizi'ne dökülürler (Türk Ansiklopedisi, 1980'den aktaran Akkaya, 2016, s. 15). Şehir, 860 km² yüzölçümüne sahiptir. Bölgede arazi, güneyde kıyıdan başlayarak kuzeye doğru hafifçe yükselir. Silivri'de bulunan tepeler içerisinde en yüksek olanı ise 260 metreden fazla değildir (Hayat Ansiklopedisi, aktaran Akkaya, 2016, s. 15).

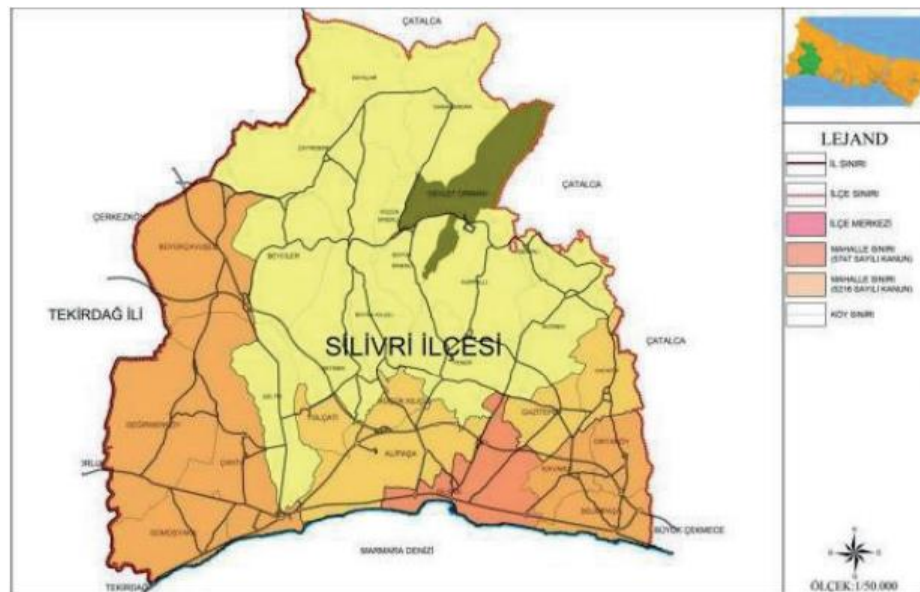
Silivri'nin doğu bölgesi, deniz tarafından başlayarak kısa mesafede 90-100 metre yüksekliğe erişmektedir. Ayrıca bu yükseklikte bir düzlük oluşur. Batı bölgesi ise denizden itibaren yavaş yavaş yükselir ve E-5 karayolu üzerinde bu yükseklik 40-50 metreye kadar artar. Bu alandaki eğim çoğunlukla %5-10 arasında görülürken,

¹ https://www.silivri.bel.tr/sayfa/silivri_cografyasi/73, (Erişim tarihi: 10.05.2018).

Silivri, Kavaklı, Selimpaşa civarında ise %5'e kadar eğimli bir düzlük bulunmaktadır. Tespit edilen bu topoğrafik şartlar çalışma, barınma ve ulaşım açısından uygun yapıdadır. Bu nedenle bölge, tarihi boyunca devamlı olarak iskân edilmiştir (Akkaya, 2016: 15).

Resim 1. Silivri İlçesinin İstanbul İçerisindeki Konumu

Kaynak:<http://www.sp.gov.tr/tr/stratejikplan/s/1153/Silivri+Belediyesi+Istanbul> +2015-

2019

Resim 2. Silivri İlçesinin Haritası

Kaynak: [http://www.sp.gov.tr/tr/stratejikplan/s/1153/Silivri+Belediyesi+Istanbul +2015-2019](http://www.sp.gov.tr/tr/stratejikplan/s/1153/Silivri+Belediyesi+Istanbul+2015-2019)

1.2.2. İklim

Bölgede, Trakya iklimine ait özellikler görülmektedir. Kış ayları genellikle soğuk ve yağışlı, yazlar ise ılıktır. Silivri’de yıllık ortalama yağış miktarı 600-700 mm’dir. Kuzeye ve batıya doğru gidildikçe kara ikliminin etkileri daha çok hissedilmektedir. Bölgenin yıllık ısı ortalaması 13,7°C dir.² Bununla beraber yıllık ortalama en yüksek sıcaklıklar, Trakya bölgesinin iç kısımları gibidir. Yıllık sıcaklık farkları ise Trakya’nın iç kesimleri kadar yüksek değildir (Akkaya, 2016: 15). Silivri’de sıcaklığın en yüksek olduğu ay (35,4°C) Ağustos, en soğuk ay ise (ortalama 2,0°C) Şubat aylarıdır.³

Bölgede etkisini gösteren rüzgarlar, kuzeyden ve kuzeydoğudan esen rüzgarlardır. Bu rüzgarlar beraberlerinde getirdikleri nemi, kuzeydeki dağlık kesimlerde bırakarak ısınmış, sıcak ve kuru bir şekilde gelen rüzgarlardır. Deniz tarafından gelen rüzgarlar, bölgede etkisini çok göstermezler. Marmara Ereğlisi ile Çanta Mahallesi arasında uzanan sırt, Kuzey rüzgarlarının etkisini azaltmaktadır. Bölgede, yaz mevsiminde nem oranının çok fazla düşmediği görülmektedir. İç Trakya iklim özelliğinin bir yansıması olarak, yöredeki yağış miktarı çok azdır. Bu nedenle Silivri, Trakya ve Marmara sahilindeki en az yağış alan bölgedir. Silivri’de yıllık ortalama yağış düzeyi, 529,9 mm’dir. Aralık ayı en fazla yağışın yaşandığı ay olup, bu ayda yağış düzeyi 100 mm’ye yaklaşmaktadır (Sakaoğlu, 1982’den aktaran Akkaya, 2016, s. 16).

1.2.3. Bitki Örtüsü

² https://www.silivri.bel.tr/sayfa/silivri_cografyasi/73, (Erişim tarihi: 19.02.2019).

³ https://www.silivri.bel.tr/sayfa/silivri_cografyasi/73, (Erişim tarihi: 19.02.2019).

Silivri'nin esas görünümü ağaçsızlık olup, hâkim görünüş steptir. Step, az değişen ve tek dize halinde görünen bir örtü şeklinde bölgeyi kaplamaktadır. Bölgede, kuzeydeki dağ köylerine doğru çıkıldıkça, yükseklik ve rutubetin daha uygun şartlarda olmasından dolayı orman başlamaktadır. Günümüzde yaygın olarak gövdeli ağaç ve yer yer çalılık biçiminde bir görünüm mevcuttur. Bu ağaçlar içerisinde ise daha çok yaprağı dökülen türde olanlar fazlalıktadır. Gürgen, meşe, akağaç ve kayın bölgede en sık karşılaşılan ağaçlar arasında görülmektedir. Silivri'de bulunan ardıç ve bodur meşe ağaçları ise yapraklarını dökmeyen çeşitler arasında sayılabilir. Bunlarla beraber kekik otu, yabani nanegegin sazları da bölgede görülmektedir. Bir çalı süpürgesi olan ve mahallinde filina diye tabir edilen erika arbora, dağ köylerinin başka bir karakteristik bitkisi olarak bölgede yer yer adacıklar şeklinde bulunmaktadır. Silivri'deki ormanlık bölge 27.453 hektar alanı kaplamaktadır.⁴

Silivri'de ormanlık alanı oluşturan ağaç türleri arasında; Meşe çeşitleri, Gürgen çeşitleri, Ardiç, İhlamur, Kızılcık, Fındık, Söğüt, Orman Kavağı, Muşmula, Yabani Elma, Ahlat doğal olarak, Karaçam, Sahilçamı, Fıstıkçamı, Akasya, Ceviz ve Selvi ağaçları dikim yolu üzerinde ve Silivri ilçesi ormanlarında yer almaktadır. Domuz, Karaca, Tavşan, Kurt, Çakal, Tilki, Gelincik, Sansar, Kokarca, Porsuk, Köstebek, Fare, Sincap, Yılan, Bildircin, Çulluk, Ördek, Kaz, Güvercin, Doğan, Şahin, Atmaca ise Silivri ilçesi ormanlarında bulunan yabani hayvanlar arasındadır.⁵

1.2.4. Nüfus ve İdari Yapı

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre, Silivri ilçesinin 2018 yılındaki toplam nüfusu, 187.621'dir. İlçedeki erkek nüfusu 106.014 kişi iken, kadın nüfusu 81.607 kişidir.⁶ Yüzdelik olarak bakıldığında ise ilçedeki nüfusun %56,50'sini erkekler, %43,50'sini ise kadınlar oluşturur.

Tablo 1. 2018 Yılı Silivri Nüfusunun Mahalleler Bazında Dağılımı

⁴ https://www.silivri.bel.tr/sayfa/silivri_cografyasi/73, (Erişim tarihi: 20.02.2019).

⁵ https://www.silivri.bel.tr/sayfa/silivri_cografyasi/73, (Erişim tarihi: 20.02.2019).

⁶ <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, (Erişim tarihi: 21.02.2019).

SİLİVRİ İLÇESİNİN MAHALLELERİ	NÜFUS
Akören Mahallesi	1301
Alibey Mahallesi	17704
Alipaşa Mahallesi	1276
Balaban Mahallesi	3189
Bekirli Mahallesi	204
Beyciler Mahallesi	1378
Büyük Çavuşlu Mahallesi	3291
Büyük Kılıçlı Mahallesi	1164
Büyük Sinekli Mahallesi	405
Çayırdere Mahallesi	1228
Çeltik Mahallesi	953
Cumhuriyet Mahallesi	7745
Danamandıra Mahallesi	1086
Fatih Mahallesi	6898
Fener Mahallesi	1490
Fevzi Paşa Mahallesi	3159
Gazitepe Mahallesi	1296
Gümüşyaka Mahallesi	7941
Hürriyet Mahallesi	1797
İsmetpaşa Mahallesi	3007
Kadıköy Mahallesi	1506
Kavaklı Mahallesi	1939
Küçük Kılıçlı Mahallesi	316
Küçük Sinekli Mahallesi	180
Kurfalı Mahallesi	535
Mimar Sinan Mahallesi	14490
Ortaköy Mahallesi	3925
Piri Mehmet Paşa Mahallesi	8816
Sancaktepe Mahallesi	5256

Sayalar Mahallesi	793
Selimpaşa Mahallesi	19597
Semizkuşlar Mahallesi	27185
Seymen Mahallesi	1015
Yeni Mahallesi	35129
Yolçatı Mahallesi	427
SİLİVRİ İLÇESİNİN TOPLAM NÜFUSU	187.621

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, (Erişim tarihi: 21.02.2019).

1922 yılında kurulan Silivri Belediyesi, bir ilçe olarak 1924 yılında İstanbul'a bağlanmıştır. İlçe, kurulduğu tarihten bugüne kadar belediye teşkilatı yönetiminde idare edilmiştir. Silivri Belediyesi'nin yetki alanı, 2004 yılına kadar merkez ile sınırlıydı. Fakat 23.07.2004 tarihinde, 25531 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, 5216 sayılı "Büyükşehir Belediyesi Kanunu" gereğince, İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırlarında dahil edilmiştir. Bu yasa ile birlikte de Alipaşa, Gazitepe, Yolçatı, Kadıköy, Küçük Kılıçlı köylerinin tüzel kişilikleri kaldırılmış ve Silivri'ye mahalle olarak bağlanmıştır. Daha sonra 22.03.2008 tarihinde, 26824 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, 5747 sayılı "Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" a göre, Silivri ilçesinde bulunan Büyükçavuşlu, Değirmenköy, Çanta, Gümüşyaka, Kavaklı, Ortaköy, Selimpaşa belde belediyelerinin, tüzel kişilikleri kaldırılarak kapatılmış ve bu beldeler, Silivri'ye mahalle olarak bağlanmıştır. En son olarak 06.12.2012 tarihinde, 28489 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, 6360 sayılı "On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" gereğince, Silivri'ye bağlı Büyük Kılıçlı, Çeltik, Danamandıra, Sayalar, Beyciler, Çayırdere, Akören, Büyük Sinekli, Bekirli, Seymen, Fenerköy, Küçük Sinekli ve Kurfalı köylerinin tüzel kişilikleri kaldırılmış ve Silivri'nin mahallesi konumuna gelmiştir. Yapılan bu değişiklikler sonucunda, Silivri ilçesinin şu anda 35 mahalle muhtarlığı bulunmaktadır.⁷

⁷ https://www.silivri.bel.tr/sayfa/2015-2019_stratejik_plani/128, (Erişim tarihi: 21.02.2019).

Resim 3. Silivri İlçesinin Mahalleleri

Kaynak: <http://www.sp.gov.tr/tr/stratejikplan/s/1153/Silivri+Belediyesi+Istanbul> +2015-2019

1.3. Silivri İlçesinde Etnik Yapı

Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Makedonya ve diğer Balkan ülkelerinden Trakya'ya gerçekleştirilen göçler, Trakya'da stratejik bir konumda bulunan Silivri'yi de önemli derecede etkilemiştir (Sertkaya Doğan, 2009: 6). Bu göçlerin bir bölümü bazı antlaşmalar çerçevesinde gerçekleştirilirken diğer bir bölümü de adeta kaçış şeklinde olmuştur (Çapa, 1990: 49). İlçe, 1877-78, 1912-13, 1931, 1935, 1950, 1951, 1985-1990 tarihleri arasında ciddi sayıda Balkanlardan göç almıştır.

Silivri, Cumhuriyet öncesi ve sonrası Balkanlardan ve günümüzde de Türkiye'nin hemen hemen her bölgesinden buraya yapılan göçler sebebiyle kozmopolit bir yapıya dönüşmüştür. Silivri'de ikamet eden vatandaşların, kayıtlı

oldukları il nüfusuna göre hazırlanmış olan aşağıdaki tabloda, ilçeye gerçekleştirilen göçlerin Türkiye'nin bütün illerinden yapıldığı konusunda bir fikir vermektedir.

Sıra No	Nüfusa kayıtlı olunan il	Kişi Sayısı	Sıra No	Nüfusa kayıtlı olunan il	Kişi Sayısı	Sıra No	Nüfusa kayıtlı olunan il	Kişi Sayısı	Sıra No	Nüfusa kayıtlı olunan il	Kişi Sayısı
1	Adana	999	21	Diyarbakır	1.561	41	Kocaeli	346	61	Trabzon	1.763
2	Adıyaman	1.036	22	Edirne	1.820	42	Konya	1.111	62	Tunceli	375
3	Afyonkarahisar	448	23	Elazığ	888	43	Kütahya	247	63	Şanlıurfa	1.113
4	Ağrı	3.897	24	Erzincan	861	44	Malatya	3.113	64	Uşak	125
5	Amasya	1.971	25	Erzurum	2.766	45	Manisa	436	65	Van	1.578
6	Ankara	636	26	Eskişehir	344	46	Kahramanmaraş	1.218	66	Yozgat	1.492
7	Antalya	156	27	Gaziantep	730	47	Mardin	1.088	67	Zonguldak	3.656
8	Artvin	543	28	Giresun	1.764	48	Muğla	106	68	Aksaray	819
9	Aydın	227	29	Gümüşhane	2.418	49	Muş	1.309	69	Bayburt	1.662
10	Balıkesir	694	30	Hakkari	269	50	Nevşehir	668	70	Karaman	125
11	Bilecik	164	31	Hatay	651	51	Niğde	576	71	Kırıkkale	326
12	Bingöl	474	32	İsparta	253	52	Ordu	5.273	72	Batman	451
13	Bitlis	855	33	Mersin	424	53	Rize	1.075	73	Şırnak	185
14	Bolu	279	34	İstanbul	57.117	54	Sakarya	694	74	Bartın	867
15	Burdur	92	35	İzmir	481	55	Samsun	5.453	75	Ardahan	1.525
16	Bursa	713	36	Kars	4.420	56	Siirt	752	76	İğdır	1.042
17	Çanakkale	879	37	Kastamonu	2.036	57	Sinop	1.915	77	Yalova	100
18	Çankırı	436	38	Kayseri	1.016	58	Sivas	3.111	78	Karabük	524
19	Çorum	1.088	39	Kırklareli	2.261	59	Tekirdağ	2.747	79	Kilis	372
20	Denizli	176	40	Kırşehir	322	60	Tokat	6.924	80	Osmaniye	351
									81	Düzce	249

Resim 4. Silivri’de İkamet Eden Ancak Farklı İl Nüfuslarına Kayıtlı Olan Vatandaşların Sayıları

Kaynak: https://www.silivri.bel.tr/sayfa/2015-2019_stratejik_plani/128, (Erişim tarihi: 25.02.2019).

Bu kozmopolit yapı içerisinde, Silivri’nin yerlisi olarak değerlendirilebilecek kişiler, bölgenin Türk egemenliğine geçmeden önce ve de geçtikten kısa bir süre sonra buraya gelip yerleşen, burayı bir Türk bölgesi haline getiren, örf, adet ve geleneklerini de günümüz teknoloji dünyasında hala devam ettirmeye çalışan Balkan göçmenleridir.

Çalışmada, Silivri’nin yerlileri olarak değerlendirilen Balkan göçmenleri, Balkanlardan yapılan göç dönemlerinde, çok küçük yaşlarda Silivri’ye gelen ya da ailesi Balkanlardan gelmiş olup kendisi Silivri’de doğmuş, büyümüş ve bölgeden uzun süreli olarak hiç ayrılmamış olan kişilerdir. Silivri ilçesindeki 27 mahallede göçmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda, kaynak kişiler etnik yapıları bakımından

4'e ayrılmıştır. Bu kişiler, yapılan görüşmeler neticesinde kendi ailelerinin Bulgaristan, Yunanistan, Romanya ve Makedonya'dan göç ettiklerini belirtmişlerdir. Bu nedenle çalışmaya konu olan kişilerin etnik yapıları şu şekilde sınıflandırılmıştır:

1.3.1. Bulgaristan Göçmenleri

Bulgaristan toprakları, yaklaşık 550 yıl boyunca Osmanlı egemenliğinde kalan, 1878-1879 Osmanlı-Rus Savaşı'na kadar da nüfusunun çoğunluğunu Türklerin oluşturduğu bir bölgeydi. Bu savaşın ardından, Bulgaristan'da kalan Türkleri asimile etme ve göçe zorlama çalışmaları sonucu soydaşlarımız, Bulgaristan topraklarından Trakya'ya büyük çapta göçler yapmak zorunda kalmıştır (Özgür, 1998'den aktaran Çetin, 2010, s. 72). Resmî belgelerden elde edilen bilgilere göre 1923-1938 yılları arasında, Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç edenlerin sayısı 180.919 kişidir (Geray, 1962'den aktaran Öksüz, 2000, s. 187).

1989 yılında, Bulgaristan'ın Türklere yönelik baskılarının çoğalması sonucu Türkiye'ye yine geniş çapta göçler olmuştur. Balkanlardan Türkiye'ye yapılan göçler içerisinde, Bulgaristan'dan gelen göçmenler diğer Balkan ülkelerinden gelen göçmenler arasında en yüksek orana sahiptir (Özgür, 1998'den aktaran Çetin, 2010, s. 72). Silivri de 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan itibaren Cumhuriyet dönemi ve en son olarak da 1989-1990 yıllarına kadar Bulgaristan'dan ciddi boyutlarda gerçekleşen göç dalgalarına ev sahipliği yapmış bir bölgedir.

Çalışmada görüşülen kaynak kişilerin bir kısmı, kendi ailelerinin Bulgaristan'ın Razgart, Karnobat, Varna ve Melnik şehirlerinden Silivri'ye göç ettiklerini belirtmişlerdir.

1.3.2. Yunanistan Göçmenleri

Yunanistan'dan Türkiye'ye ve Türkiye'den de Yunanistan'a gerçekleşen karşılıklı göç hareketi 1923 ile 1925 yılları arasında, Türkiye ve Yunanistan'ın imzaladığı bir antlaşma ile yapılmıştır. Bu antlaşma 30 Ocak 1923 yılında Lozan'da imzalanan "Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi'ne İlişkin Sözleşme ve Protokolü"dür.

Antlaşmaya göre Yunanistan'da bulunan Müslüman azınlık ile Türkiye'de ikamet eden Ortodoks Rum azınlık mübadele edilecektir (Öksüz, 2000: 170). Antlaşmanın iki ülke tarafından 25 Ağustos 1923'te onaylanmasıyla birlikte göçmenlerin mübadelesine başlamıştır.

Türkiye, savaştan daha yeni çıkmış bir ülke olarak içerisinde bulunduğu zor şartlara rağmen, göçmenlerin mübadelesi konusunda olağanüstü bir çaba sarfetmek durumunda kalmıştır. İlk etapta, 1923 yılının Aralık ayına kadar 33.619 göçmen Yunanistan'dan Türkiye'ye gelmiştir. Bu göçmenlerin bir bölümü Balıkesir, İstanbul, Edirne, İzmir, Samsun, Kastamonu, Amasya, Çatalca, Sinop ve Bursa şehirlerine yerleştirilmiştir (Hâkimiyet-i Milliye, 1923'ten aktaran Çapa, 1990, s. 53). Türkiye'ye bir süre sonra 1924 yılının Ocak ayında, Yunanistan'dan 29.963 göçmen daha yanlarında büyükbaş ve küçükbaş hayvanları ile birlikte gelmişlerdir. Bu göçmenlerin de önemli bir kısmı, başta Trakya bölgesi olmak üzere bununla beraber Anadolu'daki birçok şehre yerleştirilmişlerdir (Açıksöz, 1924'ten aktaran Çapa, 1990, s. 53). Türkiye'ye 1923-1938 yılları arasında, Yunanistan'dan "Mübadi" olarak 384.000 kişi göç etmiştir (Geray, 1962'den aktaran Öksüz, 2000, s. 173).

Silivri ve çevresi de mübadele nedeniyle, Yunanistan'dan çok büyük oranda göç almıştır. Araştırma sırasında görüşülen kaynak kişilerin bir bölümü, Yunanistan'ın Selanik ve çevre şehirlerinden göç ettiklerini ifade etmişlerdir.

1.3.3. Romanya Göçmenleri

1920'lerde Romanya'da yaşayan Müslüman Türkler bazı azınlık haklarını, Bulgaristan ve Yugoslavya'da bulunan Müslüman Türklere göre daha kolay bir şekilde kullanabiliyordu (Ülküsal, 1976'dan aktaran Duman, 2008, s. 26). Bu dönemde aynı zamanda Türkiye ve Romanya arasındaki siyasî ortam da sağlıklı bir hava içerisinde sürmekteydi (Özgiray, 1996'dan aktaran Duman, 2008, s. 26). Ancak bütün bu olumlu havaya rağmen Romanya'da meydana gelen bazı gelişmeler, buradaki Türkleri göç etmeye mecbur bırakmıştır.

Romanya'daki Türkleri göçe zorlayan gelişmelerin neler olduğuna bakıldığında; Romanya'nın Makedonya ve Banat'tan getirdiği Ulahları Türklerin

yoğun olarak yaşadığı Dobruca şehrine yerleştirerek bu bölgeyi Romenleştirme politikası, toprak meselesi, Türklerin angaryaya tabi tutulması, mal ve can güvenliğinin bazı yerlerde olmaması ve genellikle tarımla uğraşan Romanya'daki Türkleri 1929 ekonomik buhranının olumsuz şekilde etkilemesi olduğu görülmektedir. O dönemde bütün bu sıkıntılarla uğraşan Türk halkı için ise tek çıkar yol Türkiye'ye göç etmektir. Türkiye'nin de bu göç hareketini desteklemesiyle birlikte 1923 yılından itibaren on binlerce göçmen Türkiye'ye gelmiştir (Duman, 2008: 26 – 28).

İlk on yıllık dönemde, Romanya'dan Türkiye'ye gerçekleştirilen göçler küçük gruplar şeklinde olmuştur. Daha sonraki yıllarda ise göçler kitlesel boyutlarda yapılmış ve gelenler devlet yardımıyla yerleştirilmiştir (Cumhuriyet, 1935'ten aktaran Duman, 2008, s. 28). 1923-1938 arasındaki on beş yıllık zaman içerisinde, Romanya'dan Türkiye'ye 113.723 kişi göç etmiştir (Geray, 1962'den aktaran Öksüz, 2000, s. 173).

Göçmenler, Romanya'nın Köstence, Silistre, Totrakan, Durostor, Kalyakra, Tulça bölgelerinden Türkiye'ye gelmişlerdir (Arslan, 2014: 37 – 40). Türkiye'ye geldikleri zaman ise, Trakya'da Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ve Çanakkale bölgelerine, bunun yanı sıra Anadolu'da başta Elazığ ve Diyarbakır olmak üzere daha birçok şehre iskan edilmişlerdir (Arslan, 2014: 41 – 43).

Romanya'dan Türkiye'ye 1923-1938 yılları arasında yapılan göçler sırasında, Silivri ilçesine de birçok göçmen gelip yerleşmiştir. Ancak bu göçmenlerin kaçının Silivri ve çevresine gelip yerleştiği ise tam olarak tespit edilememiştir. Derlemeler yapılırken görüşülen kaynak kişilerin bir bölümü, ailelerinin bu dönemlerde Romanya'dan Silivri'ye göç ettiklerini ifade etmişlerdir.

1.3.4. Makedonya Göçmenleri

Yaklaşık olarak M.S. IV. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Hun Türklerinin bölgeye yerleşmesiyle Türk izlerinin görüldüğü Makedonya'da, 1638 yıllık bir Türk varlığı bulunmaktadır (Hamzaoglu, 2010: 36 – 37).

Osmanlı İmparatorluğu zamanında Selanik, Manastır ve Üsküp vilayetlerini içinde bulunduran Makedonya'ya Anadolu'dan Türkler getirilip yerleştirilmiştir (Hamzaoglu, 2010: 229). Daha sonraki zaman içerisinde bu bölgelerde yaşayan

Türklerin sayısı gittikçe artmıştır (Balat, 2019: 35). Ancak Makedonya’da 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı sonrası başlayan ve 1912-13, 1923-51, 1952-67 yılları arasında Türklere yönelik devam eden asimilasyon çabaları, baskılar, katliamlar, tecavüzler, yağmalar, tecrit ve sürgünler buradaki Türklerin anavatanlarına yönelmelerine yol açmıştır. Bu topraklardan ülkemize yapılan göçler aile ve birey bazında 1996 yılına kadar da devam etmiştir (Çavuşoğlu, 2007: 146). Bahsedilen dönemler içerisinde sadece 1913-1919 yılları arasında, Sırp-Bulgar-Yunan işgali altında bulunan Makedonya’dan 240 bin Türk’ün Osmanlı topraklarına göç etmek zorunda kalması, yapılan göçlerin büyüklüğünü gözler önüne sermektedir. Bu göçmenler, Osmanlı topraklarında daha çok Doğu Trakya ve Batı Anadolu’ya gelip yerleşmişlerdir (Bıyıkoglu, 1955’den aktaran Çavuşoğlu, 2007, s. 131). Ayrıca 1918-1941 yılları arasında, Yugoslavya-Makedonya’dan Türkiye’ye gelen “Müslüman” göçmenler içerisinde Arnavut kökenlilerin de bulunduğu söylenmektedir (Popovic, 1995’ten aktaran Çavuşoğlu, 2007, s. 134).

Cumhuriyetin kuruluşundan 1997 yılına kadar Yugoslavya-Makedonya’dan Türkiye’ye gelen göçmenlerin sayısı 305.158’dir. Bu göçmenlerin yaklaşık %25’i “serbest göçmen” statüsünde gelerek Türkiye’de istedikleri yere yerleşmiş, göçmenlerin geri kalan kısmı ise devlet eliyle yerleştirilmiştir. Serbest göçmenlerin çok büyük bir bölümü büyük şehirlere yerleşmiş, geri kalan küçük bir bölüm ise tarımsal yerleştirme projeleri kapsamında kırsal alanlara yönelmiştir (Doğanay, 1997’den aktaran Çavuşoğlu, 2007, s. 133 – 134). Silivri’de Makedonya’dan yapılan bu göç hareketlerine yukarıda belirtilen dönemlerde ev sahipliği yapmıştır.

2. DİL İNCELEMESİ

2.1. Ses Bilgisi

Bu bölümde, Silivri ilçesi ağzında kullanılan ünlü ve ünsüz seslerdeki ses olayları incelenecektir.

2.1.1. Ünlüler

2.1.1.1. Ünlü Çeşitleri

Silivri ilçesi ağzında, Standart Türkiye Türkçesi yazı dilinde bulunan ünlülerin yanı sıra ünlü ve ünsüzlerin etkisi sonucu boğumlanma noktası değişen çeşitli ünlüler de bulunmaktadır. Bölge ağzında yazı dilinden ayrı olarak kullanılan ünlüler şunlardır: **á, â, è, ä, ê, í, î, ï, ó, ô, õ, ú.**

2.1.1.1.1. á Ünlüsü: “a” ile “e” arasında bulunan bir orta damak ünlüsüdür (Ercilasun, 1983: 51). Bu sesin bölge ağızlarında, genellikle ilerleyici ve gerileyici ünlü benzeşmesinin etkisiyle olduğu görülmektedir. Bölgede yapılan derlemeler içerisinde yaygın olarak kullanılan bir sestir. Ancak Romanya Göçmenleri Ağzı’nda yalnızca hatırlama bildiren ünlem “há” (16/6) şeklinde görülmektedir.

BGA: táŋe (2/11), harákatına “*harekatına*” (8/5), askárdim “*askerdim*” (8/5), dernáğmızı “*derneğimizi*” (12/3), geçemázdik “*geçemezdik*” (13/1), belediyá *belediye*” (13/22), kalıyá “*kalıyor*” (24/1).

YGA: patátaSimíz (3/10), fasulyá (3/21), cumaṛtásı (10/25), satıyám_ışte (14/1), ıardáš (32/9), şártlár (40/14), gáldı (42/6), ekmák_ulasın (43/29).

RGA: há (16/6).

MGA: áldım (34/9), sınırındáydık (34/15), sığınacák (35/19), vuraçák (35/20).

2.1.1.1.2. â Ünlüsü: “a” ile “o” arasında boğumlanan geniş, art, yarı yuvarlak bir ünlüdür. Bu ses metinlerde genellikle yuvarlak ünlüler ve dudak ünsüzü “b” ile kullanılmıştır. Bu ünlünün “bâba” kelimesinde sıkça geçtiği görülmüştür. Romanya Göçmenleri Ağzı ve Makedonya Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise bu sese rastlanmamıştır.

BGA: bâbam (26/1), tutuyâlar (37/10), savâş_olurken (38/24), sâlonlarda mâlonlarda (39/25).

YGA: yapâmiyoz_öle (3/38).

2.1.1.1.3. ê Ünlüsü: Boğumlanma noktası “e” ile “i” arasında bulunan kapalı bir ünlüdür. Anadolu ağızlarında yoğun olarak kullanılan bu ses, Silivri ağzında da görülmektedir. Bölge ağzında genellikle ilk hecede bulunan bu ünlü Yunanistan Göçmenleri Ağzı ve Romanya Göçmenleri Ağzı’nda ikinci ve üçüncü hecede de görülmektedir. Makedonya Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise bu ses bulunmamaktadır.

BGA: êvlêde (7/32), êğlencele (8/10), mêvlüt (8/15), êskiden (13/21), yêrde (15/6), gêne (18/20), êkmeğni (19/20), dèyem “*diyeyim*” (26/12), kèndi (27/10), bèraber (29/3), tèrtiP (37/18).

YGA: êrşeyi “*herşeyi*” (10/9), êrkèk_evinde (10/25), tèkrâr (10/26), yânè “*yani*” (11/7), yèmeğ “*yemeği*” (14/10), fènerbahçeliyim_êzelden (11/38), gècikmeli (40/4), gidècekler (43/19).

RGA: sène “*sene*” (16/14), èlli (16/18), veyâttè “*veyahutta*” (16/30), évde (28/12).

2.1.1.1.4. ä Ünlüsü: açık “e” ünlüsü normalden daha açık ve yarı uzun bir ünlüdür (Ercilasun, 1983: 52). Bu ses sözcüklerde ilk hecede bulunur. Bölge ağzında,

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: är_ayvan “*her hayvan*” (2/12), gänç “*genç*” (8/11).

YGA: kızım_ämşire “*kızım hemşire*” (3/6).

2.1.1.1.5. ê Ünlüsü: Bu ses “e” ile “ö” arasında, geniş, yarı yuvarlak bir ünlüdür (Ercilasun, 1983: 52). Bölgede örneği sadece Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: bëyle “*böyle*” (41/23).

2.1.1.1.6. í Ünlüsü: “ı” ile “i” arasında, düz, dar, yarı art ünlüdür. “Orta damağın i’ye daha yakın bir bölgesinde boğumlanan ve “ı” ile “i” arasındaki ses basamağında bulunan önlüleşmiş bir “ı” veya artlaşmış bir “i” ünlüsüdür” (Korkmaz, 1994: 73). Bölge ağzında sık görülen seslerden biridir.

BGA: annamazdí (1/6), kızım (1/10), anlıcān “*anlayacağıın*” (1/43), yëmeğimizi (1/47), yetmiş (17/3), kısmet_olmadı (23/18), yapıyri “*yapıyor*” (29/41), bîraz (36/6).

YGA: bîğ (3/5), fasulyamız (3/10), bíz_evi (10/13), dışarda (11/9), şimdi (11/5), inşaat_ustalığı (43/4), bilmiyolar (43/12), aricinde “*haricinde*” (43/15), gîdesın “*gidersin*” (43/29).

RGA: dedemín (16/3).

MGA: ístanbul (34/6).

2.1.1.1.7. î Ünlüsü: Boğumlanma noktası “ı” ile “u” arasında olan, dar, art, yarı yuvarlak ünlüdür (Demir, 2006: 144 – 145). Bu sesin oluşmasında diş ve dudak ünsüzleri etkilidir. Bu ses, Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde tespit edilmemiştir. Genel olarak bölge ağzında da sık kullanılan seslerden değildir.

BGA: yāmīr “yağmur” (1/7), bībamız_öldü “babamız öldü” (19/2), binnar “bunlar” (13/16).

YGA: mīhtara “muhtara” (9/11), mīaf “muaf” (11/53), ermiş_oldī (43/23), kavuşmuş_oldī (43/25).

MGA: bīrāsī “burası” (34/13).

2.1.1.1.8. ĩ Ünlüsü: “ĩ” ile “ü” arasında, dar, ön, yarı yuvarlak bir ünlüdür. Bölgede örneği sadece Bulgaristan Göçmenleri Ağzı’nda görülmektedir.

BGA: mūmīn (31/4).

2.1.1.1.9. ó Ünlüsü: Bu ses “o” ile “ö” arasında, geniş, yuvarlak, yarı art bir ünlüdür. Daha çok “y” sesinin önlüleştirici ve “k” ünsüzünün kendisinden sonra gelen ünlüyü kalınlaştırması şeklinde ortaya çıkmıştır. Bölge ağzında Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: diyó “diyor” (1/13), yapó “yapıyor” (1/30), yollúyór (8/27), kópek (8/31), kóyde (29/10), kósaliler “kösaliler” (29/38).

YGA: ótobúsler (4/6), çóp “çöp” (9/40), sóğandan (43/13).

2.1.1.1.10.   Ünlüsü: “o” ile “u” arasında bulunan, yuvarlak, art, yarı dar bir ünlüdür. “o” sesinin yarı darlaşması ya da “u” sesinin yarı genişlemesiyle ortaya çıkar. Ünlülerdeki darlık-genişlik uyumu bu sesin oluşmasında etkilidir. İnceleme bölgemizde Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: gidiyó (1/11), dōruyór “doğuruyor” (1/15), yıkıyó (1/22), çalışók “çalışıyoruz” (1/37),   (8/19), yók (18/7), bóbam (18/24), ólmaz mı (24/5), bōğday (26/19), çok_öğraştık “çok uğraştık” (37/5).

YGA: ötuz (3/1), böl (3/16), geliyö (4/11), ön (11/34), örda (21/3), önnarı “onları” (21/19), yökari “yukarı” (42/2).

2.1.1.1.11. ö Ünlüsü: “ö” ile “ü” arasında olan bu ses yuvarlak, ön, yarı geniş bir ünlüdür. Bu ses Türkiye Türkçesi ağızlarında çok rastlanmayan zayıflamış bir “ö” ünlüsüdür (Sağır, 1997: 386). Bölge ağızında da yalnızca Bulgaristan Göçmenleri Ağızı ve Yunanistan Göçmenleri Ağızı metinlerinde birkaç örnekte tespit edilmiştir.

BGA: önce (1/3), yönden_epsi “yönden hepsi” (8/19), onnar_ölen “onlar öğlen” (31/20).

YGA: mördek “mördek” (11/36), öpersin (21/18).

2.1.1.1.12. ú Ünlüsü: “u” ile “ü” arasında, dar, yuvarlak, yarı art bir ünlüdür. Bu ses bölge ağızında /i/>[ú], /u/>[ú], /o/>[ú], /ü/>[ú], /ı/>[ú] değişimleriyle ortaya çıkar. “ú” ünlüsü bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağızı ve Yunanistan Göçmenleri Ağızı’nda görülürken Romanya Göçmenleri Ağızı ve Makedonya Göçmenleri Ağızı metinlerinde tespit edilmemiştir.

BGA: bilúysun “biliyorsun” (1/4), yapuydúK “yapıyorduk” (1/4), gelúlár “geliyorlar” (1/14), içúlár “içiyorlar” (1/18), gidiyú “gidiyor” (1/20), çıkaruydúk “çıkarıyorduk” (1/38), yollúyór (8/27), günde (12/14), kúpesini “küpesini” (25/1), kúvetli “kuvvetli” (31/19).

YGA: almúysun “almıyorsun” (3/35), ótobúsler (4/6), úç “üç” (21/15), gün (32/7), mahkıúm (42/8), búydaylar (43/33).

2.1.1.2. Ünlülerde Uzunluk Kısalık

Türkçede bulunan ünlüler, uzunluk ve kısalıkları bakımından sınıflandırılmamışlardır. Bu nedenle, Türkçedeki birincil uzun ünlüler sorunu kesin olarak çözülmemiştir (Tekin, 1975: 34). Bugün kimi ağızlarda sistemsiz olarak görülen uzun ünlüler, Türkçede bazı şiveler dışında bulunmamaktadır (Timurtaş,

1977: 46). Bununla beraber uzun ünlülerin, Ana Türkçede ilk hecede var olduğu düşünülmüştür (Gabain, çev. Akalın, 1988: 33). “Ana Türkçedeki birincil uzun ünlüler kendilerini düzenli bir şekilde ancak Yakutça ile Türkmencede korumuş, öbür Türk dil ve lehçelerinde genel olarak kısalmış ve kısa ünlülerle karışmışlardır” (Tekin, 1995: 38). Türkiye Türkçesi ağızlarındaki uzun ünlüler konusunda ilk çalışmayı Zeynep Korkmaz yapmış ve Batı Anadolu ağızlarında asli uzun ünlülerin bulunduğunu ortaya çıkarmıştır (Korkmaz, 1953: 197 - 203). Bu konuyla ilgili çok daha kapsamlı bir çalışma ise Mehmet Dursun Erdem’e aittir. Erdem Anadolu’nun bütününe kapsayan çalışmasında, neredeyse her bölgede kullanılan asli uzunlukları tespit etmiş ve bunların bir listesini oluşturmuştur (Erdem, 2008: 502 - 562).

2.1.1.2.1. Aslında Uzun Olan Ünlülerin Normalleşmesi

Türkiye Türkçesine, diğer dillerden ve özellikle de Arapça ve Farsça’dan geçen kelimelerdeki ünlü uzunlukları korunmuştur (Erdem ve Bölük, 2011: 417). Silivri ağzında, alıntı kelimelerdeki uzun ünlülerin kısalarak normal süreli ünlüye dönüştüğü tespit edilmiştir. Bölgede bu kelimelerden bazılarının, farklı mahallelerde normal veya kısa şeklinde söylendiği de tespit edilmiştir.

BGA: muhtaç (5/15), cami (26/8), vasıtasıyla (39/2), zamanında (39/23).

YGA: idare (11/26), mahsuru (42/1), inzibat (42/14), mahkúmu (42/22), teslim_ettik (42/22), fakir fuğaralık (43/23).

RGA: mesela (16/24), devamlı (16/38).

MGA: evlaT (34/6), malesef (35/3), zaruri (35/2).

2.1.1.2.2. Aslında Normal Uzunlukta Olan Ünlülerin Kısılması

Silivri ağzında, aslında normal uzunlukta bulunan ünlüler çeşitli fonetik sebeplerden dolayı kısalmaktadır.

Bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı’nda bazı fiil çekimlerinde orta ve son hecedeki /ı/, /i/, /u/ ünlüleri kısılır.

BGA: kurulup (1/5), bileyim (8/22), oturuyom (13/14), kurtarayım (26/26).

YGA: yaptık (10/3), söyleyim “söyleyeyim” (11/18), nasip olusa (20/15).

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde ikinci ve üçüncü teklik şahıs iyelik eki ve yükleme hâl ekini alan iki kelimedede /ü/ ünlüsü kısalmıştır.

BGA: düşününü “düşününü” (1/11), gözün aydın (1/17).

Bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde kullanılan alıntı kelimelerdeki kimi örneklerde, vurgu ve tonlamaya bağlı olarak ünlülerin kısaldığı görülmektedir.

BGA: hastanede (1/15), seneden (36/4), lüküsler (7/45).

YGA: zararı (9/10), çektik evlâdım (3/5), ölüm elëktik “oğlum elektrik” (3/6), tē'niKeri “teknikeri” (3/6), belēdiyenin ekmeklerini (3/38), şikayēt (9/1), salūnu “salonu” (10/4).

Bölgede, sistemli olmayıp kişisel kullanımlar sonucu normal ünlülerden daha kısa şekilde söylenen bazı örnekler görülmektedir.

BGA: burası (2/9).

YGA: İstanbulda (3/9), ölülerimize (3/38).

2.1.1.2.3. Hece Kaynaşmasıyla Oluşan Uzun Ünlüler

Bir veya daha fazla hecenin, birbirleriyle kaynaşması sonucu kelime içinde uzun ünlüler meydana gelebilmektedir. Bu kaynaşma, “bazı ünsüzlerin iki ünlü arasında yumuşayıp eriyerek bu iki ünlüyü bir uzun ünlü biçimine sokmaları ile ortaya çıkar” (Aydın, 2002: 15). Silivri ağzında, bu şekilde oluşan uzun ünlü sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bölgede /ğ/, /h/, /l/, /m/, /n/, /r/, /y/ ünsüzlerin erimesi ile uzun ünlüler oluşmaktadır.

BGA: sāibi “sahibi” (1/6), pālī “pahallı” (1/12), ašā “aşağı” (2/1), ācılar “ağacılar” (5/7), vāla “vallahi” (8/12), Tāf “taraf” (13/10), ābim (18/6), kıyamadım uşaklāma “kıyamadım uşaklarıma” (18/22), damānda “damağında”

(26/10), sopalāmla “sopalarım̄la” (29/9), baḡaklāmdan “bacaklarım̄dan” (29/36), okuyannāmla “okuyanlarım̄ız” (29/41), māfaSa “muhafāza” (31/35), tām “tamam” (36/8), nēde “nerede” (1/3), sülēm “söyleyeyim” (1/39), yēniyim “yeḡeniyim” (6/18), dēlim “deḡilim” (12/9), bakēm “bakayım” (18/21), inēm “ineḡim” (26/13), dērmenneri “deḡirmenleri” (31/15), bırāk̄m̄isin_o “bırakm̄ıyorsun o” (18/21), dī “diyor” (1/17), dīcem “diyeceḡim” (1/20), birlīdi “birliḡıydı” (1/26), īdir “iyidir” (1/34), birbīḡe (8/19), ḡīcem “gireceḡim” (18/23), gelīri “geliyor” (31/4), dīṡtīrdiler “deḡiṡtirdiler” (36/14), ḡolūmuz “ḡoluḡumuz” (1/9), otūyum “oturuyorum” (6/5), būda “burada” (7/14), ūrdan “oradan” (8/1), k̄uṡ “kuruṡ” (18/10), ḡalūdu “kalıyordu” (36/29), öldū “öldüḡü” (1/20), ekūlar “ekiyorlar” (1/30), otobūṡḡülūm “otobūṡḡülüḡüm” (2/2), dūsun “diyorsun” (2/6), tanīṡūlar “tanīṡıyorlar” (38/2), dōruyor “doḡuruyor” (1/15), sō “sonra” (29/37), bülōnuz “biliyorsunuz” (37/21).

YGA: dā “daha” (3/34), yāmda “yanımda” (9/6), merām “meraḡım” (11/38), vallā (14/6), arkāṡım (14/6), ār “aḡır” (20/24), sarmīsāmızı (20/46), nōta “nohuta” (20/47), tavā “tavuḡa” (33/5), ekmēm̄i “ekmeḡimi” (3/39), dīl “deḡil” (11/35), ḡocūmu (3/4).

RGA: mesā “mesela” (16/23), veyāttē “veyahutta” (16/30), mābereye “muhabereye” (28/11), dē “diye” (16/10), yazaṛ_okīcaḡ “yazılar okıyacak” (16/26), yapūsun “yapıyorsun” (16/26), baḡūsun_arazi “bakıyorsun arazi” (16/33), bülō “biliyor” (16/29).

MGA: māḡırlarıyīS “muhacirleriyiz” (35/2), ādın “anladın” (35/11), ayḡiḡē (34/17).

Bölge aḡzında, kelime içinde yan yana bulunan ünlülerden birinin eriyip kaybolması neticesinde de uzun ünlüler ortaya çıkmaktadır.

BGA: mālesef (8/10), iddā “iddia” (31/7).

YGA: dāre “daire” (9/35), vesāre “vesaire” (9/40), ālelerin “ailelerin” (9/42).

İki kelimenin bir araya gelmesi sırasında meydana gelen hece kaynaşmaları, uzun ünlülerin oluşmasında bir başka etken olarak görülmektedir.

BGA: nāPıcan “ne yapacaksın” (38/23), nōlcek “ne olacak” (5/46).

YGA: nāptık “*ne yaptık*” (10/5), ikūS “*iki yüz*” (21/8).

Silivri ağzında, gelecek zaman birinci, ikinci teklik ve birinci çoğul şahısta ekleşme esnasında uzun ünlüler ortaya çıkmaktadır.

BGA: anlıcān “*anlayacağın*” (1/43), naPaçām (18/14), sūlcēni “*söyleyeceğini*” (1/1).

YGA: ben_alcādım “*ben alacaktım*” (14/16), alacādı (14/6), oturacāmıza (14/18).

Kelimelerin başında bulunan /h/ ünsüzünün düşmesi sonucunda, bu sestten sonra gelen ünlü uzun ünlüye dönüşmektedir.

BGA: āla “*hala*” (7/18), ādē “*haydi*” (17/12), āmır “*hamur*” (18/35), āzır_alıyım “*hazır alıyorum*” (19/17), āmet “*ahmet*” (24/12), ērkeS “*herkes*” (7/33), ēp “*hep*” (8/1), ēr “*her*” (37/12).

YGA: āline “*haline*” (4/11), āne “*hane*” (9/6), āstamız “*hastamız*” (21/22), āsan “*hasan*” (21/24), ēpsini “*hepsini*” (4/10), ēmen “*hemen*” (21/23), īç_annamaSsın “*hiç anlamazsın*” (21/16).

2.1.1.2.4. Ünsüz Düşmesiyle Oluşan Uzun Ünlüler

Silivri ağzında kelime ortasında bulunan /ğ/, /h/, /k/, /l/, /n/, /r/, /v/, /y/ ünsüzleri eriyip kaybolarak kendinden önceki ünlüyü uzun ünlüye dönüştürür. “Yok olmaya ya da ünlüleşmeye doğru giden ünsüzün kaybettiklerini, genellikle yanındaki diğer bir ünlü kendi üzerine alır. Böylece yok olmaya doğru giden sesin geride bıraktığı mirasla güçlenen ünlü daha belirgin, boğumlanma süresi daha uzun güçlü bir ses haline gelir” (Buran, 2008: 4).

BGA: yāmuṣ “*yağmur*” (1/8), sālām “*sağlam*” (6/33), vāla “*vallahi*” (8/12), bāçenden “*bahçenden*” (8/33), kāve “*kahve*” (13/10), hādi (17/5), kāmımı “*karnımı*” (18/10), mārūm_etmedim “*mahrum etmedim*” (25/8), ēvelden_ōle “*evvelenden öyle*” (6/14), tahtasīla “*tahtasıyla*” (8/26), uğraşīdık (29/29), bī “*bir*” (12/15), īsannar “*insanlar*” (18/32), teravī (29/41), ūramış (5/19), būday (7/20), ūlende “*öğlende*”

(1/21), tūlü “tūrlü” (12/12), sōra “sonra” (5/39), ōlum “oğlum” (5/44), dōrusu “doğrusu” (6/8), ōsun “olsun” (26/8), sōle “söyle” (1/1), ōretmenim (5/11), dōTe “dörde” (7/17), kōlerden “köylerden” (8/18), ōle “öyle” (19/15), sōleme (23/16).

YGA: ānem (10/1), Kadā (14/9), alacādı (14/16), sabā (20/37), lāmacun (43/14), bēKi “belki” (11/5), nēse “neyse” (21/20), kırdīsan “kırdıysan” (4/11), īṣaat “inṣaat” (9/7), zīniyetler “zihniyetler” (9/35), īde “iğde” (21/18), sōra (10/7), tōbe (3/7), ṣōle (20/36).

RGA: ḵādeṢ (16/3), romāyadan (16/4), rāmetli (28/1), ünivēste (16/41), ūraṣmadılar “uğraṣmadılar” (28/8), kōlerinden “köylerinden” (16/17).

MGA: sabāleyin (34/25), ōsun “olsun” (34/12), dōru “doğru” (34/13).

2.1.1.3. İkiz Ünlüler

“Türkçede bir hecede veya bir kelimedede iki vokal yan yana gelmez” (Ergin, 2002: 64). Ancak bu durum yabancı dillerden Türkiye Türkçesi yazı diline geçen kelimelerde bulunabilir (Ercilasun, 1983: 61). Bununla beraber Türkiye Türkçesi ağızlarında kelime ortasındaki bazı ünsüzlerin düşmesi, ünlülerin ikizleşmesine neden olmaktadır (Korkmaz, 1994: 42 – 44). Bölge ağızında bulunan ikiz ünlüler /ğ/, /h/, /r/, /v/, /y/ ünsüzlerinin eriyip düşmesiyle oluşmaktadır. Bunlar yükselen, eşit ve alçalan ikiz ünlüler şeklinde Silivri ağızında görülmektedir.

2.1.1.3.1. Yükselen İkiz Ünlüler

“İkinci unsuru birinci unsurundan daha geniş olan ikiz ünlüler, yükselen ikiz ünlüler şeklinde adlandırılır” (Aydın, 2002: 16). Silivri ağızında /ğ/, /h/, /r/, /y/ ünsüzlerinin erimesiyle yükselen ünlü ikizleşmesi oluşur. Bölge ağızında belirlenen yükselen ikiz ünlüler şunlardır:

BGA: muacıṛca “muḥacirce” (17/1), diē “diye” (31/22), davetiē (1/11), biāz (8/17), muārem (2/7), muāsebe (5/39).

YGA: bakıosun (3/35), ciğette “*cihette*” (40/16), silivrie (9/33), intiaṛ “*intihar*” (10/12), oḡuor (3/8).

RGA: muabbeti (16/9).

MGA: suandan “*soğandan*” (35/8).

2.1.1.3.2. Eşit İkiz Ünlüler

“Aynı türden iki ünlüden oluşan ikiz ünlülere eşit ikiz ünlüler adı verilir” (Aydın, 2002: 16). Silivri ağzında /h/, /ğ/, /y/ ünsüzlerinin erimesiyle eşit ikiz ünlüler oluşur. İnceleme sahamızda en çok görülen ikiz ünlü çeşitidir. Bölge ağzında belirlenen eşit ikiz ünlüler şunlardır:

BGA: allaa “*allaha*” (5/40), sabaa (8/7), belediye (13/19), gitmee (29/17), başladım (5/15), ayvancılı “*hayvancılığı*” (38/12), araçlar amirliinde (5/43), genşliinden (29/2), çocukluumuzda (13/1), durduu (15/20), müdürlüüne (8/25), sövdüü (18/19).

YGA: daa “*daha*” (20/15), raatlına (21/9), çocuk evermee (14/24), beenmişler (21/4), baḡtın (9/13), sır “*sığır*” (14/3), gittiim (3/48), dediim (9/32), doğduunda (4/1), olduun (20/53), gördüün (10/3), büyükbaş (21/9).

RGA: maalle (16/9), paallılık (28/7), eer “*eğer*” (16/15), çıktını (16/39), hayvancılıımıS (28/5), geldii zaman (28/3).

MGA: maalleleri (35/9), paallı (35/14), çiflii (34/4), tārii (34/4), düün (34/8).

2.1.1.3.3. Alçalan İkiz Ünlüler

“İkinci unsuru birinciye göre daha dar olan ikiz ünlülere alçalan ikiz ünlüler denir” (Buran, 1997: 30). Silivri ağzında /h/, /ğ/, /r/, /y/ ünsüzlerinin erimesiyle alçalan ikiz ünlüler oluşur. Bölge ağzında belirlenen alçalan ikiz ünlüler şunlardır:

BGA: vallai (2/8), çardık (8/18), deil (6/5), tüplein iksini (31/7), doım “*doğum*” (1/17), nout “*nohut*” (38/8), çerkezköünde (12/20).

YGA: daullu “*davullu*” (4/4), datıldı “*dağıtıldı*” (43/7), deirmenköy (11/50), şeir içi “*şehir içi*” (9/23), doum (3/4), çounluğla (9/25).

RGA: saile “*sahile*” (16/36), saibi “*sahibi*” (28/4), deiştirdi (16/37), doumlu (16/1).

MGA: deilim (34/12), deişmiyor (34/13).

2.1.1.4. Ünlü Uyumları

2.1.1.4.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Türkçede, kelimelerin ilk hecesinde kalın ünlü varsa bundan sonraki hecelerinde de kalın ünlü, ilk hecede ince ünlü bulunuyorsa diğer hecelerinde de ince ünlü bulunması durumuna kalınlık-incelik uyumu (büyük ünlü uyumu) denir (Kalay, 1998: 22). “Kalınlık-incelik uyumu başlangıçtan bugüne kadar Türkçenin her devrinde çok kuvvetli olarak hâkim bulunmuş olan ve olmakta devam eden bir kaidedir” (Ergin, 2002: 71). Silivri ağzında birtakım eklerin, yazı dilindeki aksine uyuma girdiği görülmektedir.

2.1.1.4.1.1. -ken (iken) Zarf-Fiil Eki

Türkçe yazı dilinde tek şekli bulunan -ken zarf-fiil ekinin, Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde kalın ünlülü kelimelere eklendiği zaman ekin ünlüsünün kalınlaşarak bazı örneklerde uyuma girdiği görülmüştür.

BGA: kişıka (19/17).

YGA: burdağka (40/4).

2.1.1.4.1.2. +dAş İsimden İsim Yapan Ek

Bölgede, Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde, +dAş isimden isim yapan ekin birkaç örnekte ilerleyici ünlü benzeşmesine uğrayarak kalınlık-incelik uyumuna uyduğu görülmüştür.

BGA: kardaş (6/4).

YGA: kardaşım (32/11).

2.1.1.4.1.3. i- Cevheri Fiili: i-

Silivri ağzında i- cevheri fiilin, çekimlerde kalınlık-incelik uyumuna genellikle uyduğu tespit edilmiştir.

BGA: yıkattırdık “yıkattırdık” (13/21), daıdırdık “dağıttırdık” (27/25), evlenidi (8/20), geçiniyidik işte “geçiniyorduk işte” (19/3), varımış (30/1), şerefli imiş İsanar (18/26), varsa (2/13), olursa (29/43).

YGA: yapardık (3/10), çalışırdı (11/12), gidecektim (31/14), alırsa (9/41), uygulanırsa (9/5).

RGA: annatırdı (16/2), buıdaydım (28/1), kurulmuştu (28/2), dōruysa “doğruysa” (16/2).

MGA: toPlanırdı (34/9), sınırındaydı (34/15), yoktu (34/14), sorarsan (34/11), verecek olursan (35/15).

Bölgeden derlenen Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerindeki iki yerde, uyum dışı örnekler görülmüştür.

YGA: burası idi (11/50), askeırdim (42/5).

2.1.1.4.1.4. Yabancı Kelimelerde Kalınlık-İncelik Uyumu

Kalınlık-incelik uyumu, Silivri ağzında kullanılan yabancı kelimelerin bir bölümünde, ilerleyici ve gerileyici ünlü benzeşmesi yoluyla etkisini göstermektedir.

2.1.1.4.1.4.1. İlerleyici Ünlü Benzeşmesi

BGA: otobos “*otobüs*” (1/13), məcırı “*muḥaciri*” (27/3), ğırnata “*kılarnet*” (37/10), harbi “*harbi*” (37/21), aḳḳatan “*hakikaten*” (39/4), vallā “*vallahi*” (41/13).

YGA: harbi “*harbi*” (3/2), domatız “*domates*” (3/20), camımız “*camimiz*” (10/29), mesele (14/30), valla (40/1), fasulyamız (3/10).

RGA: məcır_olarak “*muḥacir olarak*” (28/1), valla (28/11).

MGA: valla (35/5).

2.1.1.4.1.4.2. Gerileyici Ünlü Benzeşmesi

BGA: şöfer (1/27), Tene “*tane*” (36/17).

YGA: Tene (21/9), şöför (32/12), ḳalazosyon “*kanalizasyon*” (10/4).

RGA: ıspatlayın (16/39).

MGA: tene (34/10).

2.1.1.4.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Düzlük-yuvarlaklık uyumu, Türkçedeki kelimelerin ilk hecesinde bulunan düz ünlüleri (a,e,i,ı) yine düz ünlülerin, eğer ilk hecede yuvarlak ünlü (o,ö,u,ü) varsa ya düz-Geniş (a,e) ya da dar-yuvarlak (u,ü) ünlülerin takip etmesine denmektedir. Bu uyum, yalnızca bugün kullandığımız Türkiye Türkçesinde güçlü bir biçimde kendini göstermektedir. Eski Anadolu Türkçesinde bu şekilde bir uyum bulunmamaktadır. (Ergin, 2002: 72 - 73).

BGA: artıḳın “*artık*” (8/22), ḳıvrırma (12/11), hayvancılık (13/7), ḳadınnāfı (15/1), ḳoyālamış_önceden “*koyarlarmış önceden*” (31/3), ḳorḳarmışlar (37/26), öleymiş “*öyleymiş*” (39/23), değirmende (18/2), ḳaç_ineğmiS (19/11), ḳoyun (39/12), ḳocuḳluK (41/2), böyle (1/33), gönderirdi (5/24), sōlerdim (26/23), götürürlerdi (37/20), münübüs (1/13), büle “*böyle*” (1/14), bībamız_öldü “*babamız öldü*” (19/2), boba “*baba*” (18/6).

YGA: tatlısı (3/12), sakın (3/38), altınsa (4/1), gelini (4/5), eşinde “eşiğinde” (10/30), işlemlerizi “işlemlerinizi” (10/35), toñunlar (11/59), topñak (21/7), olmamıştı (40/18), börek (21/23), gönüllü (42/8), göstermişle (21/4), öğrenmiştik “öğrenmiştik” (42/8), düzelirdi (9/43), münübüsü (9/23), bülü “biliyor” (33/3), piynir “peynir” (21/24), yaPiçak (32/7).

RGA: altıncı (16/1), çalışma (16/18), birfaz_araştırmacıyımdır (16/25), kemik (16/16), artık_emekli (28/4), soyumuzu (16/27), komşu (16/42), yüzünü (16/37).

MGA: kazıdı (34/7), yannış (34/11), demirçilik (34/19), epsi (35/6), dostluklar (34/5), sopa (34/24), öküS (34/2), düzgün (35/12).

Silivri ağzında, düzlük-yuvarlaklık uyumu kelimelerde sağlam bir biçimde görünmekle birlikte, bazı kelimelerin Türkiye Türkçesinden farklı olarak Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde düzleştiği tespit edilmiştir.

BGA: yımırta “yumurta” (25/27), yağmır “yağmur” (1/28), çamırdan “çamurdan” (13/2).

YGA: yımurta (3/12).

Yabancı dillerden Türkçeye geçen bazı kelimelerin de Silivri ağzında düzleştiği ve darlaştığı görülmektedir. Bunun sonucunda düzlük-yuvarlaklık uyumuna giren ve uyum dışına çıkan örnekler oluşmuştur.

BGA: âmır “hamur” (18/35), fasilye “fasulye” (26/10), matorlar “motorlar” (29/9), mabbetim “muhabbetim” (29/34), mihtara “muhtara” (9/11).

YGA: karbunat “karbonat” (4/12), domatız (3/20), salünü “salonu” (10/4).

RGA: ropor “rapor” (16/6).

İnceleme sahamızda, şimdiki zaman eki “-yor” Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde düzlük-yuvarlaklık uyuma girerek düzleşme ve darlaşma eğiliminde gözükmemektedir.

BGA: çıkıya “çıkıyor” (13/22), icăP_ediya “icap ediyor” (15/7), yer_arıya “yer arıyor” (15/20), yatiya “yatıyor” (18/7), unuTīya “unutuyor” (19/12), yaşayarım

“yaşıyorum” (27/9), bilmiyim “bilmiyorum” (29/8), gitmiyle “gitmiyorlar” (29/6), ağır_ışidiyi “ağır ışıtiyor” (29/1), diyi “diyor” (8/8), yiyir “yiyor” (18/20), alıyı “alıyor” (1/20), çıkarıyıS “çıkartıyoruz” (27/13), çalışıyı “çalışıyor” (29/1), istiyi “istiyor” (29/22), bakkeya “bakıyor” (26/20), yiyeriS “yiyoruz” (27/14), bağareyler “bağarıyorlar” (27/27), diyele “diyorlar” (29/29), olan_ekiyırı “olan ekiyor” (19/22), alıyı “alıyor” (1/18), gömüyü “gömüyor” (1/21), ekiyuduk “ekiyorduk” (6/34), biliyu “biliyor” (36/7), alıyuz “alıyor” (38/22).

YGA: çıkarıya “çıkartıyor” (14/7), yapıyaS “yapıyoruz” (14/9), maaş_alıya “maaş alıyor” (14/19), almak_istiyem “almak istiyorum” (14/14), yiyela “yiyorlar” (14/20), sağlıyı “sağlıyor” (9/41), otlıyılar “otluyorlar” (14/22), konuşmuyuz “konuşmuyoruz” (3/49), yapuyuz “yapıyoruz” (4/1), geçiyu “geçiyor” (9/23), geliyu “geliyor” (10/9), koyuyom_otu “koyuyorum otu” (14/21).

2.1.1.4.2.1. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması

Bölge ağzında şimdiki zaman ekinin genellikle düzleşmiş ve daralmış hali kullanılsa da yuvarlak ünlülü şekli de bulunmakta ve ünlü uyumunu bozduğu görülmektedir.

BGA: dönüyo (1/41), ediliyo (2/15), bekliyo (17/5), geçiyor (22/4), kuveyit “küvet” (1/48).

YGA: ekiya “ekiyor” (14/7), istiyom (3/39), bitiyor (9/26), çekmiyor (20/36), yörümüyor (40/15).

RGA: iniyolar (16/4), bekliyorum (16/6), gidiyo (28/5).

MGA: deışmiyor (34/13), biliyoz (35/3), bırakmıyo (35/10).

BGA metinlerinde duyulan geçmiş zaman çekiminde uyuma aykırı örnekler görülmüştür.

BGA: oturūmışlar “oturuyorlarmış” (24/11).

Bölge ağzında dudak ünsüzlerinin (b, m, p, v) etkisi, yuvarlaklaşmaya sebep olmaktadır.

BGA: şey_etmüS “şey etmiyoruz” (6/4), gelmüyü “gelmiyor” (38/21), bülönuz “biliyorsunuz” (37/21).

YGA: musafir “misafir” (21/17), yapuyuz (4/1), aportmayız “apartmandayız” (21/27).

RGA: bülom “biliyorum” (16/29).

MGA: kazanmuS “kazanmıyoruz” (35/9).

2.1.1.5. Ünlü Değişimleri

2.1.1.5.1. Kalın Ünlülerin İncelmesi

2.1.1.5.1.1. /a/ > /e/ Değişimi

Bu değişim genellikle alıntı kelimelerde ilerleyici ve gerileyici benzeşmeler yoluyla meydana gelmiştir.

BGA: kız_istemağē (12/2), yimeğā “yemeğe” (12/23), olcek “olacak” (15/14), qarergah “karargâh” (23/15), keğat “kâğıt” (25/18), tene “tane” (27/6), pateteSimizi (27/17), altın_āyeri “altın ayarı” (29/36).

YGA: sefte “siftah” (11/37), tene “tane” (14/25), erazilerimiz “arazilerimiz” (20/23), burdağğa “buradayken” (40/4).

RGA: bilhasseyi “bilhassa” (16/30).

MGA: tene (34/10), erazi “arazi” (35/6).

2.1.1.5.1.2. /a/ > [á] Değişimi

Bu değişim, /a/ > [e] değişiminin ön merhalesidir. /a/ > [e] değişiminin tamamlanmamış şekli olarakta görülebilir.

BGA: gelúlar “*geliyorlar*” (1/14), atÇák “*atacak*” (1/41), táne (2/11), selám (22/8), káyası “*kayısı*” (36/24), tanK_okulundáyım (37/15), dönúlár “*dönüyorlar*” (1/18).

YGA: patátaSimíz (3/10), çátalca (3/27), káč (40/13), şartlar (40/14), áskeriye (42/6).

RGA: há (16/6).

MGA: áldım (34/9), sığınacák (35/19), vuraçák (35/20).

2.1.1.5.1.3. /a/ > /i/ Değişimi

Bu değişim bölge ağzında Bulgaristan Göçmenleri Ağzı, Yunanistan Göçmenleri Ağzı ve Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir. Daha çok /y/ ünsüzünün önlüleştirici etkisi ile ortaya çıkmaktadır.

BGA: bakım “*bakayım*” (6/5).

YGA: bamyi “*bamya*” (20/45), yaPiçak “*yapacak*” (32/7).

2.1.1.5.1.4. /a/ > [i] Değişimi

Bölgede yalnızca tek bir örnekte görülmektedir.

BGA: anlıcān “*anlayacağım*” (1/43).

2.1.1.5.1.5. /ı/ > /i/ Değişimi

Bu değişim bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağzı, Yunanistan Göçmenleri Ağzı ve Makedonya Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir. Türkçe kelimelerde ekleşme esnasında, alıntı kelimelerde ise ünsüzlerin etkisiyle oluşur.

BGA: bakım “*bakayım*” (6/5), bağılımışlar (8/19), yağılıyım (18/3), yatiya “*yatıyor*” (18/7), şımarıklık “*şımarıklık*” (18/21), çalışım “*çalışıyorum*” (18/35),

āzır_aliyim “*hazır alıyorum*” (19/17), çıkariydım (26/19), bağıriydı (26/22), misir_olsun “*mısır olsun*” (37/4).

YGA: bunnari “*bunları*” (9/9), sigortalıylicán (9/9), zăbitiyesi “*zabıtası*” (20/27), patlayincá (20/33).

MGA: çocuklari (34/9), ayni “*aynı*” (34/12).

2.1.1.5.1.6. /ı/ > [i] Değişimi

Bu değişim /ı/ > /i/ değişiminin tamamlanmamış şeklidir. Bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: annamazdı (1/6), kızım (1/10), kısmını “*kısmını*” (1/12), kısmet_olmadı (23/18), dolayı (41/9).

YGA: kızım (3/7), dışarda (11/9), kaldı (11/10), beş_altı (11/11), bunnarı (11/43), inşaat_ustalığı (43/4).

2.1.1.5.1.7. /o/ > /ö/ Değişimi

Bu değişim, Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde yalnızca alıntı kelimelerde görülmektedir.

BGA: şöfer (1/27), röPörtaj (41/16).

YGA: taşörönde “*taşeronda*” (9/39), döküman (20/19), şöför (32/12).

2.1.1.5.1.8. /o/ > [ó] Değişimi

Bu değişim, bölgede genel olarak şimdiki zaman ekinde görülmektedir.

BGA: diyó (1/13), yapó (1/30), yollúyór (8/27).

YGA: ótobúsler (4/6), sóğan (43/12).

2.1.1.5.1.9. /o/ > /i/ Değişimi

Bu değişim, bölge ağızında yalnızca şimdiki zaman ekinde bulunmaktadır.

BGA: yiyir “*yiyor*” (18/20), gidiyırım “*gidiyorum*” (19/9), yapıyır (19/21), durayır “*duruyor*” (27/13), izmet_etmiyir “*hizmet etmiyor*” (29/21).

YGA: diyi “*diyor*” (11/40).

2.1.1.5.1.10. /u/ > [ú] Değişimi

BGA: yapuydúK (1/4), çıkaruydúk (1/38), yollúyór (8/27).

YGA: mústáfa (43/1), búydayı (43/31).

2.1.1.5.1.11. /u/ > /ü/ Değişimi

BGA: kesüydük “*kesiyorduk*” (1/5), fasüle “*fasulye*” (27/11), buyday_eküS “*buğday ekiyoruz*” (36/2), veriyüm “*veriyorum*” (38/20), söylüyüm “*söylüyorum*” (38/23).

YGA: salon_usülü (9/29), nufüs (20/20), edīdük “*ediyorduk*” (20/42), mahsülümüz (20/44), bülü müsün “*biliyor musun*” (33/3).

MGA: büyük (35/8).

2.1.1.5.1.12. /u/ > /i/ Değişimi

BGA: fasilye (26/10).

2.1.1.5.2. İnce Ünlülerin Kalınlaşması

2.1.1.5.2.1. /e/ > /a/ Değişimi

Bu değişim, bölge ağızında genel olarak alıntı kelimelerde, ilerleyici ve gerileyici ünlü benzeşmesi yoluyla ortaya çıkmaktadır.

BGA: kardaş (6/4), maraşala “*mareşal*” (6/31), kamaşayle “*kamerayla*” (12/1), yimeğa “*yemeğe*” (12/23), çocukkan “*çocukken*” (26/1), tana “*tane*” (26/13).

YGA: fasulyamız (3/10), patátaSimíz (3/10), saatta (9/31), Kardaşım (32/1), burdaķķa “*burdayken*” (40/4), halan “*halen*” (43/11).

RGA: mesā “*mesela*” (16/33).

MGA: masela (35/4), betonarma “*betonarme*” (35/19).

2.1.1.5.2.2. /e/ > [á] Değişimi

Bulgaristan Göçmenleri Ağızı ve Yunanistan Göçmenleri Ağızı metinlerinde ünlü benzeşmeleri neticesinde meydana gelmektedir.

BGA: harákatına “*harekatına*” (8/5), askárdim “*askerdim*” (8/5), dernáęmızı (12/3), geçemázdik (13/1), belediyá (13/22) ufaķķá “*ufakken*” (37/2).

YGA: fasulyá (3/21), cumaştası (10/25), gáldięini (43/10), ekmák_ alasın (43/29).

2.1.1.5.2.3. /e/ > [ä] Değişimi

Bu değişime sadece Bulgaristan Göçmenleri Ağızı ve Yunanistan Göçmenleri Ağızı metinlerinde rastlanmaktadır. Şahsi kullanımlar sonucu oluşmaktadır.

BGA: ár_ayvan “*her hayvan*” (2/12), gānçlerimiS “*gençlerimiz*” (8/11).

YGA: kızım_āmşire “*kızım hemşire*” (3/6), gānç “*genç*” (9/33).

2.1.1.5.2.4. /i/ > /ı/ Değişimi

Bu değişim bölgede incelenen ağızların hepsinde görölmektedir. İlerleyici ve gerileyici ünlü benzeşmelerinin etkisiyle daha çok alıntı kelimelerde ve eklerde tespit edilmiştir.

BGA: yanı “*yani*” (8/14), zanğı “*sanki*” (8/19), düün_adetleşimıS (12/2), dernáğmızı (12/3), mısafırı “*misafiri*” (13/18), işın “*işin*” (18/27), bayımız “*bayimiz*” (19/18).

YGA: harbı “*harbi*” (3/2), mācırı “*muħacir*” (9/17), camımız “*camimiz*” (10/29), şardaşının (32/6).

RGA: birbirını (16/4), ıstanbul (16/10), ıspatlayın (16/39).

MGA: bugün_askeşdeymişim (34/22), yışmi (34/28), mācırlarıyıS “*muħacirleriyiz*” (35/2).

2.1.1.5.2.5. /i/ > [i] Değişimi

BGA: yemeğimizi (1/47), gelecáğnız_o zaman (12/1), sekıS (17/2), bıraz (36/6).

YGA: bış (3/5), fasulyamız (3/10), yānı (10/2), şimdi (11/5).

RGA: dedemín (16/3).

MGA: ıstanbul (34/6).

2.1.1.5.2.6. /i/ > [ú] Değişimi

Bu değişim, bölgede yalnızca Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görölmektedir.

BGA: bilúysun “*biliyorsun*” (1/4), verúysun “*veriyorsun*” (1/11), gelúlár “*geliyorlar*” (1/14).

2.1.1.5.2.7. /ö/ > /ó/ Değişimi

Bu değişimde dudak ünsüzlerinin etkisi görölmektedir. Bulgaristan Göçmenleri Ağzı, Yunanistan Göçmenleri Ağzı ve Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde tespit edilmiştir.

BGA: boba (18/5).

YGA:  alazosyon “kanalizasyon” (10/4),  nceden_ otomosyonumuz (20/19), bobamın (21/23), apartmayız “apartmandayız” (21/27).

RGA: ropor “rapor” (16/6), bobalarımız (28/3).

2.1.1.5.3.3. /a/ > [ ] Değişimi

Bölge ağzında tek bir kelimedede tespit edilmiştir.

BGA: b bam (18/24).

2.1.1.5.3.4. /a/ > /u/ Değişimi

Bu değişim, bölgede tek bir örnekte görülmüştür.

BGA: bubam_ ekerdi (19/17).

2.1.1.5.3.5. /i/ > / / Değişimi

Bölgede bu değişim, dudak ünsüzlerinin etkisi ve kişisel kullanımlar sonucu görülmektedir.

BGA: kes y d k “kesiyorduk” (1/5), minübüs (2/3), gid y d k (6/32), gelm y  (38/21).

YGA: münübüsü (9/23), k lo (21/8), b l  “biliyor” (33/3).

RGA: gel y la “geliyorlar” (16/4), b lom “biliyorum” (16/29).

MGA: onun_     n (34/21).

2.1.1.5.3.6. /i/ > /u/ Değişimi

Ünlü benzeşmeleri sonucunda meydana gelmektedir.

BGA: bilmum “*bilmiyorum*” (1/1), bitir̄iruz_ışi (13/4).

YGA: musafir “*misafir*” (21/17), ekilmur “*ekilmiyor*” (40/9).

RGA: şey_eduz “*şey ediyoruz*” (16/19).

2.1.1.5.3.7. /ı/ > /u/ Değişimi

BGA: baKusun “*bakıyorsun*” (1/45), aluyu “*alıyor*” (1/45), yanuydu “*yanıyordu*” (1/47), yapuydum “*yapıyordum*” (2/1).

YGA: yapuyuz (4/1), randuman_aldım “*randıman aldım*” (43/36).

RGA: tuba “*tubba*” (16/14).

MGA: kazanmuS (35/9).

2.1.1.5.3.8. /ı/ > /ü/ Değişimi

Bu değişim Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde iki kelimedede tespit edilmiştir.

BGA: çarpüylar (39/11), oyalüylar (39/16).

2.1.1.5.3.9. /e/ > /ö/ Değişimi

Bölge ağzında bu değişim yalnızca bir örnekte görülmektedir.

YGA: taşörün “*taşeron*” (9/36).

2.1.1.5.4. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi

2.1.1.5.4.1. /u/ > /ı/ Değişimi

BGA: yağmır (1/28), mıstafa (5/36), çamırdan (13/2).

YGA: yımurta (3/19), olduğu (9/31), bulundırıyam (14/5), otlıyılar (14/22).

MGA: namlısı “*namlusu*” (34/22).

2.1.1.5.4.2. /u/ > [i] Değişimi

Bölgede yalnızca Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde bir kelime tespit edilmiştir. Bu değişimde /y/ ünsüzünün etkisi görülmektedir.

BGA: okudıyri “*okutuyor*” (29/41).

2.1.1.5.4.3. /u/ > [i] Değişimi

Bu değişim bölgede, düzlük-yuvarlaklık uyumuna bağlı olarak tamamlanamayan /u/ > /ı/ yönünde bir değişimdir.

BGA: yağmır (1/7), biraya “*buraya*” (5/5), bıbamız_öldü (19/2).

YGA: mihtara “*muhtara*” (9/11), mıaf “*muaf*” (11/53), ermiş_oldi “*ermiş oldu*” (43/23).

2.1.1.5.4.4. /o/ > [â] Değişimi

Bölgede bu değişim, tek kelime olarak görülmektedir. /y/ ünsüzünü düzleştirici etkisiyle oluşmaktadır.

BGA: tutuyâlar (37/10).

2.1.1.5.4.5. /o/ > [á] Değişimi

Bölge ağzında daha çok şimdiki zaman ekinin çekimlerinde görülmektedir.

BGA: döniyār_ adam “*dönüyor adam*” (15/12), gidiyār_ ānadın mı (15/12),
kālīyā (24/1), oliyām “*oluyorum*” (37/2).

YGA: satıyām_ işte (14/1), çeviriyām “*çeviriyorum*” (14/1).

2.1.1.5.4.6. /o/ > /a/ Değişimi

Bu değişim şimdiki zaman çekiminde görülmektedir.

BGA: çıkıya (13/22), yer_arıya (15/20), yatiya (18/7), matorumuz (19/12),
saklıya (24/3).

YGA: bulundırıyam (14/5), dolandırıyam (14/6), ekiya “*ekiyor*” (14/7), geçiya
(14/31).

2.1.1.5.4.7. /o/ > /e/ Değişimi

Bölgede bu değişim, Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri
Ağzı metinlerinde şimdiki zaman ekinde görülmektedir.

BGA: bakeyera “*bakıyor*” (26/20), yiyeriS “*yiyoruz*” (27/14), bağareyeler
“*bağırıyorlar*” (27/27), oliyer “*oluyor*” (27/30), diyele “*diyorlar*” (29/29),
yörümüyem “*yürümüyorum*” (29/36), geliye “*geliyor*” (30/7), üzülüye “*üzülüyor*”
(37/25).

YGA: almak_istiyem (14/14), yiyela “*yiıyorlar*” (14/20).

2.1.1.5.4.8. /o/ > [ê] Değişimi

Bu değişimin bölgede yalnızca Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde
damak ünsüzü /y/’nin etkisiyle oluştuğu görülmektedir.

BGA: bakiyeler_epsi “*bakıyorlar hepsi*” (29/8), biliyem (37/24).

2.1.1.5.4.9. /o/ > /ı/ Değişimi

Bölgede şimdiki zaman ekinin uyuma girmesi ile Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: alıyı “*alıyor*” (1/20), bekliyi “*bekliyor*” (13/6), oynıyı “*oynuyor*” (15/18), diyi “*diyor*” (17/14), tutuveri “*tutuveriyor*” (18/3).

YGA: otlıyılar “*otluyorlar*” (14/22).

2.1.1.5.4.10. /o/ > /i/ Değişimi

Bölgede yalnızca Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde şimdiki zaman çekiminde görülmektedir.

BGA: göriniyim “*görünüyorum*” (6/3), yiyir “*yiıyor*” (18/20), bilmiyim (18/31), okuyı “*okuyor*” (19/7), gidiyirim “*gidiyorum*” (19/9), yapmayı “*yapmıyor*” (24/2), yi “*yiıyor*” (25/25).

2.1.1.5.4.11. /ö/ > /e/ Değişimi

Bölgede sadece iki örnekte tespit edilmiştir.

BGA: şöfer (1/27), bele “*böyle*” (25/12).

2.1.1.5.4.12. /ö/ > [ê] Değişimi

Şahsi kullanım sonucu tek bir örnekte görülmektedir.

BGA: bëyle “*böyle*” (41/23).

2.1.1.5.4.13. /ü/ > /i/ Değişimi

BGA: kökli (5/2), göriniyim (6/3), yöriyemeSsin “*yürüyemezsin*” (18/15), götüriydiler “*götürüyordular*” (26/24).

YGA: yürüyerek_erkeS “*yürüyerek herkes*” (10/26).

2.1.1.5.5. Geniş Ünlülerin Daralması

2.1.1.5.5.1. /a/ > /ı/ Değişimi

Bu değişim bölgede, çoğunlukla gelecek zaman çekimlerinde görülmektedir. Bazı kelimelerde ise şahsi kullanımlar sonucu oluşmuştur.

BGA: misafir_alıcam (7/41), zıtın_ayvan “*zaten hayvan*” (15/6), olmicak (18/36).

YGA: atmıcağtın (4/15), alıcan (9/9), yapıcaz (10/13), burayı (11/1).

2.1.1.5.5.2. /a/ > [i] Değişimi

Bölgede tek örnekte karşılaşılmıştır.

BGA: anlıcān (1/43).

2.1.1.5.5.3. /a/ > /i/ Değişimi

Bölgede tek örnekte karşılaştığımız bu değişimde dudak ünsüzü /p/’nin etkisi görülmektedir.

YGA: yaPiçak (32/7).

2.1.1.5.5.4. /e/ > [ê] Değişimi

BGA: yemeğimizi (1/47), eziyet_etmêge (7/5), êvlêde (7/32), mêvlüt (8/15), êsKileri (18/9).

YGA: domatês (3/15), eṛkêk_evinde (10/25), têtêr (10/26), fênerbahçeliyim_êzelden (11/38), gécikmeli (40/4).

RGA: sene (16/14), en_êsKi (16/17), êlli (16/18), êvde (28/12).

2.1.1.5.5.5. /e/ > /i/ Değişimi

Bu değişim bölgede Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde hariç diğer tüm ağızlarda yaygın olarak görülmektedir.

BGA: beklice (8/40), yimeğa “yemeğe” (12/23), disen “desen” (13/17), bilicen “bileceksin” (15/1), gine “gene” (17/7), şey “şey” (17/11), götüriceksin (25/13).

YGA: patatizi (3/14), misela (4/12), yire “yere” (4/17), virdiler (9/37), piynir (21/24), domatiSimiz (40/10), didelerimiS (43/16).

MGA: gidiceksin (34/1), şi “şey” (34/8).

2.1.1.5.5.6. /ö/ > [õ] Değişimi

BGA: önce (1/3), yönden_epsi (8/19), onnar_ölen “onlar öğlen” (31/20).

YGA: öğlende (21/10), öpersin (21/18).

2.1.1.5.5.7. /ö/ > /ü/ Değişimi

Bölge ağızında örneği yalnız Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde tespit edilmiştir. Diş ünsüzleri /l/ ve /n/’nin etkisiyle oluştuğu görülmektedir.

BGA: sülcēni “söyleyeceğini” (1/1), büle “böyle” (1/39), ünçe “önce” (5/9).

2.1.1.5.5.8. /o/ > [õ] Değişimi

Bölgede bu değişim şimdiki zaman eki ve çoğunlukla kelimelerin ilk hecesinde görülmektedir.

BGA: gidiyò (1/11), geliyòr (8/25), yòk (18/7).

YGA: ötuz (3/1), ön (11/34), òrda (21/3), ònnarı (21/19).

2.1.1.5.5.9. /o/ > /u/ Değişimi

BGA: alıyu (1/18), gidiyú (1/20), ekiliyu (1/29), urda “*orada*” (6/8), tup “*top*” (8/23).

YGA: turunum “*torunum*” (3/46), yapıyu (4/7), un_atıyusun (4/11), ekilmur (40/9).

RGA: şey_eduz (16/19).

MGA: suğan (34/18).

2.1.1.5.5.10. /o/ > [ú] Değişimi

Bölgede tek örnekte, şimdiki zaman ekinde görülmektedir.

BGA: gidiyú (1/20).

2.1.1.5.6. Dar Ünlülerin Genişlemesi

2.1.1.5.6.1. /i/ > /e/ Değişimi

Bu değişim bölgede, Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde Türkçe ve alıntı kelimelerde görülmektedir.

BGA: yane “*yani*” (2/10), felan_asıyodum (6/27), çalışmak_istemeyırı (17/14), bitmeyır (27/29).

YGA: yane (3/17), sefte “*siftah*” (11/37), yene (14/17).

2.1.1.5.6.2. /i/ > [è] Değişimi

BGA: yanè (1/4), şindè (13/22), ādè “*haydi*” (17/12), dèyem “*diyeyim*” (26/12).

YGA: yānē (11/8).

2.1.1.5.6.3. /ɪ/ > /a/ Değişimi

BGA: yapmayi “*yapmıyor*” (24/2), damānda “*damağında*” (26/10),
bacaklarım ağrāmağa “*bacaklarım ağrımaya*” (26/14), kākamayīm (27/18),
annayamayoS (30/9).

YGA: yapmağa (9/7).

2.1.1.5.6.4. /i/ > [a] Değişimi

BGA: vallā (37/11).

YGA: vallā (14/6).

2.1.1.5.6.5. /ü/ > /o/ Değişimi

BGA: otobos “*otobüs*” (1/13).

2.1.1.5.6.6. /ü/ > /ö/ Değişimi

BGA: yöriyemeSsin “*yürüyemezsin*” (18/14), yöşimeyile (29/5).

YGA: ölöyorsun “*ölüyorsun*” (3/35), yöşümüyor (40/15).

2.1.1.5.6.7. /u/ > /o/ Değişimi

BGA: boğday (37/4).

2.1.1.5.6.8. /u/ > [ö] Değişimi

BGA: bōğday (26/19), çok öğraştık (37/5).

YGA: y  karı (42/2).

2.1.1.6.  nl lerde D   me ve T  reme

2.1.1.6.1.  nl  D   mesi

 nl  d   mesi, kelime ortası ve sonunda çeşitli ses olayları sonucunda meydana gelmektedir. İnceleme bölgemizde, çoğunlukla vurgusuz olmasından dolayı orta hece ünlüsünün d   mesi görülmektedir.

BGA: burdan (1/12), ordan (13/11),  urdan (8/37), ilerde (39/12), ol ak  (13/5), bulnurdu (13/8), d  arda (7/39).

YGA: nerden (9/1), yanna “yanına” (21/18), d  ard yd  (11/12).

RGA: ordan (16/19), içersine (16/33),  ok  ilerde (28/6).

MGA: burda (34/14),    armad   aya mızdan (34/16), nerden (35/1), orda (35/3), ayvan  otlay ak “hayvan otlayacak” (35/18).

Silivri ağzında yabancı kelimelerde vurgusuz orta hece ünlüsü d   r.

BGA: istanbul   niverstesinde (31/10).

YGA: amelyat (3/33).

RGA:  niv ste (16/41).

MGA:  niversteyi (34/10).

Bölge ağzında kullanılan yabancı kelimelerdeki yan yana iki ünlüden birinin d   t    görülmektedir.

BGA: malesef (5/4), müsade (5/26), idd  (31/7).

YGA:  lelerin “ailelerin” (9/42), müsade (9/9), malesef (40/14).

MGA: malesef (35/3).

Bölgede kelime sonunda ünlü d   mesi bir örnekte tespit edilmiştir.

BGA: buray “buraya” (8/19).

2.1.1.6.2. Ünlü Türemesi

“Ses özelliklerine veya birbirleri ile birleşme şartlarına bağlı bazı sebeplerle kelimenin ön, iç ve sonuna ünlü getirilmesi olayıdır” (Korkmaz, 1992: 161). Bölge ağzında kelime başında, ortasında ve sonunda ünlü türemesi olayı görülmektedir.

2.1.1.6.2.1. Kelime Başında Ünlü Türemesi

Bölgede yalnızca tek bir örnekte görülen bu ses olayı, kelime başındaki /h/ sesinin düşmesi sonucunda /i/ ünlüsünün bu sesin yerine getirilmesiyle meydana gelmiştir.

BGA: iristiyannardan “*hristiyanlardan*” (31/16).

2.1.1.6.2.2. Kelime Ortasında Ünlü Türemesi

BGA: amıcam (31/21), alamanyaya (29/15), biribirin (15/19), modırine “*moderne*” (38/13).

YGA: moderin (10/23).

MGA: alarım “*alarm*” (34/26).

2.1.1.6.2.3. Kelime Sonunda Ünlü Türemesi

BGA: verikene “*verirken*” (31/12), gelīrı “*geliyor*” (31/4), denīrı “*deniyor*” (31/14), beklıyı “*bekliyor*” (13/6), çalışmak_istemeyırı “*çalışmak istemiyor*” (17/14), diyı “*diyor*” (17/14), tutuverīyı “*tutuveriyor*” (18/3), olan_ekiyırı “*olan ekiyor*” (19/22).

RGA: bilhasseyi “*bilhassa*” (16/30).

2.1.2. Ünsüzler

2.1.2.1. Ünsüz Çeşitleri

Silivri ağzında yazı dilinde kullanılan 21 ünsüzün yanı sıra bu ünsüzlerin farklılaşmış şekilleri olan 15 ünsüz daha kullanılmaktadır. Bunlar: [c], [ç], [Ç], [F], /ğ/, /h/, /h/, [K], [k], [ñ], [P], [r], [S], [Ş], [T] ünsüzleridir.

2.1.2.1.1. [c]: (c-j) Arası Ses

c-j arası, ötümlü, yarı sızıcı bir ünsüzdür.

BGA: üç (1/16), yapıçan ayvancılığ *“yapacaksın hayvancılığı”* (2/14), mājırız (12/11).

YGA: hiç (3/22), gece (9/30), kaveçi *“kahveci”* (33/6).

RGA: inandışıcı (16/28), hayvancılık (28/6).

MGA: paşıci (34/11), mājlarıyıs *“muhacirleriyiz”* (35/2), vuraçak (35/20).

2.1.2.1.2. [ç]: (s-ç) Arası Ses

s-ç arası, hafif sızıcı, normalden daha önde telaffuz edilen bir sestir. Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: açsın (18/4), kaç (19/1), üç (26/3), çok (29/23).

YGA: geçse (9/42), çıkıyodu (10/15), kaç (21/19).

2.1.2.1.3. [Ç]: (c-ç) Arası Ses

“Katı, patlamalı, tonlu diş eti ünsüzü “c” ile yine katı, patlamalı, tonsuz diş eti ünsüzü “ç” arasında boğumlanan, bir bakıma “c” ile başlayıp “ç” ile tamamlanan

müşterek boğumlanmalı bir ünsüzdür” (Sağır, 1997: 394-395). Bu ses, Romanya Göçmenleri Ağzı ve Makedonya Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmemektedir.

BGA: atÇák (1/41), kaÇ (2/6), Çok (5/19), hiÇ (8/27), çifÇilik (37/3).

YGA: ũÇ (3/4), ħiÇ (4/17), ħaÇ (9/10), giTÇem (11/58).

2.1.2.1.4. [F]: (f-v) Arası Ses

f-v arası, katı, sızıcı, yarı ötümlü daha çok /f/’ye yönelik bir sestir. Bu ses bölge ağzında çok fazla görülmemektedir.

BGA: esnaFlık (2/1), veFat_etti (8/3).

YGA: pilaFlarımıS (3/10), reFaha (43/24), afiFlemiş_ oldu “*hafiflemiş oldu*” (43/39).

RGA: arşıFlerde (16/26).

2.1.2.1.5. /ğ/: Kalın “g”

Patlayıcı, ötümlü art damak ünsüzüdür.

BGA: kavğa (1/34), zangı “*sanki*” (8/19), doğmuşum “*doğmuşum*” (18/2), ğayri (27/18), ğırnata “*klarnet*” (37/10).

YGA: ğarīban (10/6), bulğar (11/4), ğazımıS “*gazımız*” (20/36).

RGA: yuğoslavyanın (16/22), bulğaristan (16/40).

MGA: manğa (34/5), ğayri (34/23), ğusumunu (35/10).

2.1.2.1.6. /ħ/: Arka Damak Ünsüzü

Sızıcı, ötümsüz, hırıltılı, art damak ünsüzüdür.

BGA: ħaminnem (5/32), ħayvancılıkla (12/12), ħarmanda (38/3), ħala (38/16).

YGA: ħarbı (3/2), ħayat_oluyo (9/31), muħtar (10/29), ħalini (20/41).

MGA: Һараҗыа (34/4).

2.1.2.1.7. /һ/: Katı, sızıcı, ötümlü, nefesli “h” ünsüzü

Katı, sızıcı, ötümlü, nefesli h ünsüzüdür.

BGA: Һerkes (8/40), Һamır “hamur” (27/14).

YGA: iҺtiyaҺtan (9/27).

RGA: Һayvançılık (28/6).

2.1.2.1.8. [K]: (k-g) Arası Ses

k-g arasında katı, patlayıcı, yarı ötümlü bir sestir.

BGA: yapuyd K (1/5), Kismet olmıya (13/13), esKiden (15/17).

YGA: KomҺuya (9/11), ParKe (10/4).

RGA: esKi (16/11), traќKaҺa “traklara” (16/21), Kadar (28/4).

MGA: esKi (34/5), pek eKmiyoduќ (34/17).

2.1.2.1.9. /ќ/: Kalın “k”

Art veya yarı art ünlülerle hece kuran, katı, patlayıcı, ötümsüz, art damak ünsüzüdür.

BGA: ҡalenin altını (5/17), ҡışın (6/32), ҡ vetli “kuvvetli” (31/19), ufaќќa “ufakken” (37/2).

YGA: ҡızım  retmen “kızım  ğretmen” (3/6), ҡaşıќ (4/11), çocukları (9/14), ҡanola (10/18).

RGA: ҡuşaќ (16/1), ҡafa (16/13), faќat (28/6).

MGA: ilkoќula (34/3), ҡoyun (34/19), sığınacak (35/19).

2.1.2.1.10. [ñ]: Nazal “n”

Art damak, ötümlü, genizsi /n/ ünsüzüdür. Bölge ağzında şahsi kullanıma dayalı olarak tek bir örnekte karşılaşılmıştır.

MGA: esKideñ (34/13).

2.1.2.1.11. [P]: (p-b) Arası Ses

p-b arası, katı, patlayıcı, yarı ötümlü bir dudak ünsüzüdür. Bölge ağzında kullanımının yaygın olduğu görülmektedir.

BGA: toPlanırdı (2/9), alıP (7/14), ğaPıyı (8/31), Pisiklet (13/11), icāP_ediya 815/7), PaToS (17/3).

YGA: ePsini “hepsini” (3/8), ParKe (10/4), saiPler “sahipler” (11/10), nāPıcan “ne yapacaksın” (14/32), cePte (43/29).

RGA: kütüPaneden (16/19), Put (16/34), eP “hep” (28/1).

MGA: yaPsın_adam (34/13).

2.1.2.1.12. [r]: Titrekliği Uzatılan “r” Ünsüzü

Titrekliği uzatılan “r” ünsüzüdür. Bölge ağzında kullanımının yaygın olduğu görülmektedir.

BGA: fabrîka (7/28), yîrmi (7/32), masrāf_etmiyosun (8/27), tarāf (8/30), paṛa (12/13), manzarāl (15/18), bîṛaz (17/12), oṛmanda (26/4).

YGA: intiaṛ “intihar” (10/12), devṛeyi (11/6), sofṛa (11/34), arḳadaṣa (14/15), oṛta (20/48), ğarîbannaṛ (21/21), beṛabeṛ (42/4).

RGA: geṛçek (16/2), aṛazzi (16/10), ṛutübet_olmassa (16/15), buṛda (28/1), sanṛāl (28/11).

MGA: tarlaya (34/3), akṛabālīk (34/7), heṛ (34/6), dōrTay (34/16), topṛak (35/17).

2.1.2.1.13. [S]: (s-z) Arası Ses

s-z arası, yarı ötümlü, sızıcı bir ünsüzdür.

BGA: sekīS (17/2), biraS (18/6), ayvanlarımıS “hayvanlarımız” (23/6), çıkamaSsin (24/1), siS (25/24), biS (26/3), kıSken (41/20).

YGA: patātaSimíz (3/10), ġaStesinde (10/20), yannıS “yalnız” (32/10), nüfuS (40/7).

RGA: çocuklarıS (16/3), erkeS “herkes” (16/18), otuS (28/1), biS (28/2).

MGA: öküS (34/2), tanımaS (34/6), māçırларыıS “muhacirleriyiz” (35/2), kümeS (35/18), maduruS “mağduruz” (35/21).

2.1.2.1.14. [Ş]: (ş-j) Arası Ses

ş-j arası, katı, sızıcı, yarı ötümlü bir diş eti ünsüzüdür.

BGA: eŞkiden (1/12), beŞ (1/41), iŞ (2/12), görmüş (6/14), boŞ (12/17), yeTmiŞ (12/19), üŞ “üç” (24/11), yaŞındaydım (38/31).

YGA: geliŞ (9/26), iŞ (9/38), köyüymüş (11/3), küçükbaŞ (21/12), barıŞ (33/13), savaŞ (33/14), çavuŞ (42/9).

RGA: kadeŞ (16/3).

MGA: atmıŞ (34/15).

2.1.2.1.15. [T]: (t-d) Arası Ses

t-d arası, katı, patlayıcı, yarı ötümlü bir diş ünsüzüdür.

BGA: kesmişTık (1/7), göTürler (1/19), Táne (5/8), döTTe (7/17), yeTmiş (12/19), PaToS (17/5), Taha “*daha*” (19/9).

YGA: aTmış (3/6), Taşı “*taşı*” (10/4), giTcem (11/58), Tene “*tane*” (14/22), faKaT (20/50).

RGA: bizansTan (16/23).

MGA: giT (34/4), devleTin (34/11), Tarafından (35/1).

2.1.2.2. Ünlü Ünsüz Uyumunun Bozulması

“Türkçede bazı ünsüzler ön ve art damak olmak üzere iki çeşittir. Ön damak ünsüzlerinin ön ünlülerle, art damak ünsüzlerinin de art ünlülerle kullanılmasına ünsüz uyumu denir” (Ercilasun, 1983: 104). Silivri ağzında bu uyumun, art damak ünsüzü /k/ ve orta damak ünsüzü /ğ/ sesinin çevresinde kısmen bozulduğu görülmektedir (Aydın, 2002: 27). Bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde bulunan, /i/, /ö/, /ü/ ünlüleriyle aynı hecede yer alan k ve ğ ünsüzleri, bu ünlülerin boğumlama noktasını geriye çekerek artılıştırdığı tespit edilmiştir (Korkmaz, 1994: 73).

BGA: kópek (8/30), kóyde “*köyde*” (29/10), kósalileṛ “*kösealiler*” (29/38), ğünde “*günde*” (12/14), kúpesini “*küpesini*” (25/1), sekíS (17/2).

YGA: ğún (32/7), bir_ıkí (11/33), ğidesın (43/29).

2.1.2.3. Ünsüz Değişimleri

2.1.2.3.1. Ünsüzlerde Ötümlüleşme

Silivri ağzında ötümlüleşme kelime başında, ortasında ve sonunda olmak üzere üç şekilde meydana gelmektedir.

2.1.2.3.1.1. Kelime Başında Ötümlüleşme

Silivri ağzında kelime başında ötümlüleşme sistemli olarak görülmektedir.

2.1.2.3.1.1.1. /k/ > /ğ/ Değişimi

BGA: ğozlu “kozlu” (8/4), ğaPıyı “kapıyı” (8/31), ğonu “konu” (12/3), ğısmet_olur (13/14), ğobra (23/22), ğaldım (27/6).

YGA: ğomşuya (9/10), ğadā “kadar” (14/9), ğuruş “kuruş” (14/16), ğoyunculuk “koyunculuk” (21/5), ğardaşım (32/1).

2.1.2.3.1.1.2. /ç/ > /c/ Değişimi

BGA: ceKti “çeki” (17/10).

YGA: coçuklar_epsi (10/11).

2.1.2.3.1.1.3. /p/ > /b/ Değişimi

BGA: bahalı “pahallı” (12/13).

YGA: bazarlarına “pazarlarına” (40/12).

2.1.2.3.1.1.4. /t/ > /d/ Değişimi

BGA: dāne (12/16).

YGA: dāne (10/19).

2.1.2.3.1.2. Kelime Ortasında Ötümlüleşme

2.1.2.3.1.2.1. /k/ > /ğ/ Değişimi

BGA: tağılar “*takılar*” (27/23).

YGA: fağaT “*fakat*” (20/50).

2.1.2.3.1.2.2. /k/ > /v/ Değişimi

BGA: avşamdan_ açtı “*akşamdan açtı*” (31/22).

2.1.2.3.1.2.3. /k/ > /ğ/ Değişimi

BGA: lağabımıS “*lakabımız*” (29/38).

2.1.2.3.1.2.4. /k/ > /g/ Değişimi

BGA: esgiden (12/16), 15/15), belgi “*belki*” (23/20).

YGA: eşgiden (11/3), pegmeS “*pekmez*” (43/16).

RGA: en_ eşgi (16/17).

MGA: yav_ esgiden (34/8).

2.1.2.3.1.2.5. /ç/ > /c/ Değişimi

BGA: pāşabace “*paşabahçe*” (6/9).

YGA: çifciliK (43/2).

2.1.2.3.1.2.6. /p/ > /b/ Değişimi

BGA: buzdolabları (31/22).

YGA: nābıçak “*ne yapacak*” (14/25), ekibman “*ekipman*” (43/20).

MGA: toblanırdı (34/9).

2.1.2.3.1.2.7. /t/ > /d/ Değişimi

BGA: dōde “dörde” (7/17), kuṛuduyarıs “kurutuyoruz” (27/16).

YGA: yedmiş (3/7).

2.1.2.3.1.3. Kelime Sonunda Ötümlüleşme

2.1.2.3.1.3.1. /k/ > /ğ/ Değişimi

BGA: kığ “kırk” (29/43), çocukluğ (41/2), tang_oğulundáydım “tank okulundaydım” (37/15).

YGA: bağ “bak” (9/28).

2.1.2.3.1.3.2. /k/ > /g/ Değişimi

BGA: ilg “ilk” (31/29).

YGA: yemeg (20/30).

MGA: elektrīg (34/13).

2.1.2.3.1.3.3. /ç/ > /c/ Değişimi

BGA: üç (13/13), kaç (27/13), (37/3).

YGA: kaç (33/3), üç (40/23).

MGA: hic (34/13).

2.1.2.3.1.3.4. /p/ > /b/ Değişimi

BGA: aṛb “harp” (30/3), inkilab (13/5), tüb “tüp” (17/11).

YGA: ayıb_olur (3/44), cevab (40/3).

RGA: heb “*hep*” (28/8).

2.1.2.3.1.3.5. /t/ > /d/ Değişimi

BGA: mevlid_okuylar (1/19).

YGA: toKad (32/12).

MGA: evlad (34/6), dörd_ay (34/15).

2.1.2.3.2. Ünsüzlerde Ötümsüzleşme

Bölge ağzında ötümsüzleşme hadisesi çok fazla görülmemektedir.

2.1.2.3.2.1. Kelime Başında Ötümsüzleşme

2.1.2.3.2.1.1. /b/ > /p/ Değişimi

BGA: pisikleti (38/29).

YGA: pindi “*bindi*” (42/17).

2.1.2.3.2.1.2. /d/ > /t/ Değişimi

BGA: Taha “*daha*” (19/9), tolu “*dolu*” (1/8).

YGA: Taha (40/24), tolu (3/46).

2.1.2.3.2.2. Kelime Ortasında Ötümsüzleşme

2.1.2.3.2.2.1. /b/ > /p/ Değişimi

BGA: kıprisa “*kıbrısa*” (23/16).

2.1.2.3.2.2.2. /d/ > /t/ Değişimi

BGA: kıltırıyom “*kaldırıyorum*” (25/9), zannetirım “*zannederim*” (41/24).

MGA: otobanktan “*otobandan*” (35/17).

2.1.2.3.2.2.3. /z/ > /s/ Değişimi

BGA: yatamassın (13/26).

YGA: rıskını (9/24).

RGA: görmesse (16/15).

2.1.2.3.2.2.4. /v/ > /f/ Değişimi

YGA: pilaflarımıS “*pilavlarımız*” (3/10).

2.1.2.3.2.2.5. /c/ > /ç/ Değişimi

BGA: ilaç_atçalaş (1/32), biraSçıkın “*birazcık*” (5/41).

YGA: baķçán (40/14).

2.1.2.3.2.3. Kelime Sonunda Ötümsüzleşme

2.1.2.3.2.3.1. /z/ > /s/ Değişimi

BGA: yeris (19/15), sēkis (22/16), bis (17/2).

YGA: yüs “yüz” (11/1), mîafis “muafiz” (11/54).

RGA: bis (16/3).

MGA: doкус (34/25), bilmes (35/5).

2.1.2.3.3. Süreklileşme

2.1.2.3.3.1. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişimler

Silivri ağzında, sürekli ünsüzler arasında gerçekleşen değişimler oldukça yaygındır.

2.1.2.3.3.1.1. /l/ > /n/ Değişimi

BGA: buydaynan “buğdayla” (1/29), fenner “fenler” (1/40), onnarlan (5/7), testiynen (5/9), yannız “yalnız” (5/20), dedem annatırdı (5/21), dargınnık (6/34), nira “lira” (6/35).

YGA: onnar (3/18), bunnari (9/9).

RGA: annatılanlar (16/1), bunnar “bunlar” (16/4), telezyonnarı “televizonları” (16/22), zamanna “zamanla” (28/9).

MGA: yannış (34/11), zamannar (34/17).

2.1.2.3.3.1.2. /l/ > /v/ Değişimi

YGA: kanova “kanola” (20/44).

2.1.2.3.3.1.3. /r/ > /l/ Değişimi

BGA: motollar (1/40), hasıllada “hasırlarda” (1/46), muhtallık (2/5), askellik (6/28), elektilik (7/43), tekellekli (17/8).

YGA: askellik (3/4), zolluk (3/5), atıveriyollar (3/36), muhtallıkta (10/2), gelillerdi (21/21).

2.1.2.3.3.1.4. /r/ > /y/ Değişimi

BGA: görüyseler “görürseler” (26/20), yapaylar “yaparlar” (31/30).

YGA: kaday “kadar” (14/13).

2.1.2.3.3.1.5. /r/ > /ğ/ Değişimi

BGA: yanlağında “yanlarında” (19/7).

2.1.2.3.3.1.6. /m/ > /n/ Değişimi

BGA: şindi (13/22).

YGA: şindi (3/16).

RGA: şindiye (28/4).

2.1.2.3.3.1.7. /y/ > /n/ Değişimi

BGA: māmūtun_emrinlen “mahmutun emriyle” (5/30), çetelerinlen “çeteleriyle” (5/37), eşek_arabasınla (6/38), parasınla (7/2).

YGA: başkanınla (20/7), vesilesinne “vesilesiyle” (20/35).

RGA: başkanınnan “başkanıyla” (16/38).

2.1.2.3.3.1.8. /r/ > /n/ Değişimi

BGA: yıllanında (17/3), kadan (23/16).

RGA: kadan (16/21).

2.1.2.3.3.1.9. /n/ > /m/ Değişimi

RGA: bizim_ içim (28/12).

2.1.2.3.3.1.10. /n/ > /l/ Değişimi

YGA: kalazosyon “kanalizasyon” (10/4).

2.1.2.3.3.1.11. /y/ > /h/ Değişimi

BGA: şeh_ alırsın “şey alırsın” (13/11).

2.1.2.3.3.1.12. /y/ > /ğ/ Değişimi

BGA: yāmağa “yağmaya” (1/28), eziyet_ etmēğe (7/5), gelmeğe (7/8), çalışmağa (7/14), yapmağa (17/12), güTmeğle “gütmeyle” (24/13), gezemēği “gezemiyor” (26/18).

YGA: yapmağa (9/7), üretmeğe (9/19).

MGA: ekilmeğe (34/20).

2.1.2.3.3.1.13. /ş/ > /s/ Değişimi

BGA: hazırlamıssın, (8/35), çapalamıssın (8/35).

YGA: yetisse (40/3).

2.1.2.3.3.1.14. /ş/ > /h/ Değişimi

BGA: aḫçı “aşçı” (1/7).

2.1.2.3.3.1.15. /s/ > /z/ Değişimi

BGA: erkek “herkes” (6/31), zangı “sanki” (8/19).

YGA: domātiz (3/17).

2.1.2.3.3.1.16. /s/ > /ş/ Değişimi

YGA: eskişi (14/2).

2.1.2.3.3.1.17. /ğ/ > /y/ Değişimi

BGA: buyday “buğday” (1/38), ayçiçey_ektiysen (24/7), sāya “sağa” (38/29).

YGA: yaylan “yağla” (3/18), buyday (10/18), teymen “teğmen” (42/7).

MGA: buyday (35/7).

2.1.2.3.3.1.18. /ğ/ > /v/ Değişimi

BGA: yıvıyular “yığtyolar” (17/2).

2.1.2.3.3.1.19. /v/ > /ğ/ Değişimi

BGA: döğeriS “döveriz” (27/16).

2.1.2.3.3.1.20. /z/ > /ş/ Değişimi

BGA: üç_iş “üç yüz” (6/26).

2.1.2.3.3.1.21. /z/ > /s/ Değişimi

YGA: otus (9/18).

2.1.2.3.3.2. Sızıcılaşma

2.1.2.3.3.2.1. /ç/ > /ř/ Değişimi

BGA: gençler (17/14), üş (18/10), geşti “*geçti*” (26/14), kaçtım “*kaçtım*” (31/31).

YGA: üş (3/17), kaçtım (3/24), ihtiyaştan (9/27), genşlik (43/38).

RGA: gençler (28/9).

2.1.2.3.3.2.2. /ķ/ > /v/ Değişimi

BGA: ister_avşama “*ister akşama*” (29/34).

2.1.2.3.3.2.3. /ķ/ > /ğ/ Değişimi

BGA: lağabımış “*lakabımız*” (29/38).

2.1.2.3.3.2.4. /ķ/ > /ř/ Değişimi

BGA: çocuşları “*çocukları*” (36/15).

2.1.2.3.3.2.5. /c/ > /j/ Değişimi

MGA: ejnebilerden “*ecnebilerden*” (34/20).

2.1.2.3.4. Süreksizleşme

2.1.2.3.4.1. /h/ > /ķ/ Değişimi

YGA: muḡtar_izninne (10/9).

2.1.2.3.4.2. Süreksiz Ünsüzler Arasındaki Değişimler

2.1.2.3.4.2.1. /k/ > /t/ Değişimi

BGA: elettrikten_aberi “*elektrikten haberi*” (18/11).

YGA: itame “*ikame*” (9/23).

2.1.2.3.4.2.2. /t/ > /ç/ Değişimi

BGA: geldikçen “*geldikten*” (31/17), çıkıverdikçen “*çıkıverdikten*” (31/25), aldıkçan “*aldıktan*” (31/26), koparıverdikçen “*koparıverdikten*” (31/28).

2.1.2.3.5. Ünsüz Benzeşmesi

Bir sözcükte ard arda gelen ünsüzler ya da cümlede birbirini izleyen iki sözcükten birinin başında bulunan ünsüzle, diğerinin sonunda bulunan ünsüz birbirine etki eder. Peş peşe gelen bu iki ünsüzden birisi, diğer ünsüzün boğumlanma noktasından etkilenerek kısmen ya da büsbütün değişir. Bu olaya ünsüz benzeşmesi adı verilir (Korkmaz, 1994: 72).

2.1.2.3.5.1. İlerleyici Benzeşme

Kelimede içinde yan yana bulunan ünsüzlerden ilk sıradakinin, kendinden sonra gelen ünsüzü boğumlanma noktası bakımından etkileyerek kendisine benzetmesi olayıdır (Korkmaz, 1992: 86).

2.1.2.3.5.1.1. nl > nn Benzeşmesi

BGA: annamazdı (1/6), yalnız (5/20), onnarda (7/30).

YGA: odunnarın (4/17), yannarı “yanları” (14/24), insannar (21/15).

RGA: bunnar (16/4), telezyonnarın (16/43), hayvanna “hayvanla” (28/8).

MGA: yannış “yanlış” (34/11), zamannar (34/17).

2.1.2.3.5.1.2. nr > nn Benzeşmesi

BGA: sonna “sonra” (1/9).

2.1.2.3.5.1.3. şy > şş Benzeşmesi

BGA: beşşürzalık (1/18).

2.1.2.3.5.2. Gerileyici Benzeşme

Kelimede içinde yan yana bulunan ünsüzlerden ikincisinin, kendinden önce gelen ünsüzü boğumlanma noktası bakımından etkileyerek kendisine benzetmesi olayıdır (Korkmaz, 1992: 86).

2.1.2.3.5.2.1. rl > ll Benzeşmesi

BGA: motollar (1/40), hasıllada “hasırlarda” (1/46), askellik (6/28).

YGA: zolluk “zorluk” (3/5), muhtallıkta (10/2), gelillerdi (21/21).

2.1.2.3.5.2.2. rl > rn Benzeşmesi

YGA: konuşurdum—onnarnan (3/47).

2.1.2.3.5.2.3. md > nd Benzeşmesi

BGA: şindi (13/2).

YGA: şindikiler (32/10).

RGA: şindiye (28/4).

2.1.2.3.5.2.4. şs > ss Benzeşmesi

BGA: ekmissin (8/35), hazırlamıssın (8/35).

YGA: yetisse (40/3).

2.1.2.3.5.2.5. yl > yn Benzeşmesi

BGA: buydaynan (1/30), testiynen (5/9).

2.1.2.3.5.2.6. zs > ss Benzeşmesi

BGA: gelmesse (1/12), yatamassın (13/26), çalışmassan (18/4).

RGA: rütübet_olmassa (16/15).

2.1.2.3.6. Ünsüz İkizleşmesi

Ünsüz ikizleşmesi, bir kelimedede bulunan bir ünsüzün çeşitli nedenlerden dolayı iki defa söylenmesidir (Gemalmaz, 1978: 215). Silivri ağzında /k/, /k/, /l/, /n/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /n/, /z/ ünsüzlerinin ikizleştiği tespit edilmiştir.

BGA: şekkerim (19/8), kulle “*kule*” (19/18), çille (29/28), sonna (1/9), assan_ağa “*hasan ağa*” (22/27), aşşā “*aşağı*” (13/23), büttün (8/32), kitap_okuyyım (29/12).

YGA: yaparsın_ikki (9/4), kalle “*kale*” (11/49), çocukna “*çocuğuna*” (10/17), uqkalasın (42/19), burdağğa “*burdayken*” (40/17).

RGA: asekki “*haseki*” (16/3), bunnar (16/4), layıkkıyla (16/8), akikatten “*hakikaten*” (16/8), aṛazzi (16/10).

MGA: eşşekte (34/9).

2.1.2.3.7. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi

Bölge ağzında, genellikle Arapçadan alınan bazı kelimelerdeki ikiz ünsüzlerin tekleştiği görülmüştür. Metinlerde tekleştiği tespit edilen bu sesler /f/, /l/, /n/, /r/, /s/, /t/, /v/ ünsüzleridir. Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde bu olaya rastlanılmamıştır.

BGA: pālī “*pahallī*” (1/12), muarem “*muharrem*” (2/7), evelini “*evvelini*” (5/9), anemin “*annemin*” (5/20), vāla “*vallahi*” (8/12), Tenefüs_etÇeksin (22/19), afedersin (22/25), mürüvet “*mürüvvet*” (39/26).

YGA: adam_akılı (3/33), evel “*evvel*” (4/6), eli “*elli*” (4/8), ānem “*annem*” (10/1), maalimizde “*mahallelerimizde*” (10/31), ḥalediyodu “*hallediyordu*” (10/35), kuveti “*kuvveti*” (32/6),

MGA: hat_akrabaların “*hatta akrabaların*” (35/3), afedersin_aşı (35/11), güvenemesin (35/20).

2.1.2.3.8. Ünsüz Düşmesi

Silivri ağzında ünsüz düşmesi olayı, kelime başında, ortasında ve sonunda görülmektedir.

2.1.2.3.8.1. Kelime Başında Ünsüz Düşmesi

Kelime başında ünsüz düşmesi, Türk dilinde ender rastlanan bir olaydır (Sevortyan, 1972: 43). Bölge ağzında da genellikle /h/ ve ulama sırasında ikinci kelimenin başında /v/ ile /y/ ünsüzünün düştüğü tespit edilmiştir.

2.1.2.3.8.1.1. /h/ Düşmesi

BGA: er “her” (1/4), erif “herif” (1/41), düzelemicez_eralde (2/3), är_ayvan “her hayvan” (2/12), biz_ep (5/1), epsi (5/4), iç “hiç” (5/35), aydarpaşada (6/8), alam “halam” (6/9), ani “hani” (6/10), astalandılar (6/19), beraber_allettik (6/20), astanelere (6/20), arçadık “harcadık” (6/21), elālī “helalī” (6/21), erkez “herkes” (6/31), ěrzumun_avası “erzurumun havası” (6/33), emen_adamı (6/34), asırlarla “hasırlarla” (7/10), ala “hala” (7/18), ırsızlık “hırsızlık” (8/33), iş_ayatında (13/6), her_anede “her hanede” (15/5), adi “haydi” (15/7), amitte “hamitte” (15/8), benim_areketim “benim hareketim” (18/4), aķķı (18/6), benim_aberim (18/7), ilmiye “hilmiye” (18/27), uriye “huriye” (18/27), āmır “hamur” (18/35), āzır_aliyim (19/17), uzurumuS (22/6), assan_ağa “hasan ağa” (22/27), attā “hatta” (22/28), aāmana “harmana” (23/3), aāp “harp” (23/18), emşire (25/4), anımım “hanımım” (25/7), azmedemeyiS “hazmedemeyiz” (25/21), aram “haram” (25/29), operlerle “hoparlörle” (27/27), atice “hatice” (29/1), izmet_ettim (29/19), ocamız “hocamız” (29/40), ergele “hergele” (31/14), irstiyanlardan “hristiyanlardan” (31/16), elālī “helalī” (31/24), oş_olsun (31/24), aliyle “haliyle” (36/12), em “hem” (38/31), aķķatan “hakikaten” (39/4).

YGA: kızm_ämşire “kızm hemşire” (3/6), ePsi (3/8), emen_emen (3/16), ep “hep” (3/32), elvası “helvası” (3/36), bir_afta (4/4), erşeyi (4/9), āline “haline” (4/11), iç “hiç” (4/12), āne “hane” (9/6), em “hem” (9/12), erkeS (9/19), ayvan “hayvan” (9/20), avuz “havuz” (10/5), izmet_açısından (10/8), ale “hale” (10/15), astaneye (11/25), angi (11/38), aberleri (11/42), ani “hani” (14/3), üsein “hüseyn” (14/7), azır “hazır” (14/27), ayatı “hayatı” (20/4), alķımıza (20/10), afif (20/24), eylamda “heyelanda” (20/32), ihtiyar_eyeti (20/34), uzur_evimiz (20/48), anıma “hanıma” (21/10), atice (21/22), amuru “hamuru” (21/23), āsan “hasan” (21/24), ırsız “hırsız” (21/27), emşerim “hemşerim” (32/17), ususlardan (40/19), aziranda (40/19), ava “hava” (42/13), ami “hami” (42/20), ızlıydık “hızlıydık” (42/26), aricinde “haricinde” (43/8), atırlıyorum (43/18).

RGA: asekki “haseki” (16/3), astanesinin (16/3), aydarpaşada (16/4), rus_arbinde (16/8), aķıķattan “hakikaten” (16/8), ayvanların (16/13), angisi (16/16), erkeS (16/18), imayesindeki “himayesindeki” (16/23), epsi (16/28).

MGA: iç “hiç” (34/7), ardalın “hardalın” (34/21), barut_akķı “barut hakkı” (34/23), istersen_atırlama (34/24), epsini (34/28), buralar_ep (35/5), git_ale “git hale” (35/10), benim_ayvanımı (35/12), ep “hep” (35/13), afta “hafta” (35/14), ani “hani” (35/19).

2.1.2.3.8.1.2. /v/ Düşmesi

BGA: ben_urdum “ben vurdum” (31/32).

2.1.2.3.8.1.3. /y/ Düşmesi

BGA: dokuz_üz (5/10).

YGA: dört_üS (10/6).

RGA: sekiz_üz (16/6), yüz_irmi (16/14).

MGA: dokuz_üz (34/5).

2.1.2.3.8.2. Kelime Ortasında Ünsüz Düşmesi

Silivri ağzında kelime ortasında ünsüz düşmesi olayı oldukça yaygındır. Bölgeden derlenen metinler incelendiğinde /d/, /ğ/, /h/, /k/, /l/, /n/, /r/, /t/, /v/, /y/ seslerinin kelime ortasında düştüğü görölmüştür.

2.1.2.3.8.2.1. /d/ Düşmesi

BGA: şimi “şimdi” (1/39).

2.1.2.3.8.2.2. /ğ/ Düşmesi

BGA: ülerde “öğlende” (1/21), yāmağa “yağmaya” (1/28), döduk “doğduk” (5/1), öğretmenim “öğretmenim” (5/11), deışmeyen “değişmeyen” (5/26), ölumda

“oğlumda” (5/43), dorusu “doğrusu” (6/8), sālām “sağlam” (6/33), deil “değil” (7/2), ayçiçeği “ayçiçeği” (7/18), būday “buğday” (7/18), soan_ekiyoduğ “soğan ekiyorduk” (7/19), ārılarım “ağrılarım” (18/28), güümleri “güğümleri” (24/2), deirmeni “değirmeni” (31/11).

YGA: doum “doğum” (3/4), ölüm “oğlum” (3/6), kızım_öretmen “kızım öğretmen” (3/6), sōanını “soğanını” (3/13), deışik “değişik” (3/15), āzıma “ağzıma” (3/22), düün “dügün” (4/3), sālardı “sağlardı” (9/20), ūraşmaz “uğraşmaz” (11/19), dōru “doğru” (11/20), sıır “sığır” (14/3), ĩde “iğde” (21/18).

RGA: doumlu “doğumlu” (16/1), ūraşmadılar “uğraşmadılar” (28/8).

MGA: dōdum “doğdum” (34/1), düün “dügün” (34/8), doru “doğru” (34/12), ayçiçē “ayçiçeği” (34/17), suandan “soğandan” (35/8), maduruS “mağduruz” (35/21).

2.1.2.3.8.2.3. /h/ Düşmesi

BGA: sāibi “sahibi” (1/6), āmet “ahmet” (1/17), kāve “kahve” (1/18), muārem “muharrem” (2/6), vallai “vallahi” (2/8), maalle (2/12), rāmetli (5/24), muasebe (5/39), daa (7/18), veyaut_üç (7/42), bāçenden “bahçenden” (8/33), meşur “meşhur” (12/10), laanalaī “lahanalar” (12/11), zāmeti “zahmeti” (17/10), tarana “tarhana” (19/13), mēraba “merhaba” (22/2), sailde (22/25), raat (23/11), mārūm_etmedim “mahrum etmedim” (25/8), tāminim “tahminim” (27/8), nouuttur “nohuttur” (36/9), māsus “mahsus” (37/26), muāberede “muhaberede” (39/18).

YGA: zāmetler (3/4), kāveçiydi (3/26), daa (9/14), dai (9/22), maalle (9/22), zīniyetler “zihniyetler” (9/35), intiaī “intihar” (10/12), saiPler “sahipler” (11/10), cumūriyetin (20/26), rāmete (20/34), silai “silahi” (20/53), raatlık_istersen (21/9), şeirlere “şehirlere” (33/1), yemekane (33/19), yata Kane (33/19), dersane (33/19), bāçede “bahçede” (40/9), ciette “cihette” (40/16), meşurdur “meşhurdur” (43/13), lāmacun (43/14).

RGA: muabbeti (16/9), maalle (16/9), yāudiler “yahudiler” (16/31), saile “sahile” (16/36), rāmetli (28/1), saibi “sahibi” (28/4), paallılık (28/7).

MGA: t̃arĩi_çeşme (34/4), sabāleyin (34/25), maalleleri (35/9).

2.1.2.3.8.2.4. /k/ Düşmesi

BGA: ilaç_atçalar “ilaç atacaklar” (1/32).

YGA: alacādı “alacaktı” (14/16).

2.1.2.3.8.2.5. /l/ Düşmesi

BGA: gēdik “geldik” (1/1), askēlik (1/2), anadın “anladın” (13/3), ōsun “olsun” (27/29).

YGA: aTmış “altmış” (3/6), bēKi “belki” (11/5), adam_ōsun “adam olsun” (11/23), asfatlar “asfaltlar” (33/13), sandıklıda “sandıklıda” (42/4).

MGA: ōsun “olsun” (34/12), atmış “altmış” (34/21).

2.1.2.3.8.2.6. /n/ Düşmesi

BGA: sōra “sonra” (5/39), īsan “insan” (19/12).

YGA: īřaat_ustasıydım (9/3), yunaistanda (10/2), deen “denen” (20/44), reçberlikle “rençperlikle” (32/3), īsannımıS “insanımız” (32/11), sora “sonra” (43/3).

RGA: romāyadan (16/1), sōra (16/5).

MGA: sora (34/25).

2.1.2.3.8.2.7. /r/ Düşmesi

BGA: nēde “nerede” (1/3), dıřāda “dışarıda” (2/13), apatmanda (6/4), dōtte “dörtte” (6/13), řey_asıyodum (6/27), atatük (6/27), doktōdum (6/30), biaz “biraz” (8/17), tūlü “türlü” (12/12), vadı “vardı” (17/3), kadeşim (17/13).

YGA: yapāsın (3/14), gōmedik “*görmedik*” (3/40), döt “*dört*” (9/17), kıқта “*kırkta*” (9/18), liaya (14/14), vēsin “*versin*” (14/19).

RGA: kadeŞ (16/3), korumuş (16/16), çıkattırdık (16/19).

MGA: yapıyodu (34/18), ekilmiyodu (34/20), çekiliyodu (35/12).

2.1.2.3.8.2.8. /t/ Düşmesi

BGA: çifçi (1/32).

YGA: assubay (42/7).

RGA: çiflikmiş (28/9).

MGA: çifçi (34/1).

2.1.2.3.8.2.9. /v/ Düşmesi

YGA: tōbe (3/7), daullu (4/4).

2.1.2.3.8.2.10. /y/ Düşmesi

BGA: sōle (1/1), böle (7/10), kōlerden “*köylerden*” (8/18), būk “*büyük*” (17/9), televizonda (38/18).

YGA: begir_arabalarına “*beygir arabalarına*” (4/6), kırdīsan “*kırdıysan*” (4/11), öle “*öyle*” (9/15), būk (10/13), kōde “*köyde*” (11/21), die “*diye*” (21/4), nēse “*neyse*” (21/20), sōle “*söyle*” (21/23), askerīdim (42/5), içerdedim (42/26).

RGA: öle (16/5), kōlerinden (16/17), milon_insan “*milyon insan*” (16/41).

MGA: öle (34/2).

2.1.2.3.8.3. Kelime Sonunda Ünsüz Düşmesi

Bölge ağzında kelime sonunda ünsüz düşmesi iç seste görülen ünsüz düşmesi olayına göre daha azdır. Metinler incelendiğinde, kelime sonunda /h/, /k/, /l/, /n/, /r/, /ş/, /t/, /y/ seslerinin düştüğü tespit edilmiştir.

2.1.2.3.8.3.1. /h/ Düşmesi

BGA: maşalla (1/28), saba (1/38), teravî “*teravih*” (29/41).

YGA: saba (10/20), sefte “*siftah*” (11/37).

2.1.2.3.8.3.2. /k/ Düşmesi

BGA: kalabalı (8/14), ānca (18/15).

2.1.2.3.8.3.3. /l/ Düşmesi

BGA: nası (19/5).

YGA: nāsı (9/36).

2.1.2.3.8.3.4. /n/ Düşmesi

BGA: zate (6/34), onda (7/19), bizim_îçi (12/22), kötüyke (25/9), annaşırke (38/21).

YGA: patlıca (3/15), zate (9/14), bugün_îçi (9/44).

2.1.2.3.8.3.5. /r/ Düşmesi

BGA: yıkıyò (1/22), sefe “*sefer*” (1/41), devi “*devir*” (6/25), kıada (6/29), kıazıyo (12/7), bilgisaya (18/13), vā “*var*” (19/3), geliyu (38/2), kıalıyu (38/20), bekliyü (39/7).

YGA: bi “bir” (3/6), yapıyo (3/37), sattıla (3/41), kada (9/7), va “var” (9/7), paza (9/26), geçiya (14/31).

RGA: geliyo (16/4), oluyo (16/7), çetele (16/12), bi “bir” (16/20), sanatka (16/32).

MGA: bi “bir” (34/5), bırakmıyo (35/10).

2.1.2.3.8.3.6. /ş/ Düşmesi

YGA: satmı “satmış” (9/27).

2.1.2.3.8.3.7. /t/ Düşmesi

BGA: serbes (7/24), çift “çift” (26/19).

2.1.2.3.8.3.8. /y/ Düşmesi

BGA: şe “şey” (1/22).

YGA: kō “köy” (14/23).

MGA: şı “şey” (34/14).

2.1.2.3.9. Ünsüz Türemesi

Bölge ağzında ünsüz türemesi, kişisel kullanımlar sonucu oluştuğu görülmektedir.

2.1.2.3.9.1. Kelime Başında Ünsüz Türemesi

2.1.2.3.9.1.1. /h/ Türemesi

BGA:  arabasını “*arabasını*” (13/20).

YGA:  a  gözlülük “*a  gözlülük*” (9/10).

2.1.2.3.9.2. Kelime Ortasında  ns z Türemesi

2.1.2.3.9.2.1. /y/ Türemesi

RGA: bilhasseyi “*bilhassa*” (16/30).

2.1.2.3.9.2.2. /k/ Türemesi

MGA: otobanktan “*otobandan*” (35/17).

2.1.2.3.9.3. Kelime Sonunda  ns z Türemesi

2.1.2.3.9.3.1. /m/ Türemesi

YGA: bilem “*bile*” (40/8).

2.1.2.3.9.3.2. /n/ Türemesi

BGA: ellen (1/40), adetlerlen (5/2),  minnemlen (5/29), gelinlen (29/4).

YGA:  alı ma lan_ oldu (33/5).

RGA: sava larlan (16/37), mübadelelerlen (16/37), ta aslarlan (16/37).

MGA:  ehirlerlen (34/13), telsizlerlen (34/27).

2.1.2.3.9.3.3. /s/ Türemesi

BGA: ölecek_öldünes (19/11).

2.1.2.3.9.3.4. /t/ Türemesi

BGA: burdayıst “buradayız” (19/2).

2.1.2.3.10. Göçüşme

Türk dilinde iki komşu ünsüzün birbiri arasında yer değiştirmesi hadisesine göçüşme denmektedir (Aydın, 2002: 36). Bölge ağzında bu olay, ender görülmektedir.

BGA: çeyran “cereyan” (1/49), sarmısak “sarımsak” (19/15).

YGA: Kırletlen “klarnetle” (33/8), sarmısak (11/18).

2.1.2.3.11. Hece Kaynaşması

İki hecenin kaynaşarak tek hece haline gelmesi olayıdır. Bölgeden derlenen metinlerde çok sayıda örneği görülmektedir.

BGA: pālı “pahallı” (17/12), bekliyuz “bekliyoruz” (8/6), ellēmle “ellerimle” (18/36).

YGA: üvey_annelemde “üvey annelerimde” (37/23), getiriyuz “getiriyoruz” (4/1), yāmda “yanımda” (9/6), dīldi “değildi” (40/23).

RGA: çocuklarıS “çocuklarıyız” (16/3), gelüyla “geliyorlar” (16/4), açıyon “açıyorsun” (16/44), bilem “bileyim” (28/7).

MGA: çap_uzunlunda “çap uzunluğunda” (34/22), atırlıyom “hatırlıyorum” (34/24), biliyoz “biliyoruz” (35/3), konuşuyoS “konuşuyoruz” (35/4).

2.1.2.3.12. Hece Düşmesi

Kelimede bulunan hecelerden birinin düşmesi olayıdır. Bölge ağzında, hece kaynaşması sonucunda ikincil uzun ünlüler de oluşmaktadır. Bölge ağzında örneğine sık rastlanılan bu olayda, /ğ/, /h/, /l/, /n/, /r/, /s/, /t/, /y/ seslerinin erimesi sonucu hece kaynaşması meydana gelmektedir.

BGA: gelmiček “*gelmeyecek*” (1/13), gelúlár “*geliyorlar*” (1/14), sabāhen “*sabahleyin*” (2/10), nölcek “*ne olacak*” (5/46), mesā “*mesela*” (7/34), mācırız “*muhabiriz*” (12/11), vārdeli “*vardiyeli*” (12/21), aşşā “*aşağı*” (13/23), naPaçām “*ne yapacağım*” (18/14), nā “*nasıl*” (18/21), dīceksin “*diyeceksin*” (23/5).

YGA: valla “*vallahi*” (3/9), tara “*tarhana*” (3/18), tereyāy “*tereyağını*” (3/22), atmıcağtın “*atmayacaktın*” (4/15), kapma “*kapmaya*” (9/35), ādın “*anladın*” (10/6), yapıcaz “*yapacağız*” (10/13), söylicem “*söyleyeceğim*” (20/12), nōta “*nohuta*” (20/47).

RGA: dē “*diye*” (16/10), kemi “*kemiği*” (16/16), sesinde “*lisesinde*” (16/18), şey_eduz “*şey ediyoruz*” (16/19), bülom “*biliyorum*” (16/29), noldu “*ne oldu*” (16/36), mābereye “*muhabereye*” (28/11), bakıyoz “*bakıyoruz*” (28/13).

MGA: mesa “*mesela*” (34/2), ayçiçē “*ayçiçeği*” (34/17), hat_ākřabāların “*hatta akrabaların*” (35/3), kıazanmuS “*kazanmıyoruz*” (35/9), veyat “*veyahutta*” (35/15).

2.1.2.3.13. Hece Türemesi

Kelimenin içerisinde mevcut olan hecelerin dışında, fazla bir hecenin kelimeye eklenmesiyle meydana gelen ses olayıdır. Bölgede, kişisel kullanımlara bağlı olarak görülmektedir.

BGA: gittimdi “*gitmiştim*” (1/27), kıueyit “*küvet*” (1/48), artıkın “*artık*” (8/22), yarısılığı “*yarılığı*” (18/18), okuyyi “*okuyor*” (19/7), olan_ekiyiri “*olan ekiyor*” (19/22), ölecek_oldunes “*ölecek oldu*” (19/11), şindicik “*şimdi*” (25/17), annameyre “*anlamıyor*” (26/6), külfiyetten “*külfetten*” (26/26), aT_ārayi “*ad arıyor*” (29/38), gelīri “*geliyor*” (31/4), verikene “*verirken*” (31/12), dişlicini “*dişli*” (31/33), ekīri “*ekiyor*” (31/35).

YGA: biraŞıkın “*birazcık*” (5/41), misayıl “*misal*” (21/21), kuruculuğluğnu “*kuruculuğunu*” (43/5).

RGA: bilhasseyi “*bilhassa*” (16/30).

MGA: ilk alārim “*ilk alarm*” (34/25).

2.2. Şekil Bilgisi

2.2.1. İsimler

“İsimler, evrendeki canlı cansız bütün varlıkları, insan tasavvurundaki somut ve soyut bütün kavramları tek tek ya da tür olarak karşılayan sözlerdir” (Korkmaz, 2017: 229).

2.2.1.1. Yapım Ekleri

Yapım ekleri ad ya da fiil kök ve gövdelerinden yeni ad ya da fiil gövdeleri yapan eklerdir” (Korkmaz, 2017: 110).

2.2.1.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler

“İsimden isim yapma ekleri, isim kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan yapım ekleridir” (Ergin, 2002: 154).

2.2.1.1.1.1. +lık, +lik, +luk, +lük

Silivri ağzında çok sık kullanılmaktadır. Meslek, topluluk, alet, soyut ve somut isimler yapmaktadır.

BGA: muhtallık (2/5), ırsızlık (8/33), hayvancılık (13/7), askelik (1/2), iplik (5/23), çiftçilik (41/13), komşuluk (6/4), koyunculuk (39/6), mutluluk (41/23), öksüslük (18/8), müftülükte (22/20).

YGA: kışlık (3/20), mezalıklar (10/33), avcılık (14/23), berberlik (20/54), fakişlik (21/17), genşlik (43/38), zolluk (3/5), rumlukmuş (3/48), yoksulluk (9/28), günlük (42/6).

RGA: yıllık (16/20), hayvancılık (28/6), çiflikmiş (28/9), günlük (28/11).

MGA: a r b lık (34/7), ayvancılık (35/16), çifçilik (34/17), dostluklar (34/5), şoförlük (34/19).

Bu ek son sesi /n/ olan bazı kelimelerde, ilerleyici  ns z benzeşmesinin etkisiyle -nık/nık, /nuk/n k şekline dönüşmüştür.

BGA: dargınnık (6/34).

YGA: kesinikle (10/8), günnük (40/10).

BGA ağzında iki kelimedede bulunan -lik ve -l k yapım eklerinden sonra gelen ek, ünlü ile başlıyorsa - - ünsüzü düşer ve bunun sonucunda yan yana kalan iki ünlü kaynaşarak uzun ünlü haline gelir.

BGA: bir di “birli iydi” (1/26), otob ş l m “otob ş l   m” (2/2).

2.2.1.1.1.2. +II, +IU

İsimlerden sıfat yapan bir ektir. Bölge ağzında sıkça görülmektedir.

BGA: Pahalı (12/17), yaralı (15/17), r metli (5/24), şerefli (18/26), namuslu (18/26), sulu (41/12), köylüyü (7/37).

YGA: mayalı (3/11), taşlı (40/11), etli (3/14), emekli (11/22), da llu “davullu” (4/4), koşulu (43/10), teşekküllü (40/5), gönüllü (42/8).

RGA: gelevyalı (16/8), sayılı (28/6), ilgili (16/18), r metli (28/1), doumlu “doğumlu” (16/1), teşekküllü (16/27).

MGA: verimli (34/12), pallı “pahallı” (35/16).

2.2.1.1.1.3. +cI, +cU, + I, + U

Meslek, alışkanlık isimleri yapar. Bölge ağızında, yazı dilindeki kullanımı ile aynıdır ve çok sayıda örneği mevcuttur.

BGA: yardımcı (5/3), davacı (18/23), tırcı (25/26), taksicilik (2/1), kamyoncuysun (22/10), uncuya (29/23), koyunculuk (39/6), çiftçi (1/32), inekçilik (25/3), topçu (1/27), otobüsçülük (2/2), tam_atatükçüydü (6/15).

YGA: ayvancılıkla (10/14), çocuk_avcı (11/35), bağcı (33/10), işletmeciliği (9/39), besicilik (21/6), arabulucu (9/11), göyunculuk (21/5), domatesçilik (20/40), inekçilik (21/5), münübüsçülük (9/39).

RGA: biraz_araştırmacıyımdır (16/25), çiftçilik (28/4), topçuydum (28/11).

MGA: bankacı (34/12), ayvancılık (35/16), sünnetçi (34/9), çiftçilik (35/7).

2.2.1.1.1.4. +sIz, +sUz

Olumsuzluk anlamı veren adlar, sıfatlar ve zarflar yapar. Romanya Göçmenleri Ağızı metinleri dışında diğer ağızlarda tespit edilmiştir.

BGA: rahatsızlık (2/2), ırsızlık (8/33), şerefsizlik (22/7), illetsiz (27/10), uursuzluk “uğursuzluk” (22/7).

YGA: mayasız (3/11), parasızlık (43/22), yapāsın_etsiz (3/14), afedersin_uğursuz (21/27).

MGA: telsizlerlen (34/27).

2.2.1.1.1.5. +ki

Bu ek, zaman ve yer bildiren kelimelerden sıfat ve zamir olarak kullanılır kelimeler yapar.

BGA: kâvedeki “kahvedeki” (1/25), tarafındaki (5/23), şindiki (17/14), benimki (19/4), evelki (38/27).

YGA: kapıdaki (3/30), karşıki (9/16), önceki (9/42), yukarki (10/31), bizimki (14/10), soraki (43/12).

RGA: imayesindeki “*himayesindeki*” (16/23).

MGA: selaniğin_öteki (35/1).

Dudak uyumuna girdiği örnekler de bölge ağzında görülmektedir.

BGA: bugünkü (39/24).

RGA: günkü (16/12).

2.2.1.1.1.6. +cık, +cik, +cuık, +cük

Bu ek, küçültme, sevgi ve şefkat bildiren adlar yapar. Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde tespit edilmiştir.

BGA: şindicik (25/16), gencecik_ölüm (27/9), kimsecik (29/7), küçücük (27/7).

2.2.1.1.1.7. +dAş

Bu ek eşlik, beraberlik, ortaklık bildiren isimler yapar.

BGA: kardaş (6/4), vatandaş (26/6), arkadaş (38/7).

YGA: vatandaş (10/34), arkadaş (11/24), ğardaşım (32/1).

RGA: kardeş (16/2).

MGA: öğrendik_arkadaşlar “*öğrendik arkadaşlar*” (35/4).

2.2.1.1.1.8. +ncI, +ncU

Bu ek, yazı dilinde olduğu gibi sıralama ve derece bildiren sayı sıfatları yapmaktadır.

BGA: ben_ altıncı (31/36), birinci (6/9), ikinci (22/20), beşinci (36/18), üçüncü (1/26).

YGA: ikinci (11/53).

RGA: altıncı (16/1), yedinci (16/29).

MGA: otuz_ üçüncü (34/27).

2.2.1.1.1.9. +Ar, +şAr

Asıl sayı adlarından üleştirme sayı sıfatları yapar.

BGA: biner (22/21), sekizer (31/37), üçer (37/17).

YGA: ikişer (3/7), yirmişer (11/14), birer (43/8).

2.2.1.1.1.10. +leyin

Bu ek bölge ağızında zaman zarfı olarak kullanılmıştır.

BGA: akşamleyin (13/4), geceleyin (24/7), sabāleyin (31/27).

YGA: akşamleyin (21/26).

MGA: sabāleyin (34/25).

2.2.1.1.1.11. +man

Çok kullanılan bir ek değildir. Bölgede yalnızca Yunanistan Göçmenleri Ağızı metinlerinde bir kelimedede görülmüştür.

YGA: ekibman (43/20).

2.2.1.1.1.12. +cA, +çA

Bu ek dil ve lehçe isimleri ve bazen de ad, sıfat ve zamirlerden sonra gelerek zarf yaptığı tespit edilmiştir.

BGA: önce (1/4), türkçe (38/17).

YGA: çatalca (3/27), rumca (3/46), ıstıranca (11/39), önce (9/12), bence (10/23).

RGA: önce (16/9).

MGA: arnavutça (35/3), açıkçası (35/14).

2.2.1.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler

“Fiilden isim yapma ekleri, fiil kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan eklerdir” (Ergin, 2002: 184).

2.2.1.1.2.1. -mağ, -mek

Asıl işlevi fiil isimleri yapmak olan bu ek, bölge ağzında bol sayıda görülmektedir. Kalıcı isimler de yaptığı tespit edilmiştir.

BGA: vurmağ (24/5), çıkmağ (30/6), ekmek (27/25), yemek (36/8).

YGA: konuşmağ (3/44), yapmağ (10/10), yemek (33/16), eKmekleṛ (43/30).

RGA: satmağ (28/9).

MGA: yatmağ (34/2).

2.2.1.1.2.2. -mA

Bu ek bölge ağzında, genel olarak fiil isimleri yapmak için kullanılmaktadır.

BGA: okuma (6/8), kıvrırma (12/11), tanışma (39/2), cam_ışleme (6/10), biçme (12/17).

YGA: bayramlaşma (10/31), kayma (21/2), büyüme (4/17), sürme (43/21).

RGA: Çalışma (16/18), alma (16/26).

MGA: toplanma (34/25), tepmeli (34/23).

2.2.1.1.2.3. -İş, -Uş

Bu ek, çoğunlukla kalıcı isimler yapar.

BGA: ayıştan (17/8), geliş (5/1), geçiş (5/19), dövüş (1734).

YGA: alıştığı (20/14), satışta (21/12), geliş (9/26).

RGA: uruluşunda (28/2), dönüşmüş (28/10).

2.2.1.1.2.4. -cA

Bu ek, yalnızca Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde tespit edilmiştir.

BGA: eğlence (15/14), düşüncede (18/33).

2.2.1.1.2.5. -İcİ, -UcU

Bu ek, özellik ve meslek bildiren isimler yapmaktadır.

BGA: gelin_lcıyla (12/2), urucuları (31/6).

YGA: arabulucu (9/11), uruculuğluğnu (43/5).

2.2.1.1.2.6. -anağ, -enek

Bir kelimedede tespit edilmiştir.

BGA: geleneklerimiz (8/14).

2.2.1.1.2.7. -ę, -k

BGA: yanık (27/25), açıklanış (31/12).

MGA: açıkçası (35/14).

2.2.1.1.2.8. -ak, -ek

BGA: orak (1/43), bıçak (17/8).

YGA: yata Kane (33/19).

2.2.1.1.2.9. -ğın, -ğın, -ğın, -ğın

BGA: kırğınlık (27/1), bozğunluktake (27/3).

YGA: sarğın (40/27).

2.2.1.1.2.10. -ğı, -gi

BGA: çalgı (26/24), sayğı (36/20), sevgi (36/20), tel örgü (36/27).

YGA: sayğı (32/9), çalgılı (40/22), bilgi (20/17).

RGA: bilgileri (16/19).

2.2.1.1.2.11. -I, -U

BGA: başarılılar (6/10), çarpıylar (39/11), yazı (2/13), geziyolar (7/7), dolu (29/12), ölüne (13/22).

YGA: yazıyolar (20/29), gezilere (10/5), veri (11/32), doluyor (9/21).

RGA: yazıyo (16/1), yapımında (16/3).

MGA: yazısını (34/4), verimli (34/12).

2.2.1.1.2.12. -m

BGA: doumlu (37/27), er_eğitim (1/26), ekim (1/44).

YGA: geçim (10/14), ölüm_adetleri (40/25), satımlık_ekenler (11/61).

RGA: doumlu “doğumlu” (16/1).

MGA: verimli (34/12).

2.2.1.1.2.13. -t

YGA: yoğurt (3/18).

2.2.1.1.2.14. -mur

BGA: yāmur (1/8).

YGA: yağmur (11/37).

MGA: yağmurda (35/19).

2.2.1.1.2.15. -tI, -tU

BGA: sıkıntı (41/7).

YGA: sıkıntı (10/13).

RGA: yaşantımız (28/11).

2.2.1.1.3. Fiilden Fiil (Çatı) Yapım Ekleri

“Fiilden fiil yapma ekleri, fiil kök ve gövdelerinden fiil yapmak için kullanılan eklerdir” (Ergin, 2002: 200).

2.2.1.1.3.1. -mA-

BGA: kalmadı (6/4), almadılar (8/6), çalışmak_istemeyi (17/14), vermedi (18/10).

YGA: almadım (3/34), sormadım (4/14), gitmeden_evel (10/27), yemedim (32/12).

RGA: bakma (16/44), ūraşmadılar “*uğraşmadılar*”(28/8), gelmedi (16/28), etmedi (28/7).

MGA: çıkarmadık_ayağımızdan (34/16), istersen_atırlama (34/24), beğenmediler (35/2).

2.2.1.1.3.2. -dİr-, -dUr-, -tİr-, -tUr-

BGA: kâldırın_onu (29/25), indir (23/21), doldurursan (25/2), öldüremesin (13/24), yaptırdı (7/31), yerleştirdim (41/7), tutturduk (30/5).

YGA: çaldırırdı (9/30), bildirdiler (21/3), doldurdu (33/16), sürdürürÜS (20/4), ulaştırırıs (20/17), bîçtirmesi (14/31), konuşurmadı (3/43).

RGA: inandırıcı (16/28), çıkattırdık (16/19), deıştırdı (16/37)

MGA: öldürdü (35/8).

2.2.1.1.3.3. -Ar-

BGA: koparmam (8/34), çıkarıp (1/16), gideriS (13/26).

YGA: çıkarmazdı (3/41), gidersin (11/32).

RGA: çıkardım (16/1).

MGA: çıkarmadık_ayağımızdan (34/16), giderdim (35/9).

2.2.1.1.3.4. -İr-, -Ur-

BGA: şaşırıyu (39/11), pişirirler (19/14), doyurusun (7/43).

YGA: yatır (10/12), bitirdik (20/4), doyururdu (9/30).

MGA: bitirdi (34/10).

2.2.1.1.3.5. -l-

BGA: katılmadı (8/6), ekilirdi (27/21), bozulmuş (30/1).

YGA: yapılmıyor (3/37), gidilir (10/31), kurulurdu (11/34), görülür (21/13).

RGA: satılmış (16/39), kurulmuştu (28/2).

MGA: yapılmış (34/5), ekilmeğe (34/20), vuruldu (34/25).

2.2.1.1.3.6. -ş-

BGA: paylaşıyolar (7/12), görüşeriS “görüştüyöruz” (27/28), dövüş (1/34).

YGA: az uğraştık (9/2), sıkışıkTırorda (21/13).

RGA: uğraşmadılar “uğraşmadılar” (28/8), dönüşmüş (28/10).

MGA: dolaşım (35/10).

2.2.1.1.3.7. -n-

BGA: millet ıslandı (1/8), öğrenseydim (38/16), kılınır (13/15), göriniyim (6/3), geziniyim (19/9), bulun (7/5).

YGA: bağlandı (11/51), dolandırıyam (14/6), desen öle (3/31), bakın (9/21), bulundırıyam (14/5).

RGA: söylendi (16/2), gelin (16/39).

MGA: toblanırdı (34/9), dedelerden örendik (35/4).

2.2.1.1.3.8. -t-

BGA: yıkatırlar (13/20), üreTiyodu (23/9), azaltmağa (39/8), oğutmayan (8/15), büyüttüm (18/10).

YGA: atlattık (11/6), üretmeğe (9/19), düzeltir (9/12), oğuttuk (3/9), büyüttü (3/27), şaşırtmasın (20/13).

RGA: çıkattırdık (16/19), büyüttüler (28/4).

2.2.1.1.4. İsimden Fiil Yapım Ekleri

Bölge ağzında bu ekler, yazı dilindeki şeklinden farklılık göstermez.

2.2.1.1.4.1. +IA-

BGA: toPlanırdı (2/9), çabaladık (5/40), yollamışlar (7/6), temizleyip (13/19), parsellemişler (7/11), mühürlendi (13/22).

YGA: başlasam (9/1), bağlandı (11/51), pazarlaması (43/14), sıfırlandı (40/13), işlemeleizi (10/35), beklēsın (14/29).

RGA: ıspatlayın (16/39), beklerken (16/5), izledim (16/23).

MGA: bombaladılar (34/15), istersen _atırlama (34/24), yükledik _arabalara (34/28).

2.2.1.1.4.2. +A-

BGA: kanaması, (2/3), yaşadım (39/29), kapaklancağ (5/14)

YGA: oynunna _oynanır (1/28), kapadım (3/24).

RGA: yaşantımız (28/11).

2.2.1.1.4.3. +Al-

BGA: azaldı (12/15), düzelemicez _eralde (2/3).

YGA: ayvancılıımız azaldı (20/39), düzeltir (9/12).

2.2.1.1.4.4. +I-

BGA: taşırıldardı (5/7).

YGA: taşımışlar (20/35).

2.2.1.1.4.5. +Ar-

BGA: yaşarsa (5/47).

2.2.1.1.4.6. +k-

BGA: gözüken (6/26), gecikti (23/13).

2.2.1.1.4.7. +IAş-

BGA: paylaşıyolar (7/12), yerleştirdim (41/7).

YGA: uzaklaşınca (40/2), sanayileşti (20/38).

RGA: bayramlaşmak için (16/44).

2.2.1.2. İsim Çekim Ekleri

2.2.1.2.1. Çokluk Eki

2.2.1.2.1.1. +IAr

“Nesnelerin, varlıkların birden fazla olduğunu belirten isim işletme (çekim) ekleridir” (Gülensoy, 1995:177).

BGA:  om ular (1/17), bayramlar_oluyo (13/15), davullar (18/34), tarlalar (22/12), köpekler (25/25), gelinler (29/20), düünler (36/8).

YGA: l m cunlar (3/37), yaşlılar (9/25), çocuklar (11/45), rumlar (20/2), sütler (21/14), evler (42/24), türkler (43/7).

RGA: yollar (16/10), baldırlar (16/16), tuğlalar (16/33), köyler (16/30), gençler (28/9).

MGA:  rendik_arkada lar “  rendik arkadaşlar” (35/4), bo alar (35/12),  e meler_orda (34/4), dedemler (35/1), marketler (35/8).

2.2.1.2.1.2. +l , +l 

BGA: bayraml  (8/9), annel miz (19/13).

YGA: daull lan “davullarla” (4/5), bug nl de (14/14).

2.2.1.2.1.3. +n , +n 

BGA: onn lan “onlarla” (17/11), okuyann mıS “okuyanlarımız” (29/41).

2.2.1.2.1.4. +nAr

Bölge ağzında sonu /n/ sesi ile biten kelimelere bu ek geldiğinde ek ilerleyici benze meye uğrayarak -nAr şekline dönüşmektedir.

BGA: onnarlan (5/7), ormannar (13/22),  sannar “insanlar” (18/32), düünner “d   nler” (1/11), d rm neri “de irm neri” (31/15).

YGA: odunnarın (4/17), koyunnarımıS (21/19), günner “günler” (43/38).

RGA: telezyonnarın (16/43).

MGA: zamannar (34/17).

2.2.1.2.2. İyelik Ekleri

“Nesnenin veya kavramın hangi kişiye ait olduğunu ifade eden isim işletme ekleridir” (Gülensoy, 1995: 177).

2.2.1.2.2.1. Teklik I. Şahıs İyelik Eki: +m

BGA: bābam (31/1), benim (36/22), annem (38/2), traktörüm (38/6), koyunnarım (39/12), çocuım (41/2).

YGA: eltim (3/25), komşum (3/32), kızım (4/14), dedem (10/1), günüm (32/13).

RGA: babannem (16/2), işim_ oldu (16/5), babam (16/7).

MGA: kızım (34/10), benim_ ayvanımı (35/12).

2.2.1.2.2.2. Teklik II. Şahıs İyelik Eki: +n

BGA: başın (1/24), çocuunu (7/27), ölüne (13/22).

YGA: çapına (9/3), kaşına (9/8), aklına (10/2), gözünne (10/3).

RGA: dedenin_ orda (16/5), yüzünü (16/37),

MGA: eline (34/3).

2.2.1.2.2.3. Teklik III. Şahıs İyelik Eki: +I, +U, +sI, +sU

BGA: parası (1/49), evine (2/12), fabrikası (5/13), arazisi (7/3), anası (12/4), ābisi (18/18), adını (36/14).

YGA: tarlası (21/25), parası (32/5), maallesı (9/23), kayınçosu (42/21), münübüsü (89/23).

RGA: babası (16/8).

MGA: yazısını (34/4), malından_ arpasını (35/15).

2.2.1.2.2.4. Çokluk I. Şahıs İyelik Eki: +mIz, +mUz

BGA: hocamız (1/21), geleneklerimiz (8/14), matorumuz (19/12), gücümüz (29/5).

YGA: çocuklarımız (11/8), ninelerimiz (43/19), doktorumuz (20/48), köyümüz (40/7).

RGA: yaşantımız (28/11), sütlerimiz (28/7), soyumuzu (16/27), köyümüzde (28/5).

MGA: meramız (35/17), çocukluğumuz (34/1), düşünümüS (34/8).

2.2.1.2.2.5. Çokluk II. Şahıs İyelik Eki: +nIz, +nUz

YGA: vaziyetiniz (42/15).

RGA: yeriniz (16/39).

2.2.1.2.2.6. Çokluk III. Şahıs İyelik Eki: +lArI, +nArI

BGA: dükkanları (5/23), koyun_ağılları (7/9), köpekleri (8/29), yemekleri (12/10).

YGA: çocukları (3/8), akrabaları (4/8).

RGA: çocukları (16/7), öğrencileri (16/41).

MGA: çocukları (34/9), potinleri (34/16).

Bölge ağzında sonu /n/ sesi ile biten kelimelere bu ek geldiğinde ek ilerleyici benzeşmeye uğrayarak -narı/-neri şekline dönüşmektedir. Makedonya Göçmenleri Ağzı metinlerinde bu değişim görülmemiştir.

BGA: koyunnarınla (24/13), dērmenneri “değirmenleri” (31/15).

YGA: çalışanları (40/5), günneri “günleri” (43/38).

RGa: telezyonnarı “*televizyonları*” (16/22).

2.2.1.2.3. Hal Ekleri

2.2.1.2.3.1. Yalın Hal

“Adın hiçbir çekim eki almamış ve nesne görevi yüklenmemiş olan durumudur” (Korkmaz, 2017: 112).

BGA: baba (18/18), manda (25/15).

YGA: ev (3/18), çocuk (9/12).

RGa: kemik (16/16), kuzu (28/12).

MGA: buğday (34/17), toprak (35/17).

2.2.1.2.3.2. İlgî Hâli: +In, +Un, +nIn, +nUn

“Eklendiği adla başka bir ad arasında ilgi bağı kuran ad durumudur” (Korkmaz, 2017: 112). Silivri ağzında bu hâl eki -In, -Un, -nIn, -nUn ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.2.1. +In, +Un

BGA: anımın “*hanımın*” (26/17), damadın (36/18), köyün (2/9).

YGA: muhtarın (20/12), devletin (20/26), köyün (9/13).

MGA: köyün (34/9).

2.2.1.2.3.2.2. +nIn, +nUn

BGA: senenin (1/44), dünyanın (6/20).

YGA: ailenin “*ailenin*” (9/15), onun (11/44).

RGA: faruḳabinin (16/7), onun (16/7).

2.2.1.2.3.3. Yükleme (Belirtme) Hâli Eki: +I, +U

“Cümlede, geçişli fiilin etkisi altında kalan adın içinde bulunduğu durumdur” (Korkmaz, 2017: 112). Silivri ağzında bu hâl eki -I, -U ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.3.1. +I, +U

BGA: ayāḡı (5/39), inekleri (2/9), doumu “doḡumu” (7/25), köyü (26/5), ıarıyı (1/45), ıanepeyi (1/46), köylüyü (7/37), parasını (6/20), yenini (18/3), ıocuunu (7/27), mevlütünü (41/6).

YGA: yatırımları (10/3), görevimizi (20/14), istanbulu (40/10), sütü (40/14), ıantayı (20/29), devreyi (11/6), ıuzuyu (14/13), rıskını (9/24), pirincini (3/13), suyunu (21/10).

RGA: ıuşaḡı (16/29), mısafırları (16/12), soyumuzu (16/27), ıafayı (16/21), soyaḡcını (16/1), yüzünü (16/37).

MGA: tadı (35/14), potinleri (34/16), tohumu (34/20), babayı (34/6), üniversteyi (35/5), mısırını (35/16), ḡusumunu (35/10).

Ek bölge ağzında birkaç örnekte ikiz ünlüler içerisinde tespit edilmiştir.

BGA: zabıtalı (6/23), ıocuu (19/7).

2.2.1.2.3.4. Yönelme Hâli Eki: +A, +I

“Kelime gruplarında ve cümlede adı fiile yönelme ve yaklaşma işlevi ile bağlayan durumudur” (Korkmaz, 2017:112). Silivri ağzında bu hâl eki -A, -I ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.4.1. +A

BGA: ḥacca (22/15), köye (22/26), millete (26/25), kôcaya (24/14), ölüye (41/5), domuz_avına (15/15), boylarına (36/27), gecelerine (31/31).

YGA: kıra (3/40), askere (3/3), yire “yere” (4/17), tarlaya (32/14), hastaneye (3/35), yanına (4/17), evine (10/33).

RGA: tuba “*tubba*” (16/4), saile “*sahile*” (16/36), fabriḳaya (28/8), mābereye “*muhabereye*” (28/11), detayına (16/25), erkeS_işine “*herkes işine*” (28/9).

MGA: ilkoḳula (34/3), git_ale “*git hale*” (35/10), kışlaya (34/26), arāziye (34/26), ḳoyuna (34/1), bölgesine (34/25).

2.2.1.2.3.4.2. +I

Bölge ağzında bu ekin birkaç örnekte -I şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

BGA: burayı “*buraya*” (6/2), şaştım_ōrayı “*şaştım oraya*” (13/13).

YGA: burayı “*buraya*” (10/9), kimseyi “*kimseye*” (11/15).

RGA: burayı “*buraya*” (28/2).

Bölge ağzında hece kaynaşmasından dolayı oluşan uzun ünlüler bu ekin görevini üstlenir.

BGA: dünyā “*dünyaya*” (1/1), yerin_altā “*yerin altına*” (18/22).

YGA: tavā “*tavuşa*” (33/5), silivrē “*silivriye*” (11/40).

Bölge ağzında görülen diftonglu yapıların birkaçında da bu ek görülmektedir.

BGA: sabaa “*sabaha*” (2/16), günaa “*günaha*” (24/6).

YGA: silivrie “*silivriye*” (9/33).

2.2.1.2.3.5. Bulunma Hâli Eki: +dA, +tA

“Fiildeki oluş ve kılışın yerini bildiren durumdur” (Korkmaz, 2017:112). Silivri ağzında bu hâl eki -dA, -tA ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.5.1. +dA

BGA: ھاıllada “*hasırlarda*” (1/46), baqqallarda (31/24), şehirde (36/13), kãvede “*kahvede*” (38/26).

YGA: topşaqlarımızda (14/30), bãçede “*bahçede*” (40/9).

RGA: tarlada (16/33), evde (28/12).

MGA: buşda (35/1), mevzilerde (34/16).

2.2.1.2.3.5.2. +tA

BGA: martta (1/31), ھاıvancılıqta (12/18), tarihte (6/14), dönüşte (13/9).

YGA: muştallıqta (10/2), münübüste (9/24).

MGA: maraşta (35/2), eşşekte (34/9).

2.2.1.2.3.6. Çıkma (Ayrılma) Hâli: +dAn, +tAn

“Eklendiği adda, fiilin gösterdiği işin kendinden uzaklaştığını gösterme durumudur. Bu durumda, fiilin hareketi çıkma durumundaki addan dışarıya doğru yönelmiştir.” (Korkmaz, 2017:112). Silivri ağzında bu hâl eki -dAn, -tAn ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.6.1. +dAn

BGA: yoldan (13/1), genşliimden (29/2).

YGA: arqadaşlardan (11/28), elimizden (3/3).

RGA: altından (28/7), kütüPaneden (16/19).

MGA: avcılardan (35/13), ejnebilerden (34/20).

2.2.1.2.3.6.2. +tAn

BGA: baştan (27/12), külfiyetten (26/26).

YGA: plahtan (43/26), selanikten (4/16).

RGA: bizansTan (16/23).

MGA: otobanktan (35/17).

Bulgaristan Göçmenleri ağızı metinlerinde, kişisel kullanıma bağlı olarak çıkma (ayrılma) hâli eki +tAn ekinin sadece bir kaynak kişide +çAn şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

BGA: aldıkçan (31/26), geldikçen (31/17), çıkıverdikçen (31/25), koparıverdikçen (31/28).

2.2.1.2.3.7. Vasıta Hâli: +lA, +lAn, +nA, +nAn, +n

“Adın belirttiği varlık veya nesnenin fiildeki harekette “aracı” olarak kullanıldığını yahut “birliktelik” bildirdiğini gösteren durumudur” (Korkmaz, 2017:113). Silivri ağızında bu hâl eki -lA, -lAn, -nA, -nAn, -n ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.7.1. +lA

BGA: motorla (26/19), trenle (37/19), burğuyla (15/13), kamaṛayla “kamerayla” (12/1).

YGA: tırpanla (14/28), takşitle (43/24), tereyayla “tereyağıyla” (3/21), haliyle (21/7).

RGA: şartlaṛla (16/12), layıkkıyla (16/8), bölgesiyle (16/18).

MGA: yannız_uçaklaṛla (34/15), beygirle (34/18), gemiyle (35/2).

Bazı örneklerde /y/ yardımcı sesinin /n/ sesine dönüştüğü görülmüştür.

BGA: parasınla (7/2), vağonunla (37/20).

YGA: başkanınla (20/7).

RGA: çalışmasıyla (28/3).

2.2.1.2.3.7.2. +lAn

BGA: ilaçlan (1/44), ellen (5/32), komşuyulan (1/33).

YGA: daullālan “davullarla” (4/5), Kırletlen “klarnetle” (33/8), yımurtaylan (3/12).

RGA: savaşlarlan (16/36), mübadelelerlen, (16/36).

MGA: zorlan_oğduğun (34/4), telsizlerlen (34/27).

2.2.1.2.3.7.3. +nA

BGA: tırpanna (19/19), kuvvetinne “kuvvetiyle” (31/17).

YGA: bunna “bununla” (14/15), gözünne “gözünle” (10/3).

RGA: hayvanna (28/8).

2.2.1.2.3.7.4. +nAn

BGA: buydaynan (1/29), testiynen (5/9).

YGA: imkannarınan “imkanlarıyla” (9/10).

RGA: başkanınnan “başkanıyla” (16/38).

Bazı örneklerde ek, ilerleyici ünsüz benzeşmesinin etkisiyle -nAn şekline dönüşmüştür.

BGA: ayrannan (1/23), tırpannan (23/10), trennen (38/25).

2.2.1.2.3.7.5. +n

Eski Türkçeden itibaren kullanılan bu vasıta hali eki, artık ölü bir ek konumundadır (Korkmaz, 2017: 113). Ancak bu ek yerini, günümüz Türkiye Türkçesinde kalıplaşmış bazı zarflara bırakmıştır. İnceleme sahamızda da birkaç örnekte görülmüştür.

BGA: kışın (6/32), artıkın (8/22), biraSçıkın (5/41).

YGA: yazın (14/7), kışın (20/36).

2.2.1.2.3.8. Eşitlik Hâl Eki: +cA

“Eklendiği ad ile fiil veya cümleinin başka bir ögesi arasında karşılaştırmaya dayanan farklı niteliklerde eşitlik ilişkisi kurma durumudur” (Korkmaz, 2017: 113). Silivri ağzında bu hâl eki -cA ekiyle gösterilir.

2.2.1.2.3.8.1. +cA

BGA: muacı̄rca “*muhacirce*” (17/1), binlerce (12/20).

YGA: yıllarca (40/10), senelërce (3/8).

2.2.1.2.3.9. Aitlik Eki: +ki

“İsimlere gelerek bunların kime ya da neye ait olduğunu bildiren isim işletme ekidir” (Eker, 2003:297).

BGA: ötekilerini (5/33), şindikiler (19/14), benimki (19/4).

YGA: yukarki (3/31), bizimki (14/10).

2.2.1.2.3.10. Soru Eki: mI, mU

İnceleme sahamızda bu ekin, yazı dilinde kullanıldığı şekliyle aynı olduğu tespit edilmiştir.

2.2.1.2.3.10.1. mI, mU

BGA: annadın mı (13/7), aṛbinde mi “*harbinde mi*” (24/10), naylon mu (18/34), düşün mü (2/15).

YGA: var mı (32/10), söliyi mi “*söyleyeyim mi*” (42/1), oldu mu (11/61), bölü müsün “*biliyor musun*” (33/3).

RGA: rus_ arbinde mi “*rus harbinde mi*” (16/8), gelevyalı mıydı (16/8).

MGA: aç mı (34/13), iş mi (34/12), doru mu “*doğru mu*” (34/12).

2.2.2. Zamirler

“Zamirler adların yerlerini tutan, kişileri ve nesneleri temsil veya işaret ederek karşılayan bir gramer kategorisidir” (Korkmaz, 2017: 387).

2.2.2.1. Şahıs Zamirleri

“Şahıs zamirleri, varlıkları kişi olarak temsil eden ve kişi adlarının yerine geçen zamirlerdir (Korkmaz, 2017: 391).

Tablo 2. *Silivri Ağzında Şahıs Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu*

	Yalın Hâli	İlgi Hâli	Yükleme Hâli	Yönelme Hâli	Bulunma Hâli	Ayrılma Hâli	Vasıta Hâl Eki
1.Teklik	Ben	benim	beni	bana	Bende	benden	
2.Teklik	Sen	senin	seni	sana	sende		
3.Teklik	O	onun	onu	ona	onda	ondan	
1.Çokluk	Biz	bizim	bizi	bize	bizde	bizden	
2.Çokluk	Siz	sizin	sizi	size			
3.Çokluk	onlar onnar	onların onnarın	onları onnarı	onnara		onlardan	onnarlan onnarnan

2.2.2.2. Dönüşlülük Zamiri

“Dönüşlülük zamirleri, şahıs zamirlerinden daha güçlü bir anlam taşıyan, onları anlamca katmerli kılan pekiştirilmiş bir tür şahıs zamirleridir. Bunlara dönüşlülük zamiri denilmesinin sebebi, zamirin, yapılan işin yapana dönüştüğünü gösteren bir işlev yüklenmiş olmasındadır” (Korkmaz, 2017: 398).

Tablo 3. *Silivri Ağzında Dönüşlülük Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu*

	Yalın Hâli	İlgi Hâli	Yükleme Hâli	Yönelme Hâli	Bulunma Hâli	Ayrılma Hâli
1.Teklik	kendim			Kendime		
2.Teklik			kendini			
3.Teklik	kendi		kendisini			
1.Çokluk	kendimiz		kendimizi	kendimize		kendimizden
2.Çokluk						
3.Çokluk	kendileri					

2.2.2.3. İşaret Zamirleri

“İşaret zamirleri, varlıkları işaret ederek, göstererek karşılayan zamirlerdir”
(Korkmaz, 2017:402).

Tablo 4. *Silivri Ağzında İşaret Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu*

	Yalın Hâli	İlgi Hâli	Yükleme Hâli	Yönelme Hâli	Bulunma Hâli	Ayrılma Hâli
1.Teklik	bu	bunun	bunu		bunda	bundan
2.Teklik	şu		şunu			
3.Teklik	o	onun	onu	Ona		ondan
1.Çokluk	bunlar bunnar	bunların bunnarın	bunları bunnarı	bunlara bunnara		
2.Çokluk						
3.Çokluk	onlar onnar	onların onnarın	onları onnarı	onnara		onlardan

2.2.2.4. Belirsizlik Zamirleri

“Belirsizlik zamirleri, kişileri ve nesneleri belirsiz olarak temsil eden zamirlerdir” (Korkmaz, 2017: 412).

BGA: başka (37/20), herkes (8/16), biri (25/5).

YGA: kimisi (11/12), birisi (21/10), hepsi (33/1).

RGA: filan (16/8), kimler (16/41).

MGA: birisi (34/11), çoğu (35/7).

2.2.2.5. Soru Zamirleri

“Soru zamirleri, canlı ve cansız varlıkları soru yoluyla temsil eden zamirlerdir” (Korkmaz, 2017: 419).

BGA: kimse (12/17) neyi (22/18).

YGA: kimlere (21/17), nerelerde (3/45).

RGA: angisi (16/16), nerden (16/27).

MGA: nerden (35/1).

2.2.3. Sıfatlar

“Sıfatlar, isimlerin renklerini, biçimlerini, durumlarını, yerlerini, sayılarını belirten sözcüklerdir” (Banguoğlu, 1974: 341).

2.2.3.1. Niteleme Sıfatları

“İsimlerin renklerini, biçimlerini, durumlarını gösteren sıfatlardır” (Banguoğlu, 1974: 345).

BGA: medeni (13/12), zengin_ınsannar (31/29), tel_örgü (36/27).

YGA: kuru (3/10), büyük olum “büyük oğlum” (10/19), yüksek (11/41).

RGA: eski (16/11), orta (16/41).

MGA: yanlış “yanlış” (34/11), büyük (35/8).

2.2.3.2. Belirtme Sıfatları

“İsimleri işaret, sayı, soru, yoluyla belirten ya da onların belirsizliğini anlatan sıfatlara belirtme sıfatları denir” (Korkmaz, 2003: 385).

2.2.3.3. İşaret Sıfatları

“Önüne geldikleri ismi işaret yoluyla belirten sıfatlardır” (Banguoğlu, 1974: 351).

bu

BGA: bu binayı (1/35), bu parkın (2/8), bu doktor (18/31).

YGA: bu yoksulluk (9/28), bu göçmenler (14/12), bu tarla (21/8).

RGA: bu yollar (16/10), bu bilgileri (16/19), bu köy (28/2).

MGA: bu yönden (35/20).

şu

BGA: şu kalenin altını (5/17), şu deniz (22/24).

YGA: şu karşıki ev (9/16).

RGA: şu binayı (16/11).

MGA: şu yakın zamanda (34/19).

o

BGA: o köyler (30/2), o çocuklar (31/7).

YGA: o tereyālar (3/21), o āylenin (9/15).

RGA: o kŭltŭr (16/44).

MGA: o zamannar (34/17).

2.2.3.4. Sayı Sıfatları

“Sayı sıfatları, adları sayı gösterme yoluyla belirten sıfatlardır” (Korkmaz, 2017:377).

2.2.3.4.1. Asıl Sayı Sıfatları

“Eklendikleri adla birer sıfat tamlaması oluşturan ve adın sayısını belirten sıfatlardır” (Korkmaz, 2017: 377). Bu sıfatların Silivri ağzındaki kullanımlarına bakıldığında, bazı fonetik farklılıklarının bulunduğu görülmektedir.

BGA: **bir** sürü ayvan (17/12), **iki** çocuk (8/11), **beŞ** bin kişi (13/26).

YGA: **üç beŞ** kişi (21/25), **döt** sene (10/11).

RGA: **yedi** kuşak (16/38), **sekiz milon** insan (16/41).

MGA: benim **iki tene** kızım (34/10), **yirmi üç** mübādele (35/1).

2.2.3.4.2. Sıra Sayı Sıfatları

“İsimlerin sıralarını belirten sıfatlardır” (Banguoğlu, 1974: 353).

BGA: **birinci** sınıf (6/9), **ikinci** dünya savaşında (31/17), **üçüncü** istikam (1/26).

YGA: **beşinci** camiye (20/49).

RGA: **altıncı** kuşak (16/1).

MGA: **otuz_üçüncü** tümen (34/27).

2.2.3.4.3. Üleştirme Sıfatları

“İsimlerin kaç parçaya ayrıldığını belirten sıfatlardır” (Banguoğlu, 1974: 354).

BGA: **birer** kâve (1/18), **üçer** kat elbise (37/17).

YGA: **birer** dönüm (43/8).

2.2.3.5. Belirsizlik Sıfatları

“Varlık ve nesnelerin sayı ve miktarını açık ve kesin olarak değil kabataslak, belirsiz olarak bildiren sıfatlardır” (Korkmaz, 2017: 383).

BGA: **başka** taraflara (7/27), **bazı** yerde (13/3), **her** bayramda (6/26).

YGA: **biraz** destek (9/43), **bütün** köy (11/33), **kaç** yumurta (4/11).

RGA: **birkaç** tane koyun (28/12), **kimi** tarlada (16/33).

MGA: **çok** saban (34/18), **kaç** para (35/16).

2.2.3.6. Soru Sıfatları

“Varlık ve nesneleri soru yoluyla belirten sıfatlardır” (Korkmaz, 2017:381).

BGA: **kaç** sene (27/5), **ne** derece (6/10).

YGA: **hangi** delikanlı (10/16), **kaç** kişi (14/23), **ne** iş yaptığımı (42/1).

RGA: **kaç** senede (16/15), **ne** iş yapusun (16/26)

MGA: **kaç** kişide (35/11).

2.2.4. Zarflar

“Zarflar kelime gruplarında sıfatın, fiilin veya başka bir zarfın manasını değiştiren isimlere verdiğimiz addır” (Ergin, 2002: 258).

2.2.4.1. Yer Yön Zarfları

“Bu gruba giren zarflar, fiildeki oluş ve kılışın yerini ve yönünü belirleyen zarflardır” (Korkmaz, 2017:462).

BGA: ařālara “aşağılara” (5/25), dışarı (26/22).

YGA: geri (10/24), içeri (42/7).

RGA: dedenin_orıda (16/5).

MGA: ęeřmeler_orıda (34/4), geri (34/23).

2.2.4.2. Zaman Zarfları

“Zarf olarak kullanılan ęeřitli zaman isimleridir” (Ergin, 2002: 260).

BGA: şindicik (25/16), bazen (19/9), gece (23/14), kışın (27/11), bugün (39/15).

YGA: önceden (9/41), yazın (14/7), geçen sene (14/13), dün (20/50).

RGA: sōra “sonra” (16/6), esKiden (16/43), şu anda (28/9), artık_emekli (28/4).

MGA: şu yakın zamanda (34/19), sabāleyin (34/25), şimdi (35/10).

2.2.4.3. Durum (Hâl) Zarfları

“Hâl ve tavır ifade eden zarflardır” (Ergin, 2002: 261).

BGA: **bōle** bulūsun “bōyle bulursun” (1/25), **řōyle** dūyū “řōyle diyor” (38/19), **yavař** yavař başladı (17/7).

YGA: **güzel** olur (3/13), **şöyle** oluyo (20/6), **gene** sıkıntıda (9/41), **aşa** yukarı on sene oldu (11/29).

RGA: **öle** beklerken “*öyle beklerken*” (16/5), **artık** emekli olduk (28/4).

MGA: **öle** diyor “*öyle diyor*” (34/10), **yannız** uçaklarla bombaladılar (34/15).

2.2.4.4. Azlık-Çokluk Zarfları

“Azlık-çokluk ifade eden, miktar, derece bildiren zarflardır” (Ergin, 2002: 262).

BGA: **biraz** ağır işidiyi “*biraz ağır işitiyor*” (29/1), **bayağ** oldu (27/6), **pek** ilgilenmedik (5/2).

YGA: **az** uğraştık (9/2), **dā** başkaydı “*daha başkaydı*” (3/34), **çok** varmış (11/40).

RGA: **biraz** araştırmacıyım (16/25).

MGA: **pek** ekmiyoduk (34/17).

2.2.4.5. Soru Zarfları

“Fiildeki oluş ve kılışı çeşitli yönlerden soru yoluyla belirleyen zarflardır” (Korkmaz, 2017: 482).

BGA: **neden** büyürdü (25/14), **ne** aT aFayiyisiniz “*ne ad arıyorsunuz*” (29/38).

YGA: **nası** hatırlamaycam (32/11), **niçin** olmadıydı (40/18).

RGA: **ne** iş yapusun (16/26), **nerden** geldiği tespit edemedik (16/27).

MGA: **nasıl** geçsin (35/5), **ne** yaPsın adam (34/12).

2.2.5. Edatlar

“Edatlar, tek başlarına kullanıldıkları zaman bir anlam ifade etmeyen, birlikte kullanıldıkları kelimeler ile cümlelerin diğer kelimeleri arasında anlam bağı oluşturan sözcüklerdir (Korkmaz, 2017: 895).

2.2.5.1. Ünlem Edatları

“Sevinç, öfke, hayret gibi duyguları; seslenme, cevap verme gibi durumları anlatan sözcüklere ünlem edatları denir” (Gülensoy, 1995: 200).

2.2.5.1.1. Ünlemler

“Bunlar his ve heyecanları ifade için içten koparak gelen edatlarla tabiattaki sesleri taklit eden edatlardır” (Ergin, 2002: 349).

BGA: **ā** çok çalıştık **bō** (22/6), **e** tabi (36/11), **ah** bir gün dēnedim (38/31).

YGA: yedi kaT **be** (33/18), **vay** bu dōru astaneye (32/5).

RGA: **há** sōra (16/6), **valla** günlük yaşantımız (28/11).

MGA: **tıraḳ** kesiyor_ at (34/9), **ē** ne yaPsin_ adam (34/12), **valla** nasıl geçsin (35/5), **há** öle ya (35/20), **a** zordan yapıyolar (35/15).

2.2.5.1.2. Seslenme Edatları

“Bunlar hitap edatlarıdır. Ünlemler gibi his, heyecan, tabiat sesi şeklinde bir şey, bir hal bildirmezler. Hiçbir ifadeleri yoktur” (Ergin, 2002: 350).

BGA: **yav**_ ataturk ölmüş (37/24), dimi **be** halam_ oğlu (1/25).

YGA: bak **be** kaveci (33/6), **arḳāşım** çok seyrek kaldı (14/6), şeker **ḡardaşım** (32/1).

RGA: **ya** örf ve adet gene devam_ ediyo (16/42).

MGA: **a** zordan yapıyolar (35/15), **e** güvenemesin ki (35/20).

2.2.5.1.3. Gösterme Edatları

“Bunlar birini, bir şeyi göstermek için kullanılan, işaret sırasında başvuru edatlarıdır” (Ergin, 2002: 351).

BGA: **işte** bu duruma geldik (2/4), **te** yatiya orda uzadı *“te yatiyor orada uzatılmış”* (18/7).

YGA: **aha** bak azala beraber yaptık (10/3), **te** orda bahçede (14/21).

RGA: **işte** burası da çok esKi bi yerleşim (16/32).

2.2.5.1.4. Cevap Edatları

“Bunlar tasdik veya red ifade eden edatlarıdır” (Ergin, 2002: 351).

BGA: **tabi** şimdi salonlâda olır (31/28), maalle oldu **evet** (2/12), hiç belli **değil** (22/23), hiç bi tâne zabıta **yok** (6/25), **peki** dedim (18/14).

YGA: o zaman **tamam** idare ederdi (11/26), pandisPanya **olur** (3/11), öle bi imkan **yok** (9/44), ne istersen yaP **olmaz** (9/32).

RGA: bir tane **yok** (16/32), yaşantımız **iyi** (28/11).

MGA: e **tabi** çifçi (34/1), şimdi **yok** (34/5).

2.2.5.1.5. Sorma Edatları

“Bunlar sorma ifade eden, soru için kullanılan edatlarıdır” (Ergin, 2002: 350).

BGA: **acaba** iyi miyim (27/9), **hani** yasağ deildi (5/25).

YGA: **hani** gittikçe unutuyuz (3/49).

MGA: **ani** bizde vardı (35/11).

2.2.5.2. Bağlama Edatları

“Bunlar kelimedenden küçük dil birliklerini, kelimeleri, kelime gruplarını ve cümleleri şekil veya mana bakımından birbirine bağlayan, onlar arasında bir irtibat kuran edatlardır” (Ergin, 2002: 352).

2.2.5.2.1. Sıralama Edatları

“Bunlar arka arkaya gelen unsurları, kelimeleri, kelime gruplarını ve cümleleri ve manası ile virgöl makamında birbirine bağlayan edatlardır” (Ergin, 2002: 352).

BGA: buyday**nan** arpa (1/29), babamlar **ve** halk (7/8).

YGA: muhtar **ve** azalar (10/29).

RGA: sanatka **ve** zanaatkar (16/32).

2.2.5.2.2. Denkleştirme Edatları

“Bunlar birbirine denk olan, birbirinin yerini tutabilecek olan iki unsuru birbirine bağlayan, birbiriyle karşılaştıran edatlardır” (Ergin, 2002: 353).

BGA: koyun **veyat** büyükbaş inek (23/2), zurna getirüyü **yahut** Ta ne bileyim (39/23).

YGA: kamyon **veya** bi şey **veya** alırdı (9/34).

RGA: köyler **veyattê** ilçeler (16/30).

MGA: malından **veya** arpasını çıkarıyolar **veyat** Ta mısırını çıkarıyolar (35/15).

2.2.5.2.3. Karşılaştırma Edatları

“Bunlar karşılaştırılan iki veya daha çok unsuru, dil birliğini birbirine bağlayan edatlardır” (Ergin, 2002:353).

BGA: **ne** orman **ne** ayvan bi şey yok (36/26), **hem** silivride evimiz var **hem** burda (39/5), büyükbaş **da** var küçükbaş **da** (39/8).

YGA: **ne** yemeK var **ne** bi şey (33/9), **hem** çalıştım **em** de nakliye işleri yaptım (43/5), küçük **de** baktım büyük **de** baktım (21/8), **bir** dāmadım icra müdürü, **bir** dāmadım subay (3/8).

RGA: enişte **de** altıncı kuşağı bülō ben **de** altıncı kuşağı bülom (16/28), **ister** bak **ister** bakma (16/44).

MGA: **ya** koyuna gidiceksin **ya** sığıra gidiceksin **ya** at peşine gidiceksin (34/1), ineği **de** öldürdü buzağı **da** öldürdü (35/13).

2.2.5.2.4. Cümle Başı Edatları

“Bunlar cümleleri mana bakımından birbirine bağlayan edatlardır” (Ergin, 2002: 354).

BGA: **ama** onnar bozulmuş şimdi (30/1), **faakat** ben kendi gücümle taşıyordum önüne suyunu (38/13), **gerçi** var bi kaç kişide (2/14), **çünkü** bulgarlar bunlara eziyet etmēge başlamış (7/5), **hatta** haminneme hava molla diyolarmış (5/31), **şindicik** e asta diye başka karı mı aradıym (25/9), **yani** öle bi adetlerimiz var (41/6).

YGA: **faakat** şimdi yok öle bi şey yānē (11/8), **öyle** arābaymış silivride tek bır araba vardı (3/4), **zate** öle bi sistem geldi ki bunnarı mecbur kaldı (9/14), **mesele** ben eşim biz bamya ekiyoruS (20/46), **yeter ki** çalışıcam de (11/23).

RGA: **ama** gerçek dōruysa soyağcı (16/2), **yani** esas tam layıkkıyla öğrenemedik (16/8), **hatta** bi ara ben (16/20), **mesā** şimdi bulgaristana gidiyōrum (16/37), **faakat** ne bilem (28/6).

MGA: **zaten** atmış dörtTe yannız uçaklaıla bombaladılar (34/15), **çünkü** o zamannar verem otu yapıyodu (34/17), **ama** akşamı gene alārim vuruldu (34/26), **yani** ayvancılık şu an da bitmiş (35/16).

2.2.5.2.5. Sona Gelen Edatlar

“Bunlar dil birliklerinin, kelimelerin, kelime gruplarının, cümlelerin sonuna gelerek onları önceki veya sonraki unsurlara, kelimelere, kelime gruplarına ve cümlelere bağlayan edatlardır” (Ergin, 2002: 357).

BGA: imamı **da** (8/26), ùlende **ise** “öğlende ise” (1/21), millete dedim **ki** gelin dedim bu külfiyetten sizi kurtarayım (26/25), bayımız **bile** vardı kulle çeşmesinin yanında (19/18), sade ben **deil** bütün ümmü cihan_öle (6/5).

YGA: yavaş yavaş tarımı **da** bırakmak zorunda kaldık (11/11), dedi **ki** jandarma sizin vaziyetiniz ne böle (42/15), ebe **bile** almazdık (3/33), ār sanāyi **deil** afif sanāyi “ağır sanayi değil hafif sanayi” (20/24).

RGA: muhtar **da** şahit (16/11).

MGA: koyun **da** güttüm (34/19), ben partici **deilim** (34/11).

2.2.5.3. Son Çekim Edatları

“Bunlar işletme eki vazifesi gören edatlardır” (Ergin, 2002: 365).

BGA: kendimize **göre** ufağ tefek çiççilik yapıyoduk (22/3), böle eskisi **gibi** yāni bizim burası (7/25), ön senēden **beri** ne ayvancılık kaldı (36/4), bizden_ **evvel** gittiler (23/14).

YGA: onlar yirmi beşten sōra geliyo (9/17), şindi belediye kalkmazdan_ **önce** raatımıS daha iyidi (40/2), onun_ **için** çok kalabık şimdi (14/12), eī **taraf** bir_ olmaz yāni haliyle (21/7).

RGA: osmanlıdan **önce** üst maalle türklerin (16/9), bizim **gibi** yaşlılar kalmış (16/41), şindiye **Kadar** (28/4).

MGA: ondan **sora** (34/25), onun_ **üçün** (34/21).

2.2.6. Fiiller

“Fiiler iş, hareket ve oluş bildiren sözcüklerdir” (Hacıeminoğlu, 1991: 12).

2.2.6.1. Bildirme (Haber) Kipleri

“Bu kipler yapılmış, yapılmak veya yapılacak olan işleri haber verme, yargı hâlinde bildirme niteliği taşıyan kiplerdir” (Korkmaz, 2017: 527).

2.2.6.1.1. Görülen Geçmiş Zaman: -dİ, -dU, -tİ, -tU

“Görülen geçmiş zaman kipi, özel kullanımları dışında, genel olarak fiildeki oluş ve kılışın söylendiği andan yani içinde bulunulan zamandan daha önceki bir zamanda bitmiş, tamamlanmış olduğunu gösteren bir zaman kesimini içine alır” (Korkmaz, 2017: 527). Bu ekin bölge ağzında kullanımı yazı dilindeki ile aynıdır.

Teklik I. Şahıs

BGA: ğaldım (27/6), gezdim (18/9), okudum (6/8), dövdüm (25/29), çıktım (1/28), çektim (22/10), okuttum (36/5), göttüm (26/13).

YGA: kazdım (11/20), dedim (42/21), doğdum (21/1), gördüm (43/35), attım (4/15), gittim (42/5).

RGA: izledim (16/23), sordum (16/14), tahtım (16/21).

MGA: áldım (34/9), getirdim (35/13), dödü (34/1), sürdüm (34/19), bahtım (34/19), göttüm (34/19).

Teklik II. Şahıs

BGA: anadın (13/3), gidin (7/4), verdin (7/12).

YGA: yapardın (4/2), yapabiliyodun (10/9), yaptın (4/14), kestin (3/45).

MGA: ādın “anladın” (35/11).

Teklik III. Şahıs

BGA: başladı (26/15), verdi (18/5), soydu (18/30), öldü (19/5), karıştı (15/18), değışti (5/28), öptü (25/11).

YGA: patladı (20/33), geldi (10/10), çocuklarım_okudu (3/42), büyüdü (11/51), yâktı (4/15), gitti (3/3), büyüttü (3/27).

RGA: çıktı (16/34), gitti (28/8).

MGA: başladı (34/20), girdi (34/7), bitti (35/11), yuttu (34/6).

Çokluk I. Şahıs

BGA: çabaladık (5/40), geldik (37/24), kurduk (23/17), döndük (2/4), çalıştık (5/40), geçtik (13/24), koştuk (6/20).

YGA: başladık (20/4), öğrendik (43/14), duyduk (11/45), büyüdük (3/21), az_uğraştık (9/2), gittik (33/15), unuttuk (20/31).

RGA: bulduk (16/14), yıktık (16/12)

MGA: dağıldık (35/3), serdik (34/28), zorlan_okuduk (34/4), yattık (34/16), gittik (34/28).

Çokluk II. Şahıs

YGA: geldiniz (21/17),

Çokluk III. Şahıs

BGA: astalandılar (6/19), çevirdiler (15/19), bozdular (1/32), götüdüler (18/28), sattılar (24/3), çektiler (36/26), büyüttüler_ama (23/4).

YGA: kaldılar (20/34), bildirdiler (21/3), daıttılar “dağıttılar” (40/6), çektiler (43/19).

RGA: verdiler (16/18), oldular (28/1), büyüttüler (28/4).

MGA: bombaladılar (34/15), kattılar (35/17), gittiler (35/2).

2.2.6.1.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Olumsuzluğu: -mAdI

BGA: bırakmadım (18/21), kalmadı (19/4), görmedim (5/35), istemedi (31/31)

YGA: çıkmadım (3/40), sormadın (4/14), bırakmadı (14/16), uğraşmadık (9/2), konuşmadılar (3/42), görmedim (3/39), geçmedi (3/25), gitmedik (32/2).

RGA: kalmadı (28/5), çıkamadık işin (28/8), uğraşmadılar (28/8), gelmedi (16/28), inemedik (16/25).

MGA: bırakmadı (34/7), çıkarmadık ayağımızdan (34/16), beğenmediler (35/2).

2.2.6.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mİş, -mUş

“Fiilin karşıladığı oluş ve kılışın içinde bulunulan zamandan daha önce gerçekleştiğini; ancak, konuşanın bunu görmediğini, bilmediğini, başkasından duyup öğrendiğini veya farkında olmadan işlediğini ve sonradan farkettiğini ya da gördüğünü bildiren bir şekil ve zaman kalıbıdır” (Korkmaz, 2017: 540).

Teklik I. Şahıs Eki:

BGA: dümuşum “*durmuşum*” (18/2), olmuşum (26/1), götürmüşüm (22/11).

Teklik II. Şahıs

BGA: evlendirmişsin (7/28), görmüşündür (36/26).

YGA: duymuşun (11/5), duymuşundur (11/39).

Teklik III. Şahıs

BGA: ūramış “*uğramış*” (5/19), toplamış (8/34), yazmış adam (13/23), gelmiş (8/2), yemiş (23/22), dōmuş “*doğmuş*” (6/7), konmuş (12/9), görmüş (6/14), ölmüş (18/2).

YGA: yapmış (4/12), kalmış (11/42), gitmiş (9/27), koymuş (21/18), olmuş (9/22), kavuşmuş oldu (43/25).

RGA: çalışmış (16/3), satılmış (16/39), kesmişler (16/13), gitmiş (16/42), dōmuş “*doğmuş*” (16/2), çürümüş (16/17).

MGA: yapılmış (34/5), bitirmiş (35/5).

Çokluk I. Şahıs

YGA: biz_alışmışık (11/56), yemişik_üzümü (11/54), devirmişik (11/54).

Çokluk III. Şahıs

BGA: açmışlar (6/13), çıkmışlar (29/32), seçmişler (7/6), yemişler “yemişler” (31/24), otuŗmuşlar (30/3), ölmüşler (5/47).

YGA: taşımışlar (20/35), beēnmişler “beğenmişler” (21/4), kıoymuşlar (11/41).

RGA: kesmişler (16/13), soymuşlar (16/13), gömmüşler (16/13).

2.2.6.1.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Olumsuzu: -mAmlş

BGA: sallamamış (25/21), geçememiş (2/7).

YGA: çalışmamış (32/2).

2.2.6.1.3. Şimdiki Zaman: -y, -yr, -yA, -yá, -yI, -yo, -yU, -yar, -yáŗ, -yır, -yır, -yırı, -yor, -yoŗ, -yol, -yri, -ĩri, -er, ō

“Şimdiki zaman kipi fiilin gösterdiği oluş ve kılışın içinde bulunulan zamanda başladığını ve sürmekte olduğunu gösteren kiptir” (Korkmaz, 2017: 548).

Teklik I. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde teklik I. şahısta, -yor şimdiki zaman ekiyle birlikte bu ekin -y, -yr, -yA, -yi, -yo, -yU, -yar, -yIr, -yır, -yoŗ şekillerinin bulunduğu bazı örnekler de görölmektedir:

BGA: göriniyim “görünüyorum” (6/3), geziniyim “geziniyorum” (19/9), seviyim “seviyorum” (29/44), soruyum_ona “soruyorum ona” (38/18), oturüyom “oturuyorum” (13/14), düyüm (38/19), söylüyüm “söylüyorum” (38/23), diyırım “diyorum” (19/4), gezebiliyırım “gezebiliyorum” (29/9), annatıyorum (6/14), topluyorum (8/36), bilmiyoŗum (7/32), bakıliyem_allaa “bakılıyorrum allaha”

(29/36), yaşayarım “yaşıyorum” (27/9), unuTıyarım “unutuyorum” (27/25), geziniyrim “geziniyorum” (29/17), döneliyrim “döneliyorum” (19/10), uğraşıyrim “uğraşıyorum” (29/17).

Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise şimdiki zaman -yor ekinin -yA, -yá, -yo şekillerinin de kullanıldığı tespit edilmiştir.

YGA: duyuyom “duyuyorum” (3/48), düşünüyom “düşünüyorum” (43/40), uraşıyorum “uğraşıyorum” (32/1), atırlıyorum “hatırlıyorum” (43/18), almak_istiyem “almak istiyorum” (14/14), bulundırıyam “bulunduruyorum” (14/5), dolandırıyam “dolandırıyorum” (14/6), çeviriyám “çeviriyorum” (14/1).

RGA: bekliyorum (16/6), meşakım_araştırıyorum (16/37), gidiyoşum (16/38).

MGA: atırlıyom “hatırlıyorum” (34/24).

Teklik II. şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde II. tekil şahısta şimdiki zaman eki -y, -yo şekilleriyle kullanılmaktadır. Bununla beraber Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde bazı örneklerde şimdiki zaman eki düşmüş ve ekten önce gelen ünlü bu görevi üstlenerek uzun ünlüye dönüşmüştür.

BGA: bilúysun “biliyorsun” (1/4), çevirúsun “çeviriyorsun” (2/14), veriyosun (8/24).

YGA: ölüyorsun “ölüyorsun” (3/35), yiyosun “yiyorsun” (14/10), un_atıyusun (4/11).

Bölge ağzında teklik II. şahısta Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinleri hariç -sun ve -n olmak üzere iki farklı şahıs eki kullanılmaktadır. Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise bu eklerin her iki şekli de görölmektedir.

RGA: buluyosun (16/26), yapúsun (16/26), baķúsun_arazi (16/33), açıyon (16/44).

Teklik III. şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde III. tekil şahısta şimdiki zaman eki -yor ekiyle beraber -yırı, -yi, -yri, -yor, -yu, -yA, -yá, -yáŕ, -ĩri şekilleriyle kullanılmaktadır.

BGA: bekliyiŕi “*bekliyor*” (13/6), veriyi “*veriyor*” (29/41), okudıyri “*okutuyor*” (29/41), biçiyor (7/22), çalıŕıyru “*çalıyor*” (39/19), okuyyi “*okuyor*” (19/7), istiye “*istiyor*” (29/22), ƙalıyá “*k alıyor*” (24/1), döniyáŕ_adam “*dönüyor adam*” (15/12), saƙlıya “*saklıyor*” (24/3), ekĩri (31/35).

Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise III. tekil şahısta yazı dilinden farklı olarak -yA ve -yU biçimleri kullanılmaktadır.

YGA: çalıŕıyor (9/24), geliyu “*geliyor*” (10/9), ekiya “*ekiyor*” (14/7).

RGA: geliyo (16/4).

MGA: yazıyor (34/5).

Çokluk I. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde çokluk I. şahısta, -yor şimdiki zaman ekiyle birlikte bu ekin -yA, -yI, -yo, -yU, -yar, -yIr, -er şekillerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde -yor ekinin baştaki ünsüzünün düşmesi sonucu -er şeklinde görüldüğü örnekler de mevcuttur. Çokluk I. şahısta ise yazı dilinden farklı olarak Romanya Göçmenleri Ağzı metinleri hariç diğer ağızlarda -IS, -US şahıs eklerinin kullanıldığı görülmüştür.

BGA: yoğrıyariS “*yoğuruyoruz*” (27/12), yapıyariS “*yapıyoruz*” (27/12), ƙuruduyariS “*kurutuyoruz*” (27/13), yapıyuz “*yapıyoruz*” (1/22), bekliyuz “*bekliyoruz*” (8/6), yaşıyuz “*yaşıyoruz*” (39/27), pancar_ekiyoz “*pancar ekiyoruz*” (8/32), arıyoz “*arıyoruz*” (22/15), görüşüyoŕ_ara “*görüşüyoruz ara*” (24/14), görüyoS “*görüşüyoruz*” (24/2), duyyoruz “*duyuyoruz*” (5/32), çağırıyoruz “*çağırıyoruz*” (7/24), ũraşıyoruS “*uğraşıyoruz*” (23/2), ekiyoruS “*ekiyoruz*” (7/20), ƙıkarıyırıS “*çıkarıyoruz*” (27/13), veriyırıS “*veriyoruz*” (29/23), alıyız_unumuzu “*alıyoruz unumuzu*” (29/24), alıyız “*alıyoruz*” (29/27), biliyaz “*biliyoruz*” (30/8), diyeriS “*diyoruz*” (31/38), geçiniyüz “*geçiniyoruz*” (39/13), gömüyüS “*gömüyoruz*” (1/21).

Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde çokluk I. şahısta, -yor şimdiki zaman ekiyle birlikte bu ekin -yA, -yo, -yU biçimlerinin kullanıldığı görülmüştür.

YGA: unutuyuz “*unutuyoruz*” (3/49), getiriyuz “*getiriyoruz*” (4/1), sağlıyoz “*sağlıyoruz*” (10/14), koyyoS “*koyuyoruz*” (3/12), bekliyoruz “*bekliyoruz*” (42/13), hazırlıyorus “*hazırlıyoruz*” (32/15), biliyorus “*biliyoruz*” (20/31), yapıyaS “*yapıyoruz*” (14/9).

RGA: şey_eduz “*şey ediyoruz*” (16/19), oturuyoz “*oturuyoruz*” (28/12), bakıyoz “*bakıyoruz*” (28/13).

MGA: biliyoz “*biliyoruz*” (35/3), konuşuyoS “*konusuyoruz*” (35/4), yapıyorus “*yapıyoruz*” (35/7).

Çokluk II. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde şimdiki zaman eki -yor bazı örneklerde düşerek görevini kendisinden önce gelen ünlüye bırakmış ve bu ünlünün uzamasına neden olmuştur. Şahıs eki olarak ise -nuz ve -sInIz ekleri kullanılmaktadır.

BGA: bülönuz mu “*biliyor musunuz*” (37/21), aT_aşayıyisiniz “*ad arıyorsunuz*” (29/38).

YGA: geliyosunuz (42/17).

RGA ağzında şahıs eki olarak -sunuS eki kullanılmaktadır.

RGA: şey_ediyosunuS “*şey ediyorsunuz*” (16/27).

Çokluk III. Şahıs

Bölge ağzında şimdiki zaman eki çokluk III. şahısta -yo, -yol, -yır, -yA, -yI, -y ve -yu biçimleriyle görülmektedir.

BGA: tanışıyolar (5/29), geliyolar (7/7), vuruyolar (24/5), bölüyolar (7/10), geliyırler_istanbuldan “*geliyorlar istanbuldan*” (24/14), diyırler_artık “*diyorlar artık*” (37/25), yapıyalar “*yapıyorlar*” (37/12), bağareyeler “*bağırıyorlar*” (27/27), dolaşıyeler “*dolaşıyorlar*” (27/31), diyele “*diyorlar*” (29/29), çalıştırıyerler “*çalıştırıyorlar*” (29/9), gidiyle “*gidiyorlar*” (29/29), çarpüylar “*çarpmıyorlar*” (39/11), oyalüylar “*oyalıyorlar*” (39/16), geliyile “*geliyorlar*” (27/29),

geliyiler_ölüm “*geliyorlar oğlum*” (27/31), diyilēr “*diyorlar*” (29/25), bırākıyiler “*bırakıyorlar*” (29/28), ātiyılar “*atıyorlar*” (24/6), yapıylār “*yapıyorlar*” (24/8), koyulār “*koyuyorlar*” (1/48), yıvıyular “*yığıyorlar*” (17/2).

YGA: annatıyolar “*anlatıyorlar*” (3/48), istiyolār (9/8), unutuluyolar (20/30), götürüyolār (4/7), otlıylār “*otluyorlar*” (14/22), yiyela “*yiyorlar*” (14/20).

RGA: iniyolār (16/4), gelüyla “*geliyorlar*” (16/4).

MGA: çıkarıyolar (34/20).

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde çokluk III. şahısta -yor eki, gerileyici ünsüz benzeşmesi nedeniyle -yol şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

BGA: çıkariyolla “*çıkıyorlar*” (8/37), götürüyolla “*götürüyorlar*” (8/37), geliyollar (8/37).

YGA: ativeriyollār (3/36).

2.2.6.1.3.1. Şimdiki Zamanın Olumsuzu: -mİyA, -mİyI, -muyo, -meyırı, -mİyo, -mİyor, -mİyō, -meyı, -mīr, -mīy, -meyı, -múy, -muyu

BGA: yörümüyem “*yürümüyorum*” (29/36), yapmıyım “*yapmıyorum*” (19/16), bilmiyim “*bilmiyorum*” (18/31), ben_almıyım “*ben almıyorum*” (29/36), çalışmak_istemeyırı “*çalışmak istemiyor*” (17/14), kırtaramuyoz “*kurtaramıyoruz*” (7/20), bulamıyoS “*bulamıyoruz*” (22/8), ekmiyōruz “*ekmiyoruz*” (12/23), karpuz_ekmiyorus “*karpuz ekmiyoruz*” (7/26), bilmeyız_ihtilali “*bilmiyoruz ihtilali*” (30/8), biçmīrıs “*biçmiyoruz*” (31/34), istemiyler “*istemiyorlar*” (29/21), yörimeyile “*yürümüyorlar*” (29/5).

YGA: almúysun “*almıyorsun*” (3/35), kıyamıyor “*koyamıyor*” (33/5), konuşmuyuz “*konuşmuyoruz*” (3/49), yapāmıyoz_ōle “*yapamıyoruz öyle*” (3/38), çaķamıyorus “*çakamıyoruz*” (10/11), durmuyolar (10/16).

RGA: çözemiyoruz (16/37).

MGA: bilmiyorum (35/16), bırakmıyo (35/10), kazanamıyoS
“kazanamıyoruz” (35/8), yapamıyorus (35/19).

2.2.6.1.4. Geniş Zaman: -r, -r̄, -Ar, -Aṛ, -ēr

“Geniş zaman kipi, geçmişten geleceğe uzanan geniş bir zaman kesimindeki oluş ve kılışları içine alır” (Korkmaz, 2017:569).

Teklik I. Şahıs Eki

BGA: götürürüm_{astaneye} “götürürüm *hastaneye*” (6/31), görürüm (41/23), vururum (25/12), yerim (19/10), dinnerim “*dinlerim*” (29/13), gezerim (41/22), düşerim (38/28), dönerim (41/22), çıkarım (26/22), sürebilirim (26/20).

YGA: erşey_{ekerim} “*herşey ekerim*” (11/18), giderim (21/1), yaparım (11/57), ūraşırım “*uğraşırım*” (32/15), yetiştiririm (11/19).

Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde bir örnekte, teklik I. şahıs ekinin - in şekliyle kullanıldığı tespit edilmiştir.

YGA: çalışırın_{orda} “*çalışırım orada*” (11/17).

Teklik II. Şahıs

BGA: yanarsın (13/26), tağarsın (25/1), bobasından_{istersin} “*babasından istersin*” (25/1), yersin (36/9), gelirsın (7/38), alırsın (26/11), götürürsün (7/42), kıorsun “*koyarsın*” (25/2).

YGA: yaparsın (3/15), bağarsın (21/9), biğersin_{ōṛağ} (14/28), dersin (21/10), ekersin (32/17), yatırsın “*yatırırsın*” (20/34), verirsın (21/13).

MGA: afedersin_{aşı} (35/11), dursun (34/13).

Teklik III. Şahıs

BGA: koyar (27/14), keser (31/19), pişirir (19/20), alır (5/24), olur (38/9), götürür (2/10), yıkar (19/20).

YGA: bakar (9/20), buğday_eker (14/7), ister (20/50), ūraşır “*uğraşır*” (14/28), düzeltir (9/12), buyur (3/25).

RGA: geçer (16/10), ister (16/44), çürür (16/15).

Çokluk I. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde, geniş zaman çokluk I. şahıs ekinin yazı dilinden ayrı olarak -IS ve -US şekilleri de kullanılmaktadır.

BGA: şeyler_azırlarız “*şeyler hazırlarız*” (29/42), deriz (2/14), çıkarız (36/23), gideriz (12/2), ovēriz “*ovarız*” (27/13), verimiz (41/5), konuşuruz (41/23), yaparıs (12/3), gideriS (13/26), okuturuS (41/6).

YGA: deriz (14/32), tutarız (3/19), susarız (42/9), gelir_ekeriz (11/59), dōrarıs “*doğrarız*” (3/13), ulaştırırıs (20/17), toplarıs (11/61), ekeriS (21/25), sürdürürüs (20/4).

Çokluk III. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde geniş zaman ekinin -r̄ ve -Aṛ şekillerine de rastlanılmaktadır. Bölge ağzında Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde çokluk III. şahıs ekinde bulunan /r/ sesinin titrekliliği uzatılan /r̄/ sesine dönüştüğü görülmektedir.

BGA: asarlar (7/45), toplarlar (36/24), annaşırlar “*anlaşırlar*” (12/2), bağlarlar (17/12), yıkatır̄lar (13/20), yerler_ıçerlerdi (1/6), şey_ederler (12/4), bilirler (6/11), verirler (15/14), göTürler “*götürürler*” (1/19), getirir̄ler (13/20).

YGA: girerler (10/26), gider̄ler (11/35).

Bir örnekte /r/ sesinin düştüğü tespit edilmiştir.

BGA: dikēler “*dikerler*” (15/13).

2.2.6.1.4.1. Geniş Zamanın Olumsuzluğu: -mA, -mAz, -mAS

BGA: ben_annamam (38/28), bilmem (5/46), olmaz (1/34), alınmaz (8/8), saldırmaz_insana (15/16), geçmezler (25/28), gütmezler (37/6), yürümez_oldu (31/9), bitmez (29/34), pek_annamaSsin “*pek anlamazsın*” (1/39), yapmaS (7/33).

YGA: bilmem (3/28), yapmaz (4/4), olmaz (9/8), satılmaz (21/14), bilmez (11/46), annatsam_inanmaSsin “*anlatsam inanmazsın*” (33/11), bırakmak_istemeS (20/15), gitmeS (21/12).

MGA: yapmaz (35/8), gitmez (35/14), tanımaS (34/6), bilmes (35/5).

2.2.6.1.5. Gelecek Zaman: -cA, -ċA, -cağ, -ċağ, -AcA, -aça, -acağ, -cek, -cek, -ecek, -ecek, -Çe, -Çek, -ça, -İcA, -ıca, -İcağ, -icek, -ıcağ, -icek, -Uca

“Gelecek zaman kipi, henüz gerçekleşmemiş bulunan; ancak, fiilin gösterdiği oluş ve kılışın gelecekteki bir zaman kesiminde mutlaka gerçekleşeceğini bildiren bir kiptir” (Korkmaz, 2017: 558 – 559).

Teklik I. Şahıs

Bölge ağzında teklik I. şahısta ekin sonunda bulunan /k/ sesi hece kaynaşması nedeniyle bazı örneklerde düşmektedir.

BGA: misafir_alıcam “*misafir alacağım*” (7/41), satacam “*satacağım*” (26/15), okuTucam “*okutacağım*” (31/7), ḋicem “*diyeceğim*” (1/20), ölecem “*öleceğim*” (18/22), ġicem “*gireceğim*” (18/23), ṡölicem “*söyleyeceğim*” (22/18), gelcem “*geleceğim*” (39/16)

YGA: yapıcam “*yapacağım*” (4/13), alabilişsem_alacam “*alabilirsem alacağım*” (14/15), annaTaçam “*anlatacağım*” (33/11), giTcem “*gideceğim*” (11/58), söylicem “*söyleyeceğim*” (20/12), giTcem “*gideceğim*” (21/11), giTÇem “*gideceğim*” (11/58)

Teklik II. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde teklik II. şahıs eki olarak -sIn ve -n ekleri kullanılmaktadır.

BGA: yaşıyacan “*yaşayacaksın*” (22/18), vurcan_ayvanı “*vuracaksın hayvanı*” (24/6), nāPıcan “*ne yapacaksın*” (38/23), gelecen “*geleceksin*” (12/1), bilicen “*bileceksin*” (15/1), yapıcan “*yapacaksın*” (2/14), naPaçan “*ne yapacaksın*” (18/14), salçan “*salacaksın*” (36/27), gidiçen “*gideceksin*” (22/19), gişçen_ayvanı “*gireceksin hayvanı*” (24/7), yaptırcağsın “*yaptıracaksın*” (36/13), dīceksin “*diyeceksin*” (23/5), büyüTiceksin “*büyüteceksin*” (25/13), Tenefüs_etÇeğsın “*teneffüs edeceksin*” (22/19), yapacağın “*yapacaksın*” (18/16).

Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise teklik II. şahıs eki olarak -n eki kullanıldığı görülmektedir.

YGA: konuşcan “*konusacaksın*” (3/42), alıcan “*alacaksın*” (9/9), yapacan_onu “*yapacaksın onu*” (14/26), nāPıcan “*ne yapacaksın*” (14/32), karşılaycan “*karşıluyacaksın*” (33/2), ekicen “*ekeceksin*” (14/30), deycen “*diyeceksin*” (21/28), ne yaPıçan “*ne yapacaksın*” (11/15), geliçen “*geleceksin*” (42/18).

MGA: gidiceksin “*gideceksin*” (34/1).

Teklik III. Şahıs

BGA: saklancağ “*saklanacak*” (5/14), yapıcacğ (13/12), vuracacğ (29/31), yapıcacğ (22/25), nōlcek “*ne olacak*” (5/46), gelcek “*gelecek*” (7/36), ölecek_oldunes “*ölecek oldu*” (19/11), gidecek_eğır (29/31), geliček (1/13), deyček_adam “*diyecek adam*” (22/2), deyeček “*diyecek*” (37/18), yürüček “*yürüyecek*” (38/29),

YGA: yapacak (9/7), çalışacacğ (9/38), nōlcacğ “*ne olacak*” (14/20), kalçacğ “*kalacak*” (10/24), nābıçacğ “*ne yapacak*” (14/25), yaPıçacğ “*yapacak*” (32/7), yazılacacğ (42/7), gircek (3/5), gelicek (42/13), gidicek (42/8),

RGA: yazār_okıçacğ “*yazılar okuyacak*” (16/26),

MGA: ayvan_otlaycacğ “*hayvan otlayacak*” (35/18), vereček_olursan (35/15).

Çokluk I. Şahıs Eki

BGA: atcaz “atacağız” (39/15), bozucuz “bozacağız” (39/16), karalıcaz “karalayacağız” (39/16), götürcez “götüreceğiz” (1/16), inceuz “ineceğiz” (19/13), çekicez “çekeceğiz” (39/16).

YGA: yapıcaz “yapacağız” (10/13), kazancaz “kazanacağız” (14/17), gitcez “gideceğiz” (14/17), gidicez (42/14).

Çokluk III. Şahıs

BGA: ilaç atçalar “ilaç atacaklar” (1/32), kalcaqla “kalacaklar” (18/23).

YGA: gidecekler (43/19).

2.2.6.1.5.1. Gelecek Zamanın Olumsuzuz: -mayca, -mayca, -mıca, -miçe

BGA: hatırlamaycam “hatırlamayacağım” (32/11), dokunmıcan “dokunmayacaksın” (13/23), olmıcaql “olmayacak” (18/36), gelmiçek “gelmeyecek” (1/13).

YGA: bakamaycan “bakamayacaksın” (9/22).

2.2.6.2. Tasarlama Kipleri

“Fiilin olumlu veya olumsuz yöndeki gerçekleşmesini; tasarlanan istek, emir, şart ve gereklilik kavramları içinde veren kiplerdir. Tasarlama kiplerinde, bildirme kiplerindeki gibi bildirme, haber verme biçiminde bir oluş ve kılış yoktur” (Korkmaz, 2017: 576 – 577).

2.2.6.2.1. İstek Kipi: -A

“Bu kip, fiile istek, niyet, arzu kavramları veren bir tasarlama kipidir. Yapılan işin istendiğini veya o işe niyet edildiğini gösterir” (Korkmaz, 2017: 577).

Teklik II. Şahıs

Bölge ağzında Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülen bu ek için teklik II. şahısta kullanılan şahıs eki -sIn ekidir.

BGA: toplasın (8/29), ayazlasın (31/22), gelmesin (1/12), rāmet_eylesin “*rahmet eylesin*” (6/16).

YGA: ekmák_alasın “*ekmek alasın*” (43/29), ğidesın “*gidesin*” (43/29).

Teklik III. Şahıs

BGA: çalışa (29/5).

YGA: kıala (21/15).

MGA: çalışa (34/12).

2.2.6.2.1.1. İstek Kipinin Olumsuzu: -mA

Bölge ağzında çokluk I. şahısta örneğine rastlanmıştır.

YGA: uzatmaalı́m “*uzatmayalım*” (42/16).

2.2.6.2.2. Emir Kipi

“Emir kipi, yapılması istenen işi kesinliğe bağlayarak emir biçiminde ifade eden bir gramer kalıbıdır. Bu kalıpta kip ekleri ile şahıs ekleri iç içe girmiştir” (Korkmaz, 2017: 591). Her kişi için farklı ek kullanılmaktadır.

2.2.6.2.2.1. Teklik I. Şahıs Eki: -AyIm, -em, -ıyım, -İyAm

BGA: yapayım (18/37), genç_alayım (38/21), bileyim (39/24), tarif_edeyim (22/18), yağlıyım “*yağlıyayım*” (18/3), nāPayım “*ne yapayım*” (41/4), aradıyım “*aratayım*” (25/10), satıyam “*satayım*” (26/20), bilem “*bileyim*” (8/22), verēm “*vereyim*” (27/12), annaTiyem “*anlatayım*” (37/1).

YGA: bakayım (42/20), kıapayım (9/36), annatayım “*anlatayım*” (33/11), göreym (42/23), bilem “*bileyim*” (40/11).

RGA: bilem “*bileyim*” (28/7).

MGA: bakayım (34/3).

2.2.6.2.2.2. Teklik II. Şahıs Eki: Eksiz

BGA: al (5/24), gel (6/24), yap (37/10), giT (18/36).

YGA: yap (4/13), bak (42/12), git (9/22), söyle “*söyle*” (21/23).

RGA: bak (16/44).

MGA: giT (34/4), gör (34/4), kesiyor_at (34/9), al (35/10), çık (35/10).

2.2.6.2.2.3. Teklik III. Şahıs Eki: -sIn, -sun

BGA: gelsin (8/29), varsın (31/23), yisin_onnar “*yesin onlar*” (31/23).

YGA: yapsın (21/23), vēsın “*versin*” (14/19).

RGA: yapsın (16/18).

MGA: yaPsın_adam (34/13), geçsin (35/5), õsun “*olsun*” (34/12).

2.2.6.2.2.4. Çokluk I. Şahıs Eki: -Alım, -ilim

BGA: bakalım (5/45), yazalım (22/21), diyelim (1/17), gezelim (29/29), yiyilim “*yiyeelim*” (29/29).

YGA: bakalım (3/25), yapalım (11/59).

2.2.6.2.2.5. Çokluk II. Şahıs Eki: -In, -un

BGA: gelin (26/26), gidin (7/4), yazın (22/22), koyun_ona (29/39).

YGA: sabah_alın (42/11).

RGA: ıspatlayın (16/39), gelin (16/39).

2.2.6.2.2.6. Çokluk III. Şahıs Eki: -sınlar, -sunlar, -sınnar

BGA: alsınlar (26/21), yapsınlar (31/19), saolsunlar “*sağolsunlar*” (7/31), yapsınnar “*yapsınlar*” (31/24).

2.2.6.2.2.7. Emir Kipinin Olumsuzluğu: -mA

BGA: söyleme “*söyleme*” (23/16), ölme (39/17), kaçmasın (29/39), gelmesin (1/12).

YGA: yedirmeyin (3/39), şaşırtmasın (20/13).

RGA: bakma (16/44).

MGA: istersen atırlama “*istersen hatırlama*” (34/24).

2.2.6.2.3. Gereklilik Kipi: -mAlI

“Bir oluşun, bir kılışın veya tasarlanan bir eylemin yapılması gereğini bildiren bir kiptir” (Korkmaz, 2017: 613). Ölçünlü Türkiye Türkçesinde -mAlI ekiyle karşılanan ek, derleme metinlerimizde tek bir örnekte tespit edilmiştir.

MGA: tepmeli (34/23).

2.2.6.2.4. Dilek-Şart Kipi: -sA

“Bir oluş ve kılış şartı veya dilek, istek ve niyete bağlayan bir tasarlama kipidir” (Korkmaz, 2017: 600).

Teklik I. Şahıs

BGA: gitsem (22/1), söylesem “*söylesem*” (22/19).

YGA: başlasam (9/1), sorsam (21/28), annatsam inanmaSsın “*anlatsam inanmazsın*” (33/11), desem (14/24).

Teklik II. Şahıs

BGA: disen “*desen*” (13/17).

YGA: alsan (10/12).

MGA: yapsan (35/20).

Teklik III. Şahıs

BGA: varsa (2/13), olsa (36/10), verse (18/24), gelse (22/1).

YGA: olsa (9/36), çıksa (14/6), geçse (9/42).

Çokluk I. Şahıs

YGA: gitsek (11/56).

Çokluk II. Şahıs

BGA: kaSsanız “*kazsanız*” (5/17), görseniz (27/22).

2.2.6.2.4.1. Dilek-Şart Kipinin Olumsuzu: -mAsA

BGA: görmesem (41/24).

2.2.6.3. Birleşik Kipler

“Birleşik çekim, iki çekimli fiilin bir araya gelmesinden, birlikte kullanılmasından ibarettir. Birleştirilen iki çekimden biri bir şekil ve zamanı, diğeri de başka bir şekil ve zamanı karşılayarak birbirine bağlanan iki şekil ve zamanı birlikte ifade ederler” (Ergin, 2002: 320).

2.2.6.3.1. Hikâye Birleşik Çekimi

“Birleşik çekimin hikâye şekli, asıl fiil kipinin gösterdiği hareketin görülen geçmiş zamanda cereyan etmiş olduğunu bildirir. Bu çekim konuşanın geçmiş

zamanda gördüğü hareketleri hikâye etmek için, anlatmak için kullanacağı fiil şeklidir” (Ergin, 2002: 321 -322).

2.2.6.3.1.1. Şimdiki Zamanın Hikâyesi: -ydu, -ydú, -yodu, -üdu, -yödu, -yudú

“Şimdiki zamanın hikâyesi, içinde bulunulan zamanda sürmekte olan bir oluş ve kılışı geçmişe aktararak anlatan birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 650).

Teklik I. Şahıs

BGA: yapuydum “*yapıyordum*” (2/1), şey_ıasıyodum “*şey asıyordum*” (6/27), taşıyudum “*taşıyordum*” (38/13).

Teklik II. Şahıs

YGA: çeviriyodun (43/26).

Teklik III. Şahıs

Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde, teklik III. şahısta bazı örneklerde şimdiki zaman eki -yor düşerek görevini kendisinden önce gelen ünlüye yükler ve ünlünün uzamasına neden olur.

BGA: kalūdu “*kalıyordu*” (36/29), yanuydu “*yanıyordu*” (1/47), oluydu “*oluyordu*” (39/24), kaynıyodu (22/5), biçiyodu (23/4).

YGA: çıkıyodu (10/15), gidiyodu (20/42).

MGA: yapıyodu (34/18), çekiliyodu (35/12).

Çokluk I. Şahıs

BGA: koyyödu “*koyuyorduk*” (1/40), yayuydu “*yayıyorduk*” (1/47), otūdu “*oturuyorduk*” (1/47), ekiydu “*ekiyorduk*” (6/34), pancar_ıekiydu “*pancar ekiyorduk*” (7/19), dövüydu “*dövyorduk*” (23/3), yapuydu “*yapıyorduk*” (1/4), atıydu “*atıyorduk*” (1/40).

YGA: dikeydu “*dikiyorduk*” (4/10), veriydu “*veriyorduk*” (10/11), satıydu “*satıyorduk*” (43/37).

MGA: gidiydu “*gidiyorduk*” (34/3), yapıydu “*yapıyorduk*” (34/16).

Çokluk III. Şahıs

BGA: yaşıyolardı (5/16), satıyolardı (5/23), diyollardı (5/38), dövüyolardı (17/3), biçiyolardı (23/10).

Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde, çokluk III. şahıs çekiminde şahıs eki ve çekim ekinin zaman zaman yer değiştirdiği görülmektedir.

YGA: gezdiriyodula (4/7), kaynatıyolardı (43/16), yapıyolardı (43/17).

2.2.6.3.1.1.1. Şimdiki Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mıydu, -miyodu

BGA: çıkamıydum “*çıkamıyordum*” (38/30), satmıyolardı (5/24).

YGA: istemiyodum_ama (20/12).

MGA: ekilmiyodu (34/20), çiçek_ekmiyodu (34/18).

2.2.6.3.1.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi: -ArdI, -ArdI, -rdI, -rdI, -rdU, -rdu

“Geniş zamanın hikâyesi, geçmişten geleceğe uzanmış geniş bir zaman kesitinde gerçekleşeceğini bildiren bir oluş ve kılışı, geçmiş zamana aktararak bildiren birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 653).

Teklik I. Şahıs

BGA: yapardım (26/5), gelirdim (5/25), yirdim_onnar “*yerdim onlar*” (26/7), sölirdim “*söylerdim*” (26/23).

YGA: kaçırdım (42/25), konuşurdum_onnarnan “*konusurdum onlarla*” (3/47), götürürdüm_o (21/24).

RGA: çıkardım (16/1).

MGA: giderdim (35/9).

Teklik II. Şahıs

YGA: yapardın (4/2), şey_alırdın (4/3).

Teklik III. Şahıs

BGA: salınırdı (2/10), gelirdi (1/38), olurdu (37/9), büyürdü (25/14), çıkarırdı (12/15), şey_olurdu (15/18).

YGA: sālardı “sağlardı” (9/20), gelirdi (3/33), otururdu (21/26), ederdi (11/27), geliirdi (11/35).

RGA: annatırdı “anlatırdı” (16/2).

MGA: toblanırdı “toplanırdı” (34/9), gelirdi (34/9).

Çokluk I. Şahıs

BGA: alırdık (5/9), korıardık (29/21), bũğay_ekerdik “buğday ekerdik” (13/7), yirdik “yerdik” (27/10), bilirdik (29/22).

YGA: annardık “anlardık” (3/45), ũraşırdık “uğraşırdık” (11/11), çalışırdık (14/26), keserdik (21/20), verirdik_işte (4/5).

Çokluk III. Şahıs

Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde çokluk III. şahısta bazı örneklerde şahıs eki ve çekim ekinin yer değiştirdiği görülmektedir.

BGA: tutarlardı (2/10), olurlardı (5/3), taşırlardı (5/7), yerler_içerlerdi (1/6), derlerdi (13/1), götürürlerdi (37/20), kumar_oynardılar (26/6), kızardılar (26/6), basardılar (26/23), içerdiler (26/6), yapardılar (37/23).

YGA: yaparlardı (33/8), soğan_alırlardı (43/13), verirlerdi (21/18), deşlerdi (21/21), getirlerdi “getirirlerdi” (43/14), ekerlerdi (43/32).

Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde bir örnekte, gerileyici ünsüz benzeşmesi nedeniyle geniş zaman -r ekinin -l biçimiyle kullanıldığı tespit edilmiştir.

YGA: gelillerdi (21/21).

2.2.6.3.1.2.1. Geniş Zaman Hikâyesinin Olumsuzluğu: -mAzdI

BGA: çıkarmazdı (38/22), bilmezdim (18/6), etmezdi (5/26), bilmezdiler (18/36).

YGA: çıkarmazdı (3/41), yapmazdı (21/20), almazdık (3/33), bilmezdim (20/53), çevirmezdik (21/22).

MGA: tutmazdı (35/11).

2.2.6.3.1.3. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi: -DIydı

“Geçmiş zamanda gerçekleşmiş bulunan ve tarz bildiren bir oluş ve kılışın yine geçmiş zamana aktarılarak anlatılmasıdır” (Korkmaz, 2017: 645). Derleme metinlerimizde, birkaç örnekte tespit edilmiştir.

Teklik I. Şahıs

BGA: gittiydim (18/28), (36/17).

Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde bir örnekte şahıs ekiyle çekim eki yer değiştirmiştir.

BGA: gittimdi (1/27).

2.2.6.3.1.3.1. Görülen Geçmiş Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mAdI(y)dI

YGA: olmadıydı (40/19).

2.2.6.3.1.4. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi: -mİştI, -mUştU

Teklik I. Şahıs

YGA: gitmiştim (3/47).

Teklik III. Şahıs

BGA: kalmıştı (22/15), dömuştü “doğmuştü” (6/17), vurmuştu (37/23).

YGA: bitmişti (33/14), şeyler olmuştu (40/18).

RGA: kurulmuştu (28/2).

MGA: gelmişti (35/1).

Çokluk I. Şahıs

BGA: almıştık (2/2), kesmiştik (1/7), gelmiştik (30/2), dönmüştük (2/5).

YGA: öğrenmiştik “öğrenmiştik” (42/8).

2.2.6.3.1.4.1. Öğrenilen Geçmiş Zaman Hikâyesinin Olumsuzluğu: -mAmIştI

BGA: çürümemişti (1/36).

YGA: olmamıştı (40/18).

2.2.6.3.1.5. Gelecek Zamanın Hikâyesi: -câdı, -cağtı, -acâdı, -ecekti,

“İleride gerçekleşecek olan bir oluş ve kılışı geçmişe aktaracak bildiren yani geçmişte gelecek niteliği taşıyan bir birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 652).

Teklik I. Şahıs

YGA: gidecektim (32/14), ben₁alcâdım “ben alacaktım” (14/16).

Teklik III. Şahıs

BGA: olcağtı “olacaktı” (6/2).

YGA: alacâdı “alacaktı” (14/16).

Çokluk II. Şahıs

YGA: yapacaklardı (11/49).

2.2.6.3.1.5.1. Gelecek Zaman Hikâyesinin Olumsuzluğu: -mıcağtı

YGA: atmıcağtın “atmayacaktın” (4/15).

2.2.6.3.1.6. Şartın Hikâyesi: -sAydI

“Gerçekleşmesi şarta bağlı olan bir oluş ve kılışı, geçmişe aktararak anlatan birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 655).

Teklik I. Şahıs

BGA: öğrenseydim (38/16).

YGA: bilseydim (3/47).

Teklik II. Şahıs

YGA: sorsaydın (4/16).

Teklik III. Şahıs

BGA: dursaydı (2/4), yapsaydı (41/3).

MGA: olsaydı (34/13).

2.2.6.3.1.6.1. Şart Hikâyesinin Olumsuzluğu

Metinlerimizde bu konuyla ilgili örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.1.7. İsteğin Hikâyesi: -AydI

“Gerçekleşmesi istek biçiminde tasarlanan bir oluş ve kılışın geçmiş zamana aktarılarak anlatılmasıdır” (Korkmaz, 2017: 658). Derleme metinlerimizde tek bir örnekte tespit edilmiştir.

Teklik I. Şahıs

BGA: diyeydim “*diyeydim*” (38/22).

2.2.6.3.1.7.1 İstek Hikâyesinin Olumsuzluğu

Metinlerimizde bu konuyla ilgili örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.2. Rivayet Birleşik Çekimi

2.2.6.3.2.1. Şimdiki Zamanın Rivayeti: -yomuş, -ymuş

“Şimdiki zamanın rivayeti, hâlen sürmekte olan bir oluş ve kılışın, duyuma veya sonradan farketmeye dayanılarak anlatılmasıdır” (Korkmaz, 2017: 663).

Teklik III. Şahıs

BGA: dikiyomuş (5/33), avlanıyomuş (8/38), güreşler₁ oluyomuş “*güreşler oluyormuş*” (39/23).

RGA: geçiyomuş (28/10).

Çokluk III. Şahıs

BGA: verüylarmış “*veriyorlarmış*” (39/2), dağıTuylarmış “*dağıtıyorlarmış*” (39/2), yapıylarmış “*yapıyorlarmış*” (39/2).

2.2.6.3.2.1.1. Şimdiki Zaman Rivayetinin Olumsuzluğu

Metinlerimizde bu konuyla ilgili örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.2.2. Geniş Zamanın Rivayeti: -rmUş, -rmİş, -Armlş, -rmlş, -rmlUş

“Geniş zamanın rivayeti, geniş bir zaman kesiminde gerçekleşen oluş ve kılışları duyuma dayanarak anlatan bir birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 667).

Teklik I. Şahıs

BGA: götürmüşüm (22/11).

Teklik II. Şahıs

BGA: evlendirmişsin (7/28).

Teklik III. Şahıs

BGA: çıkarmış_ö (23/19), geçirmiş (39/27).

YGA: gelişmiş (11/40).

RGA: koruşmuş (16/16).

MGA: bitirmiş (35/5).

Çokluk III. Şahıs

BGA: diyolarmış (5/31),

YGA: soyarlarmış (11/40).

Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde şahıs eki ve çekim eki bazı örneklerde yer değiştirmiştir.

BGA: geçirmişler (7/11), kşkarmışlar (37/26).

2.2.6.3.2.2.1. Geniş Zaman Rivayetinin Olumsuzu: -mAzmİş

BGA: inanmazmış_öldüğüne (37/26).

YGA: annayamazlarmış (11/41).

2.2.6.3.2.3. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti

“Bu rivayet kipi, tarz bildiren duyulan geçmiş zaman eki *-miş* ile, rivayet eki *i-miş* veya *>-miş*’in arka arkaya eklenmesi ile oluşturulur” (Korkmaz, 2017: 662). Derleme metinlerimizde, bu kiple ilgili bir örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.2.4. Gelecek Zamanın Rivayeti: -acāmıř, -cāmıř

“Gelecek zaman kipinin rivayeti, tarz olarak gelecek zamanda gerçekteşecek bir oluş ve kılışın duyuma dayanılarak anlatılmasıdır” (Korkmaz, 2017: 665). Derleme metinlerimizde iki örnekte tespit edilmiştir.

Teklik III. Şahıs

BGA: olacāmış “*olacakmış*” (8/35), olcāmış “*olacakmış*” (8/36).

2.2.6.3.2.5. Şartın Rivayeti

“Şart kipinin rivayeti, şarta bağlı gerçekleşmemiş bir oluş ve kılışın duyuma dayanılarak anlatılmasıdır” (Korkmaz, 2017: 669). Derleme metinlerimizde, bu kiple ilgili bir örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.3. Şart Birleşik Çekimi

2.2.6.3.3.1. Şimdiki Zamanın Şartı

“İçinde bulunulan zamanda gerçekleşmekte olan bir oluş ve kılışı şarta bağlayan bir birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 674). Derleme metinlerimizde, bu kiple ilgili bir örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.3.2. Geniş Zamanın Şartı: -rsA, -ArsA, -rse, -yse

“Geniş bir zaman kesiminde gerçekleşen oluş ve kılışları şarta bağlayan birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 676).

Teklik I. Şahıs

BGA: olursam (29/8), konuşursam (39/20), gelirsem (41/16).

YGA: alabilişsem _alacam (14/15).

Teklik II. Şahıs

BGA: doldurursan (25/2), uyyabilirsan (22/23).

YGA: yâparsan (9/11), soğulursan (9/11), yazarsan (10/20), sorarsan (11/37), istersen (9/32).

MGA: sorarsan (34/11), verecek_olursan (35/15), istersen_atırlama “istersen hatırlama” (34/24).

Teklik III. Şahıs

BGA: yaşarsa (5/47), olursa (15/17), giderse (24/1).

YGA: uygulanırsa (9/5), alırsa (9/41), gelirse (10/2), verirse (21/8), görürse (42/16).

Çokluk I. Şahıs

BGA: gidersek (36/29).

YGA: konuşursak (3/44), istersek (11/18).

Çokluk III. Şahıs

BGA: bululāsa “bulurlarsa” (1/3),

Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde bir örnekte şahıs eki şart çekimi yer değiştirmiştir ve aynı örnekte geniş zaman eki -r'nin -y biçimine dönüştüğü görülmektedir.

BGA: görüyseler “görürseler” (26/20).

2.2.6.3.3.2.1. Geniş Zaman Şartının Olumsuzu: -mAssA, -mASsA

BGA: yaşamassa (5/47), çalışmassan (18/4), gelmesse (1/12), götümeSse “götürmezse” (29/31), çay_ıçmeSsen (37/11).

YGA: alamaSsam (14/15), kullanamaSsağ (20/13).

RGA: rütübet_olmassa (16/15), görmeSse (16/15).

2.2.6.3.3.3. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı: -dI(y)sA, -dU(y)sA

“Gerçekleştiği kesin olarak görülen veya bilinen bir oluş ve kılışı şarta bağlayan bir birleşik kip türüdür” (Korkmaz, 2017: 671).

Teklik III. Şahıs

BGA: olduysa (25/13), verdiyse (18/36).

YGA: geldiyse (11/21).

2.2.6.3.3.4. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Şartı

“Bu birleşik kip, duyuma dayanan ve sonradan fark edilen bir oluş ve kılışın, şarta bağlanmış olan biçimidir” (Korkmaz, 2017: 673). Derleme metinlerimizde, bu kiple ilgili bir örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.3.5. Gelecek Zamanın Şartı

“Gelecekte gerçekleşecek olan bir oluş ve kılışı şarta bağlayan birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 675). Derleme metinlerimizde, bu kiple ilgili bir örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.4. Ek-Fiil

Ek-fiil, “ad soylu kelimeleri fiil durumuna getirir ve basit zamanlı kiplerden birleşik zamanlı kipler oluşturur” (Korkmaz, 2017: 620). Ek-fiilin isimlerle birlikte kullanılarak bildirme kipi yapan dört şekli bulunmaktadır: Bunlar, geniş zaman, görülen geçmiş zaman, duyulan geçmiş zaman ve şart kipleridir.

2.2.6.4.1. Geniş Zaman

2.2.6.4.1.1. Teklik I. Şahıs Eki: -Im

BGA: kırk sekiSliyim “*kırk sekizliyim*” (5/46), siliviliyim “*silivriliyim*” (6/1), yannızım “*yanlızım*” (27/20).

YGA: fenerliyim (9/28), emekliyim (11/17), ğardiyanıyım (42/19).

RGA: biṛaz_araştırmacıyımdır (16/25), meṛākım_aṛařtırıyorum
“meraklıyım araştırıyorum” (16/37).

2.2.6.4.1.2. Teklik II. Şahıs Eki: -sIn, -sUn

BGA: ačsın (18/4), köylüsün (8/28).

YGA: uķķalasın “ukalasın” (42/19).

2.2.6.4.1.3. Teklik III. Şahıs Eki: -DIr, -dUr

BGA: hısım_akrabadır (1/34), vaṛdır (12/10), Tanedir (25/28), meşurdur
“meşhurdur” (12/11), rahattır (13/21).

YGA: vardır (11/28), bedeldir (9/9), uzundur_onnaṛ “uzundur onlar” (43/10).

2.2.6.4.1.4. Çokluk I. Şahıs Eki: -Iz, -Uz, -uS

BGA: māçırız “muhaciriz” (12/11), özmeriçliyiz (5/37).

YGA: yaşlıyız (3/49), memnuz_ama “memnunuz ama” (10/8).

MGA: maduruS “mağduruz” (35/21).

2.2.6.4.1.5. Çokluk II. Şahıs Eki: -sInIz

BGA: farklıdasınız (5/4).

2.2.6.4.1.6. Çokluk III. Şahıs Eki: -IAṛIdIr

MGA: politikalaṛıdır (34/11).

2.2.6.4.2. Görülen Geçmiş Zaman: -DI, -DU

2.2.6.4.2.1. Teklik I. Şahıs Eki: -dIm, -dUm

BGA: sopalıydım (31/33), havaçıydım (36/23), askardıım “*askerdim*” (8/5).

YGA: kadınıydım (3/40), berberdim (20/54).

RGA: burdaydım (28/1), topçuydum (28/11).

2.2.6.4.2.2. Teklik III. Şahıs Eki: -dI, -Du

BGA: vardı (1/1), yerdeydi (5/8), bekçiydi (5/14), kıymetliydi (25/17), raattı “*rahattı*” (23/7), yoktu (8/31), çoktu (29/20).

YGA: búydaydı “*buğdaydı*” (43/32), eraziydi “*araziydi*” (21/2), yoktu (3/17).

RGA: bayramdı (16/43), yâüdiydi “*yahudiydi*” (16/32).

MGA: vardı (34/24), yoktu (34/14).

2.2.6.4.2.3. Çokluk I. Şahıs Eki: -dık, -dik, -Duğ

BGA: jandarmaydık (8/5), kişiydik (6/25), samimiydik (23/15), fakirdik (41/20), uzurluyduk o zamannar “*huzurluyduk o zamanlar*” (23/4), çok ufağtık (5/25), çocuktuğ (5/25).

YGA: ızlıydık “*hızlıydık*” (42/26), kardaştık “*kardeşdik*” (21/15), askerdik (42/6).

MGA: sınırındaydık (34/15).

2.2.6.4.3. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mİş, -mUş, -mİŞ

2.2.6.4.3.1. Teklik I. Şahıs Eki: -mİşIm, -mUşUm

BGA: yaşındamışım “*yaşındaymışım*” (37/27), yokmuşum öle “*yokmuşum öyle*” (19/3).

2.2.6.4.3.2. Teklik III. Şahıs Eki: -mİş, -mUş, -mİŞ, -muŞ

BGA: askermiş (5/29), ustaymış (6/9), varlıklıymış (31/11), doğruymuş (18/15), namusluymuş annem (18/24).

YGA: varmış orda (3/49), devriymiş o zaman (11/43), rumlukmuş (3/48).

RGA: çiflikmiş (28/9).

2.2.6.4.3.3. Çokluk III. Şahıs Eki: -mİşlAr

BGA: zenginmişler (31/15).

2.2.6.4.4. Şart Kipi: -sA

2.2.6.4.4.1. Teklik III. Şahıs Eki: -sA

BGA: varsa (2/13), yaʔalıysa (15/17), yoksa (22/13), astaysa “*hastaysa*” (25/13), kimse (1/24), neyse (18/6).

YGA: yoksa (3/20), altınsa (4/1), varsa (14/4), neyse (32/2), kimse (3/42).

RGA: dōruysa “*doğruysa*” (16/2).

2.2.6.5. Birleşik Fiiller

“Birleşik fiiller, bir ad ile bir yardımcı fiilin veya iki ayrı fiil şeklinin yahut da ad soylu bir veya birden fazla kelime ile bir esas fiilin birleşmesinden oluşan ve tek bir kavrama karşılık olan fiil türleridir” (Korkmaz, 2017: 693).

2.2.6.5.1. Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller

“Bunlar bir ad veya sıfat ile *et-*, *eyle-*, *yap-*, *kıl-*, *ol-*, *bulun-* yardımcı fiillerinin birleşmesinden oluşmuştur” (Korkmaz, 2017: 693).

2.2.6.5.1.1. et-

BGA: yardım etmek için (5/16), vefat etti (6/11), kaybettik (6/17), eziyet etmēge (7/6), şikayet edēler (15/6).

YGA: vasiyet ediyom (3/38), ikame ederdik (9/3), göç ettiler (11/2), tehir ettik (32/14).

RGA: imha etmişler (16/12), devam ediyō (16/42).

MGA: afedersin aşı (35/11).

2.2.6.5.1.2. eyle-

BGA: rāmet eylesin (6/16).

2.2.6.5.1.3. kıl-

BGA: namazı kılınır (13/15).

YGA: namazını kılıyo (10/29).

2.2.6.5.1.4. ol-

BGA: yardımcı olurlardı (5/3), rāmetli olduktan (18/16), biz emekli olduk (36/6), şükürler olsun (5/40).

YGA: karan oldu “*kara oldu*” (4/14), emekli olduım içi “*emekli olduğum için*” (11/17), nasip oldu (20/7).

RGA: rāmetli oldular (28/1), artık emekli olduk (28/4).

MGA: bankacı oldu (34/12).

2.2.6.5.1.5. yap-

BGA: askelik yaptım (6/28), imamlık yaptım (7/17), hayvancılık yaptık (13/7).

YGA: çiftçilik yaptım (43/2).

RGA: çiftçilik yaptım (28/4).

MGA: çiftçilik yapıyoruS (35/7).

2.2.6.5.1.6. bulun-

BGA: yer bulun (7/5).

YGA: hizmetlerde bulunmaktayıs “*hizmetlerde bulunmaktayız*” (20/10).

2.2.6.5.2. Tasviri Fiille Oluşan Birleşik Fiiller

“Tasviri fiilleri, iki ayrı fiilin kaynaşmasından oluşmuş birleşiklerdir” (Korkmaz, 2017: 708).

2.2.6.5.2.1. Yeterlilik Fiilleri

BGA: uyyabilersen (22/23), yapabiliyodu (22/25), annatabildim (31/6), kullanabilcem (38/27), takabildini “*takabildiğini*” (39/26), diyebiliriz (15/4), bitirebilisen “*bitirebilirsen*” (17/6), sürebilirim (26/20), gezebiliyırım “*gezebiliyorum*” (29/9).

YGA: yapabiliyodun “*yapabiliyordun*” (10/9), alabilişsem alacam (14/15), alabilsek (14/22), kalabililer “*kalabilirler*” (20/37), olabilir (21/7), yaptırabilirdik (40/2), geçinebili (9/37), verebilcek (40/3).

RGA: olabilir (16/39).

2.2.6.5.2.1.1. Yeterlilik Fiilinin Olumsuzu

BGA: inanmam (41/25), bilemem (29/8), tanıyamaS (13/18), kıyamadım_uşaklāma “kıyamadım uşaklarıma” (18/22), annayamayoS “anlayamıyoruz” (30/9), yöriyemeSsin “yürüyemezsin” (18/15), indiremem (23/22).

YGA: kalptan_uyuyamadım “kalpten uyuyamadım” (3/30), bilemem (21/28), süremedim (3/26), geçinemez_adam (9/37), gidemedik (32/2).

RGA: çıkamadık_ışın (28/8), öğrenemedik (16/8), inemedik (16/25).

MGA: yapamayıs (35/18), atamayıs (35/19), güvenemesin (35/20).

2.2.6.5.2.2. Tezlik Filleri

BGA: tutuveriyırı “tutuveriyor” (18/3), koyuverdiler (29/40), atıveriydim_arabaya “atıveriyordum arabaya” (31/8), çıkıverdikçen “çıkıverdikten” (31/25), koparıverdikçen “koparıverdikten” (31/28).

YGA: atıveriyollar (3/36), koyverdim_ içine (14/22).

2.2.6.6. Fiilimsiler

“Fiil kök ve gövdelerinden belirli eklerle türetilen; ancak, şahıs ekleri alarak çekime girmedikleri için, yargı bildirmeyen fiillerdir” (Korkmaz, 2017: 747). Fiilimsiler kendi içerisinde isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil olmak üzere üç gruba ayrılırlar.

2.2.6.6.1. İsim-Fiiller

“Fiil kök ve gövdelerinin karşıladıkları oluş, kılış ve durumları; şahıs ve zamana bağlı olmadan gösteren fiil adlarıdır” (Korkmaz, 2017: 747).

2.2.6.6.1.1. -mağ, -mek

BGA: gençler şimdi çalış**mağ** istemeyiri diyırı (17/14), vur**mağ** yasağ ki gebe ayvanlar şimdi (24/5), ok**umağ** merāyı ep içimde (29/43), artık köyden dışarı çık**mağ** bize zor geliye (30/6), onları bek**lemek** için adam kalır (2/10), bil**mek** çok güzel bi şey (38/17).

YGA: rumcayı kestik, konuş**mağ** yok (3/43), muğtar amca ben ev yap**mağ** istiyom (10/10), yavaş yavaş tarımı da bıra**mağ** zorunda kaldık (11/11), bunu söyle**mek** istemiyodum ama söylicem (20/11), bir ay iç bi yere in**mek** çıkmaK yoK (33/18), tarlayı sür**mek** için ekibman (43/19).

RGA: biz de sat**mağ** zorunda kaldık (28/9), rādevu almaya şe't**mek** için (16/21).

MGA: öle sırt üstü yat**mağ** yok (34/2).

2.2.6.6.1.2. -mA

BGA: çalış**ma** yapardım, iyi bağıtım yāni (26/5), ordan burdan tanış**ma** vasıtasıyla bi ağa kızını almıŞ dedem (39/2), er yerde konuş**ma** yapaşım (41/22), dedelerim ordan gel**me** vařnadān (24/10), viteS geçirme yeri elde mi (38/28).

YGA: tabi soyisim kurul**ma** zamanında (20/26), kuyular taş**ma** yaptı patladı sular (20/33), dō**ma** büyü**me** burda (4/17), ēkip biç**me** vallā arķāşım çok seyrek kaldı (14/6).

RGA: erkeS kendi bölgesiyle ilgili çalış**ma** yapsın (16/18).

MGA: girdik arāziye toplan**ma** bölgesine (34/25).

2.2.6.6.1.3. -İş, -Uş

BGA: geliş (5/1), geçiş (5/19), dövüş (1/34).

YGA: büyük alışveriş merkezlerimiz kuruldu (20/51).

2.2.6.6.2. Sıfat-Fiiller

“Sıfat-fiiller, sıfat gibi kullanılan fiil şekilleridir” (Korkmaz, 2017: 784).
Derleme bölgemizde kullanılan sıfat-fiiller şunlardır:

2.2.6.6.2.1. -An

BGA: dışarda kalan misafir (7/41), şimdi ne at koşturan var ne damat tıraşı (31/30), geçen sene öldü (36/16), buğdayı ezen bi ağaçtan düven vardı (38/3).

YGA: köyde oturan dediğim gibi benim gibi emsaller (9/32), sütü soran yok (40/14), istiyen düşün yapar (4/3), değişen bi şey yok (33/6).

RGA: edineden kalkan kervan (16/11), çetele gelen misafirleri imha etmişler (16/12), yeni yetişen nesil de heb fabrikaya gitti (28/8).

2.2.6.6.2.2. -mİş, -mUş

BGA: arp görmüş adam (23/18).

YGA: ekmiş oldukları ürünler (43/9).

2.2.6.6.2.3. -dık, -dik, -duğ, -dük, -tık, -tik, -tuğ, -tük

BGA: aldığı kız da senin gibi (36/12), konağının olduğu mahalle (5/27), onun öldüğü günü (37/24), raat ettiimi (37/15), meriğin çıktı yer olduğu için (5/36).

YGA: sattığı zaman çocuundan bakar silividen bi däre kapma (9/35), geldi zamân fener yandığı zaman aberleri var (11/42), devletimizin verdiği bi mühürle silah (20/12).

RGA: canbek dede **dedikleri** dedemın babası (16/3), bobalarımız **geldii** zaman (28/3), **çıktını** ıspatlayın gelin (16/39).

2.2.6.6.2.4. -acak, -ecek

BGA: raatsıS **edecek** kimse “*rahatsız edecek kimse*” (23/12), **sölicem** yeri “*söyleyeceğim yeri*” (22/18).

YGA: **çalışacak** kişi (9/38), **ekiceğmiz** yerleri “*ekeceğimiz yerleri*” (32/14), **yapıcam** tavrı “*yapacağım tavrı*” (4/13).

RGA: yazar **okıcağ** insan “*yazıları okuyacak insan*” (16/26).

MGA: **sığınacáğ** bi barağa “*sığınacak bir baraka*” (35/19).

2.2.6.6.2.5. -mAz

BGA: **olmaz** öle bi şey (41/25).

2.2.6.6.3. Zarf-Fiiller

“Zarf-fiiller, zarf işleyişine girmiş bulunan, zarf olarak kullanılan fiil şekilleridir” (Korkmaz, 2017: 841). Derleme bölgemizde kullanılan zarf-fiiller şunlardır:

2.2.6.6.3.1. -A

BGA: **güle güle** gidiyö hepsi (1/24).

2.2.6.6.3.2. -İp, -Up

BGA: onu **alıP** dolduro (8/39), **ekip** biçme de (12/17), **doğup** büyüme (6/1).

YGA: **dolaşıp** bi kura biye yapardın (4/2), **geçiniP** gideriz (11/59), **büzülüP** kalıyor (32/6).

2.2.6.6.3.3. -arak, -erek

BGA: öğretmen **olarak** tayin ediliyo (5/31), dünler **esKisine** **baķařak** şimdik (15/17).

YGA: **annaşarak** alķımıza izmetlerde bulunmaķtayıS “*anlaşarak halkımıza hizmetlerde bulunmaktayız*” (20/10), **yüriyerek** erkeS konvoy alinde kıızı almaya gider (10/26).

RGA: tam **olarak** çözemiyoruz yani (16/37).

2.2.6.6.3.4. -IncA, -UncA

BGA: **zırvalayınca** şimdi çatalcaya büyük market açtı (25/7), vardi işe **gidince** burda ormana (12/21), zaten maalle **olunca** iş bitti (2/12).

YGA: sinek de konmaz **tuzlayınca** (21/20), büyük şehire **geçince** (40/3), annem **ölünce** (3/29).

MGA: kısır **kalınca** (35/13).

2.2.6.6.3.5. -AlI

BGA: biz gördük **görelİ** (7/24), buraya **geleli** (19/1).

2.2.6.6.3.6. -mAdAn

BGA: banyo **yapmadan** (13/26), bana **soşmadan** (41/21), bi şeyler **çekmeden** (41/7).

YGA: bi tene yer **satmadan** (14/25), sıkıntı **olmadan** (20/3), kıızı almaķa **gitmeden** evel (10/27).

2.2.6.6.3.7. -mAzdAn

YGA: belediye **kalkmazdan** önce (40/2).

2.2.6.6.3.8. -ken, -kene

BGA: kar **yağarken** (1/28), çeker **dönerken** (38/4), **verikene** de açıklamış dedem (31/12).

YGA: sen bana **yaparken** (4/14), bu yanı **gelirken** (33/15).

RGA: şu binayı **yaparken** (16/11), silivri sesinde **okurken** “*silivri lisesinde okurken*” (16/18).

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde, sadece bir örnekte -ken zarf-fiil ekinin sonunda bulunan ünsüzün düşmesi neticesinde, ekin -ke şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

BGA: bozgunlukta**ke** “*bozgunluktayken*” (27/3).

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde -ken ekinin -ka şeklinde kullanıldığı örnekler de bulunmaktadır.

BGA: kıSka “*kızken*” (19/17).

YGA: burda**kk**a “*buradayken*” (40/4).

2.2.6.6.3.9. -dıktan, -dikten

BGA: mısafırı **olmadıkTan** sora (13/18), **geldikten** sora (7/16), **dedikten** sora (18/32).

Bulgaristan Göçmenleri ağzı metinlerinde, kişisel kullanıma bağlı olarak zarf-fiil eki -dıktan, -dikten ekinin sadece bir kaynak kişide -dıkçan, -dikçen şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

BGA: çekideklerini **aldıkça** sora “çekirdeklerini aldıktan sonra” (31/26), **koparıverdikçe** sora “koparıverdikten sonra” (31/28), **geldikçe** sora “geldikten sonra” (31/17), **çıkıverdikçe** sora “çıkıverdikten sonra” (31/25).

2.2.6.6.3.10. -dıkça, -dikçe, -dükçe, -tıkça, -tikçe

BGA: sāya sola **oynattıkça** (38/29), kayıştan, **döndükçe** (17/8)

YGA: teKnoloji **ilerledikçe** (43/39), hani **gittikçe** (3/49).

3. SONUÇ

Silivri ağızı ile ilgili yapılan bu çalışmada, incelenen derleme metinleri neticesinde öne çıkan ses özellikleri şunlardır:

3.1. Ses Bilgisi

1. Silivri ilçesi ağızında, Standart Türkiye Türkçesi yazı dilinde bulunan ünlülerin yanı sıra ünlü ve ünsüzlerin etkisi sonucu boğumlanma noktası değişen çeşitli ünlüler de bulunmaktadır. Bölge ağızında yazı dilinden ayrı olarak kullanılan ünlüler şunlardır: **á, â, ê, ä, ě, í, î, ĭ, ó, ô, õ, ú.**

2. Silivri ağızında yazı dilinde kullanılan 21 ünsüzün yanı sıra bu ünsüzlerin farklılaşmış şekilleri olan 15 ünsüz daha kullanılmaktadır. Bunlar: **[ç], [ç̣], [Ç], [F], /ğ̣/, /ḥ/, /ḥ̣/, [K], [ḳ], [ñ], [P], [ṛ], [S], [Ş], [T]** ünsüzleridir.

3. Silivri ağızında, alıntı kelimelerdeki uzun ünlülerin kısalarak normal süreli ünlüye dönüştüğü tespit edilmiştir.

4. Silivri ağızında, aslında normal uzunlukta bulunan ünlüler çeşitli fonetik sebeplerden dolayı kısalmaktadır.

5. Silivri ağızında hece kaynaşması sonucu, bazı ünsüzlerin iki ünlü arasında kalıp erimesiyle oluşan uzun ünlü sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bölgede **/ğ̣/, /ḥ/, /ḷ/, /ṃ/, /ṇ/, /ṛ/, /ỵ/** ünsüzlerin erimesi ile uzun ünlüler oluşmaktadır.

6. Bölge ağızında, kelime içinde yan yana bulunan ünlülerden birinin eriyip kaybolması neticesinde de uzun ünlüler ortaya çıkmaktadır.

7. Silivri ağızında, gelecek zaman birinci, ikinci teklik ve birinci çoğul şahısta ekleşme esnasında uzun ünlüler ortaya çıkmaktadır.

8. Bölge ağızında bulunan ikiz ünlüler **/ğ̣̣/, /ḥ̣/, /ṛ̣/, /ṿ̣/, /ỵ̣/** ünsüzlerinin eriyip düşmesiyle oluşmaktadır. Bunlar yükselen, eşit ve alçalan ikiz ünlüler şeklinde Silivri ağızında görülmektedir.

9. Kalınlık-incelik uyumuna bakıldığında, Silivri ağızında birtakım eklerin, yazı dilindeki aksine uyuma girdiği görülmektedir. Yabancı kelimelerin bir

kısımında ise kalınlık-incelik uyumu ilerleyici ve gerileyici ünlü benzeşmesi yoluyla etkisini göstermektedir.

10. Silivri ağzında, düzlük-yuvarlaklık uyumu kelimelerde sağlam bir biçimde görünmekle birlikte, bazı kelimelerin Türkiye Türkçesinden farklı olarak Bulgaristan Göçmeni Ağzı ve Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde düzleştiği tespit edilmiştir.

11. Ünlü düşmesi, kelime ortası ve sonunda çeşitli ses olayları sonucunda meydana gelmektedir. İnceleme bölgemizde, çoğunlukla vurgusuz olmasından dolayı orta hece ünlüsünün düştüğü görülmektedir.

12. Bölge ağzında kelime başında, ortasında ve sonunda ünlü türemesi olayı görülmektedir. Genellikle, kelime sonunda ünlü türemesi olayının meydana geldiği tespit edilmiştir.

13. Silivri ağzında ötümlüleşme kelime başında /k/->/ğ/-, /ç/->/c/-, /p/->/b/-, /t/->/d/-, kelime ortasında /k/->/ğ/-, /k/->/v/-, /k/->/ğ/-, /k/->/g/-, /ç/->/c/-, /p/->/b/-, /t/->/d/- ve kelime sonunda ise /k/->/ğ/-, /k/->/g/-, /ç/->/c/-, /p/->/b/-, /t/->/d/- ünsüzlerinde görülmektedir.

14. Bölge ağzında ötümsüzleşme hadisesi ise çok fazla görülmemektedir.

15. Silivri ağzında, sürekli ünsüzler arasında gerçekleşen değişimler oldukça fazladır.

16. Silivri ağzında /k/, /k/, /l/, /n/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /n/, /z/ ünsüzlerinin ikizleştiği tespit edilmiştir.

17. Bölge ağzında, genellikle Arapçadan alınan bazı kelimelerdeki ikiz ünsüzlerin ise tekleştiği görülmüştür. Metinlerde tekleştiği tespit edilen bu sesler /f/, /l/, /n/, /r/, /s/, /t/, /v/ ünsüzleridir. Romanya Göçmeni Ağzı metinlerinde bu olaya rastlanılmamıştır.

18. Silivri ağzında ünsüz düşmesi hadisesine bakıldığında, kelime başında çoğunlukla /h/ ve ulama sırasında ikinci kelimenin başında /v/ ile /y/ ünsüzünün, kelime ortasında /d/, /ğ/, /h/, /k/, /l/, /n/, /r/, /t/, /v/, /y/ ünsüzlerinin ve kelime sonunda ise /h/, /k/, /l/, /n/, /r/, /ş/, /t/, /y/ ünsüzlerinin düştüğü tespit edilmiştir.

19. Bölge ağzında ünsüz türemesinin, bazı seslerde kişisel kullanımlar sonucu olduğu görülmektedir.

20. Göçüçme hadisesi, bölge ağzında ender görülmektedir.

21. Bölge ağzında /ğ/, /h/, /l/, /n/, /r/, /s/, /t/, /y/ seslerinin erimesi sonucu, hece kaynaşması meydana gelmektedir.

22. Hece türemesi, bölgede kişisel kullanımlara bağlı olarak görülmektedir.

3.2. Şekil Bilgisi

1. Silivri ağzında isimden isim yapan ekler içerisinde bulunan **-man** eki bölgede yalnızca Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde bir kelimedede görülmüştür: **ekibman** (43/20).

2. Silivri ağzında fiilden isim yapan ekler arasında bulunan **-anak/-enек** eki yalnızca Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde bir kelimedede tespit edilmiştir: **geleneklerimiz** (8/14).

3. Çokluk ekleri olarak bölgede, **-lAr**, **-lā/-lē**, **-nā/-nē** ve **-nAr** ekleri kullanılmaktadır.

4. Bölgede, çokluk III. şahıs iyelik eki olarak kullanılan **-lArI** ekinin yanı sıra sonu /n/ sesi ile biten kelimelere bu ek geldiğinde ek ilerleyici benzeşmeye uğrayarak **-narı/-neri** şekline dönüşmektedir. Makedonya Göçmeni Ağzı metinlerinde ise bu değişim görülmemiştir.

5. Silivri ağzında ilgi hâli eki **-In**, **-Un**, **-nIn**, **-nUn** ekleriyle kullanılmaktadır.

6. Silivri ağzında yükleme (belirtme) hâli eki **-I**, **-U** ekleriyle gösterilir.

7. Silivri ağzında yönelme hâli ekinin birkaç örnekte **-I** şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

BGA: burayı “*buraya*” (6/2), şaştım _orayı “*şaştım oraya*” (13/13).

YGA: kimseyi “*kimseye*” (11/15).

RGa: burayı “buraya” (28/2).

8. Silivri ağzında vasıta hâli eki **-IA, -IAn, -nA, -nAn, -n** şekilleriyle karşımıza çıkmaktadır. Ekin **-n** şekli, inceleme sahamızda yalnızca Bulgaristan Göçmeni Ağzı ve Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde görülmüştür.

9. Bölge ağzında görülen **-mI, -mU** soru ekinin, yazı dilinde kullanıldığı şekliyle aynı olduğu tespit edilmiştir.

10. Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde teklik I. şahısta, **-yor** şimdiki zaman ekiyle birlikte bu ekin **-y, -yr, -yA, -yi, -yo, -yU, -yar, -yIr, -yır, -yor** şekillerinin bulunduğu bazı örnekler de kullanılmaktadır.

11. Bulgaristan Göçmeni Ağzı ve Romanya Göçmeni Ağzı metinlerinde bazı örneklerde şimdiki zaman eki düşmüş ve ekten önce gelen ünlü bu görevi üstlenerek uzun ünlüye dönüşmüştür:

BGA: çevir̄usun “çeviriyorsun” (2/14).

RGa: yap̄usun “yapıyorsun” (16/26).

12. Bölge ağzında, şimdiki zaman teklik II. şahısta Yunanistan Göçmeni Ağzı metinleri hariç **-sun** ve **-n** olmak üzere iki farklı şahıs eki kullanılmaktadır. Romanya Göçmeni Ağzı ağzında ise bu eklerin her iki şekli de görülmektedir.

13. Bölge ağzında zarf-fiil eki olan **-ken** ile birlikte Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde ekin **-kene** şekline de rastlanılmaktadır.

14. Zarf-fiil eki **-dıktan, -dikten** ekinin Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde kişisel kullanıma bağlı olarak **-dıçcan, -dikçen** biçimiyle de kullanıldığı tespit edilmiştir.

15. Silivri ağzında, geniş zaman ekinin olumsuz şekli olan **-mAz** ekinin, inceleme kısmında **-maS** biçimiyle de kullanıldığı görülmüştür.

16. Bölge ağzında gelecek zaman ekinin sonunda bulunan **/k/** sesi hece kaynaşması nedeniyle bazı örneklerde düşmektedir: yaşıyacan “yaşayacaksın” (22/18).

17. Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde, şimdiki zamanın hikâyesi çokluk III. şahıs çekiminde şahıs eki ve çekim ekinin zaman zaman yer değiştirdiği görülmektedir: **gezdiriyodula** (4/7).

18. Ölçünlü Türkiye Türkçesinde **-mAli** ekiyle karşılanan gereklilik kipi, derleme metinlerimizde Makedonya Göçmeni Ağzı metinlerinde tek bir örnekte tespit edilmiştir: **tepmeli** (34/23).

19. Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde, geniş zamanın şartında bir örnekte, şahıs eki ile şart çekimi yer değiştirmiştir ve aynı örnekte geniş zaman eki -r'nin -y biçimine dönüştüğü görülmektedir: **görüyseler “görürseler”** (26/20).

METİNLER

-1-

Yer: İstanbul / Silivri / Küçük Kılıçlı Mahallesi

Kaynak Kişi: İbrahim Fevzi Hayata

Yaşı: 80

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Doğum, Düğün, Ölüm Adetleri, Askerlik, Tarım

(1) sen sölle sülcēni. benim ibrahim fevzi āyata. bilmum ki be ābim. biz dünyā gēdik köy vardı. burda (2) dōduḡ. askēlik ēḡzurum, ēḡzincan, izmir. düün_iste adetlerimiS, kıızı şeyden_alırız babasın_evinden. (3) damat gelip_alır. bi şey yapar, gider silivride nēde salon bululāsa silivride İstanbuldaydı önce (4) İstanbuldaydı, bayzıtteydi. şimdi artık er yer salon_oldu bilúysun. dā önce köylēde yapuydúK. yanē (5) şimdi köylēde yapuydúK. koyun moyun kesüydük, yemekler_olúdu. herkeS masa kurulup (6) yerler_içerlerdi. düün sāibi iç bi şey annamazdı gelen gidennerden. şimdi o kaçtı o. benim düünde on (7) tane koyun filan kesmişTiḡ. aḡçı vādı iki tene öldülē rāmetden. bi yağmır bi yāmır, eylülün_on beşi bi (8) dolu yāmuḡ ūle oldu. millet_islandı. o zaman_öle pek araba da yoktu bilúysun atmış beş atmış altıda (9) araba filan yoktu yani. sonna işte evlendik çolūmuz çocūmuz_oldu, kızımız_oldu. bi çocūm var, bi (10) kızım var. evlendiler. (...) torunum oldu. torunum da silivde İstanbulda beyikdüzüne yaptık (11) düününü ādın mı? şimdi düünner kolay_oldu artık. yani davetiē verúysun gidiyo herif oraya gelirse (12) gelir gelmesse gelmesin. hiç bi masrafı yok. eŞkiden dā pālı ādın mı? çocuk kısmını araba tutuyo, burdan (13) araba geliçek diyó, turluyan_araba geliçek mi gelmiçek mi [...] bi münübüs artı bi otobos, götürüyo (14) ondan saat yedi buçukTa sekizde, on birde geriye buraya gelúlāḡ. öle oldu yani düünner büle oluyo (15) burda. çocuk dünyāya geldi mi kimisi hastanēde dōruyor, kimisi evlerde oluyo ama şimdi (16) hastanēlere götürcez. kolaylık_oldu şimdi. orda iki gün sona iki üç gün sona çıkarıp getülle eve. hadi (17) komşular dī doum yapmış āmet, ayşe, fatma gidelüm diḡü şeye bi gözün_aydın diyelim diḡōlar. gider (18) gözün_aydına birer kāve içúlár dönúlāḡ. ondan sona bi hafta sona birisi alıyu beşşürzalık bi hediye (19) yaḡut da on liḡalık göTürler. sona o kırkında da bi

mevlid_okuylar ādın mı? onna dinliyo hoça parayı (20) alıyı gidiyú ādın mı? dīcem böyle yané ha! o da ne yapsın? birisi öldü zaman cenaze önce biz camiye (21) getirüydük, bizim kendi hocamız yıkıyudu. ūlende ise ūlende gömüyüS yetişmedi mi ikindide gömüyü. (22) şimdi hükümet belediyeye şimdi ře yapıyo öldü mü belediye yıkıyo gömüyü. biz_amin yapıyuz. kimisi (23) pilav dağıTıyu burda kâvede ayrannan etli. bi saat_iÇide bitiyü gömülüyü ħerif yok, pilavları da yiyo (24) ħerkeS bitiyü işi gidiyö. hadi başın saolsun başın saolsun güle güle gidiyö hepsi. bi saat sona kimse (25) kalmıyo kâvedeki aynı böle bulusun. dimi be ħalam_oğlu? ħerzurum, ħerzincan, izmir. izmirde (26) er_eğitim merkezinde yaptım narlıdere de ħerzincanda üçüncü istikam depo birlīdi ordaydı ādın mı? (27) topçu alayı vardı onun ħarřısında. ondan sona ħerzuruma da dört_ay şöfer ħursuna gittimdi, ılıcada. orda (28) maşalla ħiç ħar yağmır nasıl? eylül_ayında gittim. başladı ħar yāmağa. tā ħar yağarken hep çıktım (29) ħerzicana geldim gene (...) köyde şimdi ħekim_ayı dedi mi buydaynan arpa ekiliyü ħekim ħasım da. (30) buydaynan arpa ekiliyü ādın mı? bi de řey ħanola ħanola ħanola ekūlar. o da insanı ħanser yapó (31) dediler ādın mı? ondan sona şimdi nīsanda da şimdi yerlere gübre atılar, martta gübre atılar nitrat ādın. (32) şimdi yerleri bozdular, ilaç_atçalar buydayları şimdi [...] ādın mı? bizim ħifçi bulut_altında, (33) bulut_altında bizim ħifçilimiS. böyle işte konu ħomşuyıan iyi geċinüyüS. ħavğamız gürültümüz yoktu. (34) bizim köyümüz Īdir yani, hısım_akrabadır. öle ħavğa dövüş olmaz. gördüğün_işte bu ħada kâvemiS, (35) ordan buraya. bunu da rāmetli menderes yaptı bu binayı. elli senesi elli beř senesi bu binayı aynı ūle (36) duruyü işte böle. işte bi tavanları deştirdiler ċürümemiřti dā da deştişdile işte. (...) biS önce sekiz (37) ħardeřtik, çok ħalıřok kendimiS iflas_ettik başka da. tabi allahta allah bi imtā eder. kendimiS sekiz yüz (38) ton buyday ħıkarıyduđ, kendimiS ħalıřıduđ. saba namazı gelirdi okunüydu bize, yatsı da gelirdi (39) okunudu. şimdi sana sülēm büle sülēm ābi. sen şimdi ħifçilikten pek_annamaSsın beki annaşsın. řimi (40) fenner ħıktı, büyük motollar ħıktı. ellen gübre atıyduğ şimdi iki üç kilo gübre ħoyyoduđ o bi dönere (41) şimdi bi ton ħoyyolar gübre, üç sefe dolduruyö üç ton zaten! erif iki ton gübre atÇák bi dönüyö on beř (42) dakċada bitti gübre atması. bi ton sekiz yüz kilo da su ħoyuyö řeye depoya, ilacı da atıyö. yani senin (43) anlıcān büle ōn_iki ay sene on_iki ay dī mi? orađ iki günde orađ bitiyö, iki günde tohum bitiyö, iki (44) günde ilaçlan ekim bitiyö, en çok yirmi günde her řey bitiyö. senenin on bir_ay yirmi gün yatúyla, on

(45) bir_ay on gün yatúyla. (...) bi baKusun bir milyar bi buçuk milyar_almışlar, aluyu kararı gidip (46) kanepeyi değıştiriyo. bunu atıyo mesela. e biz hep hasıllada oturduk yāw! e yalan mı şimi hasıllada (47) oturduk. üsTüne bi kilim yayuyduk otuduk peçkamız yanuydu. yemeğimizi üzerinde yapuyduk (48) peçkaların. yok şimdi yok duğal gaS yok bilmem ne? kuveyit koyular şeyine ādın mı? ondan sona ceyran (49) parası geldi mi bi sürü ceyran parası geldi be diyo. e gelir tabi ya!

-2-

Yer: İstanbul / Silivri / Küçük Kılıçlı Mahallesi

Kaynak Kişi: İbrahim Işık

Yaşı: 60

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) çiftçilik yapōrum. silivide esnaFlık yapuydum. aşā yukarı yirmi beş sene taksicilik yaptım, bi iki sene (2) otobüsçülüm var bi ortak_arkadaşım la almıştık silivi birlikte sōna iki bin senesinde rahatsızlık geçirdim (3) sattım, bi minübüs vādi onu sattım. dedik düzelemicez_eralde, bi felç geçirdim ben beyin kanaması. (4) tabi ölümden döndük öndan sōna işte bu duruma geldik. şimi bunların hepsinin satışın dursaydı köşeyi (5) dönmüştük. babam burda şarköyde yirmi sekis otuz sene muhtallık yaptı. tarihte en fazla muhtallık (6) yapan_adam_oydu. muarem kaç seneden beri muhtar köyde? ne düşün sen be? ölēmiş be! dā babamı (7) geçememiş. ama muarem ne çabuk_olmuş yirmi bes sene yā allah_alla? ben yine dedim_eralde on (8) on bes senelik falan o civarda? beş yirmi dört sene vallai billai! bak şimdi eskiden şurası park, bu parkın (9) yeri alandı burası böyle. köyün inekleri mandaları oraya toPlanırdı. köyde müşterek_olarak bi tane şey (10) tutarlardı onları beklemek_için adam kalır. meraya salınırdı yane. sabāhen götürür akşamüstü (11) getirirdi. herkeSin bi tane iki tane üç tane ineği vardı. akşamüstü geldi mi, burdan şu köyün mezarlık (12) deriz biz ordan geldi mi ār_ayvan kendi evine dağılır. (...) maalle oldu evet. zāten maalle olunca iş (13) bitti. dışāda tarlan varsa şimdi o da yazı geldi geçen gün burayı. beş dönüm_on dönüm yerin varsa telle (14) çevirūsun yāni ağıl deriz yapıcan_ayvancılığ orda yapıcan, köy_içinde yasağ. gerçi var bi kaç kişide (15) ama o da iş'e köyde idare

ediliyo yani. benim düün mü mesela? eskiden o zaman fakillik vardı (16) herkeS sabaa kadar eğlenilir, bi gelin konvoyu olur biter gider. şindi yok canım şindi o adetler kaktı.

-3-

Yer: İstanbul / Silivri / Merkez / Fatih Mahallesi

Kaynak Kişi: Cemile Yüken

Yaşı: 96

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Doğum, Ölüm Adetleri, Yemek Tarifi, Geçmiş Sıkıntılar

(1) ben selanikten geldim. ben doksan altı yaşımdayım. sora işte otuz dokuzda evlendim, kırkıta alman (2) harbi, kırk birde alman harbi, kırk ikide alman harbi. yāni çok fakirlik gördük. mecbur böyle (3) zenginler aldılar elimizden tarlaları, biz kaldık öyle. benim adam askere gitti geldi, tekrar aldılar (4) üç sene askelik yaptı. doğum yaptım çocuııı görmedi. çok zāmetler çektim. öyle arābaymış silivride (5) tek bir araba vardı. tek kişi kaç kişi gircek íStanbula gelcek? çok zolluk çektik evlādım. benim bi (6) ölüm va, iki kızım. bi kızım öretmen, bi kızım āmşire, ölüm elēktik tēniKeri. oğlum aTmış yedi (7) yaşımda şey tōbe yedmiş yedi yaşımda. kızım aTmış yaşımda, bi kızım var elli beş yaşımda. ikişer tāne (8) çocukları var, bi kız bi olan, allah öle verdi ePsiıı. ePsi oğuor senelērce oğuollar. bir dāmadım icra (9) müdürü, bir dāmadım subay. oğuttuk, biri antalyada biri ístanbulda, oğlumda bodrumda. valla şindi (10) bizim mutfakta kuru fasulyamız, patātaSimız, böreklerimiS, pilaflarımıS tepside yapardık pilaFları, (11) böreklerimiz tepside olur, mayalı börek olur, mayasız börek olur, tatlılarımıS pandisPanya olur, (12) irmik tatlısı olur. şey var unlan yımurta bi tanesini koyyoS yımurtaylan şeker, nar suyu sora çok (13) güzel oluę tabi. pırasamız var, sōanını dōrarıS sōanını koyārsın, yāsını koyārsın, pirincini koyārsın (14) pırasa yimemiz öyle olur. işte kuru fasulye etli yapāsın etsiz yapāsın, patatizi etli yapārsın etsiz (15) yapārsın, değişik yemekler çok. mesela bizim zamanımızda domatēs, biber, patlıca yoktu. ben (16) emen emen kırk yaşımda, otuS beş yaşımda oldum da sora domātiz, biber gördük. şindi her şey bōl, (17) bizim zamanımızda yoktu yane öle domātiz, biber öle hiç yoktu. ineklerimiz vardı, üç tane inek (18) babamda

vardı onnar. yaylan, tereyaylan, yoğurt yer, tara yer, börek yer, mağarna yer òle. büyük ev (19) mağarnası bilir misin? bir gün tutarız bi kadın, iki üç kadın, otuz kırk yımurta mağarna, otuz kırk yımurta (20) yufka òle yapardık. işte kışlık yapardık onnarı, yoksa böyle patlıcan, domatız nerde? kaldır (21) fasulyá, kaldır patatèS, kaldır çorba bunnar yemekler. o tereyâlar mis gibi hep tereyayla büyüdük ama (22) şimdi âzıma koyamıyom. geldim kocaya zeytinyağ buldum şimdi tereyâyı evime soğamıyom. hiç (23) güzel anılarım yok, benim anām öldü, babam iki üç kere evlendi, üvey annelemede büyüdüm. en (24) son yüzümü kapadım yüzüme bu fakir adama kaşım. on beş kişi, bir evde on beş kişi iki odamız var (25) buyur bakalım. bi odada eltim bir odada ben kaynatamlar filan beraber. hiç iyi geçmedi gençliğim. (26) kâveciydi beyim, fakir, iş yok güç yok. kırkta epsini askere aldılar, yani kızken de sefasını süremedim. (27) çok dayak yedim anâlık evinde, komşular büyüttü beni. ben asıl muratbeyliyim, çatalca köyleri var (28) muratbey bilmem bilir misin, ordan buraya geldim. ben altı yaşındaydım silivriye geldiimde. (29) annem ölünce babam içgüveysiydi girdi buraya. allahıma şükür ama çok hastayım, safra kesem var, (30) tansyonum var, gece kılptan uyuyamadım. ama bugünüme şükür, komşularım iyi. kapıdaki (31) komşum var ya beni gece yarısı hastanelere attı, o kadar iyi bi insan, yukarki desen òle. çok iyi (32) komşularım var. iki komşum var yeter bu bana. eskiden doumlar evdeydi yavrum şimdi ep hastanede (33) amelyat amelyat doum adam akılı yok. eskiden evde, alırdık ebeyi gelirdi doum. ebe bile almazdık, (34) üş tane doum yaptım bi tane ebe almadım. ama şimdi zamanlar deışti. eskiden dâ başkaydı şimdi (35) ölüyorsun evine almúysun bakıosun. şimdi öldüğü gibi haydi, evinde ölemiyosun hastaneye (36) atıveriyollağ, camiye atıveriyollağ eski şeyler yok. evde tabi mevlütlerimiz var, elvası, yemeği, yemekler (37) gene aynı yapılyo da yemek filan yapılmıyo. belediye yapıyo lámâcunlar filan bize kalmıyo bi şey. yani (38) biz hayır yapâmıyoz òle ölülerimize. bak ben vasiyet ediyom bana sakın belēdiyenin ekmeklerini (39) yedirmeyin. ben kendi ekmēmi istiyom. ben çiftçilik iç görmedim. tabi vardı, kaynatalarım filan (40) yapıyodu ama biz gömedik. yani ben kızlımda bi yere kıra mira çıkmadım, ev kadınıydım beyim (41) dışarı çıkarmazdı. eskiden tarlalar vardı hep satıldılar, fakirlik vardı sattıla. alem zengin oldu biz fakir (42) kaldık. (...) unuttuk yok kimse kimle konuşcan? çocuklarım okudu okumadı konuşmadılar, benim (43) beyim konuşurmada rumca.

gelin_aldım ben şeyler pomaklardan gelin_aldım rumcayı kestik, (44) konuşmak yok. o bilmiyo biz konuşursak ayıb_olur kestik, ama pişman_oldum. gene ben biliyom da (45) çocuklarınıS anne diyo niye kestin diyo bak biz diyo nerelerde yaşıyoz annardık rumcaları diyo. (46) mesela bodrumda rumlar tolu. antalyada turunum var operada çalışıyo, yani baba dēdi bak rumca (47) bilseydim diyo konuşurdum_onnarnan. bu yaz gitmişim antalyaya da orda rumlar tolu, evleri filan var. (48) mesela böyle gēm̄ilere filan İstanbula gittiim zaman annatıyolar duyyom. o sarıyer tarafı rumlukmuş, hep (49) rumlar varmış_or_nda. anlıyom yani ama konuşmuyuz, hani gittikçe unutuyuz tabi yaşlıyız da şimdi (50) biraz da unutuyom.

-4-

Yer: İstanbul / Silivri / Merkez / Fatih Mahallesi

Kaynak Kişi: Kevser Yilmazer

Yaşı: 82

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Doğum, Düğün ve Ölüm Adetleri, Yemek Çeşitleri

(1) bi çocuk doğdunda öteberi yapuyuz, kurabiye filan hediyesini alıyoz, altınsa altın getiriyuz (2) çocuklara. eskiden yoktu, şimdi bu adet çıktı. eskiden gidip dolaşıp bi kurabiye yapardın, çocuğa bi (3) şey_alırdın tamam. şimdi dā ağır_oldu. düünler normal, istiyen düün yapar istemeyen yapmaz. vakti (4) olan düün yapar, daullu yapar ama ölmıyan yapmaz. bizim_evde oldu, daullu hem bir_afta. hıÇ, yimek (5) verirdik_işte, kına gecesi, düün evde oluyodu. daullālan gelini gezdirirdiler_arabalālan. (6) otobüsler_işte otobüsler vardı o zaman. elli sene evel şey_arabaları vardı begir_arabalarına (7) gezdiriyodula. yakın akrabalar yardım yapıyu, yimek götürüyolağ yedi ḡice cenaze evine, (8) kuran_okunuyu tabi eli ikisine kadar_ep okuyolar yani akrabaları. evvelden vardı ama şimdi yok. (9) erşeyi ekiyoduğ, mısır_olsun, soan_olsun erşeyi ekiyoduğ. keten, fasulye, bakla erşeyi ekiyoduğ. (10) ēpsini ekiyoduğ, kendimiz dikiyoduğ şimdi artık kalmadı. pandispanya tatlısı yumurtaylan çırpılıyo, (11) sonunda kaşıklan un atılıyu. kaÇ yumurta kırdısan o kadar kaşık un_atıyusun. hamur āline geliyō, (12) karbunat filan yok_içine iç bi şey_atılmıyu yalnız yumurtaylan sirke. misela bi kadın yapmış kolile (13) karbunat

atmış. onların ocaıkları yoktu teyze gelip yapıcām tavrı, yani yap dedim. sormadı da yāptı, (14) teyze benim tatlı kıran oldu. kızım niye kıra oldu, ne yaptın dedim, sormadın sen bana yaparken (15) dedim. kırbunat attın mı dedim, attım dedi. e dedim atmıcaktın o yāktı dedim onu. öle ziyan gitti (16) sōra başka yaptı. dedim ben burdaydım sorsaydın ya! burda doğdum. onlar selanikten gelme. hiÇ (17) gitmedik, dōma büyüme burda. hiÇ siğaraylan odunnarın yanına yire atılır mı?

-5-

Yer: İstanbul / Silivri / Merkez / Alibey Mahallesi

Kaynak Kişi: Yılmaz Özmeriç

Yaşı: 68

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) burda dōdum. bin sekiz yüz otuz dokuz geliş tarihimiz buraya bizim. biz ep burda dōduk. aylem (2) buranın en kökli yerlilerinden bi tanesi. ama biz pek ilgilenmedik yani bu şeylerle adetlerle (3) ilgilenmedik. insanlar bi şey yapacakları zaman evvelden birbirlerine yardımcı olurlardı. şimdi o (4) yardımcılık malesef epsi bitti. bunun siz de farkındasınız da. şimdi şu üzerinizde yürüdüğünüz cadde (5) bundan evvel elli sene evvel, biraya kadar çamurdu. biz āyaķabıları kıybederdik ānemnemlere (6) gelirken. genelde buranın insanları o zaman su yok, sular çeşmelerde vardı, çeşmelere giderdik. su (7) ācılar vardı. böyle odun iki tane onun tenekeler asılı, onların su taşırlardı. bizim evimiz esas (8) dispanserin olduğu yerde eski devlet hastānesinin olduğu yerdeydi. bize de bi Tāne ufaķ testi vardı, o (9) testiynen gelir su alırdık. ama ünçe yol yoktu yani. silivrinin ben elli sene evelini biliyorum. ben bin (10) dokuz üz elli dōumluyum. ben bin dokuz üz elli beş senesinde ilkoķula başladım. elli altı elli (11) yedi senesinde ilkoķula başladım. bizim öretmenimiz akören köyünden āmet yavuzdu. öretmenim o. (12) adam bizi birden aldı beşe kadar getirdi. o tarihlerde benim babam biliyo musunuz bilmiyo musunuz (13) bilemem burda özvarnalının fabrikası var, o fabrikaya yirmi üç sene bekçilik yaptı benim babam. benim (14) babam bekçiydi. beni de bekçi ibraimin ölu diye bilişler. biS öleyiz yani āyle saklancaķ kıpaķlancaķ bi (15) şey yok aylede.

benim ilkökula başladım zamanlarda insanlar birbirine muhtaç yaşıyolardı, (16) birbirine yardım etmek için yaşıyolardı. e şimdi o yardım olayı bitti, malesef bitti. silivri tarihi (17) çok eski bi yer. şu kalenin altını kaşsanız var ya yedi tane şehir var. burası silimbirya olarak biliniyo. (18) ilk paranın basıldığı yer marmara erēlisi denen bi yer var ilk para orda basılıyo yani. buraya trağlar gelmiş (19) bilmem neler gelmiş filan burası geçiş yeri yani. burası Çok istilaya uğramış. ben babamın babasına (20) yetişemedim. bin dokuzüz kırk beş senesinde ölmüş büyük dedem. yalnız anemin babasına (21) yetişdim raşit dedem annatırdı ben de yetiştim gerçi son israillilere ben yetiştim burda. israilliler vardı (22) yani yahudiler vardı. o yahüdilerinde içinde ilkökul var ya ilkökulun arikasında dükkanları vardı (23) okulun arka tarafındaki yolun üzerinde üç tene dükkanları vardı. onnar iğne iplik satıyolardı başka (24) bi şey satmıyolardı adamlar. annem rāmetli gönderirdi beni oraya, işte iğne al, düme al bilmem ne al alır (25) gelirdim. çok ufağtık o zaman çocuktuğ yani. biz çocukluumuzda aşalara inemezdik. hani yasağ (26) deildi belki ama inemezdik yani. babalarımız müsade etmezdi. silivride deışmeyen bi tek yer var o da (27) hükümet konağı var ya hükümet konağının olduğu mağalle hiç deışmedi. ep aynı kaldı. diğr yerler (28) ep değıştı silivride ama burası ep aynı kaldı. şimdi benim dedem bulğaristandan gelmiş buraya. (29) askermiş, asker kökenli gelmiş burda işte askerlik dolayısıyla āminnemlen tanışıyolar, evleniyolar, (30) burda kalıyo. ama esas esas āminnemin annesi sultan māmıutun emrinlen buraya (31) öğretmen olarak tayin ediliyo. sultan māmıutun emrinlen. hatta haminneme hava molla diyolarmış. (32) biz başkalarından duyuyoruz. benim haminnem yani babamın annesi o da silivrinin ilk terzisi. ellen (33) çevrilen makinalarda işte don gömlek dikiyomuş o tarihlerde. ep bunnar bize annatıldı yani ötekilerini (34) bilemem. biz şimdi tamam yaşadımız şeyleri biliriz de ama dağa evellerini bilemem. ben şimdi mesela (35) iç dedemi görmedim. büyük dedemi iç görmedim ben mustafa dedemi görmedim. bizim soyadımız (36) da şeyden geliyo mıstafa dedem harmanlı doumlu, meriçin çıktı yer olduğu için bizim soy ismimiz (37) özmeriç. özmeriçliyiz biz. dedem burda bulğar çetelerinlen savaşımış. silivri bir kısımda kurtuluyo ama (38) bundan eveliyatları var. benim dedeme topal mustafa diyollardı. bi bacağı yoktu dedemin benim. ayāğ (39) hani şey ayāğı saklamışlardı. ben ordan biliyorum yani. sōra o ayak kayboldu. ben muasebe müdürlüü (40) yaptım fabrikada yirmi iki yirmi üç sene.

çalıştık çabaladık işte allaa bin şükürler olsun emekli (41) olduk. şükür allaa yani biraŞçıkn paramız var. paramız yok paramız yokta işte emekli maaşıylan (42) geçinmee çalışıyoruz. şükür allaa kimseye ihtiyacımız yok. iki tane çocuum var benim, bi tanesi kız (43) bi tanesi erkek. ölümde silivri belediyesinde çalışıyo şu anda araçlar amirliinde. şükür allaa kimseye (44) şeyimiz yok. kızım muratlıda evli, ölüm burada. ölümünde bi tene ölü var. o da bu sene lisenin son (45) sınıfında çalışıp duruyor dur bakalım. kazanıccandan eminiz de biliyosun şeyler alengirli işler (46) nölcek bilmem yani. (...) esas ben kırk sekiSliyim de babamın benden evel iki tane ölü olmuş, ikisi de (47) arka arkaya ölmüşler. demiş bu yaşarsa nüfus alırıS, yaşamassa almayıS.

-6-

Yer: İstanbul / Silivri / Merkez / Alibey Mahallesi

Kaynak Kişi: Yaşar Küçükoglu, Yılmaz Özmeriç

Yaşı: 86

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) **Y.K.** bura siliviliyim doğup büyüme. dedeler bin sekizüz yetmiş sekizde, osmanlı rus harbinde (2) doksanüç harbi derler öna ilk o zaman gelmişler burayı. babam şimdi sağ olsaydı olcağı yüzon (3) altı yaşında. ben mi, otuziki doumluyum. kaç yaşında göriniyim? (...) o zaman daha iydi. şimdi (4) komşuluk kalmadı, bitti. apatmanda birbirimizi şey etmüS. kardaş kardaşa dargınıS. neden geliyo öle (5) söyle bakim bana? bitti insanlık bitti. ben apatmanda otüyum, üç kadeşiS görüşmüyüz. sade ben deil (6) bütün ümmü cihan öle. senlik benlik var. **Y.Ö.** şimdi benim bi halam vardı bin dokuzüz on dört (7) doumlu. iyi dinne! bin dokuzüz on dötte silivride dömuş. ben onun yanında okula gittim. ben (8) aydarpaşada okudum. onnarın yanında okula gittim daa dorusu. yani okuma urda uldu. o annatırdı, (9) pāşabahçe cam fabrikası açıldı zaman benim alam pāşabace cam fabrikasında birinci sınıf ustaymış, (10) camustası, camişleme ustası. artık ne derece ani başarılılar onu bilemem de almanyaya gitti. on (11) bes sene almanyada çalıştı. geldi benim yanımda hatta hepsi bilirler benim kollarımda vefat etti ikisi (12) de. ikisi de benim

yanımda öldü. o annatıyodu bin dokuz_üz otuz dört senesinde ātatürk, celal bayar, (13) ismet_inönü gelmişler bu büyük fabrikayı açmışlar. o annatıyodu ben bilemem, ben otuz dötte yoktum (14) zaten! onun_annatını annatıyorum. tabî görmüş. o tarihte mustafa kemali görmekte bi iş! ēvelden_öle (15) bi şey yok_abi. at_arabasından geliyo adamlar! fakat benim halam tam_atatükçüydü ha biliyo (16) musun? tam_atatükçüydü yani! çok çok güzel bi şeydi yani, iyi bi insandı. alla rāmet_eylesin. doksan (17) yedi yaşında kaybettik halayı biz. ālmayadan geldi, benim kızım dōmuştı bin dokuz_üz seksen yılında. (18) o tarihten sōra benim yanımda tam yirmi yedi sene, ben_onnarın yēniyim ama benim_anım çok iyi bi (19) insan_alla razı olsun. onnarı iç bi şeye muhtaç_etmedi yani. ikisi de astalandılar ikisinin de astalına (20) beraber koştuğ, ep beraber_allettik. dünyanın parasını verdik bu astanelere biliyo musun? dünyanın (21) parasını arçadık. elālî hoş_olsun ne yaPalım öle olçağ bunnarı da allah büyüktür. Y.K. yirmi bes sene (22) üç_ay, yirmi dokuz senedir de emekli oldum. iki kız bi çocuk var. epsi evli, epsi ayrı, beş tāne torun (23) var, altı tāne de torunların çocukları var. epsi de iş sahibi. en zor zabıtalı_biz yaptık. neden? silivri küçük (24) yer, hepsi tanıdık. hadi gel de zabıtalık, görev yap dimi? ama kimseyle de dargın_olmadım, layıkıyla (25) görevimi yaptım. bizde bu devi bitti be! şimdi hiç bi tāne zabıta yok! biz silivride beş kişiydik zabıta, (26) şimdi var üç_ış kişi, bi tāne gözükten yok zabıta! (...) bayramlar çok_iyi geçiyodu. her bayramda ben (27) şey_asıyodum atatük büstüne bayraı felan_asıyodum. iskele meydanda var atatük büstü. ben (28) erzurumda iki sene askellik yaptım. elli üç_elli beş ordaydım ben. askellik çok_iyi geçti. nası gittim (29) o hale erzuruma orda terhiS_oldum. iç bi yere gitmedim, acemilikte orda bitene kıda orda. piyadeydim, (30) doğtōdum ben_askerde, doktorun yandaydım. iki sene orda her şeye baktım, vizteye baktım. (31) sabālen girer_asker, ederiz muayne erkez hasta olanı götürürüm_astaneye, maraşala. o zaman şey bile (32) yoktu at_arabasıla gidüydük, katırlala kışın. şimdi bizim alayların_olduu yerde şey yapıla kayak (33) kulesi yapıla. ērzumun_avası çok güzel, sālām hava. burasının havası yaramaz, iki deniz_arası (34) emen_adamı haşlar. ekiyuduk, biçiyuduk şimdi hiç kalmadı. dargınnık bundan zate kaynağ, sattık sattık (35) bitirdik_erşeyi. ben şimdi bi maaşıma bakıyom, bereket versin. iki bin nira maaş_alıyom her ay (36) bi de üç_ayda bir_alıyom maaşı. burda dōdum burda ölicem. bu çeşmenin_adı verilmemişti. bu (37) çeşme var ya hemen te burda burda

eski çeşme o çeşmeden ben daha tarihim, şimdi tarih oldu çeşme (38) otuz altıda yapıldı. eşek arabasıyla babam getirdi taşları. yeri biz verdik, şimdi tarihi oldu. komşular (39) yaptı da yeri veren biz, şimdi tarih oldu. bana ne faydası var ne zararı var? otuz altıdan yetmişe kada (40) suyunu içtik. sōna geldi terkoz geldi, çeşmelerde körlendi.

-7-

Yer: İstanbul / Silivri / Büyük Kılıçlı Mahallesi

Kaynak Kişi: Mehmet Mutlu

Yaşı: 73

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) babalarımız romanyadan gelme, bulgaristan silistre tutrıkandan gelme. bin dokuzüz yirmi sekiz (2) yılında buraya geliyolar. bütün köy olarak yani mübadele deil. kendi parasıyla herkez geliyo buraya. (3) bin dokuzüz yirmi döt yılında geliyolar bu çiftliği satın alıyolar. otuz bin dönüm arazisi var buranın. (4) bin dokuzüz yirmi döt yılında dört kişi geliyo seçiyolar memleketten, diyolar ki gidin bize türkiyeden (5) yer bulun. çünkü bulgarlar bunlara eziyet etmeğe başlamış, makedonlar gelmişler, bulgarlar bunlara (6) eziyet etmeğe başlamışlar. bunlar kendi aralarında köyler toplam bi döt kişi seçmişler, yollamışlar (7) türkiyeye. türkiyeye geliyolar geziyolar ve bu çiftliği beğeniyolar. otuz bin dönüm araziye otuz bin nıraya (8) satın alıyolar. bin dokuzüz yirmi sekiz yılında da babamlar ve halk ordan biriki biriki gelmeğe (9) başlıyor. ondan sōra geliyolar biraya işte koyun ağılları varmış burda bi kış koyun ağıllında (10) yaşıyolar. koyunla yatıyo ya onların arasında. orda bölüyolar böle kendi aralarında asırlarla, orda (11) bir kış geçirmişler. ondan sōra başlamışlar burasını parsellemişler bu köyü. tarlaları erkeS sen elli lira (12) verdin elli dönüm tarla sana, yüz lira verdin yüz dönüm tarla sana böle paylaşıyolar. geliyolar bundan (13) sōra bin dokuzüz otuz dōte kada geliyolar bu köye. bin dokuzüz otuz döt yılında işte tamamı geliyo (14) herkes tarlasını alıp çalışmağa başlıyolar. o günden bugüne halk böle yaşıyo būda işte. bizim (15) çocukluumuS ben ilkoğuldan çıktım, on döt yaşında kuşan kursuna gittim. bin

doğuz_üz atmış beş (16) yılına kada kıran kırsunda okudum. askere gittim geldikten sora bu köye imam oldum. yedi sene yetmiş (17) döde kada imamlık yaptım. yetmiş döTTe imamlı bıraktık çiftileğe başladık. kıamyon_aldık, (18) traktör_aldık, biçēdöver_aldık. ala çiftilik yapıyorum şu anda. ayçiçeı būday. daa önceleri (19) pancar_ekiyoduğ onda sora soan_ekiyoduğ, kıavun kıarpuz_ekiyoduğ. ama şimdi yabancılar geldi (20) onlardan kıurtaramuyoz bunları. şimdi yannız ayçiçek, būday kıaldı. ayçiçekleri şimdi ekiyoruS, (21) būdayları da kıasım ayında. biçēdöverle, her şey makına var şimdi ikimse elle bi iş yaptı yok! erkeS (22) traktörlerle tarlalarını sürüyo, ekiyo, biçiyor, erkeSin takım taklavatı var. biçēdöverler geliyolar (23) ayçiçeklerini biçiyolar, būdaylarını biçiyolar bu durum böyle. būdayları isteyen tüccarlara satıyo, isteyen (24) serbes piyasada satıyor böyle. şimdi biz gördük görelı bizim çocukları ep ebe var burda. ebeyi çağırıyoruz (25) ebe geliyo mesā doumu yaptııyor yāni. böyle eskisi gibi yāni bizim burası pek geri kıafalı deıl öle (26) insanlar bayağ_aydın. (...) şimdi artık_eskisi gibi kıavun kıarpuz_ekmiyoruS. ihtiyarlar çiftilik (27) yapıyor, gençler okuyanlar başka taraflara gidiyolar, kimisi fabrıkalara gidiyo. mesela sen çocuunu (28) evlendirmişsin burda fabrika var, doğuS tane fabrika va bu köyde. bunnar gençler fabrikalara gidiyolar. (29) kıarı kıoca gidiyor, annesi babası evde. biraz tarlası var ayvan bakmaa çalışıyor e böyle geçiniyo. (30) ihtiyarlardan başka tembel yok! onnar da çocuklara bakıyolar, torun bakıyolar. düünlerimiS düün (31) salonumuz var. saolsunlar muhtar eski muhtarımız düün salonu yaptırdı bize daa önceleri. kaç sene oldu (32) bilmiyoşum, on bes sene olmuştur. on bes yirmi seneden beri düün salonumuz var. evlēde kimse düün (33) yapmaS. ērkeS düün salonuna gider. çok cūzi bi para verir düün saıbi. düünlerimizi orda yapıyoruS, (34) kimisi bazıları silivide yapıyolar duruma göre. mesā kimisi silivide düün yapıyoş kimisi genelde (35) köylülerimiz bizim_ep burda yapıyo genelde. eskiden mahallelede evlēde olurdu çok_eskiden. (36) mesela senin evinde düün yeri hazırlaşsın, misafirler gelecek diye yemekler hazırlanış. gelir misafirler (37) mesela düünden_önce bıkaç gün_önce. sen mesā düün saıbi davet_eder köylüyü ondan sora onna (38) yemek verir, gelen misafirleri herkes sırayla alır. mesela sen gelirsın iki kışı alırsın o gelir döt kışı alır o (39) gelir üç kışı alır böyle misafirleri paylaşırdık yāni. misafirler boşta kıalmaS, aç kıalmaS, dışarda kıalmaS (40) gelen misafire herkeS hürmet_eder. ne bileyim_iřte dediimiz gibi misafir geldiı zaman (41) düün_evine herkes gelir. ben iki

misafir_ alıcam sorar sana var mı dışarda kalan misafir? varsa emen (42) dün saibi söyler_ ona al burdan_ iki kişi veya üç kişi götürürsün evinde misafir_ edersin, (43) doyurusun, ikram_ edersin ne varsa artık eskiden böyleydi. bin dokuz_üz atmış dokuz yılında elektilik (44) geldi buraya zaten ondan sora bi daa teknoloji deşti. o zamana kadar fenerlerle asarlardı böyle ipleri, (45) lüküsler vardı eski lüküsler vardı. onları asarlar böyle sırayla dünler_ öle olurdu. şimdi böyle.

-8-

Yer: İstanbul / Silivri / Büyük Kılıçlı Mahallesi

Kaynak Kişi: Hüseyin Pamuk, Mehmet Mutlu

Yaşı: 65

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) H.P. burda doğduk. annem bulgaristanda, romanyada ürdan gelme. ep aynı yirmi sekizde gelme (2) biz_ ep. babam_ on dört yaşında gelmiş burayı, annem daa küçüktür_ o zamanlar. annem şu anda sağ (3) daa hale doksan_ altı yaşında. babam doksan dokuzda veFat_ etti. çiftçilik, aynı buyday ayçiçe başka (4) kalmadı. ayvan yok, ayvan bitidik, bıraktık ayvancılı. vardı, büyükbaş ayvan. gözlu zonguldağ kozlu (5) acemi billik usta billik kiliste. seyar jandarmaydık, yirmi ay yaptık. kıprıs harakatına askardım yani (6) yetmiş dörtTTe. katılmadı bis, sınırda olunca bizi almadılar. bis sınırda bekliyuz suriye kiliste. askellik (7) iyidir, iyi güzeldi, bol bol nöbet vardı. mıntıka nöbeti sınırda sora gece akşam nöbeti alıS sabaa kada. (8) kimse diyi almān nöbeti, mıntıkanızı girişi zor_ oluyodu kimseyi alınmaz ya. akşam_ alırıS sabaa (9) kada nöbet vardı. şimdi bayramla tatile çevirdi gänçlerimiz bakıyoS. izin_ aldı mı gidiyo bē! eskiden (10) būda köyde bayram çok güzel bayramla olūdu, eğlencele olūdu güzeldi yani. şimdi mālesef (11) gänçlerimiS tatile çevīdile bayramı. ama gänçlerimiS_ azaldı yani gänç nüfus gidiyo. iki çocuk var, bir (12) çocuk bi kız var. büyüdüler, evli, torun var döt tañe torun var, üçü kız biri erkek. vāla vardı o da kalmadı (13) eskiden çoktu bunlar. ne yemekler_ olurdu peūv binbir çeni yemek çıkıyodu. şimdi gänçlerimiz daa şe (14) yaptı kalmadı ādetler. mevlüt_ olur mevlütler kalabalı olu çok güzel geleneklerimiz vardı yani. çeşitli (15) yemekler vardı

şimdi hepsi hazır. **M.M.** köyde mevlüt okutmayan iç bi hane yoktur. mevlüt ayları **(16)** girdi zaman herkes sıraya girer böyle herkes sırayla mevlüt okutur. burda öle, dinimize çok düşkünüz **(17)** yani. **H.P.** ama bugün azaldı, gençlerimizde kaydı biaz sanayiye kaydılar yani. sabāle ben tarladaydım **(18)** tārıdan geldim hatta su girmiş evē iskiyi çairdık. toplu oārağ gelmişler ordaki kōlerden **(19)** bulgaristadan zaten ö yōnden epsi birbīne bālı, zangı orda bağlīmışlar buray geldide gene aynı yani. **(20)** **M.M.** daa önce dışardan evlenmek yoktu burda. köy içinden erkeS köy içinden evlenidi burda. **(21)** (...) bütün silivrīn köyleri maalle, istānbulda bālı olan bütün köyler mahalle. ya köyümüzde ortoğul var **(22)** ne bilem artıkın düün salonumuz var, sālık ocāmız var ne bileyīm er şey öğretmenlerin şeyleri var **(23)** lojmanları var, muhtarlūmız var. camimiz yeni yapıldı er şeyimiz var, tup saamız var, er **(24)** şeyimiz imkanlarımız var, çocuklara park var. emen aber veriyosun muhtara, muhtar mezarlıklar **(25)** müdürlüüne telefon ediyō, geliyōlar. cenazeye geliyōr doğtor bağıyō, alıyolar, götürüyolar, **(26)** yıkıyolar, kefenliyolar imamı da beāber cenaze arabasīla tahtasīla beraber sen hiÇ bi şeyi **(27)** masāraf etmiyosun. belediye ikram da yolluyōr, hiÇ masāraf etmiyosun. bizim burda öle. sen bu **(28)** köylüsün istānbulda oturuyosun ama cenazeni bīray getiriyosun. para falan ödemiyou sun yani. (...) **(29)** ayvanseverler dernek gelsin bu köpekleri toplansın burdan! benim inan ki samimi sōluyorum sana **(30)** būdaylarımızı yaslıyolar ya! eē tarāf kōpek, kum ocağları yanı kōpek, köy içi kōpek, tarıalar **(31)** kōpek. (...) bizim burda şurda beş on seneye kadar biz hayatta gaPıyı Kitlemek bizim köyde yoktu. **(32)** büttün malımız mülkümüz [...] pancar ekiyouz o zamanlar tā iş bittikten sōra getiriz malımızı **(33)** mülkümüzü er şeyimiz, çapamız bırakırız. yani ırsızlık denen bi şey bilmeyiz. senin bāçenden ben gidip **(34)** bi armut kōparmam, bōleydik biz yani. gečen sene adam domateS toplamış, bi torba domateS nē **(35)** olacāmış diyo adam! yav sen bu domateSi ekmissin, yerini hazırlamıssın, ekmissin, çapalamıssın, **(36)** meydana getirmissin ben geliyorum, topluyorum nē olcāmış? var mı böyle bi şey? soan ekemiyou sun, **(37)** soanı çıkarıyolla, alıp götürüyolla çuvalla. avcılar geliyollar şimdi buraya istānbuldan şurdan burdan **(38)** geliyolar avcılar, avlanıyomuş gōya? geliyo senin soanını topluyor, meşcimek ekiyodu k biz, **(39)** meşcimeğeni çıkarıp götürüyōr, kavun karpuz tarıan varsa onu alıP dolduro bağajına gidiyou. biz ep **(40)** onları başında bekliček hali yok

ki bi tane deil? bizim burda bi zamanlar yani herkes kavun (41) karpuz_eker, böyle belki beş bin belki on bin dönüm öylēdi yani. pancar bin dönüm pancar_ekiyodu.

-9-

Yer: İstanbul / Silivri / Fener Mahallesi

Kaynak Kişi: Cemal Ataeren

Yaşı: 70

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) memnuneyt_olmaya yerden şikayēt epsi yani dimi? ne deyim yani nerden başlasam? tarımla (2) az_uğraştık biS fazla uğraşmadık. ama ekimiz diktimiz yerler_oldu. üfağ çapta bi çiftçiliğimiz var. (3) ben_aslında İ̇şaat_ustasıydım. bizim geçimimizi ō şekilde ikame ederdik. (...) kendi çapına göre, (4) çocuğunun_ihtiyacına göre bi oda yaparsın_ikki oda yaparsın barınısın. şimdi yok_öle, şimdi dicem (5) aynı bugün bakırkōde ne uygulanırsa fener köyünde de uygulanır. nerenin memnuneyti oluyo bu? bu (6) işi benim yāmda en_az beş_on āne ekmek yēdi onnar da bitti. benim gibi çalışanların herkeSin_işi (7) bitti. iki yüz_elli metre İ̇şaat yaPacak kıda kerestem va orda duruyor. kendime çatı yapmağa istiyorum (8) ruhsat_almamı istiyorlar. ruhsatlar da öle bedavaya kaşına gözüne olmaz. çalışacaan_adamı (9) sigortalıylicān, mücade alıcan bunnar_ep bi giderdir, bedeldir. bunnarı ama daa önce köylü bunnarı (10) kendi imkannarınan yapardı, konu gömşuya zararı yoksa yapardı. Konu Komşuya çok haÇ gözlülük (11) yaparsan konu Komşuya yakın sokulursan o da rahatsız_olursa gelirdi mihtara birda arabulucu olur (12) mihtar_işi düzeltir giderdi. daa önce köylülerin gelişmesi ve kōlülerin_üretimi bu, çocuk em ibi taafta (13) çalışır em iki baş üç baş_ayvan bakar. bunnar köyün yarısı böyleydi ama şimdi şu an da baktın zaman (14) biz ne yaptık ki bu durumuna geldi? çocukları dışarıya kaçırdık, şehre gitti, orda imkanlar daa fazla. zate (15) öle bi sistem geldi ki bunnarı mecbur kaldı o āylenin çocukları. benim bi çocuğum var bi kızım (16) var_onnar da silivride oturur. bak şu karşiki ev benim_evim. ben birda dōdum biralıyım, babalarımız (17) göçmen selanik mācırı. onlar yirmi beşten sōra geliyo mübadele mācırı oluyo onnar. yirmi dōt yirmi beş (18) yıllarında falan geliyolar annemlerde otus sekizde. kıқта zaten_açlık senesi

oluyo burda türkiyede. (19) çocukluum bizim ya erkeS fakirdi o zaman. herkeS kendi üretmeğe kendi bi şeyler yapmağa dediğim (20) gibi iki ayvan bakar üç ayvan bakar onunla geçimini sālardı. e baktın zaman erānede hepsi (21) bunlar ayvancılık yaptı. ama şimdi hepsinde yok yani bakın. yarın bizim beş yıl doluyor, beş yıl sora (22) tavuk dai bakamaycan bu fener köylü! türkiye maalle olmuş köy yok! git silivrinin fener köyü maallesı (23) geÇiyu, Kurfalı maallesı geÇiyu. şeir içi münübüsü var onnan geçimini itame ediyor ādın? kızmız da (24) un fabrikası var_orda çalışıyor. beyi o dediim münübüste enişte kayınço ordan rıskını alıp çoluk çocuna (25) yiyo yani. şimdi burda çounlukla yaşlılar gittinden bayramların da burda tadı kalmadı. çünkü (26) bayramda geliş gidişlerde bitiyor. burda mesā cumartesi paza günü insan kaynardı. e şimdi burdan (27) büyüğü gitmiş, ihtiyaştan dolayı anlaşıamamış, arazisini satmış köyle bi bağlantısı kalmamış. da adını (28) sordun zaman_emen fenerliyim der_ama bi bağı kalmamış. çoğunlukla bağ bu yoksulluk insan yapısı (29) bu yani. düşünler salon_usülü oluyo artık öle köy düşünleri yok yani. eskiden meydan adam meydanında (30) yapardı düşününü üç gün_üç gece davul çaldırırdı yani konu komşuyu doyururdu. şimdi yok_o (31) şimdi döt saatta bitiyö iş. benim köy düşünü oldu. insannan olduğu yerde hayat_oluyo zate. (32) insannarın_olmadığı yerde ne istersen yaP olmaz yani. burda baktın zaman köyde oturan dediim gibi (33) benim gibi emsaller burda oturuyo başka gānç mesela silivride. e silivrie alıyo adam zate_ burda tarlasını (34) bağını sattığın sōra önceden motor_alırdı, kamyon_alırdı veya bi şey_alırdı işini geliştirmek için. (35) yani adam sattığı zaman çocuundan bakar silividen bi dāre kapma. zīniyetler deışti yani. bi dāre (36) kapayım çocuk_orda nāsı olsa bi iş bulur. ama taşörün ama evlendirince işte iyi kötü bi asgari ücret (37) virdiler. çalışsa geçinebili ama evi olmaınca geçinemez_adam. ilk_önce burda tarlasını satan emen_o (38) dediim_işi yapar. ama öylesi olmayanla yanmıştır yani. silivide de çalışacak kişi de iki iş birden yapar. (39) münübüsçülük işletmeciliği yapıyor bizim çocuk. bakıyorum hem taşörönde belediyede çalışır sabāleyi (40) gider çöp tesisindeydi çöp vesāre on birde bito on birde geliyür münübüste de çalışır ordan da elli (41) atmış lira alırsa geçimini öle sağlıklı. çift_iş yapıyo yani tek_işe kalan gene sıkıntıda yani. önceden (42) böle bi çocuğu siliviye veya bi işe verdiği zaman önceki ālelerin durumu adam_asgari ücretle geÇse iyi (43) ya iyi bi üç beş sene biraz destek

veririz_ama ilerde maaşı düzelirdi. çoğu da öle oldu, gidenler de (44) kırtardı kendini. ama bugün_ıçı öle bi imkan yok yani.

-10-

Yer: İstanbul / Silivri / Fener Mahallesi

Kaynak Kişi: Muharrem Eren

Yaşı: 58

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Muhtarlık İşleri, Adetler

(1) burda dödüm. babam tekişdağda ānem sineklide dünyaya geldi. dedem bulğarīstanda öbür dedem (2) yunaistanda dünyaya gēdi. mübadiliden_önce. erşey_oluyo muhtallıkta ne aqlına gelirse yānı. (3) gözünne gördüün bütün yatırımları işte bu aha bak_azala beraber yaptık. cami yaptık, okul yaptık, düün (4) salūnu yaptık, dēPo yaptık, dayre yaptık, lojman yaptık, kalazosyon yaptık, ParKe Taşı yaptık, sū (5) gētiřdik, çeşme yaptık, avuz yaptık, nāptık konyaya gezilere getişdik, ne yaptık camilere getişdik, ne (6) yaptık ğarībanları sūnnet şölne yaptık ādın mı abi, ğarīban çocukları āskere getişdik, dört_üs seksen (7) kīşi anıtkabire getişdik, resmī tören yaptık. onda sōra maalle olduk şimdi burda işte evşak yapıyoruz. (8) hepimiz maalle olduk. izmet_açısından memnuz_ama öbür konularda (9) memnun değıliS, kesinlikle memnun diğıliS. o zaman muhtar_izninne erşeyi yapabiliyodun. şim düşün baban geliyu burayı (10) muhtar_amca ben_ev yapmak istiyom cocum_askerden geldi izin veriyoduğ. anadı mı kararı (11) alıyoduğ izin veriyoduğ şimdi? on döt sene oldu çivi çaķamıyoruz yani! çocuklar_epsi göç gitti siliriye, (12) kaldık burası intiaş köyü kaldı. şu an da izin verilmiyo. izin de alsan izin_aldın şunu yatır bunu yatır (13) elli milya zate elli milyaı bız_evi yapıcaz. büyük sıkıntı yāni maalle olmamız bize büyük sıkıntı verdi. (14) ayvancılıkla geçim sağılıyoz, çişçilikle geçimi sağılıyoz. evelden köyden bizim burda elli aşaba (15) kırk_aşaba domatiS çıkıyodu ale. e şimdi kalmadı gençler gidince şimdi adamlar da yaşılandı. (16) durmuyolar neden durmuyo evsiSlikten. ben babamın yanına bi eve evlendim. şimdi hangi deliķanlı bi (17) eve evlenir, bi odaya evlenir? şimdi heşkeS dayre ister cocunna, gelinne. otuz bin dönüm_arazide çişflik (18) yapıyo yāni vatandaşlarımız. kanola, ayçek, buyday. dört

tane olum var, üç tãnesini evlendik, beş tãne (19) toñunum var, bi tãne de bekar olum var o da üniverstede okuyo. bi dãnne büyük olum yanımda, iki (20) numara olum selçuk istanbulda saba ğaStesinde görev yapıyo selçuk eren yazarsan görñsün. tolğa (21) eren de istanbuda mezalıklar müdürlünde bi otelde, üniverste meznu spor akademisin bitirdi orda (22) çalışıyo. köy düñnleri kalktı artık, köy düñnü kimse yapmıyo. ben köy düñnle evlendim. şimdi herkeS (23) salona gidiyo yirmi beş milyar pañ veriyo, adı moderin. ama bence hiç moderinli yok köy düñne (24) herkeSin geri dönmesi lazım! yirmi beş milyar da cebinde kalcağ. perşembe akşamı düñn başlar, cuma (25) akşamı erkes erkék evinde, kız evinde yemek yer, cumartası akşamı kız evinde kına olur, pazar (26) günü de yürüyerek erkeS konvoy alinde kız almaya gider, kız alır tēkrar erkek evine girerler, kız (27) almağa gitmeden evel damat tıraşı olur. damat tıraşı berber alır daullu zurnalı. damat tıraşında takı (28) takar bütün erkek arkadaşları oynunnar oynanır, düñn o şekilde devam eder yani. bayramlarda (29) camımız fül erkes burda gelip bayram namazını kılıyo, bayramdan sora muhtar ve azalar ilk (30) bayramlaşmak için kapı eşinde durur, camiden çıkan erkes tokalaşarak sıraya girer, mezarlağa (31) gidilir. mezarlıkta yukarki camimiz var yukarki maalimizde erkeS aynı şekilde bayramlaşma yapar, (32) bayramlaşmadan sora mezarlağa gidiyoS, erkeS dualar yapılır orda ondan sora iki camiye millet (33) bayramlaşır, erkeS evine gelir. ölümde iç bi deşiklik yok. şimdi ölümde mezalıklar müdürlüğü (34) bütün izmetleri veriyo. evelden vatandaş yakını vefat ettiği zaman bütün defin işlemlerini o (35) halediyodu. şimdi bütün defin işlemlerizi tahtaya kadar mezalıkların müdürlüğü o hizmeti veriyo (36) ondan köy halkımız çok memnuz yani.

-11-

Yer: İstanbul / Silivri / Fener Mahallesi

Kaynak Kişi: Mehmet Uygun

Yaşı: 70

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Köy, Çiftçilik, Hayvancılık, Avcılık Hakkında

(1) eski rum köyü yāni ezelden beri. bizim dedelerimiz burayı doḡsan sene yūs sene evel selanik genelde (2) selanik mācırı burası yāni. dedelerimiz_ordan bu tarafa göç_ettiler. işte biS burda dōma büyümeysi. (3) babalarımız_ordan gelme. aşā yukārī doḡsan yedi sene var yāni. burasī ēsgiden şey köyüymüş yāni (4) yunannınarın köyü, alipaşa türk köyü, burda bi ḡurfalı köyü var_o bulḡar köyüymüş. çatalcaya kadar (5) bulḡar geldi dedi ya o zamanlar yāni bēKi duymuşun yāni. (...) şimdi ya bizim burdā yakın bi zamana (6) kadar fazla bi eğitim yoktu. bis tabi o devreyi ātlattık. biz bugün yētmiş yetmiş bir yaşında adamız yani. (7) ama bizden_evelkiler çoḡu okudu. köyümüS çok göç var köyümüzde yānē. burda pek fazla şey (8) yok_esKiden çok ḡalabalık ḡāve vardı. fakāt şimdi yok_öle bi şey yānē. şindi érkeS çocuklarımız (9) fabrikada, dışarda işte burda eraziler bizim_otuz beş bin dönüm köyün_erazisi var. otuz beş bin (10) dönümden ḡaldı ellerinde çok seyrek kişilerin ḡaldı. evet mal durdu ama saiPler deḡişik yānē. tarımla (11) ūraşırdık yavaş yavaş tarımı da bırāḡmak zorunda ḡaldık. biz beş_altı kardeşTik_o zaman e biraz (12) bizim vardı biraz babamızın yerleri epsini ḡalışırdık. kimisi dışardāydı kimisi içerde ḡalışırdı. onlar da (13) burayı yaşlanınca onlar da burayı göç_edince ḡerkeS yerlerini ayırdı. ē ātıyorum şimdi mesela beşe (14) böldüün zaman yüz dönüm yeri beşe ḡalır yirmi beş dönüm yer mesela diyorum yirmişer dönüm yer (15) ḡalır. o yirmişer dönüm kimseyi burda baḡamaS bu sefer ne yaPıḡan mecbur yāni göç yāhuT başḡa (16) bi şey_arıḡan yānē mesele bōle. ben kendime kadar var bırāz erazim. yānē paḡa ḡazanmaḡa amacıyla (17) deḡil yalnız meşḡāle bana emekliyim ben. emekli olduum_ichi gideḡim ben bir_iki saat ḡalışırın_orada (18) gelirim. erşey_ekerim, ne istersek, sōan, sarmisaḡ efendime sōleyim bezelyeymiş ne istersen er (19) şey_ekerim. ben kendim yetiştiririm yānē ēḡ birī ūraşmaz da ben_uraşırım yānē. şu an da yeni geldim (20) zatenḡ bezelyeleri ḡazdım. ayın_aşā yukārī altısına dōru bostan_ekiliyor. bugün mısır_ēktik, ötē (21) beri ektik_işte ıvır zıvır yānē ne aḡlımıza geldiyse bōle yāni. ben ḡifḡi emeklisiyim. (...) burda kōde (22) durumu iyi olanlar_için iyi dinnenmek amacıyla. emekli olannā_ichi köyümüS çok güzel kendi (23) köyümüS. ne istersen var yāni ādam_ek adam_ōsun. yeter ki ḡalışıcam de. ne içersin? iç bi şey bē! bi (24) ḡuşbuḡnu getir burayı! şimdi ḡolaylık be arḡadaş eskidendi o ōle zorluk. şindi ḡolaylık_astane var (25) érkes astaneye zāte daa belli olduḡu zaman_astaneye yatırırlar yāni şindiki gençler. bizim (26) zamānımızda öle bi şey yoktu. bizim zamānımızda o zaman bi ebe

vardı burda o zaman tamam idare (27) ederdi yani koca köyü ama şimdi öle dil şimdi daa doğum bir_afta varken doktor kontrolundá erşeyi öle (28) oluyor yani. genelde tabi arkadaşlardan hasta olan da vardır, tabi rahatsız_olan da vardır. duydun dimi (29) tuşğut bi kuşburnu! ben dedim duymadınsa haberin_ösun. burda düünler bizim salonlarda olur. aşā (30) yukarı on sene oldu. salonlarda eski düünler yok_eskiden bizim köydeydi düün bizim zamanımızda (31) üç gün üç gece. o zaman_öle evlendik işte biz üç gün üç gece davul çalardı cumada. cuma cumartesi (32) pazar_o zaman öleydi. fakat şimdi öle dil şimdi emen veri davetiyeleri sana, nerde işte salonda gidersin (33) bir_iki saatta tamam yani. o zaman_eskiden telaş vardı, düün hazırlıkları vardı, bütün köy davetliydi, (34) e_r_ağşam ön sofra yemek kurulurdu. her_ağşam! üç_ağşam arka arkaya ön sofra yemek, misafirler (35) geli_rdi öleydi. şimdi öle dıl şimdi salona giderler şindikiler. benim çocuk_avcı. genelde işte çıkar (36) bazı bıldırcın, bu sene kış_olmadığı için şey geli_rdi burayı ördek mördek geli_rdi gölle_re. bu sene hiç (37) yok kış burda kar sefte yok yani. bizde kar bu sine yok. kar hiç yok, yağmu_r çok. yağmur yadı. sorarsan (38) angi takımdan fenerbahçeliyim_ézelden beri ben. topla mopla ilgilenirdik yani. merām vardı yani. fener (39) köyünün_adı, burda ēskiden burası ıstıranca duymuşundur ıstıranca'dan böyle bi yan yol var doğru (40) siliv_r kervan geli_rmiş. ördan şey_ederken burda çeteler çok varmış. soyarlarmış diyi onnarı onnarı (41) soyarlarmış annayamazlarmış. onda sora bizim burda bi yüksek bi tepe var_oraya koymuşlar bi fene_r. (42) onnar_or'da geldi_i zamāñ fener yandığı zaman aberleri var demek yānē. işaret_o işaretten fener kalmı_Ş (43) buranın ismi. çok çete dev_riymiş_o zaman. benim_annattım çok_eski yānē biz de bunnar_i (44) İhtiyarlardan duyarız. zāte esas ben_ihtiyarlardan dil burda doktor cemal bey vardı onun çocu_ğı (45) araştırmacıydı burda onna_r'dan duyduk biz_esasında yānē. gelin çocuklar siz fener burası ama (46) neden fener_oldu_ğunu bilmez ço_ğı bilmez zāte bunu. ama biz biraz_onnarla (47) ilgileni_rdik_öretmenlerle daha fazla haşır neşirdik. bu yüzden yani biraz_bilgilerimiz onna_r'dan (48) örendi_ğimiz bunnar. şimdi bak burdan bizim marmarayla karadeniz_arası otuz beş kilometredir. burdan (49) kalleli vardı. ö barajı burdan yapacaklardı. gümüşpınardan tā marmaraya kadar kalle yani. kalle demek (50) sur. (...) silivrin_en büyük köyü burası idi. şimdi deirmenköy. şimdi şu an da deirmenköy. biz zāte (51) büyüdük, selimpaşa da büyüdü bilirsin selimpaşa da aynı şeye bağlandı. zāte bizim silivrinin yirmi altı (52) yirmi yedi köyü var bi tenesi geçti

şeye geçti tekiṛdağ tarafına geçti. tabi şimdi hepsi maalle oldu (53) köy_olaṛak geçmiyor. şimdi ikinci bi emre kadar bizim eṛşeyden mîaf yani vergilerden üç dōṛT seneliğe (54) kadar vergilerden mîafis. (...) biz yemişik_üzümü devirmişik sepeti. yâni köyümüzde biraz göç fazla (55) oldu. gençler zâte epsi dışarda, bende mesâ üş çocuk var üçü de dışarda. işte biz de burda geçinmeğe (56) çalışırıS. zâte biz gitsek de artık_istanbula duramayız yani. biz_alışmışık ben gitmeden tarlaya! şimdi (57) giderim_oraya iki daḳka bi şeyler yaparım döner gelirim yâni. şimdi oraya ben nereye giTcem bē! ēvet (58) tamam giTcem camiye ama bī saat giTÇem. ē sōra? işte dedim_üç dōṛT sene oldu bōle yani ufaḳ tefek (59) işlerle geçiniP gideriz yâni ne yaPalım? toṛunlar gelir_ekeriz bostan mostan ḳaṛpuzlarımız çok güzel (60) olur, ḳavun, ḳaṛpuz. şindī aṣā yukarı on beş gün soradan sora başlıyolar_ekmeğe. aṣā yukarı kırk (61) beş günde toplarıS. ceviz gibi oldu mu yirmi günde tamam. satanlar da var satımlık_ekenler de var (62) yâni faḳat biS fazla ekmeyiz.

-12-

Yer: İstanbul / Silivri / Sayalar Mahallesi

Kaynak Kişi: Recep

Yaşı: 71

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) düün_adetleṛimiS_o zaman gelecâğnız_o zaman ḳamaṛayle gelecten düünde o zaman çekecen sen. (2) düün_adetlerimiz iyi. düün_adetleṛimiS, gideriz ḳız_istemağe, annaşırlaṛ, olur, gelin_ālīciyla alırıS, (3) burda meydanda düünümüzü dernâğmızı yaparıS. güzel_olur çok güzel_olur düünlerimiz. ğonu (4) ḳomşu iştirāk_eder çok öle olur yani. doğdu mu çocuk anası bıbası gelir gider şey_ederler, (5) iştirāk_edilir her şeye yani. öldüğü zaman da çok_aynı düün deṛnek gibi cenazelere çok iştirāk (6) ederiz yâni. kimse ayrılmaz yani. çok yardımcı oluruz birbirimize yani. şimdi belediye şey_etti artıkın (7) mezar_işlerini falan belediye şey_ediyo. geliyo mezaṛını ḳazıyo, yıḳamasını falan onnar_üşṫlendi (8) yâni. evel buraya işte mâcır_olaṛak gelmiş babalarımıS, buṛlaṛda çok ḳoyun sayaları varmış heralde o (9) yönden şe' etmiş sayalar_ismi ḳonmuş yani. düḲḳanlaṛ varmış, ḳoyun

meķanlaŗı, keçi meķanlaŗı dēlim (10) o yōnden sayalar ısmi ordan ķalmıř yāni. kōyümüzōn meřur yemekleri dūōnneŗde vaŗdır tabi. (11) laanalaŗ, kıvırmalaŗ kıvırma deriz biz ismini bōrek bōreklerimiS meřurdur yani. mācır ıřı bē! mācırız (12) ya biz bē! ĥayvancılıķla ūrařtıķ çok, řimdi řu an yokTa çok ūrařtıķ yāni. heŗ tūlū ayvancılı (13) yaptık ama řimdi heŗ řey bahalı paŗa bıraķmıyo hić! ćićçilići řeyi bıraķtıķ hić ćićçilik yapan yok yani. (14) çok ayvancılık vaŗdı bu kōde. silivīnin kōlerinde birinci ikinciydi yani. gūnde altı ton yedi ton sūt (15) ćıķaŗdı burda. řimdi bī ton ćıķıyo! būķbař kūķbař epsi vaŗdı yani. řimdi řu an çok azaldı yani. (16) esgiden tabi çok iyiydi. erķeSde on beř yirmi tane ayvan vaŗdı. řimdi sayılı ūc beř dāne vaŗdıŗ yani. (17) ekip bićme de hić taŗım arazileri boř duruyo yani. mazot Pahalı kimse ekip bićemiyo. e ekim (18) dikim olmayınca ĥayvancılıķta olmuyo ĥaliyle. (...) biz emekli olduķ, biz de fabrikada ćalıřtıķ. çok (19) fabrikalar var ćerkezkōyde bā! biz yeTmiř beř yetmiř altılaŗda fabrikaya girdik. ilk o zaman (20) beř altı tāne fabrika vaŗdı ćerkezkōūnde. řimdi binlerce vaŗ. bizim buzdolabı fabrikasıydı yani, (21) vardiyeliydi. bizim ićin da iyi o vaŗdeli iře gidince burda ormana gidiyoduķ odun kesiyoduķ (22) bizim ići da iyiydi, ayvan baķıyoduķ. barbunya ekiyoduķ o zaman iki ūc ķamyon barbunya gidiyodu (23) istanbula ĥāle buŗdan er aķřam. řimdi bi tane yimeća bile ekmiyoŗuz yok!

-13-

Yer: İstanbul / Silivri / Sayalar Mahallesi

Kaynak Kişi: Ziya Ersoy

Yaşı: 80

Etnik Kōken: Bulgaristan Gōćmeni

Konu: Adetler, Askerlik Gūnleri, Avcılık

(1) bulgaristandan gelmiřler, balķan harbinde derlerdi. bizim ćocukluumuzda yoldan yola gećemāzdık (2) ćamırdan mamırdan fenaydıķ yani iyi dīldi. kōy hani dać yolu gibi yoldu. řindi tamam řindi iyi, bi toz (3) var yannıS. dūōnler ūc gūn olurdu evelde anadın sōra dećiřti bazı yerde. iki gūnde bi bućuķ gūnde (4) bitirīruz iři yani. dūōn cumartesi gūnū aķřamleyin bite dūōn. (...) atmiřTa geldim, ben ordek oldi (5) inkilab. kōre iyi be cephe bekliyorsun iře ne olćaķ? ūte yanda ćavur bīy yanda tūrk

herkeS (6) sınırımı bekliyırı orda. iş_ayatında te burda durduk kaldık. o zaman_işte yoktu çifçilik yaptık_ep yani (7) anadın mı, hayvancılık yaptık. bğay_ekerdik, besini ekerdik annadın mı? hayvancılık vardı koyun, (8) keçi, inek, manda her neyse her şey bulnurdu. japonyaya gittim, japonyayı da gördüm. iki gün kaldık (9) japonyada. dönüşte mükafat_olarak bizi japonyaya götürdüler. hohō japonya demek dünyada başka bi şey (10) yoktur, ondan_üstün yoktur. pırıl pılların er Tāf ayna gibi. böyle kave yok, oturma binada falan (11) yōk, herKeS_işinde! büfēle var ordan büfeden bi şeh_alırsın. herKeSin_altında Pisiklet var. ilkoğula (12) giden çocuk kendi kalamini defterini kendi yapıcak. o kadar medeni o kadar bi millet çalışkan millet (13) şaştım_o-rayı be. iki üç gün gezdik_o_rlarda. herKeSe Kısmet_olmıya işte gittim yāni. bana (14) ğismet_olur muydu ben kōde oturiyom mesela? (...) bayramlaşmalar kalmadı yannız (15) bayramlar_oluyo tamam. bayram namazı kılinır, kurbansa kurbanı kesēsın annadın mı? işte (16) mezarlıklara gidē geliriS binnar tamam da şimdi artık akrabalık çok_azaldı. arabāla şimdi hiç_akrābalık (17) olmuyo. adam zırttada geçiyo abi. harabası var disen mesā gelēsun hōP dayı deyiP basıp gidiyosun. (18) kimse kimseye biribirinin mısafırı olmadıkTan sora biribirini tanıyamaS ki insan da? ölüm şimdi deışti. (19) ölüm_öldüğü zaman belediye_e bildirirsin burdan götürēlar_oraya belediyede yıkayıp, temizleyip, (20) hocasını verir, harabasını verir, getirirler, yıkatırılar, mezarcısını gönderi annadın mı? o (21) işimiz_iyidir, o rahattır yani o. eskiden kendimiz yapardık, hocaya yıkattırıldık. o işimiS şimdi iyi (22) belediyā ölüne senin sahip çıkıya yani anadın mı? şimdi yasağ_oldu yasağ! ormannar mühürlendi şindē. (23) avcılık aşşā yukarı bitti. çünKü av bölgesi dē yazmış_adam şimdi şeye buraya dokunmıcan diye. (24) öldüremeSsin bi hayvan gidiP_oran. (...) biz bana bak kızıldenizden geçtik kızıldenizden çıplak! (25) şeyde güvertede durayırıS, şar şar te! o kızıldeniz yanay deniz_içi o kadar sıcak memleket. (26) denizden gideriS yanarsın böyle. ondan sonra banyo yapmadan kıtiyen yatamassın. uçak_alır mı beŞ (27) bin kişi be! on_altı devletin askeri var. yirmi beş_ayda geldim ben. bi ay da fazladan yaptık yani, (28) yolculuk vā ya?

-14-

Yer: İstanbul / Silivri / Çayırdere Mahallesi

Kaynak Kişi: İbrahim Yenilmez, Mehmet Yenilmez

Yaşı: 65

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Hayvancılık, Çiftçilik

(1) İ.Y.şu an ben emekliyim. beş on koyun alıp satıyım işte bi şeyler çeviriyam kendi kafama göre. (2) hayvancılık devam edi ama bitti gibi de yani. eskişi gibi dil tabi ben ben de dil sade bizim maallemizde (3) belki kırk elli yetmiş tane ayvan vardı. kōde kalmadı artık. yāni koyun da fazla yok. sır ayvanı ani (4) inek altı yedi kişide varsa büyük ayvan beş altı sürüde koyun var. Tā başka yok! ben de öle on yirmi (5) bulundırıyam, adaklık isteyene öle satıyam. yani meşgale oluyo bana emekliyim, ev dolaylarında (6) orda çayırliklarda dolandırıyam. ekip biçme vallā arkāşım çok seyrek kaldı o da. çok çıkısa on kişi (7) buğday eker yani tā fazla da yok. iki kişi de karpuz ekiya yazın çıkariya biraya. (...) üsein bize çay (8) versene! düün olduunda bizim şindi şeyimiz var düün salonumuz var. ōrda şindi esKiden cuma günü (9) başlardı pazara gadā düün olurdu. şimdi orda yer var orda düün salonu var orda yapıyaS. yemek verise (10) veri adam gidip yemeğ yiyosun, takını takarsın o kadar. bizimki o zamanlar yetmiş yedide (11) yetmiş altıda düün yaptım ben. o zaman o kadar böyle şehrin içinde dil yani. köy düünü işte evde (12) oldu. köy bizim çok kalabık. bu göçmenler falan geldi ya onun için çok kalabık şimdi. bütün böyle bu (13) köyden bizim köy o kaday de göçmen var. kurbanda işte ben geçen sene altı yüzraya aldım kuzuyu bir (14) liaya verdim ama bu sene da cesaretim yok. bu kez bugünlēde almak istiyem bi yirmi kuzu (15) alabilişsem alacam alamaSsam vazgeçcem. bunna bi yere gittik bi arkadaşāşa baktık (16) sekiz üz elliden bi ğuruş bırakmadı. ben alcādım yirmi Tane yirmi de bu alacādı alamadık. şini (17) yine bi yere gitcez bakalım? yav kazancımıS işte beş altı ay uğraşıp beş altı milyar para kazancaz (18) yani. yem var içinde, bilmem nesi var, otu var, bakımı var ani burda oturacāmıza bi milyonu geçik (19) maaş alıya bi milyon da ordan kazansa beşeket vēsin deycem. kışın ep kāvede, vāsa beş on koyun (20) ē nōlcaķ on daķķalık yem yiyela. bende mesela beş on tane, on tane, on beş tane otum var. (21) koyuyom otu yīyo ordan. şimdi te orda bahçede aliyem onnarı yedi buçuķ dönüm bi yer aldım (22) satın, koyverdim içine otlıyılar. bu arada şindi otlıyılar. on tane var, daa bi yirmi Tene alabilsek? yok (23) yok avcılık yok bi kaç kişi tavşan avına giderse gider,

domuz_avına. **M.Y.** aşā yukarı en güzel bizim **(24)** kō desem yeri var yani. şu gördüğün_o tarafları bı yannarı millet sattı çocuk_evermee kalkıyo yok para **(25)** nābıçak? evel_öle deildi evel yāni babalarımız_ōsun onnar bi tene yer satmadan çocuk_everirdi, **(26)** evini yapırdı. şimdi nereye yapacan_onu ya? şimdi neye baksan_evvel şeyle çalışırdık öküz derdik **(27)** bizim büyük_ayvana öküz derdik onnala tarla ekēdik. şimdi öle deil ki? şimdi epsi azır! biçersin ēvel **(28)** tırpanla biçersin_ōrāk deriz, elle ūraşır kadınlar öle. para çıkmazdı o zaman. e şimdi öle şimdi dil trāktöre **(29)** mazot lazım, ekēsın beklēsın biçerdöver geļsin. biçerdövere de bi şey hāydi ona da para! sora bizim **(30)** top̄raklarımızda verim de yok toprakta. şimdi ayçiçēe ekicen mesele kıık dönüm yerden ne on milyarı **(31)** geçiyo işte! mazotudur, bilmem gübresidir, kazdırması, biçirmesi on milyarı geçiya. bana kalır beş_altı **(32)** milyar para bereket versin deriz nāPıcan? geçinme işi öle!

-15-

Yer: İstanbul / Silivri / Çayırdere Mahallesi

Kaynak Kişi: Kamil Sezen

Yaşı: 68

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Hayvancılık, Düğünler, Avcılık

(1) doktor nērde bilicen doktoru? köy kadınnaı vādı, anne vādı burda ep_onlaı yaptıı onlaı şey_eder. **(2)** şimdi o tumbā aġaırsın doktoıa götüırsın bilmem ne? burda dōdum. ep burdadım burda! çifçilik **(3)** yapırdık_ama çocuklara çifçiliġi. şimdi ēvden kāveye kāveden_eve, camiye işte. çok ayvan vardı **(4)** burda. burda şimdi on_üç on dōt kişilik bi ayvan kaldı bitti ayvancılık diyebiliriz yani. çok **(5)** her_anede ayvan vardı burda. hayvancılıkla geçinirdi, ormanlala geçinilirdi. şimdi ormala düz kesim **(6)** vardı çok sebeplenirdik. orta yērde zıtın_ayvan bakmaSsın çünkü şikayet_edēler, pislik vardır işte **(7)** şuduı buduı ondan yani kenarlāda olması icāP_ediya. on_üç on dōt kişide saydıġ ġalıba yav? adi on **(8)** on beş_ōsun şērafette var_otuS tene ġalıba, nejdette vardıı, işte amitte vardır bi iki yüz_elli ayvan **(9)** belki toplanır yāni sayım_olaıak. (...) ben karadeniz_erēlide yaptım. yirmi aydı, yirmi dōt_aya **(10)** gittik dōT_ay dūştı yirmi ay_üzerinden yaptım. baıriyeliydim, yok karadaydım ben

topçuydum (11) ben karada. bayramlar yav ėskiden daa neşeliydi şindi o kadar neşe yok yani. bayramın ilk günü gelip (12) bayramlaşp döniyār adam gidiyār ānadın mı? eskiden bayramlada salıncaķ sallanırdı, bıcışancıkılar (13) böyle yani ağacı şöyle bi kalın ağacı dikēler onun orta yerini burğuyla delēler bi de çatal bun içine o (14) çatalına da odunu verirler iki kişi dönēler böyle işte. o zaman öledi. başka eğlence ne olcek insanlara be (15) öle işte! (...) esgiden vardı ama şindi kalmadı. iki kişi filan domuz avına filan giderler. yabani er (16) biş ayvan insanı gördüğü zaman kaçır, yabani saldırmaz insana. mecbur kaldı mı tabi ayvan saldırır. (17) yaralı olursa saldırır yaşalıysa domuz insana saldırır. dünler ėsKisine bakāřak şimdik esKiden da (18) az şey olurdu yani manzaşalı. şindi elli kişi yüz elli kişi oynıyır, kalabalık! şindi ėrkes karıştı (19) biribirin. şindi bi akşama çevirdiler iyi ama temizlik yani bi akşamda bitip gidiyā. çekmiş ėrif şakıyı (20) durumu ėrif şişede durduu gibi bā! kavğa etmeğe yer ariya adam.

-16-

Yer: İstanbul / Silivri / Yolçatı Mahallesi

Kaynak Kişi: Ahmet Can

Yaşı: 56

Etnik Köken: Romanya Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) soyağcını ben çıkardım altıncı kuşak ıstanbul doumlu silivri yazıyo. bize annatılanlar romāyadan (2) geldi söylendi. ama gerçek dōruysa soyağcı, burda dōmuş zaten babannem bize annatırdı. aynı kardeş (3) çocuklarıS bis. canbek dede dedikleri dedemın babası. asekki astanesinin yapımında çalışmış. iki kadeş (4) geliyo bunnar sözde romāyadan gelüyle aydarpaşada iniyolar, bunnar birbirını kaybediyolar. canbek (5) dedenin orda çalıştını, sōra ben tesadüf bi işim oldu asekki astanesinde öle beklerken şey (6) bekliyorum ropor, bin sekizüz otuzaltı temeli. há sōra dede buraya geliyo, ondan da bi (7) çocuk oluyo kazım dedem, onun da beş tane çocukları oluyo onun babası, benim babam, faruk abinin (8) babası filan. yani esas tam layıkkıyla öğrenemedik. rus arbinde mi geldi, akikāten gelevyalı mıydı? (9) bi de o gelevya muābbeti var bizde. burası osmanlıdan önce üst maalle türklerin alt maalle

bulgarların. (10) o zaman_ eski bu yollar yok burda normal şu an da ki aṛazzi yolu
ēdiṛne ıstanbul yolu dē geçer (11) bizde. edineden kalkan kervan burda kalıyo gece.
bak şu binayı yapıṛken muhtar da şahit esKi bina (12) vardı biz_ orasını yıktık.
temellerini o günkü şartlaṛla çetele gelen mısafirleri imḥa etmişler burda (13)
soymuşlar, kesmişler kafalarını şeyi içine ayvanların kaldığı yerlere gömmüşler. iki
tane kafa üs_ üste (14) bulduk biz burda. bu temel_ olayı da yüz_ ırmi sene. ben bunu
şeye de sordum tuba sordum biṛ kemik (15) kaç senede şey_ eder çürür diye eer su
görmeṣse rūtūbet_ olmasa en_ aṣağı yüz_ ırmi yüz_ elli (16) sene kemik kendini
korumuş. angisi korumuş kafa kemi kuruṛ, baldırlar korumuş kalanlar_ epsi (17)
çürümüş. yani burası trāḳyanın en_ eşgi kölerinden bi yer burası. ya ben bunu ben de
yaşım_ elli altı (18) elli yedi silivri sesinde okurken komposison verdiler erkeS kendi
bölgesiyle ilgili çalışma yapsın. o (19) zamanlar işte kütüPaneden çıkattıṛdık, tapudan
çıkattıṛdım beḡ bu bilgileṛi de ordan şey_ eduz. yani (20) gelevre kasabası olduḡunu
çok_ eski bi yani beş_ altı yüz yıllık. hatta bi ara ben ilber_ ortaylıdan (21) da
ṛandevu almaya şe'tmek_ için bu traḳKaṛa kafayı taktım ben. bu traḳKar ırlandaya
kadan gidiyo. (22) avrupanın belirli yerlerini mesā yuḡoslavyanın bi kısmında trāḳKa
var. geçen_ akşamlar telezyonnarı (23) izledim trāḳKaṛdan kalma bizansTan ve
osmanlıdan imayesindeki belirli kalıntılar_ oṛtaya çıktı (24) söylendi. mesela
macaristanda türk köyü osmanlı döneminde şe' edilmiş, kalmış hala oṛda ve orası da
(25) ben buldum. ben biṛaz_ araştırmacıyımdır. bu muabbetlerin tam detayına
inemedik. mesela (26) arşiflerde osmanlıdan kalma yazar_ okıcaḳ insan buluyosun
devlet_ izin vermiyo ne iş yapūsun, neden (27) şey_ ediyosunuS filan gibileṛeri. yani
tam teşekküllü olarak soyumuzu neṛden geldiḡi (28) tespit_ edemedik. şey_ çıkarttık
mesā soyaḡcını epsi ıstanbul silivri doumlu. inandıṛıcı gelmedi. enişte (29) de altıncı
kuşaḡı bülō ben de altıncı kuşaḡı bülom. yedinci kuşak toṛunlarmız geliyo mesela, olay
bu (30) yani. (...) trāḳyanın bu köyler veyāttē ilçeler, illeri köylerde bilhasseyi yüzde
elli. yani (31) köyün_ içeriṣi rumlar ve türkKer. ermeni bizde yok, yāudiler var.
yāudiler de var bizim bölgede. şu an (32) biṛ tane yok! silivṛin_ esnafının yüzde ellisi
yāudiydi. yani ep sanatka ve zanaatkaṛ bazında ama işte (33) burası da çok_ esKi bi
yerleşim. bakūsun_ arazi içersine kiremit parçalaṛı, tuḡlalar mesā kimi tarlada (34)
mesela şey_ çıktı mezar şeyi Put vardı. (...) yani islam_ arama. bak trāḳKar var? mesā
trāḳKarın başkenti (35) kıklaṛeli. trāḳya da oṛdan geliyo cümle olarak. trāḳKaṛdan

geliyo. yani o zamanlar burası yüzde elli (36) ep bulgarlarla beraber. saile dōru rûmlar mevcut. sōra noldu işte savaşlarlan, mübadelelerlen, taķaslarlan (37) yer deġstirdi. ama gerķek yüzünü tam olarak çözemiyoruz yani. ben de meşakım araştırıyorum. mesā (38) ŗimdi bulgaristana gidiyoşum ben devamlı orda insan hakķarı başkanınnan tanıştık. abi diyo yani yedi (39) kuşak ispatlayın yeriniz burda, yer satılmış olabilir ama bu yeri sizler çıktıını ispatlayın gelin. ŗimdi (40) bulgaristanda insan yok. şu an bulgaristan nüfusu on üç bin göçgen resmi rakamları, bulgaristanda (41) sekiz milon insan var. kimler kalmış bizim gibi yaşlılar kalmış bi de ünivēste örencileri. sizin gibi orta (42) gençler epsi gitmiş almanyaya. ya örf ve adet gene devam ediyō ama eski konu komşu şeyi kalmadı. (43) bu teknoloji yenilendi, telezyonların çıkması, internet. yani bir kandildi bi bayramdı? eskiden sıraya (44) girēsin bayramlaşmak için. ŗimdi açıyon mesajı iyi kandiller ister bak ister bakma o kültür bitti.

-17-

Yer: İstanbul / Silivri / Çeltik Mahallesi

Kaynak Kişi: Behzat Demir

Yaşı: 54

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) şosayla dedii tırpan. biz muacışca şosa deşiS tırpana. tırpanla biçiyolar o zaman, bunnar da arķadan (2) tırpanla biçilenleri baēlûlar böle demet yapıp demetleri yıvıyular. onda sora onlar bis yetmiş sekiS (3) yetmiş dokuz yıllanında da vadı PaToS dediklerimiS bi da PaToSla dövüyolardı. kimde bugün sıra (4) sende, yarın bende, öbür gün onda. hemen getişsin eşek arābasını, at arābasını neyse yığınları (5) PaToS beklıyo aynı yerde PaToS gezmeS! adi bakalım bugün sana sende sıra hādi bakalım. dövēsin (6) bitirebilēsin bitişişsin bitiremessin yarın gene devam eder. bittikten sora sıra bana gelir. öleydi yani (7) önceden. daha sora biçerdövēler böle yavaş yavaş başladı. at arābalıylan çekilen şeyler vardı gine (8) biçerdöver türü. yani sekiz on tāne bıçak, tekellekli volan gibi şeyi var kayıştan, döndükçe tekellek (9) onları biçirdi. öle çıktı onda sora onda sora biçēdöverle falan çıktı ama en büyük zāmeti

bunnar çekti. en (10) büyük zāmeti alamlar ceKti. o zaman ala! o zaman elektirik yok, lambayla fenēle, elektirik yok, içbi (11) şey yok. gazlan gazlı lambalar vardır onnālan. tūb dai yok! soba burda, koca gün çalışTılar demet memet (12) yapar bağlarlar. ādē evde de bir sürü ayvan, emen soba burda dışarda, ātar bīraz şey bi şeyle yapmağa (13) çalışır. tūP de yok! en zāmeti en zāmetli yıllar alamlar çekti. en zāmetli yıllar onla çekti kadeşim. o (14) zaman nēdē? gençler şimdi çalışmak istemeyırı diyırı. şindiki gānçler öle ala!

-18-

Yer: İstanbul / Silivri / Çeltik Mahallesi

Kaynak Kişi: Saniye Keçidereli, Behzat Demir

Yaşı: 78, 54

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Geçmişte Çekilen Sıkıntılar

(1) S.K. burda dōduk. annemden ben yedi yaş kaldım. annem öldü ben yedi yaşında. bābam ben (2) doğmuşum ırak tay tay dūmuşum, ayakta dūmuşum ölmüş. un değirmende çalışıdı çırağ. orda usta yani (3) çırağ. yağliyım derke erāl işte eP o usta ama olacak işte, yenini tutuveriyırı çekmiş çarğ. çok (4) güzel ama çalışiyosān bu bana para verī çalışmassan évde açsın. benim areketim öleydi. (5) gençlimde işte çalıştım. anne yok boba yok mecbur! ābim verdi beni annesiS kaldım bābasıS kaldım. (6) istenmek bilmezdim ben o kıda yani! sōna ābim vermiş işte biraS boba akkı almış işte neyse. gēldile (7) beni almağa benim aberim yok o kıda yani! te yatiya orda uzadı. o iç iş yaPmadı iç! yok bē o asta (8) o ama vade dolmayınca ölüm olmuyo. yani şansım öksüslük çektim bī yandan tamam soğakta (9) atılmadım ama? o esKileri annaTıya kēndi gene bir iş yapmadı bak te! kirāda āltı yedi tāne ev gezdim (10) kirāda beş kūs para vermedi eP ben! aleme işe gittim, kānımı doyudum, üş tane kızan büyüttüm, (11) okula yollıdım, kırana yolladım, kıcaya vēdim. burasını aldım ne elettrikten aberi oldu ne (12) sudan aberi oldu hiç sıfır! tek ben āma şimdi kendim sağatım. doğtora da götūdü heP götūdü kızlağ, (13) teyze dedi işte önünde vay bi bilgisaya mı ne teyze dedi senin dedi damarların dedi yıpramış ātık (14) bitmiş dedi. e naPaçām peki dedim naPaçan bi şey yapamaSsın

dedi. e yöriyemeSsin ki dedi. gene de (15) kadının dediği doğruymuş bak_o doktorun. yöriyemeSsin sen_artık dedi. ānca dedi otūdun (16) yerden böyle yapacağan dedi. **B.D.** şimdi saniye yenge de anne baba rāmetli olduktan sora (17) ābisinin_elinde kalyo o yıllarda. şimdi bi de o yıllardaki ne teknoloji var ne bi şey var işe işe, éve éve, (18) ayvana ayvana. işte em_ābilik em baba yarısıllığı yapmış yāni ābisi. **S.K.** şansıma da koca adam da iyi (19) çıkmadı! ā tamam ne kimseye soḳaḳta kimseye sövdüü va ne bağırdığı yok da āma evden sorumsuS hiç! (20) yapāsan yiyir. bak ama bu insanın namus dedin şey şeref dediğin şey insanda bak em küçüktüm gene (21) var öle şımarıklık ya da ona bakēm ya da kocaya gidēm bırakmadım. köyün yarısı da nā bırāḳmīsın_o (22) adamı sen bütin gün çekeysin_onun ḳahrını? āma bunnara kıyamadım_uşāḳlāma. ölecem yerin_altā (23) gīcem bana davācı ḳalcaḳla diye. kēndim yani yüreem vermedi işte! bana valla bi daa teneke dolusu, ev (24) dolsu altın verse tok ḳada trak ḳada asretim yok! namusluymuş_annem bōbam misela neden dersen? (25) annem_öldü ben bobam_öldünde ben tay tay dumuşum. annem yedi yaşında ḳaldım ben. annem (26) evlense evlenīdi. namuslu şerefli imiş_īsannar. demek ki bende de varmış_o yürek istemedim. üç ḳıS (27) ilmiye, uriye, ben üç ḳıS iki çocuk şükrü, yaşar. e şimdi işin ḳolayı var_ersey. benim yaşıḳ kaç_oldu (28) kocaya gittiydim öteberi ārılarım vardı. ān so götūdüler beni tı bu yanda edīne mi va tekidaḡ mı var (29) doḳtora. ondan so teyze dedi nōldu dedi? dedim_aḡrılarım var. ondan so soyun baḳalım dedi. (30) soyundum şimdi bir_atletim ḳaldı, yattım böyle. soydu bunu da çıkarT dedi çıkar_at bunu da dedi (31) bana! ā dedim bu doḳtor ḳaçıḳ mıdır nedir dedim? bak bilmiyim yani! **B.D.** doḳtoṛ yok! e şimdi bu (32) īsannar da doḳtora gidip soyun dedikten sora bizde de tabi abest gelir. eski īsannar bizim bu şekilde (33) düşüncede. ama şu an da tabi ki er taraf çok saolsunlar doḳtor_oldu. **S.K.** düşün yapar, ḳına gecesi (34) yapārdılar. davullar çalar, yemek yaparlar ḳazannāla öle işte. şimdi hadi salona! şimdi naylon mu oldu (35) isannar ne? ben çalışıyım deyip, evel düḳḳan bilmezdi annelermiS! āmır yapar, pidē, börek yapar (36) onda sora ne varsa azade verdiyse yapar ellēmle yapar bilmezdiler. şimdi olmicāḳ şeyi giT (37) düḳḳandan_al da yapayım der.

Kaynak Kişi: Pembegül Küçüköğlu

Yaşı: 84

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) bulgaristandan gelīke annemle bi yaşında vā yok dediler bana eP. kaç sene oldu buraya geleli tabi? (2) ānca işte o kadar seksen dört falan. eP burdayıst, gēldik burda otuduk yani anamız bībamız_öldü (3) kalmadılar. o vakıt küçüktüm ben tabi bi yaşında vā yokmuşum_öle derler. öle geçiniyidik_ışte. öle (4) ne bileyīm onnar kalmadı iç! kaynanam_öldü diyırım, benimki öldü, onun kardeşi vādı çocuk o da (5) öldü, kışkardaşleri vardı o da öldü hiç kalmadılar. onnāda öle ne bileyīm nası astalık vardı? (6) çocuklarım kamil burda çocuk_olan, bī kızım var köy_çinde, bi tanesi silivride, bi tanesi bu şeyde (7) sarayda. toṛunlā da yanlağında, küçüğünün çocu ıstanbulda okuyyi bi tane zaten. ben ne bilem ben (8) erkeS_evinde. ben kendi kendime zate şekerim var benim ayağıma vurdu yöriyemiyim ben metreyle (9) geziniyim kızan gibi. bazen_öle kovayı alıp bōle bōle Taha güzel gidiyırım. kendi kendime mutfakta (10) oraya döneliyim buraya döneliyrim yemek çorba neyse yerim. ēsKiden gānçke bāhçe yapādık, kıra (11) gidēdik tarlaya yā çalışdık öle. vardı bizim bir kaç_ineğmiS o ölecek_öldunes sattı sōra onnarı. (12) matorumuz vardı onu da sattı. geşdi onnarı īsan unuTīya tabi kaç sene oldu? oṛağ biçerdik elle eski (13) isannar Taha sağlam tıkız şindikiler heP çayla eskiTen bizim annelēmiz bize tarlaya ince, tarana (14) pişirirler, yemek yaparız yeriz gideriS. şindi eP çayla şindikiler. tarna pişiri annem kıra gitcez diye gidem (15) bahçeden sarmısak çıkārım, yeris, tarlaya gideriS te öle işte. elle oṛağ biçēdik öleydi bizim (16) zamānda. yapan yapar, ēsKiden benim_inekler vardı ben de yapādım_ama şindi yapmıyım (17) āzır_alıyım marketlēden. ama kendimiz_ekerdik kışka biS bubam_ekerdı, satardı bile bi kamyon (18) çektirīdi verirdi karpuzları. bayımız bile vardı kulle çeşmesinin yanında orda bizim ne güzeldi bubamın (19) kışka ben tabi. öle yapardık ama sōra sōra işler deışti. yok tırpanna biçerler, yok biçerdöver geldi. öle (20) elle yapardık_eskiden. tarlaya gidene kadar kimisi çamaşırını yıkar kimisi ēkmeğni pişirir öle işte. (21) yok ben ne eker dikerim? yok bizde, kālmadı bi şey. zaten yapamayıS. yapan yapıyır tabi tarlası (22) olan_ekiyiri.

Yer: İstanbul / Silivri / Sancaktepe Mahallesi

Kaynak Kişi: Ömer Ercan

Yaşı: 69

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Muhtarlık İşleri

(1) biS yunanistan gelmeyiS. bin dokuz_üz yirmi üçte mübadele var babalarımız geliyo. bizim çanta (2) köyünde rumlar köyü vardı rumlar köyünün mubadele olarak deış tokuş annaşmalı oluyo yani. hiç bi (3) sıkıntı olmadan bin dokuz_üz yirmi üçte geli babalarımıS burda evleniyo, biSler de burda doğduk (4) büyüdük bu ayatı böyle sürdürürüS. okulla bitirdik, ticaret ayatına başladık. nasip_ oldu doksan (5) dokuzdan beri işte muhtarıS, muhtarlığı sürdürmekteyiS. tabi ki bi görevlerdeyiz halkımıza seve seve (6) bi görevler yapmaktayız. burdaki görev tabi ki bizdeki eski muhtarlıklardaki yetkiler yok. şimdi şöyle (7) oluyo biS bugün beş tane belediye başkanınla nasip_ oldu çalışmağa. mecburen muhtar_ olarak tabi ki (8) büyükşehirde belediyemiz var_ ama merkez belediyemizle tabi ki kaynaşcaS. kaynaşıp tabi ki belediki (9) olan yetkileri muhtarlardaki maalle muhtarıyız biz şimdik, köy muhtarları elimizden olmadı için (10) alkımıza belediyele annaşarak alkımıza izmetlerde bulunmaktayıS. tabi ki bulundumuz görevler (11) farklı diyolar muhtarlara ama eski görev ve yetkiler yok. şimdi biS burda da bunu söylemek (12) istemiyodum_ ama söylicem. çünkü artık muhtarın bi mührü kaldı, bir silâsı verdi devletimizin verdiği (13) bi mühürle silah. onnarı da akıllı kullanamaSsağ o da gider_ elimizden. onnarı da bizi allah şaşırtmasın (14) iyi bi yerlere kullancaz. şu an görevimizi de seve seve yaporuz. tabi ki artık insan alıştığı zaman (15) bırakmak_ istemeS. nasip_ olüsa böyle devam_ edcez. bi dönem daa iki bin_on dokuzdan sora bir (16) sağlımıza güveniyoz tabi ki de. dedim gibi işte bizim ne oluyo soKak lambamız, belediyenin bazı kırık (17) dökük çöpleri geliyo vatandaş bizlere bilgi veriyo bizler de belediyeye aktardımızdan dolayı ulaştırırıS (18) ve yerine de geliyo yani. şu an iki maalleyiz biS. biS on beş filan diyoruz_ ama bizim tam (19) önceden_ otomosyonumuz vardı. onnarı vuşuyoduğ döküman yapılıyodu. şimdi o dökümanı biS (20) yapamıyoruz. kaba bi şeyde şu an on sekis gibi on sekiz

bin nüfus iki maalle. iki maalledeyiz yani (21) biS şimdi. çünkü deniz boyu bize ait sail. yedi kilometre sailimiz var bizim. uyumkent, gümüşyağa (22) sınırını yol ayrımı da sol taraf balaban mallesi sağ taraf sancakTepe maallesini devam ediyö burdan şeye (23) kadar on kilometre ilerde erazilerimiz var öle gidiyo. ha köyümüzün geliri ne dersen sanayi girdi (24) köyümüze, ani bayağ fabrikalarımız var. ar sanayi deil afif sanayi. (...) biS şimdi macır filan diyorlar (25) macırlıkla bizim ben kabul etmiyorum. çünkü yirmi üç olmuş babam yirmi üçte gelmiş burayı. (26) şimdi burda bi anı var. cumuriyetin kurulduğu zaman tabi soyisim kurulma zamanında o günkü devletin (27) görevlisi delim ki zabıtiyesi vardı, jandarması vardı, komutanı vardı merkezden geliyo. rumlardan çütük (28) köy kalmış ama bugünkü zamanda asker üç dört Tane asker atla geliyolar burayı meydandan geliyolar. (29) soyisim taşıyolar insannara soyisim yazıyolar öle insannar soyisim verdikleri zamanlarda. çantayı (30) unutuyolar bunnar yemeg yedikleri yerde gidiyolar. gittikleri yer nereye kadar giderler ya diyorlar (31) çantayı unuttuk bu köyün adı çanta olsun. biS döma büyüme çanta köyü olarak biliyoruS. tabi bizde (32) yukarki köyümüzde bi eylam oldu. eylamda rumlardan kalma rumların efin içinde kuyu vardı su, (33) kuyular taşma yaptı patladı sular. patlayınca bi eylam oldu, kaymalar oldu yani toprak kayması oldu. (34) o günkü işte ihtiyar eyeti o günkü abilerimiS rāmete kaldılar. allah epsini nur içinde yatırsın (35) dicesi bi görevler emek vermişler buralara. onların vesilesinne burayı bu köyü taşımışlar. (36) şu an artık şöyle bi şey sailde doal gazımıS, erşeyimiz var. trafik sıkıntısı çekmiyo çoğu kışın da (37) oturan ālele var. işi istanbuldadır sabā gider akşam gelir trafik şeyinden burda da kalabilirler. (38) köyümüz şu an güzel, sanayileşti, gençlerim işte fabrikada, eskisi gibi fazla tarım kalmadı. yüz (39) kişinin arasında bi çiftçi arkadaşlarımız var. ayvancılığımız azaldı, ayvancılıkta beş on sürü (40) koyunumuz var. büyükbaş ayvan kalmadı yani. önceden yetiştirdimiz biS buranın domatesçilik. (41) eminönü sebze halini aftada yedi sekiS kamyon ne aftada diyim ya günlük desem öle şeyimiz olurdu. (42) aftada yirmi kamyon domatis gidiyodu eminönü sebze haline. istanbulu biz idare edidük. tabi ki (43) sanayileşince bu işler gençlerimiS gidiyosun emēni alamıyo. gübre paallı, mazot paallı, mallar ucuz o (44) şekilde mücadele ediyolar. tarımla biS ayçiçe, tarım, buğday, ayçiçe, kanova deen mahsülümüz var. (45) onları daha çok ağırlık var. tabi ki parçacı arkadaşlarımızıS bamyi ekiyolar, kavun,

(46) karpuz_ekiyolar. mesele ben eşim biz bamya ekiyoruS. soanımıS soan, sarmısāmızı ekiyoruS. şimdi (47) gençlerimiz şu an nōta ārlık verdi. nōtta biraS koruyo kendini. köyümüSde dedim gibi salık_ocağmız (48) var, üş Tene doğtorumuz var ve uzur_evimiz var, okulumuS orta, ilkoğul var. bin_iki yüz_elli örenci (49) var, atmış yedi öğretmenimiz var er çeşitte. cami olarak dört camimiz var ve beşinci camiye temel_atıldı (50) dün. fağaT sıkınTı var mı köyde var tabi. gönül_ister lise olmasını, ister gönül üniverste olmasını. (51) şimdi postanemiz var tabi, büyük alışveriş merkezlerimiz kuruldu mesela. burda bi ortaokul sıkıntımız (52) var. ha bi daa bi sıkıntımız var pardon, bankamatimiz yok. hiç yok! (...) avcılık bende yok. ben (53) deniz_askeriyim. silaı ne olduun bilmezdim, muhtar_oldum öğrendim. dolmabağçededim burda, (54) gemide berberdim meslek_olarak o şekilde yani. seksen yıllarına kadar berberlik yaptım.

-21-

Yer: İstanbul / Silivri / Balaban Mahallesi

Kaynak Kişi: Hasan Pala

Yaşı: 80

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) sekşene giderim. otuS sekiz doumluyum. burda doğdum. buraları eraziydi burası, bu (2) görmüş_olduğun bu eraziydi. esKi köyümüz yukarda bi kayma oldu bi eylan bölgesi oldu. efendim (3) artık kimler tarafından muhtarlık tarafından mı köylü tarafından mı İstanbula mesela orda bildirdiler. iki (4) üç yer göstermişle ğālība enhayet burasını beenmişler köylü olarak. burası erazi diē efendim kaç para (5) geçer bu kadar devlet istimlaķ_eder. vallā yapmadım_işler kalmadı, göyunculuķ, inekçilik sağma, (6) besicilik, çiğçilik. buyday, nout ne istersen_ek yani ayçiçeğe. şimdi verimli yer deyince topṛaķ değişikli (7) olabilir yāni bütün eṛ taraf bir_olmaz yāni haliyle şimdi. şimdi bu evle ufaķ_ev bir_olmaz topṛaķ Ta (8) öle. bu tarla verirse beşüS külo o kum yeṛ verir ikūS külo. küçük de baķtım büyük de baķtım. yav (9) raatlık_istersen büyükbaş raatlına yani büyükbaş. baķarsın mesela beş Tene hayvanın mı var on Tene mi (10) var birisi yeminini, samanını, suyunu verirsın anıma dersin bunnarı öğlende

samanını sen veŕ suyu (11) akşama veririz_artık. ben dersin istanbula giTcem gidersin ama küçükbaşla ayrılamaSsin bi tarafa. sade (12) satışta küçükbaş daa çabuk satılır. büyükbaş on milyondan_aşağa gitmeS. ama ufağ_ayvan kaçça kaçça (13) sıkışıkTır_orde beş kuruş_aşağa da verirsın yāni emen_işin görölür. ama büyük_ayvan çabuk (14) satılmaz. iki kızım bi çocuım var. birī deerēmenköyde biri burda. tabi biS sütler kendimizden, biS_on (15) kardaştık kıla kıla uç kardaş kaldık bak. yāni iç_annamaSsin ne zaman insannar [...] (16) iç_annamaSsin! üç kişi kaldık. şu anda da en büyükleri benim. benim_altım bi kız var bi tēne (17) zeytinburda var. siS kimlere musafir geldiniz? bayramlar daa önceden eski köyde fakirlik vardı iğde (18) verirlerdi ĩde. koymuş bi tabağ_içine işte gidersin ellerini öpersin ufağkan verirlerdi. efendim yanna bi (19) kaç tane badem madem koyar önnarı verirlerdi. biS koyunnarımıS şalabalıK vardı. annem babam mesá (20) eŕ nēse koyuları keserdik, para yapmazdı çünkü. asardık çengele tuzlamaya, sinek de konmaz (21) tuzlayınca. pastırma deŕlerdi ona. gelillerdi o ğarībannaŕ deyim şindi çingenner, misayil annem ismi (22) atıçe atıçe abla deŕde deŕman_ōsun bir parça ne olur āstamız var! boş çevirmezdik. deerēmenköyden (23) gelirdi bobamın mesela [...] ēmen bana derdi çabuk git söyle annene börek yapsın yağda. emen amuru (24) şe' ettiŕir yağ_içine bi kızattırır, üstüne de bi kalıp piynir götürürdüm_o adama. mesele āsan deyim (25) şindi başkanımıS, tarlası var çifti yok. ēmen üç beş kişi giderdik_onun buydayını ekeriS. (26) akşamleyin geldinin çorbadan tatlısına, baklavasına kadar otururdu o giden insannar yeŕdi yāni, böledi (27) yāni. şindi ikimiz de bu aportmayız sen şindi yanındasın_ama ırsız musun afedersin_uğursuz musun (28) nesin bilemem? sorsam seni alağadar_eder mi deycen bana!

-22-

Yer: İstanbul / Silivri / Alipaşa Mahallesi

Kaynak Kişi: Nedim Gürsel

Yaşı: 73

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) er yönden  ariyoS. altı yaşında ayvan  otlatmağa gittim. keşke o günler gelse de gene gitsem (2) ayvan  otlatmağa merada. e  ta af taş yığını oldu, köy yabancılarla doldu. m raba deyecek  adam yok. (3) e tabi canım bi mez  olur muyuS? yapıyoduk kendimize göre ufa  tefek  i  ilik yapıyoduk. zati onla (4) geçiyor, ayvancılıkla geçiyor. ayvan  o zaman bu köyde vardı ne bileyim  ama bi kere elli altmış tane (5) koyun sürüsü vardı. epsi bitti gitti. o zaman köy  i i ayvan  aynıyordu. i  bi şey k lmadı. (6)  ocukluumuS   çok  alıştı  b !  alışmak nası ama uzurumuS vardı. bizim her şeyimiz dışardaydı o (7) zaman her şeyimiS. koy  oraya bi çuval  altın kimse yan bakmaS. şindi ırsızlık, uursuzluk, şerefsizlik, (8) keranecilik yani çok  uzurumuS  a tı çok fena! sel m ver meğa adam bulamıyoS yok! Önceleri de aynı (9) buyday  arpa, yulaf, ay i eğe bostancılık vardı o zaman çok. şindi o olaylarda bitti. ben yirmi sene (10) ıstanbulda hale  arpus çektim.  amyoncuydum ben. ne iş vardı bak  o zaman? altmış yedi se vis (11) burdan bizim meradan  avun  arpuz götürmüşüm. elli servis, elli bes servis senenin durumuna göre. (12) yav iş  aynıyordu be! şindi erkeS şindi ta lalar satılıyo, satıldı zaten. sonumuz ne olur bilemeyiS (13)  ardeşim? biS adi biz gittik yani bizim  ocukla ımıS çok z met  eker. onnara aciyum ben. yoksa (14) bizden  a tık ne köy  olur ne  asaba. ya çok konuşacak la ırTı var da konuşamıyoS. yani o (15) zamannarı arıyoS biS. (...) iki bin on dörtte  acca gittim. k S  ardeşim dul çalmıştı onu da aldım (16) bizim  anıma gittik. iki bin  altıda yazıldık se is senede çıktı. bizden bi sene sıra yine orda bi (17) olay  oldu. o büyük vinçler düştü. şindi güzel  ardeşim burda soruyolar abi yav işte? oraya gidiçen (18) oranın  avasını yaşıyacan. ben nası neyi tarif  edeyim sana? tahmin  edemeSsin ki? benim s licem (19) yeri sana s lesem tahmin  edemeSsin gidiçen g ri en. onnarın  avasını Tenefüs  et eksins. biS    (20) sene burda tazeliyoS  ep şeyleri müftülükte silivride. dediler nedim  abi seni ikinci sınıf hacılağa (21) yazalım.   n k  biner ero fazlaydı kişi başına. dedim yazın be! dediler  ona pek talep  olmuyo çabuk (22)  ıkar. yazın dedim.  ıkmadı be! sekizinci sene çıktı. yirmi dörT gün gittik. Çok sıkı hacılık yaptık. yirmi (23) dörT gün gece uy u yok! bütün vazifeler gece, gündüz ne uyyabilirsen. burda şindi hiç belli değil. şu (24) deniz boyları da bizim buraya  ayıtlıydı sıra silivriye bıraktılar  onu. seçim zamanı  aynıyordu burası. (25) o zaman sailde bi afedersin bi kümes yapı ak muhtar gelip  imzalıyordu  le yapabiliyordu.   n k  (26) bizim köye bağlıydı buralar  ep. (...) o zaman fener rum köyü, çanta rum

köyü, değermenköy rum köyü (27) o zaman burada da işte bulgarlar gelmiş. bizim burda bi assan ağa varmış o zaman fenerin üzüm (28) bağları ep onnar yapmışlar. attı rum evleri daa var fenerde. sora çetelik zamanında bu mesela (29) mimarsınan, silivri mimarsınana bağlı, çatalca mimarsınana bağlı. onun ismi mimarsınanın kalıkkıratya.

-23-

Yer: İstanbul / Silivri / Alipaşa Mahallesi

Kaynak Kişi: Mustafa Çılgın

Yaşı: 78

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) mesela bundan elli atmış sene evelsi köyümüzde yabancı afedersin yoktu. yani bundan kırk seneye (2) kadar otuz beş seneye kadar. o zaman ayvancılıkla uğraşıyoruS. kimimizde ufağ ayvan koyun veyat (3) büyükbaş inek diyoruS. karasabannan ekiyoruS işte. dövüyoduğ şeyle aırmana getişiyoduğ. rahmetli (4) babam biçiyodu anam bağılıyodu. çok zorluklarlan bizi büyüttüler ama daa uzurluyoduğ o zamannar. (5) neden dıceksin? eş şeyi tarladan yeyip içiyoduğ, alıyoduğ. mercimeğe ekiyoduğ, fasulyeyi. sade biz (6) dıl, ePimiz köylüler! yani ne bileyim daa uzurluydu belki para yoksa da tabi ayvanlarımıS falan vař. (7) geçiniyoduğ, süt satıyoduğ işte bi şeyler yani daa raattı. o zamanlar bazıları afedersin böyle ayvan, inek (8) veyauT da öküz koşuyo. biz öküz görmedik, rahmetli babamın beygirleri vardı. eş sene üç dört tene (9) böyle diři vardı kısrak diyoz. iki üç tene de elimizde oluyodu. mesela beygirler taylıyodu, üreTiyodu. (10) on iki ayda doum yapar beygir aynı manda gibi. tırpannan biçiyolardı, koşayan. bizim bırda tırpan (11) mesela dışardakiler diyo işte kosa falan. daa bi raat vardı, daa uzurumuz vardı yani. şindi tamam bizi (12) raatsıS edecek kimse yok ama paallılık çok sora motor işine döndü. ellili yıllarda buraya (13) motor aldıla patırónlar. ben en son yetmiş altıda aldım. bizim askerlik bışaz gecikti. iki sene sora (14) gittik bizden evvel gittiler. atmış üçte askerdim ben. yirmi sekiz tümendim. gece bi alerim vurdu, (15) yüzbaşıyla çok samimiydik kıarergah bölüünde. yüzbaşım dedim

nereye gidiyoS? suS dedi kimseye (16) sōleme dī kıprısa çıkařmaya. inōnū rahmetli başbaķandı. inōnū demiş ūeye ķadan gittik sōndūřene ķadan (17) gittik. burda ķadır ķurduķ falan. inōnū demiş rahmetli nur_içinde yatsın_eski adamlar, ben (18) demiş_askerimi kırdıřmam. arġ görmüş_adam ķünkü. biz yani ķismet_olmadı gitmeķe. sōra benim (19) kıız_orġda okudu ķaldı. iūte o zaman gittim gezdim. ama bizim_askeř nası çıkařmış_o tařın_altından (20) bēy! yūz metre belgi aūada? gezdim_oralarını ep! tanķ duřuyodu oraya beūparmak daķlarında. (21) demişler bi daa_çıkařı mısın? o an_için cenabı allah tařafından bi gūç veriliyo. adam çıķmış indir (22) demişle indiremem demiş. faķat bizim tūrk_askerlerini ġobra yılanları yemiş. iūte bōle annattım gibi. (23) o zamannar ķavun ķarġuz_ekiyoduķ epimiz. ūindi ekemiyoS zararı oluyo.

-24-

Yer: İstanbul / Silivri / Büyük Sinekli Mahallesi

Kaynak Kiūi: Necip Gūlmez

Yaūı: 65

Etnik Kōken: Bulgaristan Gōçmeni

Konu: Serbest Konuūma

(1) sūt para yapmaS. bir liradan giderse nāsıl olcaķ_o iūin_içinden çıkařmaSsın, mecbur ķaliyā adam. (2) görüyoS televizonda dōküyo gūmleri yolun_ūzerine dōküyo, çıldıřı adam. para yapmayı, yaPmayınca (3) ne olcaķ saķliya adam_ayvanlarını. yok_çifçilik iÇ yok! tarlalar ķalmadı. ep sattılar yabancılar_aldı (4) ep! yok be ya ġiTmāyi kimse öle! esKiden giderdi de, eski adamlar vardı onnar giderdi. domuz_avına, (5) tavūan_avına ōle. ōlmaz mı be dolu! vurmaķ yasak ki gebe ayvanlar ūindi. yav vuruyolar da e para (6) yapmayı niye vurcan_ayvanı be ya? esKiden vurdu da ātiyılar te oraya dere içine ayvanı. ne gūnaa (7) ġiřçen_ayvanı ya? bırak o da yaūasın! ayçiçey_ektiysen onun da aķķı o yiçek_o da geceleyin. dūın (8) salonu yok ya orda ūey var bizim park var_orda dūın yapıyılar. geçen_aķūam orda yaptılar. pazar yeri (9) var_orda yaptılar. ben dūın yapmadım. evlenmedim ben_iÇ. benim burda būyümem, (10) dedelerim_oradan gelme vařnadan. dūnya arġbinde mi o zamannar gelmiş dedelerim burayı. vařnada (11) otuřmuşlar. ben ġiTmedim_iÇ

gidenler var_ama. çay_ıçer misiniz çay söyleyim? birol_efendi üŞ (12) tane çay! valla ben âmet memet işlerinde ben de ep çalışmakla. ben düşün bilem göremedim ben_ep (13) âmet memet_ışindeyim. koyunnarınla, inek güTmeğle öle. kardeş yok bende. kız var_eP onnar da (14) kocaya gittiler. görüşüyo_ara sıra geliyirler_istanbuldan.

-25-

Yer: İstanbul / Silivri / Küçük Sinekli Mahallesi

Kaynak Kişi: Naif Onan

Yaşı: 83

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) gidersin bobasından_istersin tamam mı? zincirini, kúpesini takarsın. nişanını yapaşsın ondan sora bi (2) gününü korsun düğünün günü kâsımda mı olcağ_aralıkta mı olcağ? ne zaman cebini doldurursan âdın (3) mı? ondan sora düşününü yapaşsın biter giTeş! emekli olduktan sora ayvancılık yaptık, inekçilik yaptım. (4) beş_altı tane inek vardı, tavuklaş vardı. ondan sora e kızlaş gitti okudu biraz. birı emşire oldu, çocun (5) biri gitti okudu, birı okumadı. o da biri ârabası var_ışte. kızın biri emşire izmirde birı istanbulda (6) emşire deil_o. çocuğumun birin de meslek lisesini okudu, silivride batik_örmede kontrol şefiydi o. o (7) batik_örme zırvalayınca şindi çatalcaya büyük market_açtı. benim anımım dört senedir beyin felci. (8) şindi hiç_onu ben bi mārum_etmedim o da beni mārum_etmedi âdın mı? şindi iyi, iyiye iyiydi de (9) kötüye kötü mü olcağ? yatırıp kaltırıyom, yemeğe ben yapıyom, yapıcanı yapıyom. şindicik e asta diye (10) başka karı mı aradıyım? ona benim meSebim, onu benim kitabım yazmaS! ama sende, bunda başka? (11) boğ yimek mideye bağıldığ derler. aramım yoktuş benim, kadın_öptüyse elimi öptü yabancı kadın, (12) başka kadın_eli diğmemiştir benim_elime. böyle bele vururum kendime bıçağa. böyle atmasyon (13) konuşmam_ıç bi zaman. çocuk doğdu mu büyüTiceksin, astaysa asta olduysa doğTora götüriceksin. (14) asta olmaSsa sağlıklı büyücektir. esKiden çocuklar daa sağlıklı büyüdü. neden büyüdü? erkeSde inek (15) vardı, manda yağsı yāut_inek yağsı. benim_ıçin bi düşün manda yağsıyla büyüdüğüm âdın mı? (16) şindicik ne inek

yağsı ƙaldı köylerde ne bi şey ƙaldı? inek de ƙalmadı! ben de on tane inek vardı otobanda (17) silivride. yem_ucuzudu, süt de ucuzdu ama para kıymetliydi. şindicik bak burda vardı iki yüs tane inek (18) vardı bu köyde, köylerde. köyler bitti, köyler ƙalmadı. süt yüz_elli ƙuruşa, bi çuval yem_elli keğat. e (19) çık_altından? köyün bi şeyi ƙalmadı ƙardeşim. şimdi bizim köyde babama vermişler yüz_elli dönüm (20) tarla, āTmıŞ yeTmıŞ dönümünü sattı. şeye alama verdik iki ƙardeş. (...) bize çaldırdı mı biS (21) azmedemeyiS tamam mı? kimse kimsenin beşiini sallamamış doğru mu? şimdi ben_aşāki köyden benim (22) yaşımdakileri on bes sene oldu öleli. benden bi yaş küçükler bilem_on beŞ yirmi sene oldu, çürüdüler. (23) valla bana bak, seksen_üç yaşıdayım Taa olur_olmaza paça vermem_annayabildin mi ne (24) demek_istedimi? siS sana yağ çocuğsunuS ƙusura bakmayın yani? ben manda yağsınla. benim (25) tavuƙlařımı köpekler yiye, ĩsandan fazla köpek var burda. otuS tane tavuğmu yidi köpekler iki de (26) ƙazımı. çocuğuma dedim silivride tırcı çocuğa dedim bana tavuğ bul. gittiler yirmi tane tavuğ_aldılar (27) şimdi yımırta satmağa bakıyom. evdeyim, asta bakıyom, namazımı ƙılıyom başka ne yapıçan? (28) çocuklarım dünya bi Tanedir. çocuklar_ayķıřı geçmezler. ben de babamın_önünden ayķıřı geçmedim. (29) aram nedir TaTmadım ben! ā adam dövdüm çok ama aram yimedim, aram çocuklarıma da yedişmedim.

-26-

Yer: İstanbul / Silivri / Danamandıra Mahallesi

Kaynak Kişi: Hasan Meriç

Yaşı: 87

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) anne bāba öldü. bulğaryadan, şazyak. ben birda olmuşum, bābam ordan gelmiş çocuğƙan. sora (2) bābamı āhretlik_almıŞ burda birisi. onu da o bakmış_onu, ēevermiş biz de ondan soraya evlenince (3) bābam biS sekiz ƙardaştıƙ. ƙalabalık beŞ tane kız üç tane çocuğ. yav nası geçecek fakirlik be yav (4) çalışmakla heP geçirdim. çok çalışmakla, ormanda, çiççilik yaptık öle geçti. muhtarlık doğus sene (5) muhtarlık yaptım. çalışma yapardım, iyi baƙtım yāni. köyde yannıS köyü hep ƙalkınsın_istedim

ama (6) vatandaş böyle annameyre. içki içerdiler, kumar oynardılar. ben karşıydım içkiye kızardılar bana. ben (7) muhtar arkadaşlarla gidiP içki içmeğe oturuyduk anadın mı ben yemek yirdim onnar içki (8) içerdiler. öle geçirdim ama memnunum âllaḥ razı olsun. köye bi cami yaptım, bi köy binası yaptım, bi (9) kantar yaptım. bu hizmetleri yaptım yani elimden geldiği kadar. orman davaları vardı benim birda. (10) fasilyecilik vardı birda. çok barbınyacılık yaptık. öle fasilye yetiştirdi ki yani Tadı damānda kalırdı. (11) öle fasilye vardı. beyaS fasilye alırsın koyarsın ateşe on beş yirmi dakḡada bi bakarsın fasilye deḡstirmiş (12) kendisini, lezzeti başḡaydı. başka ne dēyem bunnarı yaptık işte, ormancılık yaptık biS, keçi de (13) güTtüm, koyun da güTtüm. bende şimdi manda da vardı inek de vardı sekiz on tana inēm vardı. fakat (14) yaşıım mı geḡti, bacaklarım ağḡamaḡa başladı, güneş dokunmaḡa başladı. ē otlatmaḡa giderdim (15) hayvanları bacaklar başladı kalkmamaḡa. en sonunda sattım, karıya dedim ki satacam. ikinci karı (16) benim karı ilk karım öldü, beş tane çocuk kaldı. ikinci karıyı evlendim bayburttan. üç tane (17) çocuk everdim, üç tane kız everdim, kaḡının bi kızı vardı onu da everdim. şimdi anımın bacakları (18) kalkmıyor. bacaklar onun da gezemēḡi. çocuun birisi silivri belediyede çalışıyı. burdaḡının ēvi var. (19) (...) bi çif beygirim vardı beş altı ton böḡday çıkariydım, samanımı çıkariydım şimdi motor var motorla (20) ne tarla sürebilirim ne bi şey! çocuklar zāten bakeyera satıyam da beş on kuruş parayı görüyseler (21) alsınlar benden. emekliḡmiz yok, yaşlılık maaşına girdik onu da zor zar bir iki maaş aldık işte o kadar (22) ḡanıımna ikimiz. (...) gece baḡırıydı soḡaḡlarda çıkarım dışarı anadın mı kovalādım valla iç (23) çekinmezdim. kaḡaḡol kumandannarı onnara sōlerdim annadın mı arada basardılar biraları (24) kumar oynuyannarı alıP götürüydiler. düün yapmaḡa kalktım e iki üç gün düün olurdu bizim. e çalgı (25) çalēre, geceler uzursuS, davullar çalar bilmem ne yaPar. yaptım bi karar aldım millete dedim ki (26) gelin dedim bu külfiyetten sizi kırtarayım beni dinneyin. kaymaḡama dedim bi gün dedim izin verceksin (27) düüne iki gün vēmiceksin. onu da yaptırdım.

-27-

Yer: İstanbul / Silivri / Danamandıra Mahallesi

Kaynak Kişi: Hayriye Kaya

Yaşı: 80

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) çok_asta oldum bu yakında ama iyleştim şindi. ne bilem ben öle bi kırğınlık geldi üstüme benim. (2) yimedim, içmedim ama iyiyim şindi. ben burda douP büyüme. dedelerimiS gelmiş, annelerimiz (3) bulgariyadan. bulgariya məcırı. bozğunluқтаке kaçmışlar bu taraflara işte. bizler bilmēriS tabi gelmişler (4) bu taraflara kalmışlar burda bi daa. amca yok_ölüm, sizlere ömür. çok_oldu, bayağ_oldu. ne (5) söyleyem şindi bu astalıklar varya çok_ilerledi kanser_astalı. benim eşim ondan_öldü. oğuş kaç (6) sene oldu bayağ_oldu galiba be? on_on beş sene oldu, galdım bi sürü çoluğla çocukla. dört tene eркеk, (7) üş tane kıS. kızın biri öldü ölüm. evli barıklı, iki tene küçücük bıraktı bana kızan böyle çocuk. çocuun da (8) annesi öldü, sonunda bi de çocuum_öldü olum. şindi iki sene olmadı bi sene oldu taminim. (9) gencecik_ölüm, öleydi ölüm. şindi ben kaldım, ben yaşayırım şindi. acaba iyi miyim be olum? (10) biz_eskiden eski toprak kendi yaptımızı kēndimiz yirdik. şindi baksana her şeyler, illetsiz bi şey (11) yok! eskiden biS fasüle pişirīdik, taranamızı kēndimiz yapādık, kışın tarana pişirīdik, turşularımızı (12) kēndimiz kuruyduk. verem size turşu? e şindi gene yapıyarıS ohō! taranayı baştan yoğrıyarıS böyle, (13) karayarız_onu. bi kaç gün durayır teknede andan sōra onu çıkarıyarıS, kuruduyarıS böyle ovēriz bi daa (14) ovma tarana. hamır_istiyeen hamır koyar torbasına āsıyırī. kışın yiyeriS. kēndimiz yapādık her şeyimizi (15) eskiden biS. şindi er şey satın! eralde be çocuum tabi. fasüleyi ekiyarıS, kazıyarıS austOSTa bi daa (16) onu çıkāıp döğeriS, kuşuduyarıS, koyarız bi kenara öle kışın bi daa yiyeriS. er şeyimiz suanımızı, (17) fasilemizi, pateteSimizi her şeyimizi kēndimiz yapādık biz_esKiden. şindi gençler_ölüm epsi (18) fabrikālāda yapan yok şindi. e bizler de bak geşti gayri bizden de baksana yerlēmden kalkamayrım be (19) ölüm ben! kimse yok yanımda dört tane gelinim var_ama bi tenesi yok yanımda. yardıma gelirler_ama (20) ēr zaman tabi onların da evleri var. ben şindi yannızım ama bekarlarım var benim de be ölüm. (21) toşunlar geliyırī. şindi kendimize kadar ekiP dikiyarıS. eskiden çok ekilirdi, satılık yapādık. şindi yimeğē (22) kadaş böyle. bak ne yannardan gelmişiniz? siz bizim dūınlerimizi bi görseniz, çok güzel_olıya (23) dūınlēmiS. davullar, zurnalar, gelinlēde tağılar, paralar! dūınüm_olmaz mı be olum? bir_evin bi (24) çocuuna geldim iki kat davulla dūın yapıtıla bana! esKiden dūınler ne kadar_olurdu be oğuz

ben (25) unuTıyarım bi şeyi be olum? yanık yapādık, fırınlara atādık, daıdırdık komşulara. ekmek (26) dilēdik onnari bōle veriydik birisine Komşulara daıdırdılar. veriydim bu kadar ekmek yanık (27) derdik ona biS o da sana biraz un veriydi çantana, torbana. şimdi operlerle var bağareyeler düüne, (28) düünlere, mevlitlere epsine. esKi şeyler kalmadı olum şimdi. e görüşēriS komşularla. var komşularım var (29) allah razı ōsun. ben yaşlıyım ama hiç bitmeyır konu komşum geliyle ep dolaşmağa benim. (30) bayramlarda belKi yirmi beş otuS kişi oliyer burda? düünlēde, bayramlāda toplaşıyırıS bi araya. (31) geliyiler ölüm, dolaşıyeler, beni dolaşmağa da geliyiler ōle işte ölüm.

-28-

Yer: İstanbul / Silivri / Beyciler Mahallesi

Kaynak Kişi: Mümin Kıvrık

Yaşı: 73

Etnik Köken: Romanya Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) burda dodum, eP burdaydım. rāmetli oldular. romanyadan bin dokuz üz otuS yedi mācır olarak. (2) işte bu köyün kuruluşunda yāni biS burayı geldik ama bu köy kurulmuştu o zaman. bin dokuz üz (3) yirmi sekizde kurulma. on yıllık bi köy o zaman, bobalarımız geldi zaman. onnarın çalışmasıyla (4) büyüttüler bizi. ben de çiftçilik yaptım şimdiye Kadar. artık emekli olduk, çoluk çocuk saibi olduk. (5) çocuklarımızıS fabrikaya gidiyo. hayvancılıımıS vardı şimdi kalmadı gibi bi şey. köyümüzde (6) sekiz on kişide kaldı. burda hayvancılık çok ilerde yani silivri köylerinden sayılı bi köydü. fakat ne (7) bilem paallılık dolayısıyla erkeS ayvanımı sattı, sütlerimiz para etmedi, yemler paallılaştı. yāni altından (8) çıkamadık işin. şimdi yeni yetişen nesil de heb fabrikaya gitti gençlerimiS. hayvanna ūraşmadılar yani. (9) biz de satmak zorunda kaldık. şu anda erkeS işine gidiyo gençler. şimdi zamanna çiftlikmiş bufası (10) beyçeğiz çiftliği olarak geçiyomuş sōra beyciler şekline dönüşmüş yani. ben burdurda yaptım, (11) topçuydum. orda mābereye çevrildi. orda santrāl vazifesi yaptım. valla günlük yaşantımız iyi şu anda (12) bizim içim bi şey yok.

kāvede oturuyoz, évde birkaç tane koyun, kuzu bakıyoz_öle eğlenti, tavuk (13) bakıyoz.

-29-

Yer: İstanbul / Silivri / Beyciler Mahallesi

Kaynak Kişi: Hatice Köse

Yaşı: 80

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) ben kulağlarım da biraz ağır_ışidiyi. atıce köse, adımı biliyim kafam_onnara çalışıy. çok çalıştım (2) ben tā genşliimden beri ayvancılık, çifçilik işimiz gücümüz ondan sōna kocam_erken öldü. ben ondan (3) sōna kaldım çocukla. bi daa biz gelinle çocukla beraber gene yēnden ayvancılık_işine. ayvandı, (4) koyundu_ o güne bu güne kadar ben çocuklara baktım. gelinlen çocuk çalıştılar. tarla ektik bilmem ne (5) ektik_işimiz gücümüz bacaklarım durdu benim çalışa çalışa çalışmaktan durdular, yörimeyle, (6) gitmiyle. çok çalıştım_ama erkeSi şey yaptılar kocasından çifçi emeklisi yaptılar benim kocam (7) erken_ölmüş beni tutmadı, beni yapmadılar. iç kimsecik bana bi şey yapmadılar çocuk bana bakiyi (8) gelin de bakiyi allaa şükür. bakiyeler_epsi allaa şükür. ama bilmiyim daa kötü olursam bilemem? şimdi (9) sopalāmla gezebiliyirim. şimdi ayvancılık yok, şimdi matorlar çalıştırıyler ayvancılık_öldü zaten (10) yok. çocuklar zaten alem_işine başladı işte geçiniyiS. ama gene kōyde çok_iyiS, televizonda (11) haberlere bakiyim çok karışık. ölen, kalan, ırsız er şeyi var biz burda gene allaha şükür çok şaatıS. (12) kafam çalışıy benim, benim kitaplar burda dolu çocuk getiriyi bana gazete, kitap_okuyyım (13) ben_onnarı, epsini biliyim. aberleşi de dinnerim er_akşam. bu da benim kardeşim. ablam, kardeşim (14) vardı onnar_ileri öldüler biS_ikimiS kaldık. o da benden_asta. ona da kızı bakiyi. bir_oğlum var bi (15) de kızım var_ama onu da alamanyaya düştü būda bulamadık çocuk_eralde seneden seneye (16) görüşiyim o kadar. bi çocuum var çocuum çok bakiyi allaa şükür, bu gelin de bakiyi. iki sopayla bazı (17) arada geziniyrim ondan sōna tuvaletime gitmee uğraşıyrim er_işimi çok şükür_allaa. ne kadar (18) yaşaycağmızı allā bili. annem bābam bulgaristandan

geldile buṛıya biz buṛda dōduk. iç_ayırılmadık, biz (19) dört kızdık. buṛda kaynam, kaynatam onnarla kırk sene ep_onnara izmet_ettim benim_izmetim de (20) çoktu. ėltim, görümcem, kaynam çok alabalıktık, ep_onnara izmet_ettim. şindi gelinler (21) izmet_etmiyir istemiyler. biz_o zamannar yapardık er_iři, er yeri ben orkardık biz büyükleri büyük (22) bilirdik. e şimdıcık gelinler_ayrı istiye herkeS_ayrı. (...) biz unumuzu ep kendimiz yaparıS. şimdi (23) bile bizim ıfılıımız_aS çok var ya? uncuya veriyırıS biraz_ekin, o bize kışın_istediimiS zaman (24) alıyız_unumuzu. olaç_atarız yağda pişiriS. cuma akşamı oldu mu ben bi oca tepsi olaç pişiriydim. (25) bōle andil geeleri şeyleri bütin omřulara soata uşalara. şindi genşler aldırın_onu diyleŕ. (26) bayram olacı yaparız bī fırın. ōru otu oyarıS, řey oyarız_üstüne. şindi bıraın bayram olacı (27) aldırın_onu! ben de aldıtmıyım. amuru kendimiz yapādık, şindi satın_ekmek alıyız. şindi er řey (28) olay gene de ille ektik diyeler, adamı biğenmiylē bıraıyiler. aşılar biraS serbes şindi aylık_alıyılı, (29) iře gidiyleŕ. şimdi tarlaları satalım da gezelim yiyelim diyele. biz_ep uğraşıdık uğraşıdık donnaŕı (30) yamādık, tarla alalım bi řey_edinelim ep_öyleydi. şindikiler_ōle dil. şindi antayı omuSuna (31) vuracak, denize gidecek, gezmēge gidecek_eğŕ götümeSse adam abaatlı! ařılāda da çok abaat vaŕ. (32) aşıları halı görīrer_ama kimi tabi anesine göre ama kimi de adınnar ileden ıkmışlar. ben_ōle (33) görüyim. te bu benim toṛunum, bunu şindi evlendīdik_ama o silivride şindi onun evi ayrı. ordan_ev (34) istediler āldık ōrda alışıyı. onnar şindi gezmee geldiler. ben mabbetim bitmez ister_avşama ada (35) alın_annatırım ben. ama řey_iře bēnim iç bi yerden_emekli yapmadılar. ērkeS_emekli parası (36) alıyı ben_alımıyım baalāmdan da yōrūmiyem, baılıyem_allaa şükür. ocuum altın_āyeri benim (37) çok iyi. bu da benim torunum ali adı. benim kaynatam kayınpederim_ādı ali köse. ondan sō bu olmadan (38) bunnar aT_aşayıyı. ben dedim ne aT_aşayıyisiniz bizim bu aneye dedim osalileŕ diyeler, lağabımıS (39) köseali. oyun_ona āli dedim kösealilerin řeyi amasın dedim. onnar da dinnemiş beni ali (40) koyuverdiler ali aldı adı şindi. (...) şindi yeni ocamız vaŕ, camide ramazan_ayında adınlara ders (41) veriyi, okudıyri, akşamları teravī yapıyri bir_ay camide. ya okuyannāımıS çoktu. biS şindi adınlar (42) cuma duvāsı yapıyrız. bu cuma bizde olcak. yīrmi kiři, otuS kırk kiři geliylē, biz de bi şeyler_azırlarız. (43) okulla ıg bir yasin a kiři olursa. er_anede cumadan cumaya iç bıramayıS. (...)

oķumak merāyı (44) ep_içimde. bī takvim_oķumadan bırakmam. te kitaplarım, gazetelerim oķumayı çok seviyim. (45) kimisine kafam çalışıyı, allaa şükür_ani aklım başımda şindilik.

-30-

Yer: İstanbul / Silivri / Seymen Mahallesi

Kaynak Kişi: Tahsin Tekin

Yaşı: 93

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) bi çıtırık köyü varımış. ama onnar bozulmuş şindi. o çıtırık köyünden gelmeymiş bōbam ādın mı? (2) orda oturmuşlar ordan buraya gelmişler. burda da biz dünyaya gelmiştik. o köyler bozulmuş tabi (3) zamanna. burda zamanna yunannarla otuşmuşlar. bi aşb geçirdi ya anadın mı? bin doķuz_üS yirmi ikiye (4) mi geliya acaba? biS beygir koştuk ādın mı, öküz koştuk yapmadımız_iş kalmadı yani. her_işleri (5) yaptık allaa şükür bugünü tutturduk. evliyim, ayatta allaa şükür. aramız_iyi, bazı kavğa (6) ediyaz_ama? bazı annaşmamazlık_oliya. şindi emekli işte maaşı alıp yiyaz. artık köyden dışarı (7) çıkmak bize zor geliye, ayaklar yürümeyi, kulaklar işitmeyi. bana bak ihtilal_oldu. çandarma geldi (8) annaTıyoz_içerde. ihtilal_oldu biliyaz bilmeyiz_ihtilali. o zaman radyolar da yoktu. bir şeylik var (9) köyde ama iç bi şey annayamayoS.

-31-

Yer: İstanbul / Silivri / Kavaklı Mahallesi

Kaynak Kişi: Meliha Filiz

Yaşı: 69

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) biS bulğaristan göçmeni. benim bābam burda dünyāya gelme, ben burda dünyāya gelme, çocuklaım (2) toṛunların burda dünyāya gelme. bizim ailemiS dedemin dedesi mūmūn, onun babasının adı raim, (3) raimin babası gene mūmūn olīrı. dede adı koyālamış önceden benim dedemin adı da mūmūn. (4) buraya kada bilērim zaten mūmūn dedeleri. mūmin dedem gelīr, babam burda dünyāya gelīrı, ben burda (5) dünyāya gelīrim, benim çocuklarım dünyāy gelīr, toṛunlarım dünyāy gelir. yedi kuşak biz burdayıS (6) annatabildim mi? ama gelenlerle yedi kuşak olīrıS. yani ilk kurucuları bizim dedelerimiz burasını. (...) (7) çocuklarıma da iddā ettim hepsicini okuTucam dedim. o çocuklar kolay okumadı, bu tüplein iksini (8) birden atı atıveriydim arabaya ama şimdi yok. böyle alıp atērim ben onnarı ama ben (9) yürümez oldu, bacaklar yürümez oldu. benim bi tarafım efendilik bi tarafım çifçi. bulğaristanda (10) benim annemin babası istanbul üniverstesinde okumuş yedi dilden. annem beş (11) yaşındıyken ölmüş biz gömedik. orda onnar çok varlıklhymış. halil efendinin yedi tane deırmeni (12) varmış. orda pirecede kilise yeri vermişle bizimkiler. verikene de açıklamış dedem. demişler bunun (13) parısını verelim. elli dönüm arsisı vāmış böyle. elli dönümün arsisının içinde ergeleleri var, küçükbaş (14) hayvanları var er şeyi var. dişilere ergele denīrı. ergelelerin sayısını bilmezler. annem öle annatīdı. (15) yedi tane de dērmenneri varmış, tarla toprak ona keza çok zenginmişler. derdi teyzelerim filan biS (16) iristiyanlardan zengindik derdi. orasını o kilise yerini bağışlamış dedem onnara. ama buralara (17) geldikçen sora parı kuvvetinne gelmiş onnar zaten ikinci dünya savaşında hiç yerleri yok. onnar biS (18) bīraya attık kendimizi yeter demişler. şimdi şömine deīlē, böyle bacılarımıS vardı, fırınnarımıS vardı (19) annelerimiS kendileri yapādı. bir tavuğu keser sade erkiklere kuvetli yapsınlar, cızmana yapar, kolaç (20) yapar bi şeyler yaparlar. onnar ölen vakti yimeğni geldikleri zaman tıka basa doyursunnar. yani er (21) şiyi, mandalar var mandaların yoğurtları kendimize olūdu biSim. amıcam yetişdi, (22) amıcamın arkadaşları babaannem böyle buzdolablaı yok ayazlasın die avşamdan açtı zaman o (23) bakıcıkları dışarı asar. bakar bir iki tanesi eksik, asanın arkadaşları almıştır der varsın yisin onnar! (24) evel bakçallarda çaçkallarda iç bi şiy yoktu. ne yapsınnar der almışlar yimişler elalı oş olsun derdi (25) rāmetli! (...) şimdi kabağ pişirirler tarladan getidikleri zaman. o yeni çıkıverdikçen sora hemen (26) çekideklerini alılar, ikiye böler onu babannem çekideklerini

aldıkçan sora içine pekmeSle (27) fırının içine sürüveri onnarı kabuklaırinna. kaşığ alısın böle kaşıklasın yiyisin. şindi sabāleyin böle (28) koparıverdikçen sora sanki içi böle kırālanmış gibi domatiSin. (...) düünneri evelkine benzimīr tabi şindi (29) salonlāda olīrı. evel üç gün üç gece düün olur. ilg günü tıraş damat tıraşa tutulur, zengin insannar at (30) koşturu. şindi ne at koşturan var ne damat tıraşı kalktı yani o. şindi kına gecelerini yapaylar da eski (31) kına gecelerine benzimīrı. benim düünüm olmadı ki! ben kaştım kayıvaldem beni istemedi. ben (32) biraS inatım. eşime dedim benim adım senle çıktı canım da senle çıkçek dedim ben urdum (33) yumruğu! kimsecik beni ūratamadı ōda. insan biraz dişlicini olcāk, biraS eli sopalıydım küçüкке de (34) büyüdüm hala ōle. tarlalarımıS var ama ekiP biçmīrıS yavrum. amıcalarım ekīrı, amıcamın çocukları (35) ekīrı. biS tarla topṛağ kendimiS hiç satmadık. elimizdekini māfaSa edelim dedik ama dierim ye (36) biS ben altıncı beşinci kuşakım, çocuklarım altıncı, torunlarım yedinci kuşak olīrı. bize gelinceye (37) kadar as kaldı topṛağ. epsimizin on sekizer dönüm yeri var. ama onnarı da māfaSa edelim elimizde (38) dieris satmīrıS yani bâbadan, dededen kaldı diye māfaSa etmeye ūraşırıS ōle.

-32-

Yer: İstanbul / Silivri / Ortaköy Mahallesi

Kaynak Kişi: Sıtkı Ergun

Yaşı: 78

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) çiftçilikle uraşıyorum, köylüyüS. şindi şeker ğardaşım biz burda dōduk, burda büyüdük. nenelerin (2) dedelerin Kucaklanda büyüdük. dıŞ devletlere gidemedik gitmedik, kafamıS çalışmamış er neyse. (3) reçberlikle uraşıyoruS buyday, ayçiçek ōle işte. düünlerimiS, eski ādetler kalktı gibi bi şey. esKiden (4) böle köy toplanırdı şen şereme ama o Tat kalmadı. ayvançılık mayvançılık kalmadı. eskiden bi nenemiz (5) vardı, hep o nenemiz doğutturdu. şimdi vay bu dōru astaneye. düünlerimiS, parası olan şimdi (6) şeremetli ama olmayan da böle büzölüp kalıyor, kalıyoruS. yardımcı olsa olsa kardaşının gücü kuveti (7) varsa abisine, kardaşına yardımı olur yāni yoksa

nè yaPiçak? bizim düünümüS kırk gün kırk gece oldu. (8) yav anım benim uzunköprülü, bıraya mısafırleğe geldi. benim anım annemin bēğendiği, annem bizim (9) biğendimizi almadı. ama o zaman büyüklere bi saygı vardı. biz iki kardaş on beş sene birer odada (10) büyüdük, erkeSin banyosu ayrıydı yannıS. şindikiler dayren var mı diyor, araban var mı, tahsili ne? (11) yani er şeymiz bitti kardaşım. İsanımıS saygı yok büyüne hiÇ! (...) nası hatırlamaycam? (12) gözümün önünde hala! ben eğitim yerinde, şöför kursunda bilmem nerde bi toKad yemedim. ama (13) geleceğme kırk beş günüm vardı bölük kumandanı bi dayak attı suratım böle oldu. burda günlük (14) yaşıntım, ben bugün tarlaya gidecektim bi işim vardı tehir ettik. ayçiçek yerlerini ekiceğmiz yerleri (15) hazırlıyoruS. ben yedi yaşından beri çiççilikle ūraşırım da hala devam. emekleç ayrılamadım, (16) doksan dokuzda ayrıldım ama daa ayrılamadım. ayçiçeğni ekime yakın biçersin, buydayı (17) ekim ayında ekersin. çiççilik mifçilik bitti emşerim satın almaya bi tarlalarımız var işte de onla (18) geçiniyoS.

-33-

Yer: İstanbul / Silivri / Kadıköy Mahallesi

Kaynak Kişi: Niyazi Barış

Yaşı: 81

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) burda vardı beŞ bin ayvan şimdi bir tene yok. gençler gene çoktan bıraktı, hepsi şeirlere kaçıyo. (2) gübreyi nasıl karşılaycan, ilaçları nasıl karşılaycan? hepSi zam alıyor sana yok, her şeye zam sana (3) yok! nası olçak bu iş? nası olu bu kardaşım? bir traktör yüz elli milyonu şimdi kaç para bülü müsün? (4) iki yüz elli milyar! biz doğdumuz zamannar çok fakirdi memleket şimdi deışti. çalıştı millet çok çalıştı. (5) o kadar binalar hep çalışmağlan oldu. şimdi kimse keremit koyamıyor. on tene tavā kümes (6) yapamaSsin yasağ. bak be kaveçi çay getir bura be! er yerde nası olsa burası da aynı deışen bi şey yok. (7) şimdi eskiden köylerde olurdu düün şimdi salonlara giderler. eskiden köy içinde zurnalarla, davullarla. (8) bizim düün de aynıydı çalgılarla, davulla, Kırletlen üç gün üç gece düün yaparlardı. şimdi iki saatta

(9) biter_epsi. bütün köy yemeK yerdı şındı ne yemeK var ne bi şey? sade o bulgaristandan gelen (10) muacırlarda vardı biraS, bitti onnarın da. ortaköy, selimpaşa sırf bağcı ep gitti, bitti. ben_askerli (11) japonyada yaptım, korede yaptım. ne annaTaçam burayı uymaS ki annatayım. annatsam_inanmaSsın (12) ne annaTayım? japonya bugün bak burda nasıldı japonya atmışta böledi. her_evde bi takşi, her_evde (13) bi motosikleT vardı. asfatlar şıkır şıkırdı. güney kore fakirdi ama şındı o da bizi de geçti. barış gücü (14) olarak gittik biS savaŞ bitmişti. kırK bin_asker gitti oraya be! beŞ bin biz gittik bi KafiLeDe. otuz bir (15) günde gittik otuz bir günde geldik. orda üç gün kaldık. gemiye bu yanı gelirken döndü orayı (16) malzeme aldı gemi ordan. üç gün_ep malzeme doldurdu yemek içmek_için. keçi, koyun ne varsa (17) yeycek, bir_ay yetecek askerde. epsi içinde yatağı, suyu hepsi içinde. sineması, yemeğe epsi içinde. (18) bir_ay iç bi yere inmek çıkmaK yoK. yok_ameriKa ne arar türkiye öle gemi ne arar be? yedi kaT be (19) aynı ev gibi yedi kat yav! bi katı sinema, bi katı yemekane, bi katı yata Kane, bi katı dersane.

-34-

Yer: İstanbul / Silivri / Gazitepe Mahallesi

Kaynak Kişi: Enver Denizli

Yaşı: 76

Etnik Köken: Makedonya Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) burda dödüm. bizim çocukluğumuz hep çalışmakla. e tabi çiftçi, ya koyuna gidiceksin ya sığıra (2) gidiceksin ya at peşine gidiceksin, öküs peşine gidiceksin başka öle sırt_üstü yatmak yok! mesa (3) ilkoğula gidiyoduk, biS_okuldan çıktın mı sopa eline al bakayım taşlaya! çamur dersen o biçim? (4) ilkoğulu zorlan_okuduk. tabi hıracıya çiflii. bak çeşmeler_orde tãrii_çeşme giT gör yazısını bin (5) dokuz_üz sekis yazıyor sekizde yapılmış yani. bi sürü çocuk var bi manga. esKi dostluklar şimdi (6) yok. evlad babayı tanımaS, baba da ana babayı tanımaS öle bi devire geldik. İstanbul yuttu bizi her (7) şeyimizi. örf, adet madet hiç bi şey bırakmadı, kökünden kazıdı. akřabãlık kalktı, miras girdi işine iç bi (8) şı kalmadı. düünümüS yav_esgiden düün de kısa yapılyodu, sünnet Te kısa yapılyodu. sünnet bütün (9) köyün çocukları

toblanırdı, bi sünnetçi gelirdi, eşekte paldım ben seni áldım tırak kesiyor_at köpeklere (10) öle diyor. benim_iki tene kızım var ikiSi de üniversteyi bitirdi. bi tanesi biyoloji fakültesini bitirdi (11) birisi ziraat fakültesini. çalışıyorlar_ama devleTin yannış politikalaıdır bana sorarsan. ben paııçı (12) deilim! biyoloji okudu bankacı oldu iş mi bu? aynı meslekte çalışa o zaman verimli olsun doru mu? e ne (13) yaPsin_adam aç mı dursun? yok, şimdi şehirlen birası hic deışmiyor. esKideñ olsaydı dōru. elektrig (14) yok, yol yok, iç bi şi yoktu esKiden. e şimdi burda da yol var, burda da elektrİK var, burda da televizyon (15) var. (...) biz bulgar sınırındaydık. zaten atmış dörtTe yannız_uçaklarla bombaladılar. dōrd_ay (16) mevzilerde yattık bulgar sınırında. biS dōrT_ay potinleri çıkarmadık_ayağımızdan. çiftçilik yapıyoduk (17) o zamannar çiftçilik. buğday, yulaf_arpa. ayçiçe pek_ekmiyoduk o zamannarda. çünkü o zamannar (18) verem_otu yapıyodu çiçek_ekmiyoduk, öldürüyodu. bostan, suğan öle. beygirle ben çok saban (19) sürdüm, koyun da güttüm, inek de baqtım, demircilik de yaptım, şöförlük de yaptım. kanola şu yakın (20) zamanda başladı ekilmeğe, kanola ekilmiyodu. yay çıkarıyorlar. ejnebilerden tohumu satıyorlar bize (21) onun_üçün. kanola ardalın devamı. bak atmış dört şimdi iki bin_on sekiz, sanki (22) bugün_askerdeymişim gibi, yüz beş milimetre çapında, yirmi dört buçuk çap_uzunlunda, namlısı (23) beşik_üzerinde, sabit geri tepmeli, değişik barut_ağkıkı, ğayri müstakil neşat çatal kundaıklı, em bir_a (24) iki model ameriķan sahra obüsü. istersen_atırlama. e sopa vardı onun_üçün atırılıyor. şimdi (25) ilk_alarım vuruldu, girdik_araziye toplanma bölgesine ondan sora sabāleyin saat dokuz (26) sıralarında tekrar kışlaya geldik. ama akşamı gene alarım vuruldu. tekrar araziye çıktık alarım vurdu. (27) saat gece on_iki koldordudan otuz_üçüncü tümen [...] mevzilerine intikal dedi telsizlerle. şimdi oraya (28) gittik iyi güzel_ama yirmi ton mermi yükledik_arabalara. epsini serdik yerlere.

-35-

Yer: İstanbul / Silivri / Gazitepe Mahallesi

Kaynak Kişi: Alaattin Sert

Yaşı: 62

Etnik Köken: Makedonya Göçmeni⁸

Konu: Serbest Konuşma

(1) burda dodum. dedemler gelmişti. nerden geldi? selaniğin_öteki Tarafından. biS yirmi üç mübādele (2) mācırlarıyıS. gemiyle mersine mersinden maraşa gittiler, maraşa bahtılar beğenmediler (3) hat_akrabaların çoğu orda malesef bi kısmı, bi kısmı manisada vaṛ. e dağıldık yani. arnavutça biliyoz (4) yani konuşuyoS, dedelerden_örendik yani. e pomak dili de burda örendik_arkadaşlar masela. ā benim (5) çocuklar bilmes! benim çocuk üniversteyi bitirmiş bilmes. valla nasıl geçsin? buralar_ep çamurdu, (6) ayvanla, koyunla o zaman. şimdi mera kalmadı epsi bitti yani. mera da kalmadı, erazi de kalmadı da (7) dorusu çoğu satıldı. ekonomi şartlardan bitti erazi. çiftçilik yapıyoruS. buyday, arpa, bostan fakat bostan (8) para yapmaz. büyük marketler bizi öldürdü. yani biS bostandan para kazanamıyoS, suandan para (9) kazanmuS. ben_esKiden istanbula giderdim, kamyon da vardı giderdim istanbulda maalleleri (10) dolaşım. şimdi belediye bırakmıyo istanbulda satmaya. git_ale gusumunu al çık! e kendi malımız (11) bu ādın mı? o da bitti şu an da bi kaç kişide var yani. ani bizde vardı afedersin_aşu tutmazdı. yani (12) esKiden boğalar çekiliyodu ama şu an da veteriner doru düzgün veteriner yok! benim_ayvanımı zaten (13) bi tane vardı iki tane vardı ep kısır kısır kalınca avcılardan getirdim veteriner ineği de öldürdü buzağı (14) da öldürdü açıkçası. iç tadı tuzu kalmadı, yem paallı! ha bi ineğe bi çuval bi afta gitmez belki de? yani (15) tam_akşını verecek_olursan. a zordan yapıyolar. yani kendi malından_arpasını çıkarıyolar veyat (16) Ta mısırını çıkarıyolar. razmon da pallı kaç para razmon bilmiyorum. yani ayvancılık şu an da bitmiş (17) yani bizim burda. meramız yok yani da dorusu. şu an da meramızı otobanktan topṛak kattılar şu an da (18) mera yok yani. ayvan_otlayacak mera yok yani. bi kümeS yapamayıS tarlada böyle bi kümes veyat Ta bi (19) şey bi betonarma atamayıS. bi barağa ani

⁸ Çalışmada, Gazitepe mahallesinde görüşülen Alaattin Sert adlı kaynak kişi, kendisinin ve babasının Gazitepe mahallesinde doğduğunu, dedelerinin Arnavut olduklarını belirtmiştir. Ancak, bölge hakkında birçok konuda bilgi veren *Her Yönüyle Silivri* adlı kitabın yazarı Cemal Kozanoğlu eserinde, Gazitepe’de ikamet edenler için şunları söylemiştir; “Bura halkı kendilerini Arnavut zannederlerse de saf bir lisanları yoktur, son zamanlarda kalan ihtiyaçların konuştukları lisan Türkçe, Arnavutça, Pomakça ve Rumca karışımıdır. Bunların Arnavut değil Makedon olmaları olasıdır” (Kozanoğlu, 1994: 147). Bu nedenle Alaattin Sert adlı kaynak kişi, Arnavutluk göçmeni olarak değil Makedonya göçmeni olarak çalışmaya dahil edilmiştir.

sığınacak bi barağa yağmurda yapamıyorus barağa. e tahtadan (20) yapsan vuraçak bi kibrit adam yakaçak onu? há öle ya? e güvenemesin ki! bu yönden çok maduruS.

-36-

Yer: İstanbul / Silivri / Kurfalı Mahallesi

Kaynak Kişi: İsmail Er

Yaşı: 70

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) biz birda işte çiftçilik yaptık yani. ya birda işte herKeS gitti biS kaldık işte! biS şimdi emekliyiS. biz (2) birda ayçiçele buyday eküS bi de ayvancılık vardı yani. otuS sene önce pancar ekildi. yaş otuSke (3) mesela. otuS sene önceye kadar ekildi. otuS seneden beri eP işte dağıldı gitti köy yani. yani şimdi (4) birda mesela ön seneden beri ne ayvancılık kaldı ne çiftçilik epsi? daa iyilerimiS ep mesele epsi (5) mesele ayvancılıkla geçinir. bende beş tane çocuk vardı ve epsini ben ayvanlarla okuttum. yav (6) sekiz on tane inek vardı anni misin işte biraz tarla marla vardı onlarla okuttuk. biz emekli olduk birda (7) işte. ya şimdi biraz zorlanma yapmadık biliyu musun? geç çıkarsız da yedik dedik alla bin bereket versin (8) tam mı? yarına bi şey bırakmadık. yemek erkes esKiden kendi yaPardı mesela. e düşünler tabi düşünlerde (9) yemek. ne yersin sen? koyun keser adam, pilav yaparsın, fasilye, nouttur, koyundur mesele tavuktur, (10) ettir, şaraptır, rakıdır mesele. ama şimdi o adetler de yok yani olsa şimdi düşün oldu mu şeye silivriye (11) salona. köyde yok şimdi yapmıyoS, epsi oraya. e tabi şimdi gençler şimdi mesela diyelim çocuk (12) okumuş orda yapar mı aldığı kız da senin gibi orda okumuştur ben der köyde düşün istemem. aliyle (13) gidiçen şehirde yaptırcağsın yani. kanola ekseri büyük çiftlik saiPleri ekiyo adamlar şimdi. onnar daa iri, (14) kanolaya seksen kuruş destek veriyö devlet. adını dıştırdiler yani eskiden rabuSKa derdik şimdi kanola. (15) bende yüz elli dönüm toprak vardı, on Tane inek vardı, çocukları okuduğ şey ettik otuS senedir (16) kırk senedir geçindik yani babamla beraber tam mı? babam da geçen sene öldü doksan dört yaşında. (17) biz orTaokula gittik ama bıraktık. atmışta orTaokula gittiydim ben. bende dörtT Tene kız var hepsini (18) okuttum. bi de oğlan var beşinci onu da okuttum. benim

damadın biri elazılı bişi kıstamonuğu, ikisi (19) bİrdan, gelin de ankaşalı. bismile gittim. bismilde  retmenlik yaptı kıız ilk da yeni doğsan doğuzda. esKi (20) bayramlar be yok be kardeşim! esKiden da iyidi, esKiden sayđı, sevgi vardı. şindi sayđı, sevgi yok (21) mesela. bu dayım_olur bu da dayım_olur mesa? bizim mesa ep akraba. bizler gitti mi torunlar ne onun (22) torunu benim torunu tanır, ne bunun torunu benim torunu tanır, tanımaS! şartlar_ le yaptı. malatyada (23) havaçıydım ben. yişmi d rT_ay yaptım. ben malatyada yişmi ay kıaldım. yani erkeS pazaş günü çıkarız (24) yani alla şazı  sun bi sepet toparlar k yası al askeriye derlerdi yani. e o zamanlar_ leydi biliyi musun? (25) biz de yok avcılık, vaş da y ni biz de o merak yok. vardı ya avcılık de orda da kıalmadı mesele. (26) ormanlar kıalmadı, hiç bi şey Kalmeydi dim ya ne orman ne ayvan bi şey yok. g rm ş nd r şey çektiler (27) bütün tel_ rg  orman boylarına tel_ rg  çektiler. e nere sal an on kıoyunu varsa, yirmi ine n varsa (28) salamuysun. şey_oldu y ni sanayileştiK y ni bil  müsün? toPşa lar da satıldı. e şindi d m ya mesela (29) evel mesele     ocuk varsa ikisi gidersek beri ikisi bİşda kıal du. kimisi kıoyun ba ar kimisi ayvan ba ar, (30) babam mabam beraber bir şeyler g t r y duk.

-37-

Yer: İstanbul / Silivri / Bekirli Mahallesi

Kaynak Kişi: Mehmet Uğurlu

Yaşı: 84

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) burda doğdu  ama yav_ nutmağa başladı _artık. ama neresini annaTiyem şindi size? daa onnar (2) ufa    gelmişler. valla benim bildiğim buraya gelmişler ğ liba? seksen dört sene ben oliy m, (3) onnar_artık kıac sene oldunu bilmem? yav çifçilik yaptık_ p burada, hayvancılık, çifçilik. g nd nd , (4) boğday falan ep_ektik. misir_olsun misir_ekeriz. onun_ in şimdi yaşlanınca hiç bir_ış (5) yaptığımız yok.  ok_ graştı  çok, otuS tane inek vardı bende. ge inemediler burda sattılar kimsi (6) İstanbula gitti kimsi silivriye gitti çocuklar. ben bıraktım ayvan g tmeyi onnar sattılar. onnar g tmezler (7) zaten ya?  met gel_otur gel. ba  arkadaş bekirliden ne

olmuş ne giTmiş bi şeyler soriya? ben (8) diyem_unuttum, unutmağa başladım diyem. şeye geldi mi orda mındın saat_ikide? bi başkan (9) geleceğedi? çay_ıçsene biz de aklımıza gelmiya bak? eskiden çok_ıyi olurdu çengili mengili. benim (10) de köçekli oldu elli beşte. şimdi yapmolar davul, gırnata tutuyâlar. turgay bize de üş çay yap be! (11) çay_ıçmeSsen mabbet_olmaS! vallâ bizim çocuklar silivride, bi tanesi burda kōde öbürsü silivride (12) şöferlik yapıyalar falan. vallâ iyi diyelim_ama iyi dil ēr gün_asta! ben de ōle yaşlılık durumu anasının (13) gözü böle. gençken tabi iyiydik, gençken birbirimizi sever sayardık. şimdi yaşlanınca birbirimizi (14) tanımaz_olduk. he bu işte evlenmiya kötü olaçak diye kereTa! bakšana dingil gibi adam! askerlikte ben (15) çok raat_ettim. ankarada zırhlı birlikler tang_okulundâydım. benim raat_ettiimi (16) subay_etmemiştir. askerlim sivillikten daa iyi gitti benim. çok yaşadık be yav! tam_o genelkurmayın (17) ordaydık biz. merasim_alayıydı giyimimizi üçer kat elbiSe var bizde. ne bilim sivillikte yaşamadımı (18) askerde yaşadım. çok_ıyi yaşadım yani. ya askerliğe deyecek yok! burdan on kişi vardık bizim tertiP (19) ben_evlendim, bir_aylık evliydim bi beni aldılar_askere öbürlerini almadılar. yav trenle ankaraya (20) gittiK. biS postaya başka yere gittik insan vağonunla ya! ayvan vağonunla askerler çok götürürlerdi (21) eskiden. bak bunnarın bâbası dört sene askerlik yaptı. o zamannar alman harbi vardı bülönuz mu? yav (22) bi kaç kişi var_avcı. benim bâbam da avcıydı. silai iç elime almam, askerde aldım silâyı. bir gün iki (23) tane tilki vurmuştu bâbam. derisi beş lira yapıya çok para! o zaman kürk yapardılar tilki derisinden. (24) atatürkü? onun_öldüğü günü biliyem. geldik bâbam kâveden anneme annaTıyır yav_atatürk ölmüş (25) diyırlar_artık gâvurlardan çekecâğmız var diyi. üzüliye millet bütün. ama gâvurlar (26) inanmazmış_öldüğüne. yalan yapar, mâsus yapar, atatürkten korkarmışlar çok. otuS sekizde ben de o (27) zaman dört yaşındamışım otuz dört doumlu. atatürkün öldüğü günü bâbam_annaTırdı anneme.

-38-

Yer: İstanbul / Silivri / Akören Mahallesi

Kaynak Kişi: Mehmet Özkök

Yaşı: 70

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) babam istanbul fatih doumlu. buraya geliyo, ablası bekirli köyüne evleniyo, onu ziyaret ederken (2) annemlen tanışūlar burda, annem bu köyde. geliyu buraya eniştesine düven aylamağa, harman (3) yaparlardı evelden böyle. düven harmanda buğdayı ezen bi ağaçtan düven vardı. altında taşları vardır (4) böyle, ayvanlar çeker dönerken böyle ezer. ona yardıma gelirken biraya, eniştesine annemle tanışiyo, burda (5) evleniyo, burda da annemlere iç güveysi kalıyo. babam çiftçilik, ben de çiftçilik. hala yapıyum, şu (6) an da tarlada çalışmayı bıraktım, emekliyim. işimi yaptırıyum, traktörüm var ama şu an da içerde (7) duruyo, başka bi arkadaşaya yaptırıyum. burası ekseri buğday, ayçiçe eker. diğer ürünlerde olur ama (8) çoğunlukta ayçiçe. bu sene çok arkadaşlar kanola ekti tarlalarda görmüşünüzdür sarı. mısır, nout, bakla (9) bunları ek olur hepsi olur toprağımızda ama çounlukta buğday, ayçiçe. buğday ekim ayında, ayçiçe (10) şimdi ekilmeğe başlar. bu ayın içinde veya mayısın içinde. ayvancılık var seyreldi. bende vardı (11) ayvancılık da hem çiftçilin yanında ayvancılık da yapuydum. iki bin on dörtün ekim ayının on (12) birinde bıraktım ayvancılı. bi arife günüydü. artık biş ilkel evelki gelişmeyle hayvancılığı yapuyduk. (13) şimdi bazı arkadaşlar modirine dönüştü, suyu önünde filan. fakat ben kendi gücümle taşıyduum önüne (14) suyunu filan. iki ayvanın arasına bili yem koyuydum, öle suluydum. ondan ona değiştiriyodum böyle. (15) bıraktım, yaş itibariylen de ben geç evlendim. yabancıyla evliyim, rus bayannan evliyim. yarım (16) yangalak biliyo hala da biliyo. hiç on senedir keşke öğrenseydim. geçenlerde rusyaya gittim hiç ot gibi (17) dolaşuysun, bakaşuysun. bilmek çok güzel bi şey. o türkçe öğrendi, gayet iyi annaşıyuz. ama ben onların (18) dilini bi çoğunu soruyum ona televizonda. televizonda kanalları bi yere toplatırdım ben, rus (19) televizonları var. onların dinnerken ona düyüm ya ne düyü bu? şöyle düyü. ne demek? şu demek. o (20) kalıyu bi zaman aklımda ama sora boş veriyüm ben, unutulmuş tekrar etmeyince. (21) çocumuz olmadı, yetiştiremedik. dedim bi tane genç alayım hanım razı gelmiyü. baştan annaşırke (22) diyüdü türkler dört tane evlenir. keşke diyeydim dört tane alıyuz ses çıkarmazdı o zaman. şimdi (23) söylüyüm diyüm bi tane genç alayım, diyü ben var nâpıcan diyü. askerliği hatayda acemi okulu, usta (24) birlim de gaziantepe. televizonda dinnemişinizdir savaş olurken ordaydım ben. bin dokuz üz atmış (25)

doğuzda ordaydım ben, savaşın oldu yere. burdan trennen gittik. için abiğim be! başka bi (26) Şiy için? şimdi emekli te bu kâvede takılıyuS. takılmamamız lazım, bisiklet aldım duruyo evde. acaba (27) diyüm evelki gibi kullanabilcem mi? ben çocukke kullanıydım onu ben yirmi yaşıdayke filan. diyüm (28) bi düşerim buralarda gülerler bana. ben annamam viteslileri ne şekil geçiyo? işte onun o viteS (29) geçirme yeri elde mi? sâya sola oynattıkça? ama bacaklar yürücek mi? ilk zaman o pisikleti daa o (30) zaman da gençtik şurda bi bayır vardı onu çıkamıydım. fakat geze geze bacaklar alışmış. şurda deve (31) bağattıran vardı bizim, ah bir gün denedim bayırı çıktım. em burdan gittim. o zaman yirmi yaşıdaydım (32) ben.

-39-

Yer: İstanbul / Silivri / Akören Mahallesi

Kaynak Kişi: Bulcan Akbaşak

Yaşı: 56

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) şindi güzel kardeşim yüzyıllar evelsi dedem silivride. işte o zamannar bi ermeniyle mi yahudiyle (2) mi mal dağı Tuylarmış, toptan işi yapıylarmış, mal verüylarmış. ordan burdan tanışma vasıtasıyla bi (3) ağa kızını almış dedem. ama iş güviysi mi derler nası olmuşsa gelmiş akkı diye bi adam. her geleni (4) besliyo, fakirlik! akkattan da herkeSin bi dilim ekmek geçmiştir boğazından. uzatmıyım (5) bábamın annesi ağa kızı, dedem de silivriden gelmemiş. hem silivride evimiz var hem burda. (6) ayvancılık, koyunculuk, çifçilik derken onnar ölüyo bábamlar kalıyo. bábam hala sağ, seksen altı (7) yaşında koyun bekliyo benden. allah razı olsun. şu an da durum bundan ibaret gene ayvancılıkla (8) geçinüS, çifçilik yapıyuS. büyükbaş da var küçükbaş da var. büyükbaşları azaltmağa savaşıyuS. bunda (9) kırk elli tane vardı bi tane kalmadı. bizde yavaş yavaş on tane beş tane kaldı. muakkak em zor em (10) eskiden burdan salıp bi kilometre ile götürüydük büyük ayvanlarımızı. şindi daa çıkarken arabalar (11) vızır vızır çarpüylar, ayvan şasıriyu, trafik younlaşıyo. ne bileyim salmıyuS, içerde bakıyuS. (12) koyunnarım bi kilometre ilerde çifliim var, bábamın yeri. orda bi yüz tane koyun bakıyuS. durum (13) bundan ibaret hasbelkader

geçiniyüz ha! ilkökulu burda okudum, ortaya gitmedim. askêrlîği acemi (14) birliim lüleburgaz usta birliim edirne. torpil filan yok yani. iç annamadan gittik annamadan geldik. (15) vallâ âbi görüysun işte daa gübre atcaz. bugün çatalcaya gittim arabamla, on beş gün oldu (16) sipariş vereli. gelcem gelcem, gelcek gelecek bizi oyalüylar. e biz de bozucaz, qaralıcaz, aysan çekicez, (17) tırmık çekicez ölme eşeğim ölme! evliyim, bi kızım bi çocuım var. kızım evlendi silivriye. şu an da (18) devlet astanesinde çalışıyu, kocası da orda çalışıyu. damadım orda muaberede şeye bakıyu telefonnara, (19) kızım da döner sêrmayede eralde? çocuım var silivri beledisinde çalışıyu o da askêrlini yaptı. şimdi kaba (20) tabirle konuşursam artık erkeklik merkeklik kalmadı. karıyı aradın zaman bulamuysun. bugüne (21) kadar çocuklara aman şöle aman bôle derken şimdi de torunnar oldu, işimiS çok kötü âbi! allah (22) yardımcımız olsun. her gün bunun hanımı da gidiyu torun bakmağa benimki de gidiyu. yav esKiden (23) bâbamin zamanında güreşler oluymuş öleymiş. e şimdi tabi gene yapan yapuyu. davul, zurna getirüyü (24) yahut Ta ne bileyim yani o günün şartlarına bugünkü daa değışti. esKiden köy düünleri oluydu şimdi (25) sâlonlarda mâlonlarda. şimdi adam aluyu karısını gidiyo on günlük yirmi günlük balayına, al sana (26) düün mürüvet epsi tak takabildini. ama tabi erkeSin bütçesi ayrı. çok evelli yıllardan bu da daa iyi bilir (27) benden büyük bu hakverenmiş tabi bi kaç tane şey geçirmiş şimdi de akören. biz her gün anı yaşıyuz (28) be! şimdi ben zengin ayle çocuğu değilim ama işi ben on üç on beş yaşından beşi aldım. işim kötü de (29) gitse aleme seven adamım. arabam vardı çok raat ayat yaşadım. gittim geldim traktör aldık. ama eşek (30) koştum günleri de biliyum, beygir koştuum günleri de biliyum.

-40-

Yer: İstanbul / Silivri / Fevzi Paşa Mahallesi

Kaynak Kişi: Mümin Orhan

Yaşı: 66

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) ayvancılık, çiğcilik beraber çalışıyoruS. biS burda doğduk, burda yaşıyoruz yani. valla şimdi belediye (2) kalkmazdan önce raatımıS daha iyidi. istedimiS şeyi yaptırabilirdik. şimdi belediye uzaklaşınca, (3) büyük şehire geçince silivri angi birine cevap verebilecek? yetişemiyor, yetisse de aS kalıyor. yetişiyur (4) gecikmeli oluyor. biS kendi köyümüz burdakka belediyemizin atmış tene personeli vardı. aracı, gereci (5) her şeyi vardı. tam teşekküllü belediyeydi birası. kırk beş yıllık belediyeyi aldılar gittiler. çalışanları (6) daıttılar sağa sola, hastanelere. aracı, gereci alındı gitti. belediyenin er aracı vardı, personeli de vardı. (7) ama nüfuS bakımından bizim belediyemiz yok. köyümüz büyük, beŞ altı bin nüfuS altı bin nüfuS var (8) burda. belki de daa geçti bilem? buranın neyi meşhur? domatiSi meşhur. ekiliyo, çok azaldı, çok çok (9) nadir kaldı. ekilmur yani. buranın domatiSi tarlada yetişen bi domatis. tarlada, bāçede yetişen güzel (10) domatiSimiz yani. bizim buranın domatiSi günnük ince kabuk domatis. yıllarca istanbulu köyümüz (11) beslerdi. fatiḥ Pazarını olsun, ne bilem taşlı tarlaya olsun. eḥ eḥ akşam burdan on kamyon on beş kamyon (12) domatiS giderdi. köyümüzden çıkar giderdi istanbul bazarlarına. şimdi şu an da kalmadı yani. ayvancılık (13) tamamen bitti, ayvancılık tamamen sıfırlandı. burda eḥ köylünün saçağının dibinde bir kaç tane ayvanı (14) vardı şimdi malesef kalmadı. yem paallı, sütü soran yok! nası baḥcān baḥamaSsın! yani şartlar (15) çok ağırlaştı yörümüyor yani. Sanaatla ūraşan var köyümüzde yok diye dil var yani. Sanaatı olan (16) var, episi var köyümüzde bizim er şey! er ciette sanatkar da var epsi var! festivali er sene oluyor, domatis (17) festivali devam ediyor. evel belediye burdakka üç akşam sürerdi. şimdi dedim ya belediye (18) uzaklaşınca bir akşama düşüyo iş. bu evelki sene niçin olmadıydı be? bi şeyler olmuştı olmamıştı? (19) darbe şeyinden işte o ususlardan olmadıydı yani. domateS burda aziranda yetişir. te başlār millet bundan (20) sona ekmeğe, bu aftadan sona başlār ekmeğe ve son Turfanda ekerler yani. ağustoSda da ekerler. (21) düün adetlerimiS köy düünü gibi yapılabiliyo. bi gece kına gecesi oluyor devrī gece düün oluyor. (22) çalgılı, zurnalı, yemekli köy yemeğe veriliyo. o ususta eski geleneğini bırakmadı. benim düün köy düünü (23) oldu. üç gün üç gece davul zurnalı. kırk bes sene öncesi bu kadar büyük dīldi köyümüS. o günkü günde (24) sekiz üz aneydi köyümüS. şimdi bizim köyümüS çantadan belki Taha büyük görünümde ama orda (25) saillere gelenler falan çantaya kayıtlı. (...) vallai ölüm adetleri bizim cenazelimize köy alkıımıS (26) ekseriyet katılır yani.

cenazemize, düünümüze, şenliğimize köyümüS katılır yani. alķımıS bu işlere (27) sarğın ve ķoşar yani.

-41-

Yer: İstanbul / Silivri / Gümüşyaka Mahallesi

Kaynak Kişi: Bindal Otbal

Yaşı: 62

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) gümüşyaķada dōdum, gümüşyaķada büyüdüm, gümüşyaķada evliyim. iç ayrılmadım_ordan. dört (2) tãna çocuım var. valla çocukluğ dönemimde yãni daa iyi olmasını isterdik ama esKi günnerimiz de (3) güzeldi. vallã başkanımız bi dönem yaptı. daa iki üç dönem yapsaydı belki çok güzel_olurdu ama (4) kaçırđıK elimizden, uıraştık uıraştık olmadı bi daa! siyaseti gene bıraķmam, nãPayım ya içimde dert kaldı. (5) dōduğ zaman seviniriS, ani çocuk doğdunda yemek veririz, mevlüt_okuturuS. öldüğünde de ölüye (6) de okuturuS, mevlütünü okuturuS. yani öle bi adetlerimiz var ama düün yaparķe de ķına gecelerimizi (7) güzel yaparız, düünlerimizi. üş tane çocuk evlendirdim. iç bir sıkıntı bi şeyler çekmeden yerleştirdim, (8) epsi de iyi. çifçilik yapıyoruS. buğday, ayçiçek. ķavun, ķarpuz da ektik daa önceleri şimdi ama yaşıımız (9) geştiginden dolayı bıraķtık. önceden yaptım ayvan vardı. inek falan beş_altı tane kendimize ķadar (10) baķtık. ama ayat şartlarından bıraķtık, yaş da geldi. işyerlerimiz vardı ama battık. o yüzden (11) sālık_olsun yani. cenabı allah kararlamıştır. valla gümüşyaķada özel yaptımız fırın var, ekmek (12) yaparım, börek yaparım. hayır kıymalı yaparım. pırasa böreğeni bıraķ bã! sulu yemek er bi yemeğē (13) yaparıs. güzel baklava yaparıs, yufķalařını tek tek de açarıs. eşim çifçilik yapıyo. vallã sağlam benden (14) daa sağlam beyim. benden yedi yaş büyük_olduğ için daa yani sağlam. ep köydeydik ani öle bi fazla (15) sıkıntılı da yaşamadıķ. güzel_ayat yaşıadıķ. ayatımız güzel geştı çünkü durumumuz iyiydi. beyimi (16) mesela istedim ona gittim. bi problem yok, güzel geçindik. bir daa dünyaya gelirsem baķ röPörtaj (17) yaparım gene onu alışım. güzel yaşıattı beni, güzel geştı ayatım. allaa çok şükür baķ asla baķ asla erķeSin (18) zate baķ o da bi kardeşim benim. kıskanan_ınsannar çok_oldu ama

kesinlikle ve kesinlikle iÇ bir (19) kimseye beyimi deışmem. bak şimdi bana beyim allah onu benim ömrümü şu an da ona versin iÇ bana (20) soşmadan asla bi yanlışlık yapmaz. yani bak kıSken çok ğaribandık yani fakirdik er şey ama beyime (21) gittim aynı bi zengin ayatı yaşadım er şeyini bana başladı. bana soşmadan iÇ bi iş yapmaS! zate sevgi, (22) saygı er şey vardı. ben çok gezerim, er yerde konuşma yapaşım ama gezdiğim için dönerim kendi (23) evimde daa çok mutluluk görürüm. çok çok mutlu bir ayat yani. böyle beyimle konuşuruz, otururuz (24) der ki döner geri ā ben zannetirim ani bi toşunlarımı görmesem zannetirim şimdi geldim sana derim. ya (25) iÇ derim ya bu kadar değer verdi, olmaz öle bi şey ya inanamam?

-42-

Yer: İstanbul / Silivri / Selimpaşa Mahallesi

Kaynak Kişi: Cevat

Yaşı: 65

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) ben çişçilikten annamam. ben emekliyim, söliyi mi ne iş yaptığımı, mahsuru var mı? kırık sene aşağı (2) yökari çay bağÇesi, birhane, meyhane çalıştırdım anadın mı? aTmış beř yaşındayım. ondan sora bi (3) oğlum var, bi kızım var. oğlum evli, kızım evli. kızım bursada reklam işlerinle uraşıyolar damatla (4) beşabeş. oğlum beylikdüzünde düKKanı var. gećinip duruyuz işte! askerliği afyon sandıkıda yaptım (5) jandarma askeşidim. gökçeada var ben orda askeşdim. yetmiş ikide gittim oşayı ben, o zaman oranın (6) ismi imbrozdu. biS on beř günlük askeşdik orda emiř galdı āskeriye mektupların üstüne gökçeada (7) yazılacak diye. ondan sora gökçeada oldu orası. (...) teymen girdi iÇeri, uzman çavuş, assubay girdiler. (8) kałktık ayağa biS, sinoPa mahkūm vař dedi, var mı gönüllü gidićek dedi. biz ama örenmiştik onu. (9) kimsede ses yok, ben de dahil biS susarız. uzman çavuş vardı yaz dedi cevataı komutanım dedi, bi de (10) giresunlu celil var yaz celili dedi. onlar onun kafasını kopaşış dedi. onař gün de izin var size dedi. (11) tamam dedim komutanım. sabah alın mahkūmu getirin dedi. cezaevinle jandarma arası bi (12) kilometreydi. gittik aldık oşdan vurduķ kelepćeyi gittik. bak tesadüfe bak arkadaşım? samsuna geldik, (13) aynı

böle bi kâvede o benim yanımda kelepçeliyiS. ava sıcak, otobüs bekliyoruz samsundan gelecek (14) sinoPa gidicez yani. bizde tabanča, çöp, kelepçe epsi var masamıSın üstünde. iki tene inzibat geldi (15) dedi ki jandarma sizin vaziyetiniz ne böle dèdi. ne vař dedik vaziyetimizde? bizde binbaş1 var dedi (16) size görürse periŞan eder dedi. neyse uzatmaalım sinoPa yaklaştık. otobüs durdu tesadüf böle (17) tesadüf olur mu bá? vatandaşın biri pindi, nerden geliyorsunuz dedi, suçu ne bunun dedi. döndüm (18) sanane dedim bá! banane he? bana geličen Şindi oraya! dedim sen kimsin ya? ben dedi oranın baŞ (19) ğardiyanıyım dedi. sen nerelisin dedi fazla uķķalasın dedi bana Şindi bak? dedim istanbulluyum ben. (20) neresini? silivriiyim dedim. sana birisini soracam dedi tanır mısın bakayım dedi. ami kıradağ? o (21) da soşduu kişı de abimin kıayınçosu tesadüfe bak? dedim tanıyorum bá abimin kıayınçosu dedim. neyse (22) uzatmaalım getirdik mahkúmu teslim ettik. o bize dedi ki adana osmaniyeye gideyim çoluk çocuu (23) göreym dedi. bize de tembih var sakın! annem babam selanikten gelmeydi, kıonya (24) kıahramanoğullarındanıS. babam iki yaşında gelmiŞ biraya. ep oturdumuz evler de rum evleri zateñ (25) tarihi evlerdi yani. altı kıardeşiz biS. ben kaçırđım anımı, ben çok akşıydım. seksen ihtilálinde (26) içerdedim ben, ızlıydık yani. silivrinin bütün köyleri Tanır beni.

-43-

Yer: İstanbul / Silivri / Selimpaşa Mahallesi

Kaynak Kişı: Mustafa Kalamaz

Yaşı: 73

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) ismim mústáfa kıalamaS. bin dokuz üS kırk dört selimpaşa doumluyum. bu kóde dödüm. bugün (2) yetmiŞ üÇ yaşında olduma göre selimpaşada askere gidinceye kıadaş çifciliK yaptım. askere gittikten (3) sora aTmıŞ dörtte asker oldum, aTmıŞ altıda terhis olduktan sora on yıl inşaatlarda çalıştım. (4) inşaat ustalığı yaptım. daa soraki yıllarda nakliye işlerine başladım. bizim birada nakliyeciler vardı, bi (5) tane kıoperatif kıurduk. onun başkanlımı yaptım, kıuruculukluğnu yaptım. hem çalıştım em de nakliye (6) işleri yaptım. selimpaşa bin dokuz üz yirmi beŞ yılında

mübadele gördükten sora burada türK yoktu. (7) türKler selanik civarından geldi bin dokuz_üz yirmi beş yılında, burdaki köylere dağıldı. memleketten (8) gelenlere burada kırk dönüm arazi iskan halinde ahaliye dağılmış_ oldu. bunnarın aricinde birer dönüm (9) ikişer dönüm Te bağ yerleri verildi. bizim selimpaşanın ekmiş_ oldukları ürünler meşur_ olanı başta (10) topatan kavunu, uzundur_ onnañ koķulu bi kavun. bu kavunnarın şeker_ astalıĝna iyi galdıĝını ve (11) bunun da iç kimse bu kavunnarın şeker_ astalıĝna iyi geldinden haberi yok. şimdi halan bugüne bugün (12) bilmiyolar yani bu kavunun deĝerini bilmiyolar. daa soraki yıllarda köyümüS bu topatan kavunu, soĝan (13) meşurdur. soĝandan sora bamyā meşhurduñ köyümüzde. bizim köyümüzden gelip soĝan_ alırlardı (14) karadeniS tarafına getirlerdi. orada da bu soĝanla lāmacun yapıldıĝını öğrendik daa sora. pazarlaması da (15) bizim burada güzeldi yani geliP ayaĝımızdan_ alırlardı mallarımızı. bi de onun aricinde ninelerimiz (16) didelerimiS topladıkları üzümlerin şirasından bakır kazanlarda pegmeS kaynatıyolardı. üzüm (17) peKmezinne reçel yapıyolardı. kışlık ihtiyaçlarını bu şekilde karşılıyodu bizim ninelerimiz, didelerimiz, (18) annelerimiS. bir de kasaPlardan kuyruk yağsı aldıĝını atırlıyorum. neticede mübadelede bizim (19) dedelerimiz, ninelerimiz buraya geldiĝinde çok zāmet çektiler. tarlaya gidēcekler, tarlayı sürmek_ için (20) ekibman o zaman boyunduruķlı öküsler vardı. çapa yapıyoduķ tarlada, sabān_ erken saatında (21) gidiyoduķ tarla çapalıyoduķ, efendim tarla sürme işlerine gidiyoduķ. yāni her_ işi yapıyoduķ, çok zāmet (22) çektim. daa soraki yıllarda tabi bu eziyetler_ olsun insannarın çektiĝi parasızlık külfeti ortadan kalktı. (23) ne zaman kalktı bin dokuz_ üS elli üşlü yıllarda bu fakir fuķaralık sona ermiş_ oldu. işte traķtörler (24) taksitte verilmeĝe başlandı, işler kolaylaştı, daa fazla mal_ üretildi. o şekilde insannar refaha (25) kavuşmuş_ oldu. daa soraki yıllarda da televizonnar çıktı. bizim zamānımızda gramofonnañ vardı. (26) çeviriyodun kolla, plaĝı koyuyoduķ gramofon plaktan bi seS veriyodu o şarkıları dinniyoduķ. yani aynı (27) şarkıyı teKrar teKrar dinniyoduķ gramofondan. ondan sora pilli radyoları hatırlıyorum. radyo (28) dinniyoduķ pilli, çeran yok! evlerimizde ĝaS fenerleri vardı. bi de fırın da yok_ o zaman şimdiki gibi (29) ĝidesın fırından taze taze sıcak sıcak ekmāk_ alasın? cePte para da yok! annelerimiz yapardı ekmeĝe. (30) o eKmekler fırından çıktığı zaman yüz_ elli metre iki yüz metre ileriye kadar koķusu duyulan (31) ekmeklerdi. nedenni ben_ araştırdım, sōradan araştırdık tabi. o zaman tunuS bûydayı

vardı, karakılçık, (32) bozbaşak, aKbaşak diye böle iri kılçıkları olan başaklı bi búydaydı. köylüler bizim onu ekerlerdi. şimdi (33) o búydaylar terkedildi başka búydaylar geldi, diğér búydayları unuttulā. o eKmeklerin randumanını bu (34) búydaylardan bu unlardan alamadık olmadı yani. sadece ben nakliyeçi olduğum için bu dinar tarafında (35) o búydayın devam ettiğini gördüm gözümle. (...) bi de ben beş yıl tekirdağ bayisine pepsi kola (36) çektim. er akşam evimdeydim ē gün de arabam yüklüydü. orda çok güzel randuman aldım. (37) saman işine atıldım gemlik tarafına trakyadan saman götürmeğe başladım. satıyoduğ orda ekmeğimizi (38) çıkarıyoduğ. o esKi günner atırma geliyo çok eziyet çektik. şimdiki genşlik o günneri bilmiyolar, (39) yaşamamışlar. teKnoloji ilerledikçe insannarın üzerindeki yük de afiFlemiş oldu. yani bi o günneri (40) düşünüyom bi de bu günneri düşünüyom bizim bu günnere ben beğenmiyorum şu an da.

SÖZLÜK

A		ala	: Hala, babanın kız kardeşi (17/10)
aber̄	: Haber (11/42)	alamanya	: Almanya (29/15)
ābi	: Ağabey (1/1)	alārim	: Alarm, ikaz (34/26), (bk. alerim)
aciyum	: Acıyorum (22/13)	āle	: Bk. ayle (9/42)
ādē	: Bk. adi (17/12)	alerim	: Bk. alārim (23/14)
ādın	: Bk. anadı mı (1/12)	ālıp_atērim	: Alıp atıyorum (31/8)
adi	: Haydi (17/5), (bk.ādē)	alıS	: Alırız (8/7)
afif	: Hafif (20/24)	aliyız_unumuzu	: Alıyoruz unumuzu (29/24)
afta	: Hafta (20/41)	alk	: Halk (20/10)
ağac	: Ağaç (15/13)	altın_āyeri	: Altın ayarı (29/36)
ağar_ışidiyi	: Ağır işitiyor (29/1)	amelyāt	: Ameliyat (3/33)
ağçı	: Aşçı (1/7)	āmet	: Ahmet (1/17)
āhretlik_almıŞ	: Ahiretlik almış, evlatlık almış (26/2)	amıca	: Amca (31/21)
akiqatten	: Hakikaten (16/8), (bk. aqqatan)	āmır	: Hamur (18/35)
aqqatan	: Bk. akiqatten (39/4)	ami	: Hami (42/20)
aqqı	: Hakkı (39/3)	āminne	: Babaanne (5/29)
al-	: Çıkarmak (1/2)	amit	: Hamit (15/8)
al	: Hal, sebze meyve gibi ürünlerin satıldığı yer (10/15)	anadı mı	: Anladın mı (10/10), (bk. ādın, anadın)
ala	: Hala (7/18)	anadın	: Bk. anadı mı (13/3)
		andan sōra	: Ondan sonra (27/13)

āne	: Hane (9/6)	arşıF	: Arşiv (16/26)
ānem	: Annem (10/1)	artıkın	: Artık (8/22)
ānemnem	: Anneannem (5/5)	aS	: Az (40/3)
angi	: Hangi (11/38)	āsan	: Hasan (21/24)
anım	: Hanım, eş (21/10)	asekki	: Haseki hastanesi (16/3)
annameyre	: Anlamıyor (26/6)	asfat	: Asfalt (33/13)
annaş-	: Anlaşmak (38/17)	asır	: Hasır (7/10)
annaşmamazlık_oliya:	Anlaşmamazlık oluyor (30/6)	āsiyīri	: Asıyor (27/14)
annaTıya	: Bk. annaTıyır (18/9)	assan_ağa	: Hasan ağa (22/27)
annaTıyır	: Anlatıyor (37/24), (bk. annaTıya)	asta	: Hasta (18/7)
annayamayoS:	Anlayamıyoruz (30/9)	astane	: Hastane (6/20)
anni misın	: Anlıyor musun (36/6)	assubay	: Astsubay (42/7)
ār	: Ağır (20/24)	aşā yuḡarī	: Aşağı yukarı (11/3)
arabasīla	: Arabasıyla (8/26)	aşā	: Aşağı (2/1)
aram	: Haram, günah (25/11)	aT_arāyiyi	: Ad arıyorlar (29/38)
aṛazzi	: Arazi (16/10)	atır-	: Hatırlamak (43/18)
ardal	: Hardal (34/21)	atiçe	: Hatice (21/22)
ārı-	: Ağrı, acı (18/28)	ātiyılar	: Atıyorlar (24/6)
arkāş	: Arkadaş (14/6)	atta	: Hatta (22/28)
aṛman	: Harman (23/3)	austoS	: Ağustos (27/15)
aṛp	: Harp, savaş (23/18)	ava	: Hava (42/13)
		avuz	: Havuz (10/5)
		ayat	: Hayat (41/10)

ayçek : Bk. ayçiçe (10/18)

ayçiçe : Ayçiçeği (8/3), (bk. ayçek)

aydarpaşa : Haydarpaşa (6/8)

ayle : Aile (5/1), (bk. āle, āyle)

āyle : Bk. ayle (5/14)

aylık_alıyili : Aylık alıyorlar (29/28)

ayni : Aynı (34/12)

aysan : Tarım aracı (39/16)

ayvan : Hayvan (7/29)

azır : Hazır (14/27)

āzır_alıyım : Hazır alıyorum (19/17)

aziran- : Haziran (40/19)

azmedemeyiS : Hazmedemeyiz (25/21)

B

bā : Be, ünlem, bir seslenme sözü (12/19)

bāba : Baba (37/21), (bk. bība, boba)

bacaqlarım_ağramağa : Bacaklarım ağrımaya (26/14)

bacı : Baca (31/18)

bāçe : Bahçe (8/33)

bağareye : Bağırıyor (27/27)

bakēm : Bakayım (18/21)

bakeyera : Bakıyorlar (26/20)

bakiyi : Bakıyor (29/7)

baķūsun_arazi : Bakıyorsun arazi (16/33)

bālı : Bağlı (8/19)

bamyi : Bamya (20/45)

barbınyacılık : Barbunyacılık (26/10)

barut_akķı : Barut hakkı (34/23)

bāyı : Bayi, belirli maddeleri satma izni olan kuruluş (19/18)

bayzıt : Beyazıt (1/4)

begir_arabalarına : Beygir arabalarına (4/6)

bēKi : Belki (11/5)

bekliyırı : Bekliyor (13/6)

bekliyuz : Bekliyoruz (8/6)

belediyá : Belediye (13/22)

ben_ordek : Ben oradayken (13/4)

ben_urdum : Ben vurdum (31/32)

benim_areketim : Benim hareketim (18/4)

benzim̄ir	: Benzemiyor (31/28)	biliyaz	: Biliyoruz (30/8)
beşşürzalık	: Beş yüz liralık (1/18)	billik	: Birlik (8/5)
beşüs	: Beş yüz (21/8)	bilm̄eriS	: Bilmiyoruz (27/3)
betonarma	: Betonarme (35/19)	bir_afta	: Bir hafta (11/27)
b̄ey	: Ünlem, şaşırma (23/20)	biraŞçıkn	: Birazcık (5/41)
b̄yle	: Böyle (41/23)	birhane	: Birahane (42/2)
bı	: Bu, işaret zamiri (14/24)	biS	: Biz (5/14)
bıba	: Bk. b̄aba (12/4)	bitmeyır	: Bitmiyor (27/29)
bıcışancık	: Ağaçtan yapılan, etrafında dönerek eğlenilen bir araç (15/12)	biz_alışmışık	: Biz alışmışız (11/56)
bıraya	: Buraya (5/5)	bō	: Ünlem, aşırılığı ifade eden (22/6)
bırda	: Burada (23/10)	boba	: Bk. b̄aba (18/5)
biç̄edöver_aldıķ	: Biçerdöver aldık (7/18)	bōğday	: Buğday (26/19), (bk. būday, buyday)
biçiyuduk	: Biçiyorduk (6/34)	boŞ	: Boş (12/17)
biçm̄iriS	: Biçmiyoruz (31/34)	bozgunluķtake	: Bozgunluktayken, bozgunluk zamanında (27/3)
biğenmiyilē	: Beğenmiyorlar (29/28)	bubam_ekerdı	: Babam ekerdi (19/17)
bil̄ırım	: Biliyorum (31/4)	būday	: Bk. bōğday (7/18)
bilhasseyi	: Bilhassa (16/30)	būğay_ekerdik	: Buğday ekerdik (13/7)
bili	: Bile (38/14)	bulamıyoS	: Bulamıyoruz (22/8)

bulğariya : Bulgaristan (27/3),
(bk. bulğarya)

bulğarya : Bk. bulğariya (26/1)

bulundırıyam: Bulunduruyorum
(14/5)

bun_ıçine : Bunun içine (15/13)

bundan_eveliyatları : Bundan
önceleri (5/38)

bunna : Bununla (14/15)

burdağka : Buradayken (40/4)

burdayıst : Buradayız (19/2)

buyday : Bk. bōğday (8/3)

buyday_eküS : Buğday ekiyoruz
(36/2)

büle : Böyle (1/14)

bülö : Biliyor (16/29)

büükbaş : Büyükbaş hayvan
(12/15)

C

camı : Cami (10/29)

çandarma : Jandarma (30/7)

çeran : Bk. çeyran (43/28)

çeyran : Cereyan, elektrik
(1/49), (bk. çeran)

ciet : Cihet, taraf (40/16)

cumaṛtásı : Cumartesi (10/25)

cumūriyet : Cumhuriyet (20/26)

Ç

çalēre : Çalışıyorlar (26/25)

çalışmak_istemeyırı : Çalışmak
istemiyor (17/14)

çamırdan mamırdan : Çamurdan
mamurdan (13/2)

çarpüy- : Çarpıyor (39/11)

çekeysin_onun : Çekiyorsun
onun(18/22)

çeviriyám : Çeviriyorum (14/1)

çıkarıyırıS : Çıkıyoruz (27/13)

çıkarıydım : Çıkarıyordum (26/19)

çıkçek : Çıkacak (31/32)

çıldıri : Çıldırtıyor (24/2)

çifçi : Çiftçi (2/1)

çiflik : Çiftlik (10/17)

çille : Çile (29/28)

çok_evelli : Çok evvel, çok eski
zaman (39/26)

çok_öğraş- : Çok uğraşmak (37/5)

çóp : Çöp (9/40)

çounluk : Çoğunluk (38/9)

çöru : Çörek (29/26)

D		dide	: Dede (43/16)
dā	: Bk. daa (1/4)	dikiyarıS	: Dikiyoruz (27/21)
daa	: Daha (7/18), (bk. dā)	dil	: Bk. deil (11/27)
daıtılmış_ oldu	: Dağıtılmış oldu (43/8)	dim	: Bk. diyirim (36/26)
dai	: Dahi, bağlaç (17/11)	dinne	: Dinlemek (38/24)
daḳḳa	: Dakika (11/57)	diyirim	: Diyorum (19/4), (bk. dim, dūm)
dāre	: Bk. dayre (9/35)	dō-	: Doğmak (1/2)
daullālan	: Davullar ile (4/5)	doal	: Doğal (20/36)
daullu zurnalı	: Davullu zurnalı (10/27)	doḳuz_üz	: Dokuz yüz (38/24)
dayre	: Daire (10/4), (bk. dāre)	domateS	: Domates (8/34), (bk. domatiS, domātiz)
deil	: Değil (7/25), (bk. dil)	domatiS	: Bk. domateS (10/15)
dēlim	: Diyelim (12/9)	domātiz	: Bk. domateS (3/16)
dēPo	: Depo (10/4)	dōr-	: Doğurmak (1/15)
dērmēn	: Değirmen (31/15)	dōrusu	: Doğrusu (6/8)
dersane	: Dershane (33/19)	doyurūsun	: Doyurursun (7/43)
deşiklik	: Değişiklik (10/33)	dōneliyrim	: Dönüyorum (19/10)
devam_edḳez	: Devam edeceğiz (20/15)	dōniyār_ adam	: Dönüyor adam (15/12)
devam_edi	: Devam ediyor (14/2)	dōnüm_arsısı	: Dönüm arsası (31/13)
deve baḡattırān	: Deve bağirttiran (38/30)	dōrt_üS	: Dört yüz (10/6)
dīştir-	: Değiştirmek (36/14)	döt	: Dört (7/38)
		duḡal ḡaS	: Doğal gaz (1/48)

durayir	: Duruyor (27/13)	elettrikten_aberi	: Elektrikten haberi (18/11)
durayırS	: Duruyoruz (13/25)	elva	: Helva (3/36)
duvā	: Dua (29/41)	emen_emen	: Hemen hemen (3/16)
dü-	: Demek (38/19)	emşeri	: Hemşeri (32/17)
düKKan	: Dükkan (42/4)	emşire	: Hemşire (25/4)
dūm	: Bk. diyırım (36/28)	enhayet	: En nayet, en nihayet (21/4)
dūme	: Düğme (5/24)	ep	: Hep (7/24)
dūün	: Düğün (1/2)	ep_onnar	: Hep onlar (22/28)
düünden_önce	: Düğünden önce (7/37)	ePsi	: Bk. epsi (3/8)
düven_aylamağa	: Tarlada düven ile çalışmak (38/2)	epsi	: Hepsi (5/4), (bk. ePsi)
E		eṛ biri	: Her biri (11/19)
edīdük	: Ediyorduk (20/42)	er	: Her (1/4)
ediyaz_ama	: Ediyoruz ama (30/6)	erāl_işte	: Herhalde işte (18/3)
eer	: Eğer (16/15)	eralde	: Herhalde (2/3)
eğtim	: Eğitim (11/6)	erazi	: Arazi (11/9)
ejnebi	: Ecnebi (34/20)	ergele	: Hergele, at (31/14)
ekilmur	: Ekilmiyor (40/9)	erif	: Adam (1/41)
ekiyariS	: Ekiyoruz (27/15)	ērkeS	: Herkes (7/33), (bk. erkez)
ekiyuduk	: Ekiyorduk (6/34)	erkez	: Bk. ērkeS (6/31)
eKmek	: Ekmek (43/30)	erkik	: Erkek (31/19)
elal	: Helal (31/24)	ero	: Euro, para birimi (22/21)
elektilik	: Elektrik (7/43)		

ērzumun_avası : Erzurumun havası
(6/33)

eskişi : Eskisi (14/2)

eŞki : Geçmiş zaman (1/12)

eylam_oldu : Heyelan oldu (20/32)

eylan : Heyelan (21/2)

Ä

är_ayvan : Her hayvan (2/12)

F

fasile : Bk. fasulya (27/17)

fasilyecilik : Fasulyecilik (26/10)

fasulya : Fasulye (3/10), (bk.
fasile, fasüle)

fasüle : Bk. fasulya (27/11)

G

gál- : Gelmek (42/6)

gänç : Genç (8/9), (bk. genş)

ğaSte : Gazete (10/20)

geçiniyidik_işte : Geçiniyorduk işte
(19/3)

geçiniyiS : Geçiniyoruz (29/10)

geçinüS : Geçiniyoruz (39/8)

geÇiyu : Geçiyor (9/23)

geleçeğedi : Gelecekti (37/9)

gelīke : Gelirken (19/1)

geliya : Geliyor (30/4)

geliyirler_istanbuldan : Geliyorlar
istanbuldan (24/14)

geliyi- : Bk. geliyür (27/29)

geliyür : Geliyor (9/40), (bk.
gelüy, geliyi)

gelüy- : Bk. geliyür (16/4)

genş : Bk. gänç (17/14)

geş- : Geçmek (41/15)

gezdirirdiler_arabalālan : Arabalar
ile gezdirirdiler (4/5)

gezemēgi : Gezemiyor (26/18)

geziniyim : Geziniyorum (19/9)

kığ : Kırk (29/43)

ğīrnata : Klarnet (37/10)

ğismet_olmıya : Kısmet olmuyor
(13/13)

gidēm : Gideyim (18/21)

gidiçen görichen : Gideceksin
göreceksin (22/19)

gidiyár_ānadın mı : Gidiyor anladın
mı (15/12)

gidiyırım : Gidiyorum (19/9)

gidiyoS : Gidiyoruz (10/32)

gidüydük : Gidiyorduk (6/32)

gine : Gene (17/7)

git_ale : Git hale (35/10)

giTmáyi : Bk. gitmiyi (24/4)

gitmiyi : Gitmiyor (29/6), (bk. giTmáyi)

ğobra : Kobra, bir yılan türü (23/22)

göçgen : Göçmen (16/40)

göriniyim : Görünüyorum (6/3)

görüſeriS : Görüşüyoruz (27/28)

görüſiyim : Görüşüyorum (29/16)

görüſmüyüz : Görüşmüyoruz (6/5)

götirēlar_oraya : Götürüyorlar oraya (13/19)

gōya : Güya (8/38)

gún : Gün (12/14)

ğusum- : Sebze, meyve halinde satılan ürünler (35/10)

günnük : Günlük (40/10)

güüm : Güğüm, süt kabı (24/2)

H

haÇ gözlü : Aç gözlü (9/10)

hāl : Hal, sebze meyve gibi ürünlerin satıldığı yer (12/23)

halan : Halen (43/11)

hale : Hala (8/3)

hamır : Hamur (27/14)

haminne : Babaanne (5/31)

haraba : Araba (13/17)

hasıl : Hasır, halı gibi serilen örtü (1/46)

hepsicini : Hepsini (31/7)

herkeS : Herkes (1/5)

hohō : Ünlem, bir seslenme sözü (13/9)

hōP : Ünlem, bir seslenme sözü (13/17)

I

ırsız : Hırsız (8/33)

ıspat : İspat, kanıt (16/39)

ızlı : Hızlı (42/26)

İ

īde : İğde, bir tür meyve (21/18)

īsan : İnsan (18/32)

īſaat_ustası : İnşaat ustası (9/3)

ibraim	: İbrahim (5/14)	kadan	: Kadar (16/21)
iç	: Hiç (6/29)	kādeŞ	: Bk. Kardaş (16/3)
icāP_ediya	: icap ediyor (15/7)	kāk-	: Kalkmak, kullanmamak (2/16)
iç_annamaSsın	: Hiç anlamazsın (21/15)	kalabık	: Kalabalık (14/12)
iddā	: İddia (31/7)	kalām	: Kalem (13/12)
iẖtiyar_eyeti	: İhtiyar heyeti (20/34)	kalazosyon	: Kanalizasyon (10/4)
iḥ̱tiyaş	: İhtiyaç (9/27)	kaliyá	: Kalıyor (24/1)
ikimse	: Kimse (7/21)	kalkamay̱ım	: Kalkamıyorum (27/18)
ikūS	: İki yüz (21/8)	kalle	: Kale, sur (11/49)
ilkoḡkulun_arikası	: İlkokulun arkası (5/22)	kamaṛayle	: Kamera ile (12/1)
ilmiye	: Hilmiye (18/27)	kanova	: Kanola (20/44)
imaye	: Himaye (16/23)	karadeniz_erēli	: Karadeniz ereḡli (15/9)
imkannarınan	: İmkanlarıyla (9/10)	karan_öldu	: Kara oldu (4/14)
imtā	: İmtihan (1/37)	karbunāt	: Karbonat (4/12)
intiaṛ	: İntihar (10/12)	Kardaş	: Kardeş (32/1), (bk. kādeŞ)
iristiyan	: Hristiyan (31/16)	karergah	: Karargah (23/15)
ister_avşama	: İster akşama (29/34)	karpuS	: Karpuz (22/10)
iş güviysi	: İç güveyisi (39/3)	kaştım	: Kaçtım (31/31)
izmet_açısından	: Hizmet açısından (10/8)	kāve	: Kahve (1/18)
K		kāve	: Kahvehane (11/8)
kabaat	: Kabahat (29/31)	kāveci	: Kahveci (3/26)

káyası : Kayısı (36/24)

ķazanıcandan_eminiz :
Kazanacağından eminiz
(5/45)

keğat : Kağıt, para (25/18)

keranecilik : Sövgü sözü (22/8)

keremit : Kiremit (33/5)

kereTa : Kerata (37/14)

Kırlet : Klarnet (33/8)

ķıSķa : Kızken (19/17)

ķıSķardaş : Kızkardeş (19/5)

ķızan : Çocuk (19/9)

kitap_okuyıym : Kitap okuyorum
(29/12)

kızım_ämşire : Kızım hemşire (3/6)

ķomposison : Kompozisyon (16/18)

ķonvoy_alinde : Konvoy halinde
(10/26)

kópek : Köpek (8/30)

ķoperatif : Kooperatif (43/5)

kõ : Köy (14/24)

kúpe : Küpe (25/1)

ķuruculuķluķnu : Kuruculuķunu
(43/5)

ķuruduyarıS : Kurutuyoruz (27/13)

ķüş : Kuruş (18/10)

ķúvet : Kuvvet (31/19)

ķuveyit : Küvet (1/48)

külfiyet : Külfet, sıkıntı (26/26)

külo : Kilo (21/8)

kütüPane : Kütüphane (16/19)

L

laana : Lahana (12/11)

lağab : Lakap (29/38)

laķırTı : Lakırtı, boş söz
(22/14)

lámăcun : Lahmacun (3/37)

lüküs : Lüks (7/45)

M

maalle : Mahalle (2/12), (bk.
malle)

mabbet : Bk. muabbet (29/34)

mābere : Bk. muabere (28/11)

mācır : Bk. muacış (9/17)

madur : Mağdur (35/21)

māfaSa : Muhafaza (31/35)

malle : Bk. maalle (20/22)

māmutun_emrinlen : Mahmutun
emriyle (5/30)

mārum_etmedim : Mahrum
etmedim (25/8)

māsus : Mahsus (37/26)

mator : Motor (19/12)

memnuneyt_olmaya : Memnuniyet
olmayan (9/1)

memnuz_ama : Memnunuz ama
(10/8)

mēraba : Merhaba (22/2)

merāyı : Merakı (29/43)

mesā : Mesela (7/25)

meSeb : Mezhep (25/10)

meşur : Meşhur (12/10)

mezalık : Mezarlık (10/21)

mīaf : Muaf (11/53)

mīhtar : Muhtar (9/11)

mısafir : Misafir (32/8), (bk.
musafir)

mıstafa : Mustafa (5/36)

milon_insan : Milyon insan (16/41)

misayıl : Misal, örnek (21/21)

misela : Mesela (18/24)

misir_ekeriz : Mısır ekeriz (37/4)

moderin : Modern (10/23), (bk.
modirine)

modirine : Bk. moderin (38/13)

muabbet : Muhabbet (16/9), (bk.
mabbet)

muabere : Muhabere, santral
(39/18), (bk. mābere)

muacır : Muhacir (17/1), (bk.
mācır)

muakkaḳ : Muhakkak (39/9)

muārem : Muharrem (2/6)

muasebe : Muhasebe (5/39)

muayne : Muayene (6/31)

mubadele : Mübadele (20/2)

muḳtar_izninne : Muhtar izniyle
(10/9)

musafir : Bk. mısafir (21/17)

mübadiliden_önce : Mübadeleden
önce (10/2)

münübüs : Minibüs (1/13)

mürüvet : Mürüvvet (39/26)

N

nā : Nasıl (18/21)

nābıcaḳ : Ne yapacak (14/25)

namlı : Namlu (34/22)

naPaçām : Ne yapacağım (18/14)

nāptıḳ : Ne yaptık (10/5)

ně olacāmiş : Ne olacakmış (8/34)

ne olcek : Ne olacak (15/14),
(bk. nōlcek)

ne yaPıçan : Ne yapacaksın (11/15)

nōlcek : Bk. ne olcek (5/46)

nōt : Nohut (20/47)

nufüs : Nüfus (20/20)

O

oca : Hoca (29/40)

oқudıyri : Okutuyor (29/41)

oқuyyi : Okuyor (19/7)

olannaŕ_ıçı : Olanlar için (11/22)

ōlu : Oğlu (5/14)

omuS : Omuz (29/30)

onda sora : Ondan sonra (11/41)

onna : Onlara (7/37)

onnar_ōlen : Onlar öğlen (31/20)

onun_üçün : Onun için (34/21)

operler : Hoparlör (27/27)

otlıy- : Otluyor (14/22)

otobanқ : Otoban (35/17)

otobos : Otobüs (1/13), (bk.
ótobús)

ótobús : Bk. otobos (4/6)

otuŕūmiş : Oturuyormuş (24/11)

otuS : Otuz (37/5)

oynıyırı : Oynuyor (15/18)

oyunnar_oynanır : Oyunlar oynanır
(10/28)

Ö

ōğle : Öğle (21/10)

ōksüSlük : Öksüz olma durumu
(18/8)

ōküS : Öküz (34/2)

ōle : Öyle (3/17)

ölecek_öldunes : Ölecek oldu
(19/11)

ölme eşegem_ölme : Ölme eşeğim
ölme (39/17)

ōnce : Önce (1/3)

ōren- : Öğrenmek (42/8)

ōrenci : Öğrenci (16/41)

ōretmen : Öğretmen (3/6)

P

Pahalı : Pahallı, değeri yüksek
(12/17), (bk. pālı)

pālı : Bk. Pahalı (1/12)

pandispanya : Pandispanya, yumuşak
bir pasta çeşidi (3/11)

parı : Para (31/17)

patátaS : Patates (3/10), (bk. patatiz)

patatiz : Bk. patátaS (3/14)

patı̄ron : Patron (23/13)

PaToS : Patoz, harman işini yapan araç (17/3)

Pazar : Pazar, mal satılan yer (40/11)

peçka : Soba (1/47)

pegmeS : Pekmez (43/16)

periŞan_eder : Perişan eder (42/16)

peūv : Abartı, aşırılık bildiren ünlem (8/13)

pırıl_pılların : Pırıl pırıl (13/10)

pisiklet : Bisiklet (13/11)

piynir : Peynir (21/24)

Put : Put (16/34)

R

raat : Rahat (23/7)

rabuSKa : Rapiska, kanola (36/14)

rāmet : Rahmet (1/7)

razmon : Razmol, kepekli un (35/16)

reçberlik : Rençberlik (32/3)

reFah : Refah (43/24)

ropor : Rapor (16/6)

röPörtaj : Röportaj (41/16)

rus_arbi : Rus harbi (16/8)

S

saa : Saha (8/23)

sabāhen : Sabahleyin (2/10), (bk. sabāle)

sabāle : Bk. sabāhen (8/17)

sail : Sahil (16/36)

saiP : Sahip (11/10)

sakliya : Saklıyor (24/3)

sālam : Sağlam (6/33)

salamuysun : Salamıyorsun (36/28)

sālīk_ocā : Sağlık ocağı (8/22)

salūn : Salon (10/4)

Sanaat : Zanaat (40/15)

sanai : Sanayi (8/17)

sarmısaķ : Sarımsak (11/18)

satıyām_işte : Satıyorum işte (14/1)

sattıkın : Sattıktan (9/34)

sāya : Sağa (38/29)

sefte : Siftah (11/37)

serbes	: Serbest (7/24)	şey_etmüs	: Şey etmiyoruz (6/4)
seyar	: Seyyar (8/5)	şimarıklık	: Şımarık olma durumu (18/21)
sur	: Sığır (14/3)	şindi	: Şimdi (1/5), (bk. Şindi, şini)
siğortalıylicán	: Sigortalayacaksın (9/9)	Şindi	: Bk. şindi (42/18)
silīvi	: Silivri (2/2)	şini	: Bk. şindi (14/16)
sine	: Sene (11/37)	şöfer	: Şoför (1/27)
so	: Sonra (18/29)	şöle	: Şöyle (20/36)
sōan	: Bk. soan (11/18)	şöln	: Şölen (10/6)
soan	: Soğan (8/37), (bk. sōan, suan, suğan)	T	
sōra	: Sonra (3/12)	Tā	: Bk. Taha (14/4)
sori	: Soru (37/7)	Tāf	: Taraf, etraf (13/10)
sōle	: Söyle, sor (1/1), (bk. sü)	Taha	: Daha (19/13), (bk. Tā)
sōli-	: Söylemek (42/1)	tām	: Tamam (36/8)
su ācı	: Su ağacı (5/6)	tāmin	: Tahmin (27/8)
suan	: Bk. soan (27/16)	tana	: Tane (26/13), (bk. tene)
suğan	: Bk. soan (34/18)	tang_okulu-	: Tank okulu (37/15)
sü-	: Bk. sōle (1/1)	tansyon	: Tansiyon (3/30)
Ş		tara	: Bk. tarana (3/18)
şeir	: Şehir (33/1)	tarana	: Tarhana (19/13), (bk. tara)
şerāfet	: Şerafettin (15/8)	taşörün	: Taşeron (9/36)
şey_eduz	: Şey ediyoruz (16/19)	tavā	: Tavuğa (33/5)

tay tay	: Bebeğin yeni yeni yürüme hali (18/25)	tūlü	: Türlü (12/12)
te	: İşte, gösterme zarfı (18/7)	tūrK	: Türk (43/6)
tekellek	: Tekerlek (17/8)	U	
teKnoloji	: Teknoloji (43/39)	ufaḳká	: Ufakken (37/2)
televizon	: Televizyon (29/10), (bk. telezyon)	uḳḳala	: Ukala (42/19)
telezyon	: Bk. televizon (16/22)	unuTīya	: Unutuyor (19/12)
tene	: Bk. tana (1/7)	unuTıyarım	: Unutuyorum (27/25)
Tenefüs_etÇeksin	: Teneffüs edeceksin (22/20)	ūraş-	: Uğraş, iş, güç, meşguliyet (11/11)
teravī	: Teravih (29/41)	urda	: Orada (6/8)
testiyen	: Testiyle (5/9)	ūrdan	: Oradan (8/1)
tı	: İşte, gösterme zarfı (18/28)	uriye	: Huriye (18/27)
toKad	: Tokat, yumruk (32/12)	usus	: Husus (40/19)
toplaşıyırıS	: Toplaşıyoruz (27/30)	uzatmıylm	: Uzatmayalım (39/4)
tōbe	: Tövbe (3/7)	uzur_evi	: Huzur evi (20/48)
tub	: Tıb (16/14)	Ü	
tumbā	: Karın (15/2)	üç beŞ	: Üç beş (9/43)
tup	: Top (8/23)	üç gün üç gece	: Üç gün üç gece (11/31)
Turfanda	: Turfanda (40/20)	üç	: Üç (2/11)
turun	: Torun (3/46)	üç_iş	: Üç yüz (6/26)
tutuverīyırı	: Tutuveriyor (18/3)	ūle	: Öyle (1/8)
		ūlen	: Öğlen (1/21)
		ünce	: Önce (5/9)

üniverste	: Üniversite (10/19), (bk. ünivēste)	yāmda	: Yanımda (9/6)
ünivēste	: Bk. üniverste (16/41)	yāmır	: Yağmur (1/7)
üs_üste	: Üst üste (16/13)	yanay	: Yanıyor (13/25)
üş	: Üç (3/17)	yané	: Yani (1/4), (bk. yane, yanı)
V		yane	: Bk. yané (3/17)
vakıt	: Vakit (19/3)	yanı	: Bk. yané (8/14)
vāla	: Vallahi (8/12)	yanlağında	: Yanlarında, beraberlerinde (19/7)
varde	: Vardiye (12/21)	yannıS	: Yalnız (13/3)
verem	: Vereyim mi (27/12)	yannış	: yanlış (34/11)
verī	: Veriyor (18/4)	yapacağan	: yapacaksın (18/16)
veriyırıS	: Veriyoruz (29/23)	yapıyarıS	: yapıyoruz (27/12)
vermeğa	: Vermeye (22/8)	yapmağa	: yapmayı (9/7)
vesāre	: Vesaire (9/40)	yapmayi	: yapmıyor (24/2)
vesilesinne	: Vesilesiyle (20/35)	yaporuz	: yapıyoruz (20/14)
veyāt	: Veyahut (16/30)	yarım yangalak	: yarım yamalak (38/15)
veyaut_üç	: Veyahut üç (7/42)	yaŞ	: yaş, yıl birimi (41/14)
viteS	: Vites (38/28)	yaşayarım	: yaşıyorum (27/9)
vurcan_ayvanı	: Vuracaksın hayvanı (24/6)	yata Kane	: yatakhane (33/19)
Y		yāudi	: bk. yaḥudi (16/31)
yaḥudi	: Yahudi (39/1), (bk. yāudi)	yāut_inék	: yahut inek (25/15)
yāhuT	: Yahut (11/15)	yay	: yağ (34/20)

yazar_okıcağ : yazılar okuyacak
(16/26)

yemekane : yemekhane (33/19)

yēnden : yeniden (29/3)

yene : yine (14/17)

yēniyim : yeğeniyim (6/18)

yer_arıya : yer arıyor (15/20)

yerin_altā : yerin altına (18/22)

yeTmiŞ : yetmiş (12/19)

yeycek : yiyecek, gıda (33/17)

yımırta : Bk. yumurta (25/27)

yımurta : Yumurta (3/12), (bk.
yımırta)

yırmı : Yirmi (34/28)

yıvıyular : Yıgıyorlar (17/2)

yimeğa : Yemek için (12/23)

yimek : Yemek (4/7)

yir : Yer, etraf (4/17)

yırmı : Yirmi (8/5)

yyıyaz : Yiyoruz (30/6)

yiye- : Bk. yiyir (14/20)

yiyir : Yiyor (18/20),
(bk. yiye)

yoğrıyariS : Yoğuruyoruz (27/12)

yörimeyi- : Yürümüyor (29/5)

yöriyemeSsin : Yürüyemezsin (18/14)

yöriyemiyim : Yürüyemiyorum
(19/8)

yörümüyor : Yürümüyor, devam
etmiyor (40/15)

yunannınarın : Yunanlıların (11/4)

yüreem : Yüreğim (18/23)

yüz_irmi : Yüz yirmi (16/14)

yüzra : Yüz lira (14/13)

Z

zāmet : Zahmet (3/4)

zanğı : Sanki (8/19)

zannetirım : Zannederim (41/24)

zate : Zaten (6/34), (bk. zāti)

zāti : Bk. zate (22/3)

zīniyet : Zihniyet (9/35)

zırttada : Aniden, çabucak
(13/17)

zıtın_ayvan : Zaten hayvan (15/6)

KAYNAKÇA

- Akkaya, T. (2016). *Bir Şehir Monografisi-1*. İstanbul: Mercek Yayınları.
- Arslan, A. (2014). “Atatürk Döneminde Romanya’dan Türk Göçleri ve Göçmenlerin Türkiye’de İskanları”. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(4), 31-50.
- Aydın, M. (2002). *Aybastı Ağzı (inceleme-Metin-Sözlük)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Balat, G. (2019). “Makedonya-Kanatlar Köyünde Söylenen Nefeslerde Hacı Bektâş Velî”. *Balkanlarda Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 34-45.
- Banguoğlu, T. (1974). *Türkçenin Grameri*. İstanbul: Baha Matbaası.
- Baydar, A. S. (2008). Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN, Uşak İli Ağızları (Dil Özellikleri -Metinler - Sözlük), Türk Dil Kurumu yayınları, Ankara 2002, XV+396 s. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (36), 315-318.
- Buran, A. (1997). *Keban, Baskil ve Ağın Yöresi Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Çapa, M. (1990). Yunanistan’dan Gelen Göçmenlerin İskânı. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 2 (5), 49.
- Çavuşoğlu, H. (2007). “Yugoslavya-Makedonya” Topraklarından Türkiye’ye Göçler ve Nedenleri. *Bilig*, 41, 123-154.
- Çetin, T. (2010). “Bulgaristan’dan Göç Eden Türk Nüfusunun Dağılışıını Etkileyen Coğrafi ve Kültürel Faktörler”. *VI. Ulusal Coğrafya Sempozyumu*, Ankara.
- Çolakoglu, B. K. (2013). Ağız Çalışmalarının Önemi ve Trabzon Ağız Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken (Journal of World of Turks)*, 5 (3), 207-221.
- Demir, N. (2006). *Trabzon ve Yöresi Ağızları I-II-III*. Ankara: Gazi Kitabevi.

- Demir, N. (2008). “Ağız Dokümantasyonu Niçin Gereklidir?”. *Türkiye Türkçesi Ağızları Çalıştay Bildirileri*, Ankara, 183-192.
- Duman, Ö. (2008). “Atatürk Döneminde Romanya’dan Türk Göçleri (1923-1938)”. *Bilig*, 45, 23-44.
- Eker, S. (2003). *Çağdaş Türk Dili*. (İkinci Baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (1983). *Kars İli Ağızları*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (2006). “Çağdaş Türk Yazı Dillerinde ve Türkiye Türkçesi Ağızlarında İkincil Uzun Ünlüler”. *II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni*, Kayseri.
- Erdem, M. D. (2008). “Anadolu Ağızlarında Görülen Birincil Ünlü Uzunlukları Üzerine”. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 3(3), 502-562.
- Erdem, M. D., Bölük, R. (2011). “Kaş (Antalya) Ağız Ses Özellikleri Üzerine”. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(11), 411-452.
- Ergin, M. (2002). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
- Gabain, A.M. Von. (1988). *Eski Türkçenin Grameri*. (Çev. M. AKALIN). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gemalmaz, E. (1978). *Erzurum İli Ağızları*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Gülensoy, T. (1995). *Türkçe El Kitabı*. Kayseri: Bizim Gençlik Yayınları.
- Hacıeminoğlu, N. (1991). *Türk Dilinde Yapı Bakımından Füller*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Hamzaoğlu, Y. (2010). *Balkan Türklüğü (Cilt I)*. Üsküp: Logosa Yayınları.
- Kalay, E. (1998). *Edirne İli Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1953). “Batı Anadolu Ağızlarında Asli Vokal Uzunlukları Hakkında”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, 1, 197-203.

- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. (Beşinci Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1994). *Güney-Batı Anadolu Ağzları Ses Bilgisi (Fonetik)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1994). *Nevşehir ve Yöresi Ağzları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Şekil Bilgisi*. (Birinci Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2017) *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kozanoğlu, C. (1994). *Her Yönüyle Silivri*. İstanbul: Silivri Belediyesi Kültür Evi.
- Öksüz, H. (2000). “İkili İlişkiler Çerçevesinde Balkan Ülkelerinden Türkiye'ye Göçler ve Göç Sonrası İskân Meselesi (1923-1938)”. *Atatürk Dergisi*, 3 (1), 173.
- Sağır, M. (1995). “Anadolu Ağzlarında Ünlüler”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 386.
- Sağır, M. (1995). “Anadolu Ağzlarında Ünsüzler”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 394-395.
- Sertkaya Doğan, Ö. (2009). “Nüfus Coğrafyası Açısından Bir İnceleme”. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 20, 1303-2429.
- Tekin, T. (1975). *Ana Türkçede Aslı Uzun Ünlüler*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Tekin, T. (1995). *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı.
- Timurtaş, F. K. (1977). *Eski Türkiye Türkçesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Sevortyan, E. V. (1972). “Türk Dillerinde Kelime Başındaki Ünsüzlerin Düşmesi”. *Bilimsel Bildiriler*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 543-550.

EKLER

EK-1: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: İbrahim Fevzi Hayata / Küçük Kılıçlı Mahallesi

1.2. Resim: Cemile Yüken / Fatih Mahallesi

EK-2: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Yılmaz Özmeriç (Ortada) / Alibey Mahallesi

1.2. Resim: Yaşar Küçükoğlu / Alibey Mahallesi

EK-3: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Hüseyin Pamuk (Solda) ve Mehmet Mutlu (Sağda) / Büyük Kılıçlı Mahallesi

1.2. Resim: Mehmet Uygun / Fener Mahallesi

EK-4: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Ziya Ersoy / Sayalar Mahallesi

1.2. Resim: İbrahim Yenilmez / Çayırdere Mahallesi

EK-5: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Kamil Sezen (Solda) / Çayırdere Mahallesi

1.2. Resim: Saniye Keçidereli / Çeltik Mahallesi

EK-6: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Pembegül Küçükoğlu / Çeltik Mahallesi

1.2. Resim: Ömer Ercan / Sancaktepe Mahallesi

EK-7: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Hasan Meriç (Ortada) / Danamandıra Mahallesi

1.2. Resim: Hayriye Kaya / Danamandıra Mahallesi

EK-8: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Hatice Köse (Sağda) / Beyciler Mahallesi

1.2. Resim: İsmail Er (Ortada) / Kurfalı Mahallesi

EK-9: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Mehmet Uğurlu (Solda) / Bekirli Mahallesi

1.2. Resim: Mehmet Özkök / Akören Mahallesi

EK-10: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Bindal Otbal / Gümüşyaka Mahallesi

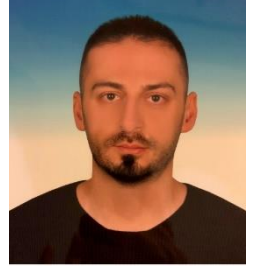

1.2. Resim: Mustafa Kalamaz / Selimpaşa Mahallesi

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı : ÖZDİL Erdoğan
Uyruğu : T.C.
DoğumTarihi ve Yeri : 28.12.1983 Şabanözü
Telefon : 0544 720 2385
E-mail : ozdilerdogan83@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	
Lisans	Anadolu Üniversitesi	2016
Pedagojik Formasyon	Fırat Üniversitesi	2016

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2000-2003	BİREM İLETİŞİM (İSTANBUL)	Telefon Tamircisi
2004-2012	ARÇELİK A.Ş. (İSTANBUL)	Makine Operatörü

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

ÖZDİL, H. ÖZDİL, E. (2017). Kudret Ayşe Yılmaz'ın Orobahhiyye Romanının Söz Varlığında İkillemeler. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6 (3), 1694-1706.

Hobiler

Fotoğraf ve vidoe çekimi yapmak, video düzenlemek, spor yapmak, origami, paracord aksesuarlar yapmak.

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

25/12/2019

Tez Başlığı / Konusu: **SİLİVRİ AĞZI (GİRİŞ- İNCELEME- METİNLER-SÖZLÜK)**

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 242 sayfalık kısmına ilişkin, 02/12/2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %3 (yüzde üç) dür.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,

7 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içemediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

25/12/2019
Erdoğan ÖZDİL

Adı Soyadı : Erdoğan ÖZDİL
Öğrenci No : 169201151
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Programı : Türk Dili
Statüsü : Yüksek Lisans

DANIŞMAN
Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ
25/12/2019

ENSTİTÜ ONAYI
UYGUNDUR
25/12/2019
Doç. Dr. Bekir KOÇLAR
Enstitü Müdürü

